การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปุญญาภา ศรีวิชัย

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาหลักสูตรและการสอน
กรกฎาคม 2561
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย"
ของ นางสาวปุญญาภา ศรีวิชัย
ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สุวรรณศรี)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วารีรัตน์ แก้วอุไร)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนสิช สิทธิสมบูรณ์)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอื้อมพร หลินเจริญ)

อนุมัติ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล มุณีสว่าง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
25 ก.ค. 2561

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วารีรัตน์ แก้วอุไร ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่เมตตามอบเวลาอันมีค่าในการให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำ และชี้แนะแนวทางในการดำเนินงาน แนวทางแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์และสำเร็จลงได้ด้วยความภาคภูมิใจ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.วารีรัตน์ แก้วอุไร รองศาตราจารย์ ดร.มนสิช สิทธิสมบูรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอื้อมพร หลินเจริญ และ รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สุวรรณศรี ที่ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงข้อบกพร่องให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาสละเวลาให้ความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์อันเป็นประโยชน์ในการวิจัย และกรุณาตรวจสอบแก้ไขให้ข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเซตวัน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือ และทดลองสอน และขอบใจนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาของการทดลองเพื่อทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ มอบแสงสว่างแห่งปัญญา ทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม ตั้งแต่ต้นจนกระทั่งนำมาสู่ความสำเร็จ

เหนือสิ่งอื่นใดขอขอบคุณบิดา มารดา สมาชิกในครอบครัว พี่ๆ น้องๆ ในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน อย่างดียิ่งเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ทั้งปวงอันพึงได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอเทิดไว้เป็นเครื่องบูชาแด่ผู้มีพระคุณทั้งหลายที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ปุญญาภา ศรีวิชัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ผู้วิจัย	ปุญญาภา ศรีวิชัย
ประธานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.วารีรัตน์ แก้วอุไร
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ กศ.ด. สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2560
คำสำคัญ	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การเรียนรู้ตามสภาพจริง การช่วยเสริมศักยภาพ การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่เสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 3) เพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา กลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเชตวัน สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

1.1 แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง ประกอบด้วย 1) การสอนหลักความรู้ 2) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) เน้นการลงมือปฏิบัติจริงโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา 4) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้หลากหลาย 5) การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงและประสบการณ์ตรงของนักเรียน 6) การให้ศึกษาและวิเคราะห์จากตัวอย่างงานเขียนที่ดี 7) ฝึกสร้างแนวคิดวางโครงเรื่องก่อนเขียน 8) เริ่มจากเรื่องง่ายไปหาเรื่องยาก 9) การให้ประเมินและปรับปรุงงานเขียนของตน

1.2 หลักการของแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับบริบทชีวิตจริง 2) เน้นการลงมือปฏิบัติและเผชิญปัญหาที่ท้าทาย 3) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และหลักการแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) การมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียน 2) มีกิจกรรมทางสังคมแบบกลุ่มร่วมมือ 3) มอบหมายงานที่ท้าทายสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน 4) การเสริมต่อความสามารถโดยให้ความช่วยเหลือที่หลากหลาย ส่วนแนวทางการจัดกิจกรรมตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมให้เกิดจินตนาการ ประกอบด้วย 1) การกระตุ้นให้เกิดจินตนาการจากบริบทแวดล้อมที่มีความหมาย 2) การศึกษาจากตัวอย่างที่ดี 3) การสอนหลักการเขียนและการวางโครงเรื่องก่อนเขียน 4) เน้นเขียนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงที่กระทบความรู้สึกของผู้เรียน 5) มีกิจกรรมท้าทาย การคิดและเขียนอย่างอิสระโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ 6) สร้างบรรยากาศการเรียนที่สนุกสนาน 7) กำหนดทิศทางการเรียนที่ชัดเจน 8) เริ่มจากเรื่องง่ายและใกล้ตัวไปหาเรื่องยาก 9) การใช้คำถามชี้นำแบบปลายเปิดไม่ตีกรอบการตอบ 10) หยุดการให้ความช่วยเหลือทันทีเมื่อผู้เรียนสามารถทำงานได้ด้วยตนเอง

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า

2.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มีชื่อว่า SSR-CEE Model มีกระบวนการ 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสำรวจความคิด (Survey the conceptual idea: S) 2) ขั้นพิชิตสถานการณ์ปัญหา (Solve the real life problem: S) 3) ขั้นค้นคว้าสู่ความกระจ่าง (Research into Clarity: R) 4) ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน (Create writing: C) 5) ขั้นแลกเปลี่ยน

ตรวจสอบ (Examine the product: E) 6) ขั้นประเมินสะท้อนคิดสู่ชีวิตจริง (Evaluation and reflection to apply to the real world: E) ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.2 ดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเท่ากับ 0.61

3. ผลการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนา พบว่า

3.1 นักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น เพิ่มขึ้นในทุกตัวชี้วัดของประเด็นการประเมิน

3.2 นักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 นักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Title	A DEVELOPMENT OF LEARNING MANAGEMENT MODEL BASED ON AUTHENTIC LEARNING WITH SCAFFOLDING TO ENHANCE CREATIVE THAI LANGUAGE WRITING ABILITY FOR UPPER SECONDARY STUDENTS
Author	Punyapha Sriwichai
Advisor	Associate Professor Wareerat Kaewural, Ph.D.
Academic Paper	Thesis Ph.D. in Curriculum and Instruction, Naresuan University, 2017
Keywords	Learning Management Model, Authentic Learning, Scaffolding, Creative Thai Language Writing

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop the learning management model based on authentic learning with scaffolding to enhance creative Thai language writing ability for upper secondary students. The specific purpose of this research were 1) to examine the way to manage of learning management model. 2) to develop and assess quality of the learning management model. 3) to study the results of using the learning management model by using the process of research and development. The selected samples was a class of Mathayomsuksa 6 students of Satit Banchetawan Municipal School in the 1st semester of academic year 2018 by using cluster random sampling method. The research instruments were interviewing, the learning management model and the creative Thai writing examination. The data analysis was mean, standard deviation, independent t-test and content analysis.

The results of the research were as follows:

1. The creative Thai Writing Instruction consists of

1.1 The component of Prose and Poem Writing processes are as followed 1) Content teaching 2) Child Center 3).Active learning 4) Using multi materials and various from resources 5) Authentic learning 6) Studying and criticizing from good writing samples 7) Pre – writing concept and outline 8) Starting from easy to difficult 9) Self – assessment and developing one task

1.2 The principle of authentic learning to enhance creative writing are 1) Context-based learning. 2) Learning by doing and problem solving 3) Co-operative learning. The principle of scaffolding to enhance creative writing consists of 1) Learning Interaction. 2) Interactive learning. 3) Challenge task assignment for appropriate student development. 4) The ability supporting by giving various help. The ways to manage learning activities based on authentic learning and scaffolding for promoting the imagination are 1) Using of meaningful context for stimulating learner thinking. 2) Studying from good examples. 3) Writing content and writing outline teaching. 4) Writing real life story affected the learner feelings. 5) Challenged thinking activities and free writing instruction. 6) Classroom management. 7) Specifying obvious learning style. 8) Starts from the easy to the difficult situation. 9) Using the divergent questions. 10) Stop helping when the learner can do by themselves.

2. The result of developing and accessing quality the model indicated as follows:

2.1 The learning management model developed by the researcher consisted of 5 components: principles, objectives, contents, teaching and learning process, assessment and evaluation. It was called SSR-CEE model: Survey the conceptual idea: S, Solve the real life problem: S, Research into Clarity: R, Creative writing: C, Examine the product: E, Evaluation and reflection to apply to the real world: E. It had high levels of appropriateness.

2.2 The effectiveness index of learning management model is 0.61.

3. The result of the experiment of the learning management model indicated as follows:

3.1 The students improved their ability of creative Thai language writing after they learned by using the model in every indications.

3.2 The ability of creative Thai language writing of students after learning with the model were higher than before learning at .05 level.

3.3 The students had the ability of creative Thai language writing higher than 70 percent criterion at the .05 level.

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	คำถามในการวิจัย	8
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
	สมมุติฐานการวิจัย	9
	ความสำคัญของการวิจัย	9
	ขอบเขตของการวิจัย	10
	นิยามศัพท์เฉพาะ	14
2	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**	18
	หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	19
	รูปแบบการจัดการเรียนรู้	28
	แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning)	37
	แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ (Scaffolding)	56
	การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (Creative Writing)	88
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	121
	กรอบแนวคิดการวิจัย	132

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	**วิธีดำเนินการวิจัย**.....	133
	ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ สำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	135
	ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	139
	ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถ ด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	159
4	**ผลการวิจัย**.....	176
	ตอนที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	177
	ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิง สร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	192

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ หน้า

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย..... 208

5 บทสรุป..... 214

สรุปผลการวิจัย..... 216

อภิปรายผลการวิจัย..... 219

ข้อเสนอแนะ..... 225

บรรณานุกรม..... 228

ภาคผนวก..... 237

ประวัติผู้วิจัย..... 422

สารบัญตาราง

ตาราง หน้า

1 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้น ม.4-ม.6..... 23

2 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของนักการศึกษา..... 31

3 แสดงองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้..... 32

4 แสดงการวิเคราะห์ความหมายของการเรียนรู้ตามสภาพจริง..... 38

5 แสดงการสังเคราะห์ความหมายของการเรียนรู้ตามสภาพจริง..... 39

6 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้ตามสภาพจริง..... 46

7 แสดงการวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง..... 53

8 แสดงการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้ ZPD ในการจัดการเรียนการสอน..... 70

9 แสดงการวิเคราะห์กลวิธีการช่วยเสริมศักยภาพในการเรียนรู้..... 77

10 แสดงการสังเคราะห์กลวิธีการช่วยเสริมศักยภาพในการเรียนรู้..... 79

11 แสดงตัวแปรทางการเรียนการสอนที่มีต่อระดับการเสริมศักยภาพ..... 80

12 แสดงการวิเคราะห์ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์..... 90

13 แสดงการวิเคราะห์รูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์..... 99

14 แสดงการวิเคราะห์ลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์..... 102

15 แสดงการสังเคราะห์แนวทางการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์..... 108

16 แสดงการวิเคราะห์แนวทางการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์..... 109

17 แสดงการสังเคราะห์หลักการจัดกิจกรรมในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์..... 112

18 แสดงการวิเคราะห์เกณฑ์การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์..... 118

19 แสดงการสังเคราะห์เกณฑ์การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์..... 120

20 แสดงการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์..... 147

21 แสดงหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้..... 155

22 แสดงการวิเคราะห์แบบประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์..... 160

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
23	แสดงเกณฑ์การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว.....	163
24	แสดงเกณฑ์การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง.....	165
25	แสดงแบบแผนการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest Posttest Design).....	169
26	แสดงการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ	170
27	แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	182
28	แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน.....	190
29	แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน).....	200
30	แสดงผลการประเมินเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน).....	203
31	แสดงค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (n = 30).....	208
32	แสดงผลการศึกษาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ร้อยแก้วประเภทเรียงความ ระหว่างก่อนกับหลังทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (n = 31).....	209

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง **หน้า**

33 แสดงผลการศึกษาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ร้อยกรองประเภทฉันท์ ระหว่างก่อนกับหลังทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (n = 31)..... 211

34 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (n = 31)..... 212

35 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กับเกณฑ์ร้อยละ 70..... 213

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	กระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้	35
2	องค์ประกอบของการเรียนรู้ตามสภาพจริงตามแนวคิดของรีวิงตัน (Revington.S, 2014)	44
3	มาตรฐานของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	44
4	กรอบแนวคิดของ Zone of Proximal Development: ZPD	58
5	การเปรียบบทบาทของปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อพัฒนาการ	59
6	การเรียนรู้ในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ	60
7	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการคิดและการพูดตามแนวคิดของวีก็อตสกี้	61
8	องค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์	105
9	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	132
10	แสดงขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย	134
11	แสดงความสัมพันธ์ของแนวคิดทฤษฎีในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	152
12	เกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์	162
13	แสดงกระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (SSR-CEE Model)	198
14	กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	327
15	การวัดและประเมินผลตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้	351
16	แสดงขั้นตอนการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้	355

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นสมบัติอันล้ำค่าที่แสดงความเป็นชาติไทย เป็นสื่อในการแสดงความรู้ ความคิด และประสบการณ์ สะท้อนวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่มีลักษณะเด่น ทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ เป็นสื่อกลางที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ดังพระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ว่า

> ...ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่สำคัญในสังคมและช่วยสร้างสรรค์ความเข้าใจอันดีต่อกันของคนในสังคม เป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเชื่อ และประสบการณ์ต่างๆ และช่วยพัฒนาความคิด ความเจริญก้าวหน้าให้แก่ชาติไทย ตลอดจนการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันของคนในชาติ ซึ่งแสดงถึงเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกราชของชาติไทยที่มีความรุ่งเรืองแห่งอารยธรรม และเป็นที่น่าภาคภูมิใจของคนไทยมายาวนาน ดังนั้น ภาษาจึงมีความจำเป็นเพราะถือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ จึงต้องศึกษาหาความรู้ให้มีความเชี่ยวชาญ แตกฉานเป็นอย่างดี
>
> (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2529)

กอปรกับทรรศนะของ สุระปะนีย์ นาครทรรพ (2554) ที่ว่า ภาษาไทยมีความสำคัญเพราะเป็นเครื่องมือสื่อสารของคนในชาติ เป็นสื่อในการถ่ายทอดวัฒนธรรม เป็นปัจจัยก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นไทยร่วมกัน นำมาซึ่งความสามัคคีของชนในชาติ เป็นเครื่องมือช่วยในการศึกษาวิชาต่างๆ เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ ช่วยให้คนรู้จักคิดพิจารณาเหตุการณ์และปัญหาต่างๆ และสามารถแก้ปัญหาได้ เป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิต ภาษาไทยมีลักษณะเฉพาะที่ต้องศึกษาเพื่อใช้ให้ถูกต้องเพื่อสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม น่าชื่นชมคือวรรณคดี ช่วยให้กิจการต่างๆ สัมฤทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ หากสามารถใช้ภาษาได้ดี ตลอดจนช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของคนและทำให้สามารถแสวงหาความรู้เพื่อเสริมสร้างปัญญาได้ตลอดชีวิต

จากข้อความดังกล่าวจะเห็นว่าภาษาไทยเปรียบเสมือนหัวใจของการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติ ก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เป็นสิ่งที่ช่วยให้คนเรามีโอกาสแสวงหาความรู้ให้เพิ่มพูน ยิ่งขึ้นและเป็นสื่อกลางสำคัญในการติดต่อสื่อสาร ภาษาไทยจึงผูกพันกับการดำรงชีวิตของ

คนในปัจจุบัน ดังจะเห็นจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดสมรรถนะหลักสำคัญของผู้เรียนที่สอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยตรง คือ 1) ความสามารถในการสื่อสารซึ่งเป็นความสามารถในการรับส่งสารและใช้ภาษาในการถ่ายทอดความคิด รวมถึงการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดปัญหา 2) ความสามารถในการคิดในด้านต่างๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการเผชิญปัญหาบนพื้นฐานของหลักการ และเหตุผล 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตโดยการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานยังได้กำหนดสาระและมาตรฐาน การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่มุ่งส่งเสริมทักษะทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา และวรรณกรรมวรรณคดี ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาของไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนในด้านความสามารถในการใช้ภาษาไทยในฐานะเครื่องมือสื่อสารและเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ใช้ภาษาในการดำรงชีวิตและแก้ปัญหาสังคม ตลอดจนใช้ภาษาในการพัฒนาตนเอง ดังนั้นสาระสำคัญของหลักสูตรจึงเน้นการสอนภาษาไทยเพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญของการเรียนรู้ ตลอดจนการสอนภาษาเพื่อพัฒนาความคิดสำหรับเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความต้องการ และประสบการณ์ต่างๆ ไปยังผู้รับสารด้วยการพูดและการเขียน

การเขียนนับเป็นทักษะสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันของมนุษย์ท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ถือว่าเป็นกระจกที่สะท้อนความเจริญทางวัฒนธรรมและอารยธรรมของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัยซึ่งถ่ายทอดมรดกทางด้านสติปัญญาของมนุษย์ผ่านภาษา ทั้งยังเป็นแหล่งส่งต่อความคิดประสบการณ์บรรพบุรุษให้กว้างไกลยังผลให้มนุษย์พัฒนาอย่างไม่มีขีดจำกัด หากบุคคลมีความสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิดประสบการณ์ผ่านภาษาถ้อยคำด้วยการเขียนก็จะช่วยให้มวลความรู้ประสบการณ์ในแต่ละยุคสมัยคงอยู่เป็นฐานรากของการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป ดังที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดสาระการเรียนรู้ที่ 2 สาระการเขียนให้มีมาตรฐานการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนอันประกอบด้วย การเขียนสะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ บทความ ย่อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ, 2551, น. 1) กอปรกับกำหนดคุณภาพผู้เรียนที่ระบุไว้ว่าผู้เรียนที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องสามารถเขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหาร

ต่างๆ เขียนบันทึกรายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ (กรมวิชาการ, 2551, น. 34) จะเห็นว่ากระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับทักษะกระบวนการเขียนของนักเรียนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยากที่สุด ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ศาสตร์หมายถึงความรู้ที่ฝึกฝนได้ และศิลป์หมายถึงเทคนิควิธีการของผู้เขียนแต่ละคนอันส่งผลให้ผู้รับสารเข้าใจงานเขียน ตลอดจนมีความคิดซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นสำหรับการเขียนยิ่งเพราะความคิดจะช่วยทำให้เกิดสิ่งแปลกใหม่โดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์ การเขียนที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาเรียกว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนสร้างคำและความจากความคิด จินตนาการและประสบการณ์ของตน ดังที่ อัจฉรา ชีวพันธ์ (2554, น. 3) กล่าวว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีลักษณะประกอบด้วยการคิดริเริ่ม โดยที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้เขียนได้สรรสร้างขึ้นมา ล้วนให้คุณค่าในแง่มุมต่างๆ ทั้งคุณค่าด้านพัฒนาสติปัญญาช่วยยกระดับความสามารถของคน คุณค่าด้านการประเทืองอารมณ์และความภูมิใจในตนเอง คุณค่าด้านการจรรโลงใจและยกระดับจิตสำนึกของมนุษย์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ดีควรมีลักษณะ 4 ประการ ได้แก่ คือ 1) มีความคิดดี คือ เป็นงานเขียนที่สะท้อนจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดเห็น ข้อสังเกต และประสบการณ์ของผู้เขียน 2) มีความแปลกใหม่ คือ เป็นงานเขียนที่มีความแปลกใหม่ตามสำนวนลีลา (style) ของผู้เขียน ทั้งในด้านรูปแบบและเทคนิคการนำเสนอ 3) มีถ้อยคำสำนวนภาษาดี คือ เป็นงานเขียนที่มีสำนวนภาษาดี คมคาย เลือกเฟ้นถ้อยคำหลากหลายไพเราะสละสลวย และใช้สำนวนโวหารไพเราะ 4) ให้คุณค่า คือ เป็นงานเขียนที่นอกจากจะให้ความเพลิดเพลินแล้วยังให้คุณค่าทางด้าน จิตใจและสติปัญญา จรรโลงใจผู้อ่าน ให้ข้อคิดที่เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม (ประภาศรี สีหอำไพ, 2531, กระทรวงศึกษาธิการ, 2534, กองเทพ เคลือบพณิชกุล, 2542, สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์โสภา, 2555) การเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงมีลักษณะที่เป็นทั้ง "ศาสตร์" ซึ่งหมายถึงความรู้เกี่ยวกับหลักและศิลปะของการเขียน และ "ศิลป์" คือความคิดจินตนาการ ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนนั่นเอง หากผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างสรรค์งานเขียนก็จะส่งผลให้เป็นบุคคลมีโอกาสได้แสดงศักยภาพด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และด้านการรังสรรค์ภาษาที่งดงาม สามารถถ่ายโยงความคิด มวลประสบการณ์ได้อย่างมีประโยชน์ ทั้งยังมีคุณค่าต่อสังคม สามารถแสดงตัวตนที่มีจุดยืนในโลกยุคแห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างสง่างาม

แม้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการเขียนของผู้เรียน แต่จากผลการศึกษาพบว่า ความสามารถ

ในการเขียน โดยเฉพาะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังที่นักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงปัญหาของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ อาทิ สุจริต เพียรชอบ (2539, น. 69) กล่าวไว้ว่าทักษะการเขียนเป็นทักษะที่สลับซับซ้อนยากกว่าการอ่าน การฟัง การดู และการพูด เพราะผู้เขียนจะต้องมีความรู้ดี รู้จักคำมาก มีความสามารถในการสังเคราะห์เรียบเรียงถ้อยคำ ผูกประโยคให้ชัดเจนตามที่ผู้เขียนต้องการ แต่ปัจจุบันปรากฏว่าผู้คนไม่ใคร่มีความสามารถในการเขียนไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเยาวชน สอดคล้องกับทรรศนะของ ดวงใจ ไทยอุบุญ (2554, น. 2-3) กล่าวถึงความผิดพลาดและข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของคนสมัยปัจจุบัน โดยเฉพาะ ในเรื่องของการใช้คำ การใช้สำนวนภาษาที่ไม่เหมาะสม ไม่ถูกกาลเทศะ การใช้ประโยคไม่ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งการลำดับความ ลำดับประโยค ประเด็นสำคัญคือผู้เขียนขาดความคิดริเริ่มใน การถ่ายทอดภาษา เราจึงควรให้ความสนใจและพัฒนาการเขียนให้มากขึ้นโดยเฉพาะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนดังที่ เบลก (Blake,1973) กล่าวไว้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถทางความคิดและจินตนาการได้ดีกว่าการเขียนชนิดอื่นๆ เด็กที่มีโอกาสได้ฝึกฝน การเขียนเชิงสร้างสรรค์บ่อยๆ จะมีวุฒิภาวะทางด้านการเขียนดีกว่าเด็กที่ฝึกฝนแต่เฉพาะการเขียนตามรูปแบบชนิดต่างๆ

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนมีปัญหาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ปัญหาเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับการเขียน พบว่าทุกครั้งที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความ ผู้เรียนส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมหรือแสดงออกให้เห็นว่าไม่ชอบ ไม่อยากเขียน ไม่รู้จะเขียนอะไร เขียนไม่ได้ บ้างบอกว่าเขียนไม่เป็น เขียนได้น้อย ทั้งที่ผู้เรียนต่างมีประสบการณ์การเขียนเรียงความมาแล้วทุกคน รู้หลักของการเขียนเรียงความว่ามีองค์ประกอบอะไรบ้างแต่ไม่ชอบเขียน 2) ผู้เรียนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่รู้จะเขียนอะไร นับว่ายังขาดประสบการณ์และความรู้ในสิ่งที่จะเขียน ขาดประเด็นหลัก ไม่มีการเชื่อมโยงความคิดจึงทำให้งานเขียนที่ออกมาสับสนวกวนไม่ชวนอ่าน เป็นเรื่องราวทั่วไปที่ปรากฏตามหนังสือหรือสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งบางคนก็คัดลอกมาโดยไม่ได้สร้างสรรค์ให้เป็นถ้อยคำของตน ถ้อยคำที่นำมาเขียนมีวงจำกัดกล่าวคือยังไม่สามารถเลือกสรรถ้อยคำมาใช้ในงานเขียนได้อย่างหลากหลาย 3) ปัญหาเรื่องการใช้ภาษา ผู้เรียนยังมีปัญหาการเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นประโยคที่สละสลวย เรียงลำดับประโยคสับสน ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศมากแห่ง เช่น นำส่วนขยายไว้ข้างหน้าประโยค ใช้ประโยคกรรม ตลอดจนใช้คำบุพบทและคำอาการนามในประโยคจำนวนมาก ส่งผลให้เป็นประโยคที่ใช้เป็นประโยคฟุ่มเฟือย เยิ่นเย้อ นอกจากนี้ยังมีปัญหาการใช้ภาษาพูดและคำแสลงเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นในงานเขียนโดยไม่คำนึงถึงบริบทของภาษา ปัญหาการสะกดคำผิด

โดยนำภาษาที่ใช้สำหรับสนทนาตามสื่อสังคมออนไลน์มาเขียนเลียนตามเสียงพูด ปัญหาทั้ง 3 ประเด็นนี้นับเป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องรีบแก้ไขโดยเร่งด่วน นอกจากนี้ผลของการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาที่ 6 โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พบว่า คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2558 มีคะแนนเฉลี่ย ระดับประเทศไม่ถึงร้อยละ 50 จำนวน 4 ปีการศึกษา ได้แก่ ปีการศึกษา 2554, 2555, 2556 และ 2558 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระดับประเทศตามลำดับ คือ 41.88, 47.19, 49.26 และ 49.36 โดยมีเพียง 1 ปี การศึกษาเท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศถึงร้อยละ 50 คือ ปีการศึกษา 2557 ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 50.76 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2558, น. 1) เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 โดยปีการศึกษา 2554 ถึง 2558 มีคะแนนเฉลี่ยของสาระ การเขียน คือ 41.59, 42.95, 55.71, 55.50, 48.73 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน, 2558, น. 1) จากผลการประเมินดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในสาระการเขียนตามการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับประเทศ ที่เน้นการเขียนเพื่อการสื่อสาร การเขียนในโอกาสต่างๆ และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ยังต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นหน้าที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่ควรใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดริเริ่มสร้างสรรค์และฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดลักษณะกระบวนเรียนรู้อันพึงประสงค์ไว้ว่าเป็นกระบวนการทางปัญญาที่พัฒนา บุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตเน้นกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริงได้เรียนรู้ตามสภาพจริงโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็ม ศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สอดคล้องกับแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงหรือการเรียนรู้แท้ (Authentic learning) ซึ่งเป็นมุมมองการปฏิรูปในการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่มีความหมายอย่างแท้จริง โดยผู้เรียนจะต้องใช้การสืบสอบในการสร้างและแลกเปลี่ยนความหมายเพื่อสร้างความรู้และงาน ต้องมีการเชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียนกับโลกแห่งความเป็นจริง เพื่อ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นและเข้าใจสิ่งที่กำลังเรียนรู้นั้นๆ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2555, น. 8)

การเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน ตัดสินใจด้วยตนเอง มีกระบวนการที่ใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนเป็นผู้อธิบาย นำเสนอได้อย่างมีหลักวิชา ด้วยการเรียบเรียงด้วยตนเองได้ใช้ทักษะกระบวนการสื่อสารที่ดีรวมทั้งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริงได้ สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของ ทิศนา แขมมณี (2555, น. 133 - 134) ที่ว่าการเรียนรู้เรื่องใดๆ ก็ตามย่อมมีความสัมพันธ์กับบริบทของเรื่องนั้นๆ การเรียนรู้โดยคำนึงถึงบริบทแวดล้อมเป็นการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับความเป็นจริงจึงสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้การให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพการณ์จริง ปัญหาจริงเป็นโอกาสที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความเป็นจริงได้เพิ่มประสบการณ์เปิดกรอบจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ในการถ่ายทอดประสบการณ์ร้อยเรียงเรื่องราวสู่งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือสืบสอบด้วยตนเองบนพื้นฐานของบริบทที่เป็นจริงในชีวิตเกี่ยวกับการเขียนจะช่วยเปิดมุมมองและทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียนต่อการเขียน สอดคล้องกับวิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา (2549) ได้พัฒนาหลักสูตรภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับชาวต่างประเทศที่เน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับชาวต่างประเทศที่เน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริง และศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนเมื่อเรียนจบหลักสูตรผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้หลักสูตรภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับชาวต่างประเทศที่เน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่มีประสิทธิภาพซึ่งพัฒนาขึ้นตามหลักการพัฒนาหลักสูตรโดยผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 60 นอกจากนี้ Nikitina (2011) ได้วิจัยเรื่องการสร้างสภาพแวดล้อมตามการเรียนรู้ตามสภาพจริงในชั้นเรียนภาษาต่างประเทศสำหรับการเรียนรู้ภาษารัสเซียของนักศึกษา University Malaysia Sabah (UMS) พบว่า การใช้โครงการจัดทำวิดีโอที่มีต่อการสร้างสรรค์และสนับสนุนการเรียนรู้จากประสบการณ์ตามสภาพจริงของผู้เรียนส่งผลให้นักศึกษามีพัฒนาการด้านการใช้ภาษาโดยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

เมื่อพิจารณาการนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนแล้วพบว่าสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้โดยเฉพาะทักษะการสื่อสารการใช้ภาษาและทักษะการคิดขั้นสูง อันได้แก่ การคิดเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี นับว่าเป็นกระบวนพัฒนาผู้เรียนจากประสบการณ์จริงจากกิจกรรมที่หลากหลาย โดยกระบวนการผสมผสานระหว่างการเรียน การสอนกับการวัดและการประเมินผล หากผู้วิจัยนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงมาจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนก็น่าจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ ความคิดสร้างสรรค์และทัศนคติที่ดีในการสร้างสรรค์งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้โดยไม่ยาก

อีกแนวคิดหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์คือการนำแนวคิดเกี่ยวกับการช่วยเสริมศักยภาพ (Scaffolding) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงสร้างทางสังคม (Socio constructivist theory) ของวีก็อตสกี้ (Vygotsky) (1978) ซึ่งมีความเชื่อพื้นฐานว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ในบริบทที่มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยผู้ที่มีความรู้มากกว่าช่วยชี้แนะให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์เรื่องพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of proximal development) หรือ ZPD วีก็อตสกี้(Vygotsky) กล่าวว่าพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ คือ ระยะห่างระหว่างระดับพัฒนาการทางปัญญาที่แท้จริงกับระดับพัฒนาการทางปัญญาที่เป็นไปได้ เป็นพื้นที่ที่แสดงออกให้เห็นผลได้ด้วยการทำงานหรือการแก้ปัญหาด้วยตนเองภายใต้ความร่วมมือกับเพื่อนและการแนะนำของผู้ที่มีความสามารถหรือมีศักยภาพมากกว่า หรืออาจกล่าวว่าเป็นกลวิธีที่ผู้มีความสามารถดีกว่าให้การช่วยเหลือผู้ที่มีความสามารถน้อยกว่าให้สามารถทำงานได้หรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เป็นการช่วยเหลือทั้งในแง่ของการให้แนวทาง การกระตุ้น การเสริมแรง การสร้างความชัดเจน การสนับสนุน การอำนวยความสะดวก ซึ่งวิธีการช่วยเหลือดังกล่าวจะถูกลดลงหรือยกเลิกเมื่อผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือสามารถทำงานหรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองแล้ว การช่วยเสริมศักยภาพที่มีประสิทธิผล มีลักษณะช่วยลดโอกาสของการล้มเหลวในงานที่ผู้เรียนกำลังทำ ช่วยให้ผู้เรียนทำงานที่ตนไม่สามารถทำได้ด้วยตนเองได้สำเร็จ ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในระดับที่สูงขึ้น และนำผู้เรียนสู่ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังที่ปริญญาภาษ สีทอง (2557) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วยการเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมความสามารถในการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การช่วยเสริมศักยภาพเทคนิคต่างๆ ช่วยส่งเสริมการเขียนเพื่อการสื่อสารในทุกขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หากผู้สอนทราบถึงระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนในด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์แล้วก็จะสามารถช่วยเสริมศักยภาพด้วยกลวิธีการต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของตนเต็มตามศักยภาพที่สามารถเป็นไปได้

จากคุณลักษณะของการช่วยเสริมศักยภาพดังกล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การช่วยเสริมศักยภาพเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ กอรปกับแนวคิดสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งที่เรียนเพื่อให้

เกิดความประจักษ์ชัดถึงความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการคิด โดยเฉพาะจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และทักษะต่างๆ ตลอดจนทักษะการสื่อสารและการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งมั่นเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้จะมีลักษณะสำคัญ คือ มีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ อย่างเป็นระบบเป็นกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยและเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพ

คำถามในการวิจัย

1. แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์มีลักษณะอย่างไร
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาขึ้นเหมาะสม และมีประสิทธิผลหรือไม่ อย่างไร
3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาขึ้น จะเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ ที่เสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย

2.1 เพื่อสร้างและศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. เพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย

3.1 เพื่อศึกษาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

3.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบ

3.3 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น กับเกณฑ์ร้อยละ 70

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้

2. ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของบริบทปัจจุบัน ที่สามารถพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้จริง

3. บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนในการจัดการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านแหล่งข้อมูลและด้านตัวแปร มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ สำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่

1.1.1 แนวทางในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว (เรียงความ)

1) วิธีการ/กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว

2) สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว

3) แนวทางการประเมิน เครื่องมือ/วิธีการประเมินการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว

1.1.2 แนวทางในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง

1) วิธีการ/กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง

2) สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง

3) แนวทางการประเมิน เครื่องมือ/วิธีการประเมินการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง

1.2 แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ ที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่

1.2.1 หลักการสำคัญของแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

1) หลักการสำคัญของแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2) ขั้นตอนกระบวนการการจัดการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

3) บทบาทสำคัญของครูผู้สอนในการส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

4) แนวทางการวัดและประเมินผลการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

1.2.2 หลักการสำคัญของแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

1) หลักการสำคัญของแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2) กลวิธี/วิธีการในการช่วยเสริมศักยภาพการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ โดยไม่ปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของผู้เรียน

3) บทบาทของครูผู้สอนในการช่วยเสริมศักยภาพด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. **ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล**

2.1 ครูผู้สอนภาษาไทย จำนวน 4 คน โดยเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

2.1.1 เป็นครูภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นครูดีเด่น ครูต้นแบบ หรือครูชำนาญการพิเศษทางด้านการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.1.2 เป็นครูที่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อย่างน้อย 10 ปี

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ จำนวน 3 คน

3. **ขอบเขตด้านตัวแปร**

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.2 แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ ที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา**

ขอบเขตด้านเนื้อหาในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีองค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยใช้เนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สาระที่ 2 การเขียน ได้แก่ การเขียนร้อยแก้วประเภทเรียงความ และการเขียนร้อยกรองประเภทฉันท์

2. **ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล**

แหล่งข้อมูลในการหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน สำหรับการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้วิจัยกำหนดคุณลักษณะ ดังนี้

1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน

1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 4 คน

1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองแพร่ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 37 แพร่-น่าน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน สำหรับหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ความเหมาะสม

3.2 ดัชนีประสิทธิผล

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพ จริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงภาษาไทย สร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ช่วงชั้น ม.4 – ม.6 จำนวน 2 เรื่อง การเขียนร้อยแก้วประเภทเรียงความ และการเขียนร้อยกรองประเภทฉันท์

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเชตวัน สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่มโดยมีหน่วยการสุ่ม คือ ห้องเรียนจำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 31 คน

3. **ขอบเขตด้านตัวแปร**

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **รูปแบบการจัดการเรียนรู้** หมายถึง แบบหรือแผนที่จัดทำขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่างๆ ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย ขั้นตอนการสอน การวัดและการประเมินผล และกิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะที่รูปแบบกำหนดไว้

2. **การเรียนรู้ตามสภาพจริง** หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองเชิงประจักษ์ที่กระตุ้นผู้เรียนให้สร้างตัวตนที่มีคุณค่าต่อประสบการณ์ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน ให้ใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบในการเข้าไปเผชิญสถานการณ์ที่เป็นสภาพจริง ปัญหาจริงในบริบทจริง ร่วมกันศึกษาเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ข้อมูล ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อจะแก้ปัญหานั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจชีวิตคนและเข้าใจตนเอง ที่สามารถนำไปปฏิบัติใช้ในชีวิตจริงได้

3. **การช่วยเสริมศักยภาพ** หมายถึง กลวิธี กระบวนการช่วยเหลือ สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้ที่มีความสามารถดีกว่าให้การช่วยเหลือผู้ที่มีความสามารถน้อยกว่าให้สามารถทำงานได้หรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการช่วยเหลือทั้งในแง่ของการให้แนวทาง การกระตุ้น การเสริมแรง การสร้างความชัดเจน การสนับสนุน การอำนวยความสะดวก ซึ่งวิธีการช่วยเหลือดังกล่าวจะถูกลดลงหรือยกเลิกเมื่อผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือสามารถทำงานหรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองแล้ว

4. **รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์** หมายถึง แบบแผนหรือสภาพการจัดการเรียนรู้ที่อาศัยหลักปรัชญา ทฤษฎี แนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนรู้ตามสภาพจริง การช่วยเสริมศักยภาพที่มีปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดสร้างสรรค์ผ่านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

4.1 หลักการที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงหรือบริบทแวดล้อมที่มีความหมายต่อผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนผ่านการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเผชิญกับภาระหรือสถานการณ์ปัญหาตามบริบทจริง มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนของผู้เรียนตามศักยภาพด้วยการช่วยเหลือสนับสนุนในลักษณะต่างๆ เน้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงโดยเริ่มจากสิ่งใกล้ตัว และเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาผลงานของตนด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับ

4.2 วัตถุประสงค์มุ่งพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

4.3 เนื้อหาสาระที่เป็นไปตามสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้น ม.4 – ม.6 สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ตัวชี้วัดที่ 1, 2, 4 ได้แก่ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้วประเภทเรียงความ และร้อยกรองประเภทฉันท์

4.4 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ มีลำดับขั้นในกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน (SSR-CEE Model) ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 สำรวจความคิด (Survey the conceptual idea: S) เป็นขั้นของการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสถานการณ์ที่จะเรียนรู้ด้วยกิจกรรมกลุ่มให้ผู้เรียนร่วมมือกันตั้งเป้าหมายและกำหนดทิศทางของการเรียนรู้ที่ชัดเจน และสำรวจระดับความสามารถความสนใจของผู้เรียนในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ครูผู้สอนเสริมศักยภาพด้วยการชี้แนะ/การชี้นำการตั้งคำถามช่วยเจาะความสนใจ ท้าทายและกระตุ้นให้คิด เพื่อให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจและเข้าใจสถานการณ์ที่จะเรียนรู้

ขั้นที่ 2 พิชิตสถานการณ์ปัญหา (Solve the real life problem: S) เป็นขั้นที่ผู้เรียนเผชิญกับภาระงาน สภาพการณ์ปัญหาตามสภาพจริงที่ท้าทาย หรือสถานการณ์จำลองซึ่งสัมพันธ์กับบริบทชีวิตจริงที่มีความหมายต่อผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ความคิดจินตนาการ และความรู้สึกร่วมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่มีความหมาย เสริมศักยภาพโดยเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่าช่วยเพื่อนในกลุ่มแบบร่วมมือของผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน วิเคราะห์วางแผนในการค้นหาคำตอบ เพื่อให้เข้าใจในมโนทัศน์หลักของสิ่งที่เรียนรู้และสร้างประสบการณ์ที่มีความหมายกระทบใจ ครูผู้สอนเสริมศักยภาพด้วยการชี้แนะ การตั้งคำถามท้าทายและกระตุ้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดเพื่อค้นคว้าหาคำตอบหรือหาทางแก้ปัญหา

ขั้นที่ 3 ค้นคว้าสู่ความกระจ่าง (Research into Clarity: R) เป็นขั้นที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยการลงมือสืบค้นคำตอบจากสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทายความสามารถ หรือภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากขั้นที่ 2 ด้วยการสืบสอบทางวิชาการ การค้นคว้าแสวงหาข้อมูล โดยใช้ทรัพยากรรอบตัว ผู้สอนเสริมศักยภาพโดยการใช้คำถามกระตุ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สังเกต อภิปรายสนทนาแก่นสาร จัดระบบ ตีความ วิเคราะห์ข้อมูลจากการอ่านและศึกษาตัวแบบหรือแบบอย่าง(งานเขียน)ที่ดีเพื่อให้เข้าใจมโนทัศน์และหลักการที่ชัดเจนอันเป็นข้อมูลพื้นฐานก่อนลงมือเขียนเชิงสร้างสรรค์

ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์งานเขียน (Create writing: C) เป็นขั้นที่นักเรียนลงมือปฏิบัติการสร้างสรรค์ งานเชิงสร้างสรรค์ โดยการนำข้อมูลและ หลักการมโนทัศน์ที่ได้จากการค้นคว้า จัดระบบ และความคิดจินตนาการ มาเชื่อมโยงกับการเขียน เชิงสร้างสรรค์ แบ่งเป็น 1. กิจกรรมวางแผนก่อนลงมือเขียน ครูเสริมศักยภาพด้วยการใช้แบบอย่างงานเขียนที่ดีและตั้งคำถามกระตุ้นให้จัดระบบความคิดการวางโครงเรื่อง 2. การลงมือสร้างสรรค์งานเขียนในลักษณะต่างๆ ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงที่มีความหมายต่อผู้เรียน โดยเริ่มจากการเขียนสิ่งใกล้ตัวอันเป็นประสบการณ์ ตรงของผู้เรียน โดยครูเสริมศักยภาพด้วยการกระตุ้น ให้กำลังใจ และการชี้แนะผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้สะท้อนจินตนาการและ ความรู้สึกออกมาในรูปแบบของภาษาถ้อยคำ และให้สามารถเลือกใช้ภาษาถ้อยคำที่สละสลวยจนให้งานเขียนมีลักษณะโดดเด่น

ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนตรวจสอบ (Examine the product: E) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับ จากการนำเสนอผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยครูผู้สอนเสริมศักยภาพด้วยการชี้แนะและให้กำลังใจ เสริมศักยภาพจากเพื่อนด้วยการแลกเปลี่ยนกันศึกษา วิเคราะห์ข้อดีและข้อบกพร่องของงานเขียนของตนและของเพื่อนเพื่อให้ผู้เรียนเห็นข้อดีและข้อบกพร่องของงานเขียนนำไปปรับปรุงงานเขียน ตลอดจนได้ตรวจสอบความก้าวหน้าของตน ให้ทำซ้ำและฝึกฝนอย่างจริงจัง เพื่อพัฒนาผลงานของตนให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 6 ประเมินสะท้อนคิดสู่ชีวิตจริง (Evaluation and reflection to apply to the real world: E) เป็นขั้นการประเมินผลงานของผู้เรียนด้วยการสะท้อนคิด และการประเมินที่หลากหลายจากเพื่อน ครู และหรือบุคคลภายนอก การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง และการประยุกต์สู่ชีวิตจริง โดยได้รับการเสริมศักยภาพจากครูผู้สอนด้วยการจัดสถานการณ์ท้าทายเพื่อนำผลงานที่ได้พัฒนาแล้วประยุกต์ใช้สู่ชีวิตจริง นอกจากนี้ยังกระตุ้นและให้คำชมแก่ผู้เรียนที่สามารถพัฒนางานจนสำเร็จลุล่วงและเกิดประโยชน์

4.5 การวัดและการประเมินผลที่มุ่งวัดความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ครอบคลุมทั้งการทดสอบก่อนเรียน ติดตามผลระหว่างเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

5. **ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์** หมายถึง คะแนนที่ได้จากการวัดความสามารถด้านการแสดงความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการและประสบการณ์ของผู้เขียนถ่ายทอดผ่านสำนวนภาษาที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองเพื่อสื่อสารออกมาอย่างสร้างสรรค์ จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ การเขียนเรียงความ และการแต่งฉันท์ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบอัตนัยจำนวน 2 ข้อ โดยมีเกณฑ์ การประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rubrics Score) แต่ละข้อคะแนนเต็ม 50 คะแนน ประกอบด้วย ประเด็นการประเมิน 5 ด้าน คือ 1) ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา 2) ด้านการใช้ภาษา 3) ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียน 4) ด้านคุณค่าของงานเขียน และ 5) ด้านกลไกประกอบงานเขียน

6. **ค่าดัชนีประสิทธิผล** หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียนโดยเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มจากคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน ซึ่งใช้เกณฑ์การตัดสินไม่ต่ำกว่า 0.50 หรือมีความก้าวหน้าในการเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50

7. **ความเหมาะสม** หมายถึง ความสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การนำรูปแบบไปใช้และผลที่ได้จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้

8. **เกณฑ์ร้อยละ 70** หมายถึง เป้าหมายคะแนนความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ผ่านในระดับดี โดยมีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม จึงจะแสดงว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า เรียบเรียง แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
    - 1.1 ความสำคัญ ธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของภาษาไทย
    - 1.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
    - 1.3 คุณภาพผู้เรียน
    - 1.4 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้
    - 2.1 ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
    - 2.2 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
    - 2.3 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
    - 2.4 การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้
3. แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning)
    - 3.1 ความหมายของการเรียนรู้ตามสภาพจริง
    - 3.2 หลักการของการเรียนรู้ตามสภาพจริง
    - 3.3 องค์ประกอบของการเรียนรู้ตามสภาพจริง
    - 3.4 แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง
4. แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ (Scaffolding)
    - 4.1 มโนทัศน์ของทฤษฎีวัฒนธรรมทางสังคมวัฒนธรรมของวีก็อตสกี้ (Vygotsky)
    - 4.2 ความหมายของการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนรู้
    - 4.3 กลวิธีการช่วยเสริมศักยภาพในการเรียนรู้
    - 4.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเสริมศักยภาพ
    - 4.5 แนวทางการออกแบบการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมศักยภาพ

4.6 หลักการของการช่วยเสริมศักยภาพในการเรียนรู้ที่ดี

5. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (Creative Writing)

5.1 ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

5.2 ความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

5.3 รูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

5.4 ลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

5.5 องค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

5.6 แนวทางในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

5.7 หลักการจัดกิจกรรมการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

5.8 การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

7. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ความสำคัญ ธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กรมวิชาการ, 2553, น. 37) ได้กล่าวถึงความสำคัญ ธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของภาษาไทยดังนี้

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝน

จนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง ดังนี้

การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์ วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็นความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการและการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ความสำคัญ ธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของภาษาไทยดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ที่ถือว่าเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่สำคัญ คือ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องฝึกฝนจนเกิดทักษะและความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทักษะทางภาษาไทยที่จำเป็นต้องฝึกฝน ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดีและวรรณกรรม

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรมวิชาการ, 2553, น. 12) กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ โดยในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้มีการกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ 5 สาระ ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้เป็น 5 สาระ คือ การอ่าน การเขียน การฟังการดูและการพูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งในแต่ละสาระได้กำหนดมาตรฐานของการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

คุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กรมวิชาการ, 2553, น. 42) ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้ความสามารถ ดังนี้

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องและเข้าใจ ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้

ทางอาชีพ และ นำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่างๆ เขียนบันทึก รายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิง ผลิตผลงานของตนเองในรูปแบบต่างๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษาความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดู ประเมินสิ่งที่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูดแสดงทรรศนะ โต้แย้ง โน้มน้าว และเสนอแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ โคลง ร่ายและฉันท์ ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการ สร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้านเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จากคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าว เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาแล้วมุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง ดูและพูด การใช้ภาษาและวรรณกรรมวรรณคดี ตลอดจนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารความรู้ ความคิด ในรูปแบบต่างๆ สร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนำความรู้ความคิดมาพัฒนาตนในชีวิตประจำวันได้

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย 5 มาตรฐานการเรียนรู้ 5 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ 1. การอ่าน 2. การเขียน

3. การฟัง ดูและพูด 4. หลักการใช้ภาษาและ 5. วรรณกรรมวรรณคดี กำหนดความสัมพันธ์สอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ชั้นปีช่วงชั้น ม.4 - ม.6 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้น ม.4-ม.6

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
สาระที่ 1 การอ่าน **มาตรฐาน ท 1.1** ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและ บทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย - บทร้อยแก้วประเภทต่างๆ เช่น บทความ นวนิยาย และความเรียง - บทร้อยกรอง เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย และลิลิต
	2. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน 3. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุกๆ ด้านอย่างมีเหตุผล 4. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่าเพื่อนำความรู้ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต 5.วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล 6. ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่างๆ ภายในเวลาที่กำหนด 7.อ่านเรื่องต่างๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ย่อความ และรายงาน 8. สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มาพัฒนาตน พัฒนา การเรียนและพัฒนาความรู้ทางอาชีพ	การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น - ข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน - บทความ - นิทาน - เรื่องสั้น - นวนิยาย - วรรณกรรมพื้นบ้าน - วรรณคดีในบทเรียน - บทโฆษณา - สารคดี - บันเทิงคดี - ปาฐกถา - พระบรมราโชวาท - เทศนา - คำบรรยาย - คำสอน - บทร้อยกรองร่วมสมัย
	9. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน

ตาราง 1 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
สาระที่ 2 การเขียน **มาตรฐาน ท 2.1** ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ	1. เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูลและสาระสำคัญชัดเจน	การเขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ เช่น - อธิบาย - บรรยาย - พรรณนา - แสดงทรรศนะ - โต้แย้ง - โน้มน้าว - เชิญชวน - ประกาศ - จดหมายกิจธุระ - โครงการและรายงานการดำเนินโครงการ - รายงานการประชุม - การกรอกแบบรายการต่างๆ
	2. เขียนเรียงความ	การเขียนเรียงความ
	3.เขียนย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาหลากหลาย	การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น - กวีนิพนธ์ และวรรณคดี - เรื่องสั้น สารคดี นวนิยาย บทความทางวิชาการ และวรรณกรรมพื้นบ้าน
	4. ผลิตงานเขียนของตนเองในรูปแบบต่างๆ	การเขียนในรูปแบบต่างๆ เช่น - สารคดี - บันเทิงคดี
	5.ประเมินงานเขียนของผู้อื่น แล้วนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง	การประเมินคุณค่างานเขียนในด้านต่างๆ เช่น - แนวคิดของผู้เขียน - การใช้ถ้อยคำ - การเรียบเรียง - สำนวนโวหาร - กลวิธีในการเขียน

ตาราง 1 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
สาระที่ 2 การเขียน **มาตรฐาน ท 2.1** ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ	6. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่สนใจตามหลักการเขียนเชิงวิชาการและใช้ข้อมูลสารสนเทศอ้างอิงอย่างถูกต้อง	- การเขียนรายงานเชิงวิชาการ - การเขียนอ้างอิงข้อมูลสารสนเทศ
	7. บันทึกการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ	การเขียนบันทึกความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
	8. มีมารยาทในการเขียน	มารยาทในการเขียน
สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด **มาตรฐาน ท 3.1** สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์	1. สรุปแนวคิดและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู	การพูดสรุปแนวคิดและการแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู
	2. วิเคราะห์แนวคิด การใช้ภาษา และความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดูอย่าง มีเหตุผล 3.ประเมินเรื่องที่ฟังและดู แล้วกำหนดแนวทางไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต 4. มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู	- การวิเคราะห์แนวคิด การใช้ภาษา และความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดู - การเลือกเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ - การประเมินเรื่องที่ฟังและดูเพื่อกำหนดแนวทางนำไปประยุกต์ใช้
	5.พูดในโอกาสต่างๆ พูดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โน้มน้าวใจ และเสนอแนวคิดใหม่ด้วยภาษาถูกต้องเหมาะสม	การพูดในโอกาสต่างๆ เช่น - การพูดต่อที่ประชุมชน - การพูดอภิปราย - การพูดแสดงทรรศนะ - การพูดโน้มน้าวใจ
	6. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	มารยาทในการฟัง การดู และการพูด

ตาราง 1 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย **มาตรฐาน ท 4.1** เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ	1. อธิบายธรรมชาติของภาษา พลังของภาษา และลักษณะของภาษา	- ธรรมชาติของภาษา - พลังของภาษา - ลักษณะของภาษา - เสียงในภาษา - ส่วนประกอบของภาษา - องค์ประกอบของพยางค์และคำ
	2. ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคตรงตามวัตถุประสงค์	การใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยค - คำและสำนวน - การร้อยเรียงประโยค - การเพิ่มคำ - การใช้คำ - การเขียนสะกดคำ
	3.ใช้ภาษาเหมาะสมแก่โอกาส กาลเทศะ และบุคคล รวมทั้งคำราชาศัพท์อย่างเหมาะสม	- ระดับของภาษา - คำราชาศัพท์
	4. แต่งบทร้อยกรอง	กาพย์ โคลง ร่าย และฉันท์
	5.วิเคราะห์อิทธิพลของภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น	อิทธิพลของภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น
	6.อธิบายและวิเคราะห์หลักการสร้างคำในภาษาไทย	หลักการสร้างคำในภาษาไทย
	7. วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์	การประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ตาราง 1 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม **มาตรฐาน ท 5.1** เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	1.วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	หลักการวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมเบื้องต้น - จุดมุ่งหมายการแต่งวรรณคดีและวรรณกรรม - การพิจารณารูปแบบของวรรณคดีและวรรณกรรม - การพิจารณาเนื้อหาและกลวิธีในวรรณคดีและวรรณกรรม - การวิเคราะห์และการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม
	2.วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต	การวิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีและวรรณกรรมที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต
	3.วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นวรรณคดีมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ	การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรม - ด้านวรรณศิลป์ - ด้านสังคมและวัฒนธรรม
	4.สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	การสังเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม
	5.รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา	วรรณกรรมพื้นบ้านที่แสดงถึง - ภาษากับวัฒนธรรม - ภาษาถิ่น
	6.ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง	บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า - บทอาขยานตามที่กำหนด - บทร้อยกรองตามความสนใจ

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้น ม.4 - ม.6 กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 5 สาระ 5 มาตรฐาน ได้แก่ สาระการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งแต่ละสาระการเรียนรู้มีกรอบตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของแต่ละตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาสาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้า อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางเน้นทักษะกระบวนการเขียนเพื่อการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ อาทิ อธิบาย บรรยาย พรรณนา แสดงทรรศนะ โต้แย้ง โน้มน้าว เชิญชวน เรียงความ สารคดี บันเทิงคดี เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่อาศัยพื้นฐานความรู้ ความคิด และจินตนาการสร้างสรรค์งานเขียนออกมาใช้สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้

การวิจัยในครั้งนี้มีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้นการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในมิติต่างๆ จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการสอน รูปแบบการเรียนการสอน หรือรูปแบบการเรียนรู้ ใช้ตรงตามศัพท์ในภาษาอังกฤษที่เหมือนกัน คือ "Instructional Model" เป็นคำที่ใช้แทนกันในความหมายเดียวกันได้ ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้คำว่า "รูปแบบการจัดการเรียนรู้" ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านนิยามความหมายไว้หลากหลายแง่มุม ดังนี้

เซเลอร์ และคณะ (Saylor, et al., 1981, p. 271) กล่าวถึงความหมายของ "รูปแบบการจัดการเรียนรู้" ว่าหมายถึง แบบหรือแผน (pattern) ของการสอนที่มีการจัดกระทำพฤติกรรมขึ้นจำนวนหนึ่งซึ่งมีความแตกต่างกันตามจุดมุ่งหมาย หรือจุดเน้นเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง

จอยซ์ และเวล (Joyce, & Weil, 1996, p.12) ให้คำจำกัดความว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แบบ (Pattern) หรือ แผน (Plan) ที่นำไปใช้สำหรับช่วยในการจัดการเรียนการสอนหรือเป็นแนวทางในการสอนของครูที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ข้อมูล จนเกิดความรู้ ความคิด ทักษะ ค่านิยม วิธีการคิดและวิธีการแสดงออกในการเรียนรู้ของตนเองให้เข้าใจง่ายและมีประสิทธิภาพ

ยิ่งขึ้น ซึ่งความรู้และทักษะจะเกิดจากการที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และมีกระบวนการเรียนรู้เป็นของตนเอง

วารีรัตน์ แก้วอุไร (2549, น. 3-4) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แบบแผนหรือลักษณะของการทำงานด้านการสอนที่กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยจัดทำขึ้นอย่างรอบคอบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และความเชื่อ โดยมีองค์ประกอบต่างๆ ทางการสอน ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย ขั้นตอนการสอน การวัดและประเมินผล และกิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการสอนนั้นๆ และเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นนำไปใช้ได้

ทิศนา แขมมณี (2555, น. 477) กล่าวถึงความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ว่าคือ แบบแผนการดำเนินการสอนที่ได้รับการจัดเป็นระบบอย่างสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎี/หลักการเรียนรู้หรือการสอนที่รูปแบบนั้นยึดถือ และได้รับการพิสูจน์ ทดสอบว่ามีประสิทธิภาพสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบนั้นๆ โดยทั่วไปแบบแผนการดำเนินการสอนดังกล่าว มักประกอบด้วย ทฤษฎี/หลักการที่รูปแบบนั้นยึดถือและกระบวนการสอนที่มีลักษณะเฉพาะอันจะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายเฉพาะที่รูปแบบนั้นกำหนด ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นแบบแผนหรือแบบอย่างในการจัดและดำเนินการสอนอื่นๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะเช่นเดียวกันได้

จากนิยามของนักการศึกษาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Model) หมายถึง แบบหรือแผนที่จัดทำขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่างๆ ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย ขั้นตอนการสอน การวัดและประเมินผล และกิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะที่รูปแบบนั้นกำหนดไว้

องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

จอยส์ และเวล (Joyce, & Weil, 1996, p. 14) กล่าวถึงองค์ประกอบร่วมที่สำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิดของทฤษฎีที่รองรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ จะเป็นตัวชี้นำการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2. จุดประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

3. เนื้อหา เป็นส่วนที่ระบุถึงเนื้อหาและกิจกรรมต่างๆ ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

4. กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการ เป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนหนึ่งๆ เมื่อนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้

5. การวัดและการประเมินผล เป็นส่วนที่ประเมินถึงประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ทิศนา แขมมณี (2555, น. 221-222) กล่าวว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องมีองค์ประกอบ สำคัญๆ ดังนี้

1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นๆ

2. มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ

3. มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้นๆ

4. มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้นๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5. รูปแบบการจัดการเรียนรู้จะต้องได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ สามารถทำนายผลได้และมีศักยภาพในการสร้างความคิดรวบยอดและความสัมพันธ์ใหม่ๆ ได้

จากการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สามารถวิเคราะห์ตามตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของนักการศึกษา

Joyce, & Weil (1996)	ทิศนา แขมมณี (2555)
1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิดของทฤษฎีที่รองรับรูปแบบการการจัดการเรียนรู้	1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
2. จุดประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	2. มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ
3. เนื้อหา เป็นส่วนที่ระบุถึงเนื้อหาและกิจกรรมต่างๆ ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3. มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้นๆ
4. กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการ	4. มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ
5. การวัดและการประเมินผล	5. มีการพิสูจน์ ทดสอบ สามารถทำนายผลได้

จากตารางการวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของนักการศึกษา สามารถสรุปได้ว่าในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. หลักการ แนวคิด/ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของความเชื่อ
2. จุดประสงค์ของรูปแบบที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
3. การกำหนดเนื้อหาสาระที่สอดคล้องสัมพันธ์กับเป้าหมาย
4. การดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนด้วยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ
5. การวัดและประเมินผลเพื่อให้ทราบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ทั้ง 5 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้จะต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ซึ่งแสดงไว้ในตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 แสดงองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบ	คำอธิบาย
หลักการแนวคิด	ปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นตัวชี้นำการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบการจัดการเรียนรู้
จุดประสงค์	จุดประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้น จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
เนื้อหา	เป็นส่วนที่ระบุถึงสาระและกิจกรรมต่างๆ ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
กระบวนการเรียนรู้	กิจกรรมหรือขั้นตอนดำเนินการ ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยมีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ
การวัดและประเมินผล	เป็นส่วนที่ประเมินถึงประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ดังนั้นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้จึงควรมีองค์ประกอบสำคัญดังกล่าวข้างต้นให้ครอบคลุม ครบถ้วน ได้แก่ หลักการ จุดประสงค์ เนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล อันจะช่วยให้กระบวนการจัดการเรียนรู้บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น สมาคมเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา (AECT) (Gustafson, & Branch, 1997, pp. 10-11) ได้นิยามความหมายของ "การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้" ไว้ว่า เป็นวิธีการอย่างเป็นระบบเพื่อการออกแบบ การผลิต การประเมินผล และการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการจัดการและการจัดองค์ประกอบที่เหมาะสมในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวด้วย การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีลักษณะที่กว้างขวางกว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์การสอน ซึ่งเน้นสื่อหรือผลผลิตที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน นอกจากนั้นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นคำที่กว้างกว่าการออกแบบการสอน ซึ่งการออกแบบการสอนเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เท่านั้น

จอยส์ และเวล (Joyce, & Weil, 1996, pp. 11-12) กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่ต้องการนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2. นำแนวคิดสำคัญของข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการวิเคราะห์ มากำหนดหลักการ เป้าหมายและองค์ประกอบอื่นๆ ที่เห็นว่าสำคัญและจำเป็น อันจะทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งกำหนดทิศทาง ลำดับความสำคัญ รายละเอียดขององค์ประกอบเหล่านั้น

3. กำหนดแนวทางในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและเงื่อนไขต่างๆ ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้

4. การประเมินรูปแบบ เป็นขั้นทดสอบความมีประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น โดยกระทำดังนี้

4.1 การประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีเป็นการประเมินความสอดคล้องภายในระหว่างองค์ประกอบต่างๆ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้และด้านการเรียนการสอนทั้งในเชิงทฤษฎีและการนำไปปฏิบัติ

4.2 การประเมินความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติการ เป็นการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในสถานการณ์จริง นำคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มที่สอนแบบเดิมและกลุ่มที่สอนโดยใช้รูปแบบมาคำนวณค่าประสิทธิภาพของรูปแบบ หรือคำนวณค่าเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดขึ้น หรือคำนวณความแตกต่างด้านสถิติ

5. การปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะก่อนนำรูปแบบไปทดลองใช้ การปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ระยะนี้ใช้ข้อมูลจากการประเมินความเป็นไปได้เชิงทฤษฎีของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากขึ้น ระยะที่สองเป็นการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ข้อมูลจากผลการทดลองใช้ ซึ่งการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้และนำไปทดลองซ้ำอาจทำได้หลายครั้งจนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

ทิศนา แขมมณี (2555, น. 245) ได้สรุปขั้นตอนสำคัญในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และข้อค้นพบจากการวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันหรือปัญหาจากเอกสารผลการวิจัยหรือการสังเกต สอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. การกำหนดหลักการ เป้าหมาย และองค์ประกอบอื่นๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานและสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบระเบียบ การกำหนดเป้าหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนสามารถเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการสอน เพื่อให้การสอนบรรลุผลสูงสุด

3. การกำหนดแนวทางในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและเงื่อนไขต่างๆ เช่น ใช้กับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มย่อย ผู้สอนจะต้องเตรียมงาน หรือจัดสภาพการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการทดสอบความมีประสิทธิภาพของรูปแบบที่สร้างขึ้นโดยทั่วไปจะใช้วิธีการต่อไปนี้

4.1 ประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีโดยคณะผู้เชี่ยวชาญซึ่งจะเป็นการประเมินความสอดคล้องภายในระหว่างองค์ประกอบต่างๆ

4.2 ประเมินความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติการโดยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงในลักษณะของการวิจัยเชิงทดลองหรือกึ่งทดลอง

5. การปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน มี 2 ระยะ คือ

5.1 ระยะก่อนนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้ การปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในระยะนี้ใช้ผลจากการประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีเป็นข้อมูลในการปรับปรุง

5.2 ระยะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ ซึ่งการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในระยะนี้อาศัยข้อมูลจากการทดลองใช้เป็นตัวชี้นำในการปรับปรุง และอาจจะมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้และปรับปรุงซ้ำ จนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

จากการศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของจอยส์และเวล และทิศนา แขมมณี สามารถนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้คำว่า "การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้" ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อกำหนดองค์ประกอบสำคัญและเป็นแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2. การออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการนำแนวคิดสำคัญของข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการวิเคราะห์ มากำหนดหลักการ เป้าหมายและองค์ประกอบอื่นๆ ที่เห็นว่าสำคัญและจำเป็น

3. กำหนดแนวทางในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและเงื่อนไขต่างๆ ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้

4. การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นขั้นทดสอบความมีประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

สรุปตามภาพ 1 ดังนี้

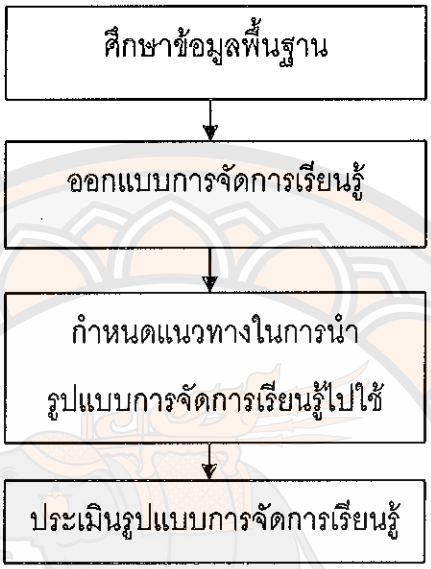

ภาพ 1 กระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

กระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้นจะเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยนำไปพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ต่อไป

การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้

การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่สำคัญเพราะการนำเสนอรูปแบบที่ชัดเจนเข้าใจง่าย จะช่วยให้ครูผู้สอนเกิดความเข้าใจและสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ได้หรือสามารถศึกษาและฝึกฝนตนเอง ให้ใช้รูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบ จอยส์และเวล (Joyce, & Weil, 1996, pp. 11-12) ได้เสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การนำเสนอที่มาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Orientation to the Model) เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นที่มาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย เป้าหมายของรูปแบบ ทฤษฎี ข้อสมมุติฐาน หลักการและแนวคิดสำคัญที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (The Model of Teaching) เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนการสอน หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยละเอียดตามประเด็น ดังนี้

1. ขั้นตอนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Syntax หรือ Phases) เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนการสอน หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. หลักการของการปฏิสัมพันธ์ (Social System) เป็นการอธิบายถึงบทบาทของครูและนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละรูปแบบ เช่น บทบาทของครูอาจเป็นผู้นำในการทำกิจกรรม เป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นผู้แนะแนว เป็นแหล่งข้อมูล เป็นต้น

3. หลักการของการตอบสนอง (Principles of reaction) เป็นการบอกถึงวิธีการแสดงออกของครูต่อนักเรียน การตอบสนองการกระทำของนักเรียน เช่น การให้รางวัลแก่ผู้เรียน การให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น การไม่ประเมินว่าถูกหรือผิด

4. ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน (Support system) เป็นการอธิบายถึงเงื่อนไข หรือสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การใช้รูปแบบนั้นได้ผล เช่น รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบทดลองในห้องปฏิบัติการ ต้องใช้ผู้นำการทดลองที่ผ่านการฝึกฝนมาอย่างดีแล้ว รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฝึกทักษะนักเรียนจะต้องได้ฝึกการทำงานในสถานที่และใช้อุปกรณ์ที่ใกล้เคียงสภาพการทำงานจริง

ตอนที่ 3 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ (Application) เป็นการให้คำแนะนำและตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ให้ได้ผล เช่น ควรใช้กับเนื้อหาประเภทใด ควรใช้กับผู้เรียนระดับใด เป็นต้น

ตอนที่ 4 ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทั้งผลทางตรงและทางอ้อม (Instructional and Nurturing Effects) เป็นการระบุถึงผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่คาดว่าจะเกิดแก่ผู้เรียนทั้งผลทางตรง ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น และผลทางอ้อม ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น ซึ่งจะเป็นแนวทางสำหรับครูในการพิจารณาและเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้

จากการนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Joyce and Weil ดังกล่าวถือได้ว่าเป็นแนวทางที่มีความชัดเจนสามารถสรุปได้ว่ามีขั้นตอนการนำเสนอรูปแบบ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ที่มาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นการนำเสนอหลักการแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2. การกำหนดองค์ประกอบและการดำเนินการสอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ได้แก่ การนำไปใช้กับผู้เรียน

4. ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการนำไปใช้

การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว จะเป็นแนวทางในการนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ตามลำดับ คือ ที่มาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตัวรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ และผลที่ได้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning)

ความหมายของการเรียนรู้ตามสภาพจริง

การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) นับว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งที่เรียน นักการศึกษาได้นิยามความหมายของการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic learning) ดังนี้

นิวแมน (Newman, et al., 1996) กล่าวว่าการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นรูปแบบการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากชีวิตจริงหรือจากสภาพจริงที่อยู่แวดล้อมผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมผู้เรียนให้สร้างชิ้นงาน/ภาระงานที่ส่งเสริมด้านสติปัญญาของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเหมาะสมตามความถนัดและความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความสำคัญ และมีความหมาย

โกวิท ประวาลพฤกษ์ (2545, น. 31) กล่าวถึงการเรียนรู้ตามสภาพจริงโดยเรียกว่า การเรียนรู้แท้ (Authentic learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะเป็นผู้วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน ตัดสินใจได้เองมีกระบวนการที่ใช้ยุทธศาสตร์ในการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถอธิบายได้อย่างครอบคลุมชัดเจน มีกระบวนการที่ดี รวมทั้งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริงได้ นำเอาความรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิต คุณภาพงาน คุณภาพสังคม สิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นปกติวิสัยจนเป็นหนึ่งเดียวกัน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555, น. 87) กล่าวว่า การเรียนรู้ตามสภาพจริง หรือการเรียนรู้แท้ (Authentic learning) เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน ตัดสินใจได้เอง มีกระบวนการที่ใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนเป็นผู้อธิบายนำเสนอได้อย่างมีหลักวิชา ด้วยการเรียบเรียงด้วยตัวเอง อธิบายได้อย่างครอบคลุมชัดเจน มีกระบวนการที่ดี มีความคิดรวบยอด และหลักการของวิชาที่เรียนรู้ รวมทั้งสามารถนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริงได้ นำเอาความรู้ต่างๆ ไปพัฒนาคุณภาพชีวิต คุณภาพงาน คุณภาพสังคม

ทิศนา แขมมณี (2555, น. 136) ได้นิยามความหมายของการเรียนรู้ตามสภาพจริงไว้ว่า หมายถึง การดำเนินการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปเผชิญสภาพการณ์จริง

ปัญหาจริง ในบริบทจริง และร่วมกันศึกษาเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ข้อมูล และวิธีการต่างๆ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหานั้น และได้รับผลการประเมินตามมาตรฐานคุณภาพในชีวิตจริง

ภาวนี สืบเสาะ (2556, น. 2) กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้ตามสภาพจริงว่าคือ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระตุ้นการเรียนรู้จากภายในตัวของผู้เรียนให้ผ่านการสัมผัสการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง เพื่อให้เกิดความประจักษ์ชัดถึงความจริงที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีการคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดของตนเองที่มีอยู่เดิม เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ค่อยๆ เกิดขึ้นตามลำดับ วิธีการเรียนรู้ตามสภาพจริงจะเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ที่เชื่อว่าทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจชีวิตคนและเข้าใจตนเอง เป็นการเรียนรู้เชิงประจักษ์ในสิ่งที่ได้เรียนรู้

รีวิงตัน (Revington, 2014) กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้ตามสภาพจริงว่าคือ การเรียนรู้ชีวิตจริง เป็นรูปแบบของการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างตัวตนที่มีคุณค่าต่อประสบการณ์หรือโลกของผู้เรียน เป็นการเรียนที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ โดยครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ (a facilitator)

ตาราง 4 แสดงการวิเคราะห์ความหมายของการเรียนรู้ตามสภาพจริง

Newman (1996)	ไกวิท ประวาลพฤกษ์ (2545)	ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555)	ทิศนา แขมมณี (2555)	ภาวนี สืบเสาะ (2556)	Revington (2014)
การเรียนรู้จากชีวิตจริง สภาพจริงที่แวดล้อมผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างชิ้นงานตามความถนัด ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้สึกมีคุณค่าและมีความหมาย	การเรียนรู้แท้ ผู้เรียนเป็นผู้วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินตัดสินใจได้เอง มีกระบวนการที่ใช้ยุทธศาสตร์ในการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนอธิบาย นำเสนอได้อย่างมีหลักวิชาด้วยการเรียบเรียง	เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะเป็นผู้คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน ตัดสินใจได้เอง มีกระบวนการที่ใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนเป็นผู้อธิบาย นำเสนอได้อย่างมีหลักวิชา ด้วย	การดำเนินการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปเผชิญสภาพการณ์จริง ปัญหาจริง ในบริบทจริงและร่วมกันศึกษาเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ข้อมูล และวิธีการต่างๆ เพื่อที่จะแก้ไข	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระตุ้นการเรียนรู้จากภายในตัวของผู้เรียนให้ผ่านการสัมผัสการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง เพื่อให้เกิดความประจักษ์ชัดถึงความจริงที่เกิดขึ้น ทำให้	การเรียนรู้ชีวิตจริง การเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างตัวตนที่มีคุณค่าต่อประสบการณ์หรือโลกของผู้เรียน การเรียนที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนประสบ

ตาราง 4 (ต่อ)

Newman (1996)	โกวิท ประวาลพฤกษ์ (2545)	ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555)	ทิศนา แขมมณี (2555)	ภาวนี สืบเสาะ (2556)	Revington (2014)
	อธิบาย ครอบคลุมชัดเจน มีความคิดรวบยอดและหลักการของวิชาที่เรียนรู้ ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริงได้ พัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเป็นปกติ	การเรียบเรียงด้วยตัวเอง ได้อย่างครอบคลุมชัดเจน มีหลักการของวิชาที่เรียนรู้ รวมทั้งสามารถนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริงได้ นำเอาความรู้ต่างๆ ไปพัฒนาคุณภาพชีวิต งาน และสังคม	ปัญหานั้น และได้รับผลการประเมินตามมาตรฐานคุณภาพในชีวิตจริง	ผู้เรียนมีการคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดของตนเองที่มีอยู่เดิม พัฒนาการเรียนรู้ที่ค่อยๆ เกิดขึ้นตามลำดับ และทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจชีวิต คน และตนเอง เป็นการเรียนรู้เชิงประจักษ์	ความสำเร็จโดยครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ

ตาราง 5 แสดงการสังเคราะห์ความหมายของการเรียนรู้ตามสภาพจริง

นักวิชาการศึกษา	การเรียนรู้ด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ที่มีคุณค่า	การช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ชีวิตจริง โดยเผชิญกับสภาพการณ์จริง ปัญหาจริง บริบทจริง	ใช้กระบวนการคิดเป็นระบบ ได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสิน ประเมินค่า	ร่วมกันเรียนรู้ แสวงหาความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ	มีการท้าทายความสามารถของผู้เรียน	ครูมีบทบาทเป็นผู้แนะนำหรือชี้แนะเท่านั้น	ได้รับการประเมินตามมาตรฐานคุณภาพในชีวิตจริง (การประเมินตามสภาพจริง)
Newman (1996)	✓	✓			✓		
โกวิท ประวาลพฤกษ์ (2545)			✓				
ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555)	✓	✓	✓				
ทิศนา แขมมณี (2555)	✓	✓		✓			✓
ภาวนี สืบเสาะ (2556)	✓		✓				
Revington (2014)	✓	✓			✓	✓	
รวม	5	4	3	1	2	1	1

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ตามสภาพจริง หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เชิงประจักษ์ที่กระตุ้นผู้เรียนให้สร้างตัวตนที่มีคุณค่าต่อประสบการณ์ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียนให้ใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบในการเข้าไปเผชิญสถานการณ์ที่เป็นสภาพจริง ปัญหาจริงในบริบทจริง ร่วมกันศึกษาเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ข้อมูล ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อจะแก้ปัญหานั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจชีวิตคนและเข้าใจตนเอง สามารถนำไปปฏิบัติใช้ในชีวิตจริงได้

หลักการของการเรียนรู้ตามสภาพจริง

นักจิตวิทยาการศึกษาได้ศึกษาและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการของการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) ดังนี้

ทิศนา แขมมณี (2555, น. 133) ได้เสนอมโนทัศน์เกี่ยวกับหลักการของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้เรื่องใดๆ ก็ตามย่อมมีความสัมพันธ์กับบริบทของเรื่องนั้นๆ การเรียนรู้โดยคำนึงถึงบริบทแวดล้อมเป็นการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับความเป็นจริง จึงสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. สภาพการณ์จริง ปัญหาจริง เป็นโลกแห่งความเป็นจริง ซึ่งทุกคนจะต้องเผชิญ ดังนั้น การให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์จริง ปัญหาจริงจึงเป็นโอกาสที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความเป็นจริง

3. การเรียนรู้ตามความเป็นจริง ของจริง เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายเพราะสามารถนำไปใช้ได้ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน จึงเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้อยากเรียนรู้

4. การให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาและแก้ปัญหา จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

อาจสรุปได้ว่าหลักการของการเรียนรู้ตามสภาพจริงประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญ ได้แก่ 1) การเรียนรู้ต้องคำนึงถึงบริบทแวดล้อมที่สัมพันธ์กับความเป็นจริง 2) มีสภาพการณ์หรือปัญหาจริงในโลกของความเป็นจริง 3) การเรียนรู้ตามความเป็นจริง และ 4) ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาและแก้ปัญหาจริง

องค์ประกอบของการเรียนรู้ตามสภาพจริง

นิวแมน (Newman, et al., 1996, p. 26) ได้สร้างมาตรฐานเพื่อใช้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการออกแบบการเรียนรู้ตามสภาพจริง ดังนี้

1. ผู้เรียนได้คิดขั้นสูง (higher-order thinking) การเรียนการสอนตามสภาพจริง จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้จัดกระทำข้อมูล และใช้ความคิดในการสังเคราะห์ การสรุปนัยทั่วไป การอธิบาย และการสรุปรวม เพื่อสร้างความเข้าใจและความหมายใหม่ๆ สำหรับผู้เรียน

2. ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ระดับลึกมากกว่าความรู้พื้นฐาน (depth of knowledge) การเรียนการสอนตามสภาพจริงจะต้องให้ผู้เรียนถึงแก่นความคิดของเนื้อหาวิชาใช้ความรู้ที่มากกว่าความรู้พื้นฐาน โดยต้องมีการสำรวจความเชื่อมโยง ดูความสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความซับซ้อน

3. ผู้เรียนได้มีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเนื้อหาสาระวิชาที่เรียน (substantive conversation) การเรียนรู้ตามสภาพจริงจะต้องให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเนื้อหาวิชากับผู้สอนและ/หรือกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่างๆ มากขึ้น

4. ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนทางสังคม (social support for student achievement) การเรียนการสอนตามสภาพจริงจะต้องสร้างบรรยากาศที่ส่งผลที่ดีแก่การเรียนรู้ ได้แก่ การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน หรือผู้เรียนกับผู้เรียนกล่าวคือ ผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสามารถหรือทักษะทางการเรียนด้อยกว่าผู้อื่นเกิดความรู้สึกที่ดีที่จะต้องสร้างคุณค่าของตนเองโดยเพิ่มความพยายามให้มากขึ้น ผู้สอนต้องคาดหวังว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ความรู้และทักษะที่จำเป็นและมีความสำคัญได้ ปฏิกิริยาของผู้สอนจึงแสดงออกมาในวิถีทางที่เป็นการเสริมแรงแก่ผู้เรียน

5. ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้จากการเรียนรู้สู่โลกภายนอก (connections to the world beyond the classroom) การเรียนรู้ตามสภาพจริง จะต้องเชื่อมโยงความรู้ในเนื้อหาวิชาสู่ปัญหาสาธารณะหรือ ประสบการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถนำความรู้ที่เรียนในชั้นเรียนอธิบายปัญหาต่างๆ นอกชั้นเรียนได้

กอร์ดอน (Gordon, 1998, pp. 390-393) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ดังนี้

1. ในการเรียนรู้ตามสภาพจริง บุคคลมักเผชิญกับปัญหาต่างๆ อยู่เสมอ เล็กบ้าง ใหญ่บ้าง และจะต้องคิดตัดสินใจ และลงมือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ในการเรียนรู้ตามสภาพจริง จึงต้องมีปัญหาการคิด การตัดสินใจ การกระทำ และผลของการคิดตัดสินใจ

2. ในการเรียนรู้ตามสภาพจริง เมื่อมีปัญหาที่ต้องตัดสินใจแก้ไขบุคคลจะแสวงหาทางแก้ไขโดยใช้ทรัพยากรหรือสิ่งต่างๆ ที่ตนมีอยู่หรือหามาได้ บุคคลจะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่จะช่วยตนได้ในทางใดทางหนึ่ง จะใช้ทรัพยากรรอบตัว เช่นหนังสือพิมพ์ โทรศัพท์ ฯลฯ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาแก้ปัญหา ตามสภาพจริงไม่มีการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการที่นั่งเรียนกันเป็นแถวเหมือนสภาพในห้องเรียน

3. ในการเรียนรู้ตามสภาพจริงบุคคลใช้ความรู้ ทักษะ และเกิดความรู้สึกหรือพัฒนาเจตคติไปพร้อมๆ กัน ตามสภาพจริง บุคคลจะดำเนินการจัดการเมื่อเกิดปัญหาใดๆ บุคคลจะต้องคิดตัดสินใจโดยใช้ความรู้ที่มีแสวงหาความรู้ที่จำเป็นต่อการตัดสินมาใช้ และตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่ตนเห็นว่าดีที่สุด เหมาะสมที่สุดกับสถานการณ์ ซึ่งการตัดสินใจกระทำการนั้นๆ จะส่งผลให้เกิดความรู้ ทักษะและเจตคติต่างๆ ตามสภาพจริง จึงเป็นการพัฒนาที่เกิดขึ้นในบริบทตามสภาพจริงนั้นๆ

4. ในการเรียนรู้ตามสภาพจริงบุคคลจะเลือกรับรู้และเรียนรู้เฉพาะสิ่งที่มีความหมายกับตนเอง ซึ่งมักจะเป็นสิ่งที่บุคคลจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ทักษะในการเข้าใจผู้อื่น การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา การตัดสินใจ เป็นต้น ตามสภาพจริงบุคคลไม่ได้รับรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านเข้ามา

5. ในการเรียนรู้ตามสภาพจริงสิ่งทั้งหลายจะเชื่อมโยงกัน ความรู้ ทักษะ เจตคติ ที่เรียนรู้ในบริบทหนึ่ง จะได้รับการถ่ายโอนไปใช้ในบริบทอื่นๆ และจะได้รับการปรับเปลี่ยนและพัฒนาไปเรื่อยๆ ดังนั้นการเรียนรู้จึงมีลักษณะของการพัฒนาแบบเป็นเกลียว คือจะมีพัฒนาการจากฐานเดิมเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ

6. ในการเรียนรู้ตามสภาพจริงเมื่อบุคคลกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งมักจะได้รับข้อมูลย้อนกลับว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้นดี ไม่ดี เหมาะ ไม่เหมาะ จากบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งข้อมูลดังกล่าวถือได้ว่าเป็นมาตรฐานคุณภาพตามความเป็นจริงในชีวิตจริง (real-life standards of quality)

เฮอริงตัน (Herrington, 2010, p. 1) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้ตามสภาพจริง (elements of authentic learning) ว่าประกอบด้วย 9 องค์ประกอบได้แก่

1. บริบทตามสภาพจริง/บริบทจริง (Authentic Context)
2. กิจกรรมตามสภาพจริง (Authentic Activity)
3. การลงมือกระทำตามสภาพจริง (Authentic Performance)
4. มีมุมมองที่หลากหลาย (Authentic Perspective)
5. การเรียนรู้ที่อาศัยการร่วมมือกัน (Collaborative)
6. มีกระบวนการสะท้อนคิด (Reflection)
7. การกล่าวออกมาอย่างชัดเจน/การจำแนกแยกแยะ (Articulation)
8. การเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ (Coaching and scaffolding)
9. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

รีวิงตัน (Revington, 2014) กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง 12 ประการ ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ที่ชัดเจนจับต้องได้ (A tangible product)
2. การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน (Clearly defined audience)
3. การวางแผนการออกแบบย้อนกลับ (Design-back planning)
4. เกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างดี (A well defined criteria)
5. การแสดงบทบาทสมมุติ (Role Playing)
6. การเรียนรู้แบบบูรณาการกับสถานการณ์จริง (Intergrated Learning)
7. การผสมผสานกับกำหนดการเรียน (Blended Scheduling)
8. การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทีมเป็นฐาน (Cooperative Learning – Team Based Approach)
9. ประสบการณ์ส่วนบุคคล (Personalized Experience)
10. แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolios)
11. การมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Involvement)
12. การพัฒนาอย่างมืออาชีพ (Professional Development)

สรุปองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงตามแนวคิดของ รีวิงตัน (Revington, 2014) ตามภาพ 2 ดังนี้

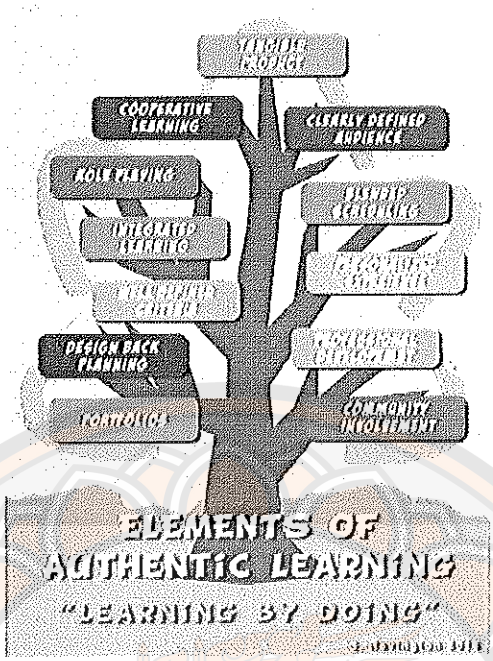

ภาพ 2 องค์ประกอบของการเรียนรู้ตามสภาพจริงตามแนวคิดของรีวิงตัน (Revington.S, 2014)

ที่มา: http://authenticlearning.weebly.com/the-elements.html

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554, น. 12-14) ได้กล่าวถึงมาตรฐานของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง 5 องค์ประกอบ ดังนี้

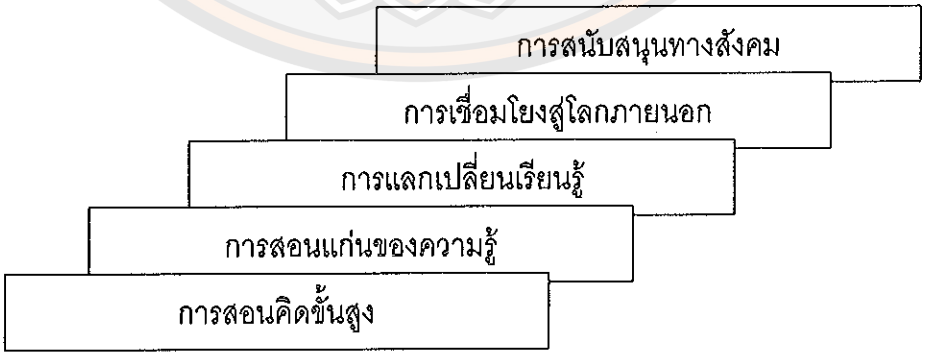

ภาพ 3 มาตรฐานของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

จากมาตรฐานของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงทั้ง 5 องค์ประกอบข้างต้น อธิบายได้ดังนี้

1. การสอนคิดขั้นสูง การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้จัดกระทำข้อมูลและใช้ความคิดในการสังเคราะห์ การสรุปนัยทั่วไป การอธิบาย และการสรุปรวม เพื่อสร้างความเข้าใจและความหมายใหม่ๆ สำหรับผู้เรียน

2. การสอนแก่นของความรู้ การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง จะต้องให้ผู้เรียนเข้าถึงแก่นความคิดของเนื้อหาวิชา ใช้ความรู้ที่มากกว่าความรู้พื้นฐานโดยต้องมีการสำรวจความเชื่อมโยง ดูความสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความซับซ้อน

3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง จะต้องให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเนื้อหาวิชากับผู้สอนและกับกลุ่มผู้เรียนด้วยกันเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในประเด็นสำคัญต่างๆ มากขึ้นและชัดเจน

4. การเชื่อมโยงสู่โลกภายนอก การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง จะต้องเชื่อมโยงความรู้ในเนื้อหาวิชาสู่ปัญหาสาธารณะหรือประสบการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในโลกแห่งความเป็นจริง เพื่อสามารถนำความรู้ที่เรียนรู้ในชั้นเรียนไปอธิบายปัญหาต่างๆ นอกชั้นเรียนหรือโลกแห่งความเป็นจริงได้

5. การสนับสนุนทางสังคม การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงจะต้องสร้างบรรยากาศที่ส่งผลดีแก่การเรียนรู้ ได้แก่ การสร้างการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน (mutual respect) ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนหรือผู้เรียนกับผู้เรียน โดยผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนที่มีระดับความสามารถหรือทักษะทางการเรียนด้อยกว่าผู้อื่นเกิดความรู้สึกที่ดี ที่จะต้องสร้างคุณค่าของตนเอง โดยเพิ่มความพยายามให้มากขึ้นผู้สอนต้องคาดหวังว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ความรู้และทักษะที่จำเป็นและมีความสำคัญได้ ดังนั้นปฏิกิริยาของผู้สอนต่อผู้เรียนจึงควรจะแสดงออกมาในวิถีทางที่เป็นมิตร มีการเสริมแรงแก่ผู้เรียน

ตาราง 6 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้ตามสภาพจริง

Newman (1996)	Gordon (1998)	Herrington (2010)	Revington (2014)	ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554)
1. การคิดขั้นสูง 2. การเรียนรู้ถึงแก่นความคิดมากกว่าความรู้พื้นฐาน 3. การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดในกลุ่มผู้เรียน 4. ผู้เรียนได้รับการยอมรับทางสังคมหรือได้รับการสนับสนุน 5. ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่โลกภายนอก	1.ในการเรียนรู้ต้องมีปัญหา การคิดการตัดสินใจ การกระทำและผลของการคิดตัดสินใจ 2. ใช้ทรัพยากรรอบตัวหรือสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหา 3. ผู้เรียนใช้ความรู้ทักษะ มาตัดสินใจในการแก้ปัญหาแต่ละสถานการณ์ตามความเป็นจริง 4. ผู้เรียนเลือกรับรู้และเรียนรู้สิ่งที่มีความหมายสำหรับตน 5. มีการเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ เจตคติไปใช้ในบริบทอื่นๆ ได้ 6. ผู้เรียนจะได้รับข้อมูลย้อนกลับตามความเป็นจริง	1. บริบทตามสภาพจริง/บริบทจริง (Authentic Context) 2. กิจกรรมตามสภาพจริง (Authentic Activity) 3. การลงมือกระทำตามสภาพจริง (Authentic Performance) 4. มีมุมมองที่หลากหลาย (Authentic Perspective) 5. การเรียนรู้ที่อาศัยการร่วมมือ (Collaborative) 6. มีกระบวนการสะท้อนคิด (Reflection) 7. การกล่าวออกมาอย่างชัดเจน/การจำแนกแยกแยะ (Articulation) 8. การเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ (Coaching and scaffolding) 9. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)	1. ผลการเรียนรู้ที่ชัดเจนจับต้องได้ 2. การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน 3. การวางแผนการออกแบบย้อนกลับ 4. เกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างดี 5. การแสดงบทบาทสมมุติ 6. การเรียนรู้แบบบูรณาการกับสถานการณ์จริง 7. การผสมผสานกับกำหนดการเรียน 8. การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทีมเป็นฐาน 9. ประสบการณ์ส่วนบุคคล 10. แฟ้มสะสมผลงาน 11. การมีส่วนร่วมของชุมชน 12. การพัฒนาอย่างมืออาชีพ	1. การสอนคิดขั้นสูง 2. การสอนแก่นของความรู้ 3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4. การเชื่อมโยงสู่โลกภายนอก 5. การสนับสนุนทางสังคม

จากตาราง 6 แสดงองค์ประกอบของการเรียนรู้ตามสภาพจริงดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1) มีบริบทปัญหาตามสภาพจริง 2) มีการสอนคิดขั้นสูง 3) สอนแก่นของความรู้ 4) มีกิจกรรมตามความเป็นจริง ลงมือกระทำตามสภาพจริง 5) เชื่อมโยงการเรียนรู้สู่โลกภายนอกหรือบริบทอื่นๆ 6) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยอาศัยความร่วมมือโดยใช้ทีมเป็นฐาน 7) ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับตามความเป็นจริง 8) มีการสนับสนุน และการได้รับการยอมรับจากสังคม 9) มีการช่วยเสริมศักยภาพของผู้เรียน 10) มีการประเมินตามสภาพจริง

องค์ประกอบสำคัญเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ช่วยในการออกแบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการรู้ตามสภาพจริง

นิวแมน (Newman, et al., 1996, p. 8) ได้นำเสนอหลักการของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงไว้ 3 ประการ คือ

1. นักเรียนสร้างความหมายและความรู้ (Construction of Knowledge) หมายถึง การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้จัดระบบ ตีความ และวิเคราะห์ข้อมูลแทนการทำซ้ำหรือลอกเลียนตัวความรู้จากหนังสือหรือจากการจดบันทึกในห้องเรียน ผู้เรียนไม่ได้ใช้เพียงแค่กระบวนการรวบรวมข้อเท็จจริงเท่านั้น แต่ต้องใช้กระบวนการต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ความสามารถเหมือนกับที่บุคคลในหลายๆ สาขาอาชีพต้องใช้ในการสร้างหรือการผลิตความรู้ความสามารถที่เกิดขึ้นเหล่านี้จะแสดงออกมาในรูปของการเขียนและการพูด การอภิปราย การสร้างและซ่อมสิ่งของที่ได้ผลผลิตออกมา เช่น เฟอร์นิเจอร์ อาคาร วีดีโอ และในด้านการแสดงความสามารถต่อผู้ชมหรือผู้ฟัง เช่น ดนตรี กีฬา การแสดง ดังนั้นจุดเน้นของการสร้างความรู้ในการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงนั้นอยู่บนพื้นฐานแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ในเรื่องการสร้างความหมายของบุคคลโดยการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่เพียงแต่แนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงยังขยายเพิ่มเติมไปมากกว่าการนำเอาความรู้และการลอกเลียนความรู้ที่สร้างโดยตนเองหรือคนอื่น การสร้างความรู้ตามสภาพจริงเกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ การจัดกระทำ การตีความ หรือการวิเคราะห์ความรู้เดิมเพื่อแก้ปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยการทำซ้ำจากความรู้เดิม

2. นักเรียนใช้การสืบสอบทางวิชาการ (Disciplined Inquiry) การสืบสอบทางวิชาการหมายถึง การที่ผู้เรียนสร้างความหมายด้วยตนเอง โดยการนำความรู้ที่มีอยู่ในหลายๆ สาขามาพัฒนาเป็นความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากกว่าการเรียนรู้เพียงผิวเผิน โดยการแสดงออกในรูปแบบการสื่อสารที่ผ่านการกลั่นกรอง เช่น การเขียนบทความ การอภิปรายในหัวข้อต่างๆ แทนการทำเครื่องหมายลงในช่องว่าง หรือการเติมคำลงในช่องว่างในแบบทดสอบทั่วไป

การสืบสอบทางวิชาการเป็นการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้อย่างลึกซึ้ง และใช้กระบวนการในการสืบสอบหาความรู้ ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ

2.1 การอยู่บนฐานของความรู้เดิม ความสำเร็จตามสภาพจริงต้องสร้างขึ้นมาบนความรู้เดิมที่สะสมมา เช่น ข้อมูล คำศัพท์ ความคิดรวบยอด ทฤษฎี ระเบียบปฏิบัติสำหรับกระทำและการสืบสอบ

2.2 ความเข้าใจที่ลึกซึ้ง เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจที่ลึกซึ้งต่อสิ่งที่เรียน หรือปัญหามากกว่าการศึกษาหาความรู้เพียงผิวเผิน ความเข้าใจที่ลึกซึ้งไม่ใช่การศึกษาหัวข้ออย่างกว้างๆ แต่เป็นการทำความเข้าใจต่อประเด็นที่ซับซ้อนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้ศึกษา ทดสอบและสร้างความสัมพันธ์ของความรู้แต่ละส่วนที่จะให้ความกระจ่างเกี่ยวกับปัญหาได้

2.3 การติดต่อสื่อสารที่ซับซ้อน เป็นลักษณะของการติดต่อสื่อสารที่นักวิทยาศาสตร์ ศิลปิน นักเขียนบทความ นักออกแบบ วิศวกร และผู้ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จอื่นๆ จะต้องใช้เป็นรูปแบบที่ซับซ้อนของการติดต่อสื่อสารทั้งการทำงานและการแสดงข้อสรุป ภาษาที่ใช้ (คำศัพท์ สัญลักษณ์ และอุปกรณ์โสต) ประกอบไปด้วยคุณภาพ ความนุ่มนวล ความประณีตในรายละเอียด และความต่อเนื่องประสานกันเพื่อขยายคำอธิบายและข้อพิจารณา ซึ่งจะตรงกันข้ามกับการติดต่อสื่อสารในโรงเรียนที่ต้องการเพียงแค่คำตอบสั้นๆ เช่น ถูกหรือผิด ข้อสอบแบบเลือกตอบ การเติมคำในช่องว่าง หรือประโยคสั้นๆ

3. การใช้คุณค่านอกเหนือจากห้องเรียน (Value beyond School) หมายถึง นักเรียนมีเป้าหมายในการทำงานโดยมีค่านิยมหรือความหมายที่นอกเหนือไปจากความสำเร็จภายในโรงเรียน ผู้เรียนสร้างงานหรือแก้ปัญหาที่มีความหมายในโลกแห่งความเป็นจริงหรือมีการเชื่อมโยงระหว่างความรู้ในโรงเรียนกับปัญหาชุมชนหรือประสบการณ์ส่วนตัว การให้คุณค่านอกเหนือโรงเรียนถือเอาประโยชน์เป็นหลัก ซึ่งต่างจากการใช้เอกสารเพื่อวัดความสามารถของผู้เรียน

นอกจากนี้ นิวแมน (Newman, et al., 1996, p. 8) ยังเสนอข้อควรคำนึงในการนำแนวคิดการเรียนการสอนตามสภาพจริงไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ครูต้องคุ้นเคยกับการยอมรับและการใช้ความรู้เดิมของผู้เรียน ซึ่งการดูดซึมข้อมูลของผู้เรียนขึ้นอยู่กับว่าข้อมูลนั้นช่วยให้อธิบายประสบการณ์เดิมของตนเองอย่างมีความหมายได้มากเพียงใด

2. ครูต้องตระหนักว่าผู้เรียนเป็นนักคิดที่ซับซ้อนที่พยายามสร้างความหมายของโลก ครูจะต้องเน้นในการสร้างโอกาสสำหรับการคิดระดับสูง และความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากกว่าการเรียนรู้แบบธรรมดา และการได้ความรู้กว้างๆ อย่างผิวเผิน

3. ครูต้องให้โอกาสที่หลากหลายสำหรับผู้เรียนในการใช้การสนทนา การเขียน และรูปแบบอื่นๆ ของกระบวนการข้อมูลข่าวสาร

4. ครูต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้แนะนำ หรือผู้นิเทศที่กระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานในการเรียนรู้มากกว่าการทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารข้อเท็จจริง

5. ผู้เรียนจะต้องใช้ความพยายามในการสร้างความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ครูและผู้เรียนจะต้องร่วมมือ เชื่อใจ และตั้งความหวังสำหรับความสำเร็จของตนเองในระดับสูง

นอกจากนี้ ทิศนา แขมมณี (2555, น. 132) ได้สรุปว่า "การเรียนรู้ตามสภาพจริง" นั้นควรเป็นการเรียนที่ไม่แยกออกจากบริบท (Context) เป็นการเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามสภาพและบริบทจริง ไม่ดึงเอาเรื่องนั้นออกจากบริบทที่เป็นอยู่ และได้ให้ข้อเสนอแนะหลักการของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้โดยคำนึงถึงบริบทแวดล้อม การเรียนรู้เรื่องใดก็ตามย่อมมีความสัมพันธ์กับบริบทของเรื่องนั้นๆ ดังนั้นการเรียนรู้โดยคำนึงถึงบริบทแวดล้อมเป็นการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับความเป็นจริง ผู้เรียนจึงสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. การเรียนรู้จากสภาพจริง ปัญหาจริงในโลกแห่งความเป็นจริง การเรียนรู้จากสภาพจริง ปัญหาจริงในโลกแห่งความเป็นจริงซึ่งเป็นสภาพปัญหาที่ทุกคนจะต้องเผชิญกับสภาพการณ์จริง ปัญหาจริง จึงเป็นโอกาสที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความจริง

3. การเรียนรู้ที่มีความหมาย การเรียนรู้ความเป็นจริง จากของจริง เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย สำหรับผู้เรียน เพราะสามารถนำไปใช้ได้ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน เป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ อยากเรียนรู้

4. การให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาและแก้ปัญหา การให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาและแก้ปัญหาจะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากยิ่งขึ้น

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554, น. 25) ได้สรุปหลักการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผู้สอนควรมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากคิด อยากทดลอง อยากปฏิบัติจากบริบทที่เป็นจริงหรือเสมือนจริง โดยให้ผู้เรียนได้สร้างความหมาย ความรู้จากการจัดระบบการตีความ และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง แทนการทำซ้ำหรือลอกเลียนผู้อื่นโดยใช้การสืบสอบทางวิชาการที่หลากหลายสาขาและกว้างขวาง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากกว่าการมี

ความรู้เพียงผิวเผิน แล้วให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่ได้มาถ่ายทอดในรูปแบบต่างๆ และสุดท้ายผู้เรียนต้องได้ใช้องค์ความรู้ที่ได้ไปสร้างงานหรือปัญหาที่มีความหมายต่อชีวิตของเขาในโลกแห่งความเป็นจริง

ทิศนา แขมมณี (2555, น. 133) สรุปมโนทัศน์ของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงไว้ ดังนี้

1. หลักการ

1.1 การเรียนรู้ใดๆ ก็ตามย่อมมีความสัมพันธ์กับบริบทของเรื่องนั้นๆ การเรียนรู้โดยคำนึงถึงบริบทแวดล้อมเป็นการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับความเป็นจริง จึงสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.2 สภาพการณ์จริง ปัญหาจริง เป็นโลกแห่งความจริง ซึ่งทุกคนจะต้องเผชิญ ดังนั้นการให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพการณ์จริง ปัญหาจริง จึงเป็นโอกาสที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความเป็นจริง

1.3 การเรียนรู้ความเป็นจริง ของจริง เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายเพราะสามารถนำไปใช้ได้ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน จึงเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ อยากเรียนรู้

1.4 การให้ผู้เรียนเผชิญกับปัญหาและแก้ปัญหา จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตจำนวนมาก

การเรียนรู้ตามสภาพจริงนั้น ตามหลักการแล้ว ควรเป็นการเรียนรู้ที่ไม่แยกออกจากบริบท (Context) เป็นการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งตามสภาพและบริบทจริง ไม่ดึงเอาเรื่องนั้นออกจากบริบทที่เป็นอยู่ อย่างไรก็ตามในระยะหลังได้มีแนวคิดเพิ่มเติมว่าเราสามารถจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงในห้องเรียนได้ หากสามารถจัดให้กระบวนการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญๆ ที่คล้ายคลึงเช่นเดียวกับที่เกิดในสภาพจริง ซึ่งกอร์ดอน (Gordon, 1998, pp. 390-393) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบดังกล่าว ดังนี้

1) ในการเรียนรู้ตามสภาพจริง บุคคลมักเผชิญกับปัญหาต่างๆ อยู่เสมอ เล็กบ้างใหญ่บ้าง และจะต้องตัดสินใจ และลงมือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ในการเรียนรู้ตามสภาพจริงจึงต้องมี ปัญหา การคิด การตัดสินใจ การกระทำ และผลของการคิดการตัดสินใจ

2) ในการเรียนรู้ตามสภาพจริง เมื่อมีปัญหาที่ต้องตัดสินใจแก้ไข บุคคลจะแสวงหาทางแก้ไขโดยใช้ทรัพยากรหรือสิ่งต่างๆ ที่ตนมีอยู่หรือหามาได้ บุคคลจะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่จะช่วยตนได้ในทางในทางหนึ่ง จะใช้ทรัพยากรรอบตัว เช่น หนังสือพิมพ์ โทรศัพท์ ฯลฯ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหา ตามสภาพจริงไม่มีการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการที่นั่งเรียนกันเป็นแถวเหมือนสภาพในห้องเรียน

3) ในการเรียนรู้ตามสภาพจริง บุคคลใช้ความรู้ ทักษะ และเกิดความรู้สึกหรือพัฒนาเจตคติไปพร้อมๆ กันตามสภาพจริง บุคคลจะดำเนินการจัดการเมื่อเกิดปัญหาใดๆ บุคคลจะต้องคิด ตัดสินใจ โดยใช้ความรู้ที่มีและแสวงหาข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจมาใช้ และตัดสินใจกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่ตนเห็นว่าดีที่สุด เหมาะสมที่สุดกับสถานการณ์ ซึ่งการตัดสินใจกระทำการนั้นๆ จะส่งผลให้เกิดความรู้ ทักษะและเจตคติอื่นๆ ตามมาด้วย ดังนั้น การพัฒนาความรู้ทักษะและเจตคติต่างๆ ตามสภาพจริง จึงเป็นการพัฒนาที่เกิดขึ้นในบริบทตามสภาพจริงๆ นั้น

4) ในการเรียนรู้ตามสภาพจริง บุคคลจะเลือกรับรู้และเรียนรู้เฉพาะสิ่งที่มีความหมายกับตนเอง ซึ่งมักจะเป็นสิ่งที่บุคคลจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ทักษะในการเข้าใจผู้อื่น การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา การตัดสินใจ เป็นต้น ตามสภาพจริงบุคคลไม่ได้รับรู้หรือเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านเข้ามา

5) ในการเรียนรู้ตามสภาพจริง สิ่งทั้งหลายจะเชื่อมโยงกัน ความรู้ ทักษะ เจตคติที่เรียนรู้ในบริบทหนึ่ง จะได้รับการถ่ายโอนไปใช้ในบริบทอื่นๆ และจะได้รับการปรับเปลี่ยนและพัฒนาไปเรื่อยๆ ดังนั้น การเรียนรู้จึงมีลักษณะของการพัฒนาแบบเป็นเกลียว คือ จะมีการพัฒนาจากฐานเดิมเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ

6) ในการเรียนรู้ตามสภาพจริง เมื่อบุคคลกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งบุคคลมักจะได้รับข้อมูลย้อนกลับว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้นดี – ไม่ดี เหมาะ-ไม่เหมาะ จากบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งข้อมูลดังกล่าวถือได้ว่าเป็นมาตรฐานคุณภาพตามความเป็นจริงในชีวิตจริง (real-life standards of quality)

ดังนั้นหากผู้สอนไม่สามารถที่จะนำผู้เรียนไปเรียนรู้ตามสภาพจริงในบริบทจริงได้ ผู้สอนสามารถที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้เกิดขึ้นในห้องเรียนได้โดยการจัดสภาพการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนให้มีองค์ประกอบของการเรียนรู้เช่นเดียวกันกับที่เกิดขึ้นตามสภาพจริง กล่าวคือ ให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาที่เป็นจริง ได้คิด ได้แสวงหาข้อมูลที่จะใช้ในการตัดสินใจ และได้ตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยที่ผู้เรียนจะได้รับผลการประเมินการกระทำของตนตามมาตรฐานคุณภาพในชีวิตจริง และมีโอกาสที่จะนำการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติไปใช้ในบริบทอื่นๆ และพัฒนาปรับปรุงต่อไปเรื่อยๆ ซึ่งกอร์ดอน (Gordon, 1998, p. 6) ได้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมไว้ 3 ระดับ ดังนี้

1) การจัดกิจกรรมแก้ปัญหาท้าทายความสามารถทางวิชาการ (academic challenges) ได้แก่ การนำเนื้อหาสาระที่ต้องการสอนมาปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปของปัญหา แล้วให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา ได้ร่วมมือกันหาทางแก้ไข แสวงหาข้อมูล นำข้อมูลทางวิชาการมาใช้ในการตัดสินใจ ตัดสินใจลงมือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง และประเมินด้วยมาตรฐานคุณภาพในชีวิตจริง

2) การจัดกิจกรรมสวมบทบาทในสถานการณ์จำลอง (scenario challenges) ได้แก่ การนำเนื้อหาสาระที่ต้องการสอนมาจัดเป็นสถานการณ์จำลองที่สะท้อนความเป็นจริงชีวิตจริง แล้วให้ผู้เรียนสวมบทบาทใดบทบาทหนึ่งและลงไปเล่นในสถานการณ์จำลองนั้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาและใช้ความรู้ และทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการเข้าใจสภาพการณ์จริงและชีวิตจริง

3) การจัดกิจกรรมเผชิญปัญหาตามสภาพจริง (real life problem) ได้แก่ การนำผู้เรียนไปเผชิญปัญหาจริงในบริบทจริง และร่วมกันศึกษาเรียนรู้เพื่อที่จะแก้ปัญหานั้น ตัดสินใจกระการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแก้ปัญหานั้น และได้รับผลจากการกระทำนั้นๆ

นอกจากแนวคิดดังกล่าวแล้ว นิวแมนและเวลาจ (Newmann, & Wehlage, as cited in Druer, & Hobbs, 2000, p. 3) ยังได้เสนอเกณฑ์ในการประเมินการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงไว้ 5 ประการ กล่าวคือ การจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงควรมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดขั้นสูง (higher – order thinking) 2) ผู้เรียนได้ความรู้ที่ลึกซึ้ง (depth of knowledge) 3) ความเชื่อมโยงของสิ่งที่เรียนรู้กับโลกแห่งความเป็นจริง 4) การอภิปรายหรือการสนทนาแก่นสาร(substantive conversation) และ 5)ส่งเสริมสนับสนุนจากสังคมในผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (social support for student achievement)

2. นิยาม

การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง หมายถึง การดำเนินการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปเผชิญกับสภาพการณ์จริง ปัญหาจริง ในบริบทจริง และร่วมกันศึกษาเรียนรู้แสวงหาความรู้ ข้อมูล และวิธีการต่างๆ เพื่อที่จะแก้ปัญหานั้นและได้รับผลการประเมินตามมาตรฐานคุณภาพในชีวิตจริง

ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้ผู้เรียนไปเผชิญปัญหาในบริบทจริงได้ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงในห้องเรียนได้ โดยจัดกิจกรรมที่จำลองหรือสะท้อนความเป็นจริงให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดแก้ปัญหา หรือเข้าไปสวมบทบาทในสถานการณ์จำลองและเรียนรู้ที่จะใช้ความรู้และทักษะต่างๆ ในการเข้าใจสภาพความเป็นจริง และแก้ปัญหาต่างๆ ในการเข้าใจสภาพความเป็นจริงและแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวควรจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ได้เรียนรู้ความรู้ในระดับลึก ได้เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้กับโลกแห่งความเป็นจริง ได้อภิปรายสนทนาในเรื่องที่เป็นสาระสำคัญ และได้รับผลการตัดสินใจและการกระทำของตนจากสังคม หรือตามเกณฑ์มาตรฐานในชีวิตจริง

3. ตัวบ่งชี้

3.1 ผู้สอนมีการนำผู้เรียนเข้าไปเผชิญสถานการณ์จริง ปัญหาจริงในบริบทจริง และ/หรือผู้สอนมีการจัดกิจกรรมในห้องเรียนที่จำลองหรือสะท้อนความเป็นจริงให้ผู้เรียนได้ร่วมคิดแก้ปัญหา หรือเข้าไปสวมบทบาทในสถานการณ์นั้น

3.2 ผู้เรียนมีการร่วมกันคิดวิเคราะห์ปัญหา แสวงหาความรู้ ข้อมูลและวิธีการต่างๆ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ศึกษาทำความเข้าใจ ความรู้และข้อมูล และนำข้อมูลความรู้มาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา

3.3 ผู้เรียนมีการตัดสินใจกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน

3.4 ผู้เรียนได้รับผลการตัดสินใจและการกระทำของตนจากสังคม (ตามเกณฑ์ในชีวิตจริง)

3.5 ผู้เรียนมีการอภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ สะท้อนความคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตน

3.6 ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลทั้งทางด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ

ตาราง 7 แสดงการวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

นักวิชาการ	แนวคิดหลักการ	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
Newman, et al. (1996)	1. นักเรียนสร้างความหมายและความรู้ (Construction of Knowledge) 2. นักเรียนใช้การสืบสอบทางวิชาการ (Disciplined Inquiry) มี 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การอยู่บนพื้นฐานของความรู้เดิม 2) ความเข้าใจลึกซึ้ง 3) การติดต่อสื่อสารที่ซับซ้อน 3. การใช้คุณค่านอกเหนือจากห้องเรียน	1. ครูต้องคุ้นเคยกับการยอมรับและการใช้ความรู้เดิมของผู้เรียน 2. ครูต้องเน้นสร้างโอกาสให้ผู้เรียนคิดระดับสูง 3. ครูต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้หลากหลายในการสนทนา การเขียน การสื่อสารรูปแบบต่างๆ 4. ครูต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้แนะนำ หรือผู้นิเทศที่กระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานในการเรียนรู้	1. ผู้เรียนต้องใช้ความพยายามในการสร้างความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และตั้งความหวังสำหรับความสำเร็จของตนเองในระดับสูง

ตาราง 7 (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดหลักการ	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
Gordon (1998)	1. การจัดกิจกรรมแก้ปัญหาท้าทายความสามารถทางวิชาการ (academic challenges) 2. การจัดกิจกรรมสวมบทบาทในสถานการณ์จำลอง (Scenario challenges) 3. การจัดกิจกรรมเผชิญปัญหาตามสภาพจริง (Real life problem)	1. ครูนำเนื้อหาสาระที่ต้องสอนมาปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปของปัญหา 2. ครูประเมินด้วยมาตรฐานคุณภาพชีวิตจริง 3. ครูนำเนื้อหาสาระที่ต้องการสอนมาจัดเป็นสถานการณ์จำลองสะท้อนความเป็นจริง 4. ครูนำผู้เรียนไปเผชิญปัญหาจริงในบริบทจริง	1. ผู้เรียนร่วมเผชิญปัญหา ร่วมมือกันแก้ปัญหา แสวงหาข้อมูล นำข้อมูลทางวิชาการมาใช้ในการตัดสินใจลงมือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง 2. ผู้เรียนสวมบทบาทใดบทบาทหนึ่งและลงไปเล่นในสถานการณ์จำลองนั้น
ทิศนา แขมมณี (2545, 2555)	1. การเรียนรู้โดยคำนึงถึงบริบทแวดล้อม 2. การเรียนรู้จากสภาพจริง ปัญหาจริงในโลกแห่งความเป็นจริง 3. การเรียนรู้ที่มีความหมาย 4. การให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาและแก้ปัญหา	1. ผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงบริบทแวดล้อมเป็นการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับความเป็นจริง 2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความเป็นจริงโดยเผชิญกับสภาพจริงปัญหาจริง	1. ผู้เรียนเรียนรู้จากสภาพจริง เผชิญปัญหาจริงและร่วมกันแก้ปัญหา
ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554)	การกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากคิด อยากทดลอง อยากปฏิบัติจากบริบทที่เป็นจริงหรือเสมือนจริง	1. ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากคิด อยากทดลอง อยากปฏิบัติจากบริบทที่เป็นจริงหรือเสมือนจริง	1. ผู้เรียนได้สร้างความรู้จากการจัดระบบ การตีความ และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง 2. ผู้เรียนใช้การสืบสอบทางวิชาการที่หลากหลายเพื่อเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง 3. ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้มาถ่ายทอดในรูปแบบต่างๆ ใช้องค์ความรู้ไปสร้างงาน/แก้ปัญหาที่มีความหมายต่อชีวิตของเขาในชีวิตจริง

จากตาราง 7 กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง มีหลักการของการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ต้องเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างความหมายและความรู้ด้วยตนเอง

2. การใช้คุณค่านอกเหนือจากห้องเรียน ได้แก่ การเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กับบริบทของเรื่องนั้นๆ คำนึงถึงบริบทแวดล้อมเป็นการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับความเป็นจริง และการใช้คุณค่านอกเหนือจากห้องเรียน จึงสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. การจัดกิจกรรมเผชิญปัญหาที่ท้าทายตามสภาพจริง (real life problem) ได้แก่ การนำผู้เรียนไปเผชิญกับปัญหาตามสภาพจริงในบริบทจริงที่ท้าทายผู้เรียนด้วยการนำเนื้อหาสาระที่ต้องการสอนมาปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปของปัญหา ให้ผู้เรียนเผชิญและร่วมกันศึกษาเรียนรู้เพื่อที่จะแก้ปัญหานั้น ด้วยกิจกรรมแก้ปัญหาท้าทายความสามารถทางวิชาการ (academic challenges) ตัดสินใจกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแก้ปัญหานั้น และได้รับผลจากการกระทำนั้นๆ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้เดิม ความเข้าใจลึกซึ้งและการติดต่อสื่อสารที่ซับซ้อน

4. การจัดกิจกรรมการสืบสอบทางวิชาการ (Disciplined Inquiry) ได้แก่ การให้ผู้เรียนได้ใช้การสืบสอบทางวิชาการ ด้วยการแสวงหาข้อมูล นำข้อมูลทางวิชาการมาใช้ในการตัดสินใจลงมือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง และประเมินด้วยมาตรฐานคุณภาพในชีวิตจริง โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้เดิม ความเข้าใจลึกซึ้งและการติดต่อที่ซับซ้อน

5. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทีมเป็นฐาน (Cooperative learning-team based approach) ผู้เรียนได้ร่วมมือกันเป็นทีมในการแก้ปัญหาที่ท้าทาย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาและใช้ความรู้ และทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการเข้าใจสภาพการณ์จริงและชีวิตจริง

6. ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับตามความเป็นจริง มีกระบวนการสะท้อนคิด (reflection) ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับตามสภาพจริงเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาผลงานของตน

ดังนั้น ผู้สอนควรเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภายใต้ประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ข้อมูลความรู้ประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์จริง หรือโลกแห่งความเป็นจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ใช้กระบวนการสืบสอบทางวิชาการ และผู้เรียนได้มีโอกาสเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริงของผู้เรียนเอง

แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ (Scaffolding)

การช่วยเสริมศักยภาพ มาจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ว่า Scaffolding ในภาษาไทยมีใช้แตกต่างกันออกไป อาทิ การเสริมต่อการเรียนรู้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556, น. 103) กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ (สุรพล บุญลือ, 2550, น. 90) วิธีการแบบสแกฟโฟล์ (กมล โพธิเย็น, 2548, น. 80) การช่วยเสริมศักยภาพ (ฤทัยรัตน์ ธรเสนา, 2546, น. 78) ในงานวิจัยนี้ใช้ Scaffolding ในภาษาไทยว่า การช่วยเสริมศักยภาพ ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการช่วยเสริมศักยภาพการเรียนรู้มีดังนี้

1. **มโนทัศน์ของทฤษฎีวัฒนธรรมทางสังคมวัฒนธรรมของวีก็อตสกี้ (Vygotsky)**

มโนทัศน์ของทฤษฎีวัฒนธรรมทางสังคมวัฒนธรรม (Vygotsky's Sociocultural Theory) ของ เลฟ เซเมโนวิช วีก็อตสกี้ (Lev Semenovich Vygotsky) อธิบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างการเรียนรู้และพัฒนาการเป็นที่รู้จักเป็นอย่างดีในวงการการศึกษาของเด็กและพัฒนาการเด็ก ว่าเด็กเรียนรู้และพัฒนาความคิดความเข้าใจตนเองได้อย่างไร เชื่อว่าพัฒนาการและการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม ผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองโดยให้ความสำคัญกับบทบาทสังคมต่อการพัฒนาทางปัญญาของผู้เรียน ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและมุมมองทางวัฒนธรรมของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญของพัฒนาการทางปัญญา

วีก็อตสกี้ (Vygotsky, 1978, p. 86) ได้เสนอมโนทัศน์ที่สำคัญในการพัฒนาเชาวน์ปัญญา เกี่ยวกับพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (The Zone of Proximal Development : ZPD) วีก็อตสกี้ (Vygotsky,1978, p. 86) อธิบายความหมายและลักษณะของพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development : ZPD) ซึ่งกล่าวว่าพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ หมายถึง ระยะห่างระหว่างระดับพัฒนาการทางปัญญาที่แท้จริงกับระดับพัฒนาการทางปัญญาที่เป็นไปได้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่แสดงออกให้เห็นผลได้ด้วยการทำงานหรือการแก้ปัญหาด้วยตนเองภายใต้ความร่วมมือกับเพื่อนและการแนะนำของผู้ที่มีความสามารถหรือมีศักยภาพมากกว่า ดังคำอธิบาย ดังนี้

> ... is what we call zone of proximal development. It is the distance between the actual developmental as determined through problem solving under adult guidance or in collaboration with more capable peers.
>
> (Vygotsgy, 1978, p. 86)

วีก็อตสกี้ (Vygotsky) อธิบายว่า เราสามารถทราบพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (ZPD) ของเด็กได้ด้วยการใช้ปัญหาที่เด็กไม่สามารถแก้ได้เองแต่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยความช่วยเหลือ ส่วนระดับพัฒนาการทางปัญญาที่แท้จริง (Actual Development Level: ADL) หมายถึง ระดับพัฒนาการของการทำงานทางความคิดอันเป็นผลของวงจรพัฒนาการด้านใดด้านหนึ่งและเป็นผลผลิตปลายทางที่เกิดขึ้นสมบูรณ์แล้วซึ่งแสดงให้เห็นด้วยการแสดงออกหรือการกระทำของคนใดคนหนึ่งด้วยตนเอง และวีก็อตสกี้ (Vygotsky) อธิบายลักษณะของพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (ZPD) ไว้ว่า เป็นการทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งที่ยังไม่มีความพร้อม แต่อยู่ในกระบวนการของความพร้อมหรือวุฒิภาวะซึ่งเป็นการทำหน้าที่ที่จะสมบูรณ์เต็มที่ในอนาคต เป็นกระบวนการที่ยังอยู่ในขั้นการเริ่มต้น (Embryonic state) ซึ่งเกิดขึ้นในขณะที่ทำงาน การทำหน้าที่ดังกล่าวอาจใช้คำเปรียบเทียบว่าเป็น "ดอกตูม (Buds)" หรือ "ดอกไม้ (Flowers)" ของพัฒนาการ มากกว่าที่จะเป็น "ผล (Fruits)" ของพัฒนาการ ดังที่ วีก็อตสกี้ (Vygotsky) อธิบายว่า

> ...The zone of proximal development defines function that not yet matured but are in the process of maturation, functions that will mature tomorrow but are currently in an embryonic state. These functions could be termed the "buds" or "flowers" of development rather than "fruits" of development.
>
> (Vygotsgy, 1978, p. 86)

วีก็อตสกี้ (Vygotsky) เชื่อว่าพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นภายในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (ZPD) ในปัจจุบันจะเปลี่ยนเป็นพัฒนาการทางปัญญาที่แท้จริงในอนาคตอันใกล้ ซึ่งหมายความว่าหากเด็กสามารถทำสิ่งหนึ่งได้ด้วยการช่วยเหลือในวันนี้เขาจะสามารถทำได้ด้วยตนเองในอนาคต วีก็อตสกี้ (Vygotsky) ยังอธิบายว่าการจัดการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงระดับพัฒนาการ 2 ระดับ คือ ระดับพัฒนาการทางปัญญาที่แท้จริง (Actual Development Level) และระดับพัฒนาการทางปัญญาที่สามารถจะเป็นไปได้ (Potential Development Level) ระยะห่างระหว่างระดับพัฒนาการทางปัญญาที่แท้จริงและระดับพัฒนาการทางปัญญาที่สามารถจะเป็นไปได้ เรียกว่า พื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development) ซึ่งวีก็อตสกี้ (Vygotsky) เปรียบเทียบการเรียนรู้กับพัฒนาการไว้ดังนี้

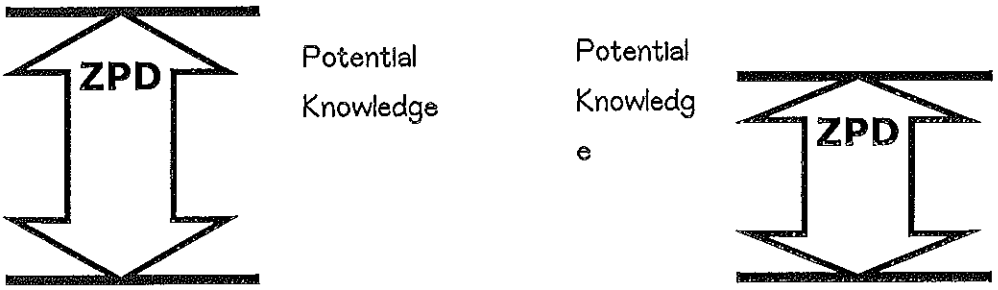

ภาพ 4 กรอบแนวคิดของ Zone of Proximal Development: ZPD

ที่มา: Asma Qassim Al-Jawarneh : Universiti Sains Malaysia

วิงค์ และพุทนี (Wink, & Putney, 2002, p. 95) กล่าวว่าเมื่อเชื่อมโยงพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (ZPD) กับการเรียนรู้และชี้ให้เห็นว่าพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (ZPD) จะเกิดจากการเรียนรู้ในสถานการณ์ที่มีปฏิสัมพันธ์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การเรียนรู้เกิดขึ้นก่อนพัฒนาการ ดังนั้น ผู้สอนควรตระหนักว่าการเรียนการสอนที่ดีจะทำให้เกิดพัฒนาการ ซึ่งเขาได้เปรียบเทียบการเรียนรู้กับพัฒนาการไว้ ดังนี้

Past Learning : Actual Development Level
Present Learning : Zone of Proximal Development
Future Learning : Potential Development Level

(Wing, & Putney, 2002, p. 95)

สุรางค์ โค้วตระกูล (2545, น. 63) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of proximal development) หรือ ZPD ของวีก็อตสกี้ (Vygotsky) ซึ่งเป็นขอบเขต (Range) ระหว่าง 2 สิ่ง คือ สิ่งหนึ่งเป็นขอบเขตที่สามารถทำได้ด้วยตนเองโดยอิสระกับอีกขอบเขตที่สามารถทำได้ (พัฒนาการแฝง) แต่ต้องได้รับการแนะนำ (Guidance) จากผู้ชำนาญการโดยการสังเกต ซึ่งจะอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่มีอยู่นอกจากการมีปฏิสัมพันธ์ก็คือ “ประสบการณ์” โดย วีก็อตสกี้ (Vygotsky) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขอบเขตระหว่างการที่สามารถทำได้โดยอาศัยการชี้แนะ ความแตกต่างดังกล่าวทำให้เกิดประโยชน์ต่อนักการศึกษามาก

กล่าวโดยสรุปได้ว่ามโนทัศน์ของ ZPD เป็นระดับความสามารถที่อยู่นอกเหนือไปจากที่ผู้เรียนจะสามารถทำได้ด้วยตนเอง แต่การได้รับความช่วยเหลือจากผู้สอน เพื่อน หรือผู้ที่มีศักยภาพมากกว่าโดยผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นให้สำเร็จได้ ดังภาพ 5

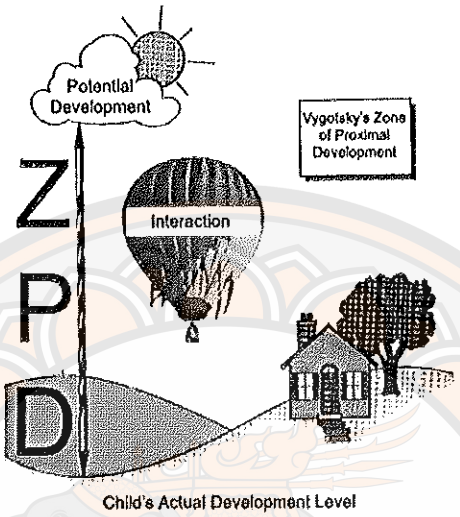

ภาพ 5 การเปรียบบทบาทของปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อพัฒนาการ

ที่มา: Wing, & Putney, 2002, p. 88

จะเห็นว่าวีก็อตสกี้ (Vygotsky) มุ่งเน้นให้มีการศึกษาถึงกระบวนการที่กำลังจะทำให้เกิดพัฒนาการใหม่มากกว่าที่จะเน้นศึกษาพัฒนาการที่เกิดขึ้นแล้ว พัฒนาการที่เกิดขึ้นแล้วอาจจะนำมาใช้เป็นเพียงพื้นฐานของพัฒนาการใหม่ที่ต้องการให้เกิด และกระบวนการที่กำลังเกิดพัฒนาการนี้เป็นผลมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น การชี้แนะจากผู้ใหญ่ การได้ร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้ใหญ่หรือเพื่อนที่มีความรู้ความสามารถหรือศักยภาพมากกว่า ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะเกิดขึ้นในบริบททางสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เรียน

วีก็อตสกี้ (Vygotsky) อธิบายว่า พัฒนาการและการเรียนรู้มีลักษณะที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน การเรียนรู้นำไปสู่พัฒนาการ สนับสนุนพัฒนาการหรือผลักดันให้พัฒนาการเป็นไปในระดับที่สูงขึ้น เป็นการขยายระดับพัฒนาการออกไปอย่างไม่มีขีดจำกัด โดยเกิดจากการเรียนรู้มโนทัศน์ 2 ประเภท คือ มโนทัศน์โดยธรรมชาติ (Spontaneous or Everyday Concepts) และมโนทัศน์ที่เป็นระบบ (Scientific or Schooled Concepts) (Wink, & Putney, 2002, pp. 91-94)

1. มโนทัศน์โดยธรรมชาติ (Spontaneous or Everyday Concepts) เกิดจากการสังเกต หรือจากการรับความรู้สึกทางประสาทสัมผัส อันเป็นประสบการณ์ที่เราสร้างขึ้นมาด้วยตนเองจากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันทั่วๆ ไป และได้ถูกนำมาใช้ในลักษณะที่เราแทบไม่รู้ตัว

2. มโนทัศน์ที่เป็นระบบ (Scientific or schooled concepts) เป็นมโนทัศน์ที่ได้ถูกพัฒนาขึ้นมาในลักษณะที่เป็นระบบมากขึ้น มีลักษณะกว้างๆ มีความเป็นนามธรรมมาก และได้ถูกนำมาใช้อย่างมีระเบียบแบบแผนและมีจุดมุ่งหมาย ดังนั้น มโนทัศน์ที่เป็นระบบจึงเปรียบได้กับมโนทัศน์ที่เกิดจากการเรียนในโรงเรียนหรือสถานศึกษา

มโนทัศน์ทั้ง 2 ประเภทนี้ทำงานประสานกัน มโนทัศน์ในชีวิตประจำวันมีความจำเป็นสำหรับเด็กที่จะเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งมโนทัศน์ที่เป็นระบบ มโนทัศน์ที่เป็นระบบจะทำหน้าที่หลอมรวม มโนทัศน์ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กได้นำไปใช้ประกอบการคิด ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มากขึ้น รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาและขยายมโนทัศน์โดยธรรมชาติให้กลายเป็นมโนทัศน์ที่เป็นระบบ ตามภาพ 6 ดังนี้

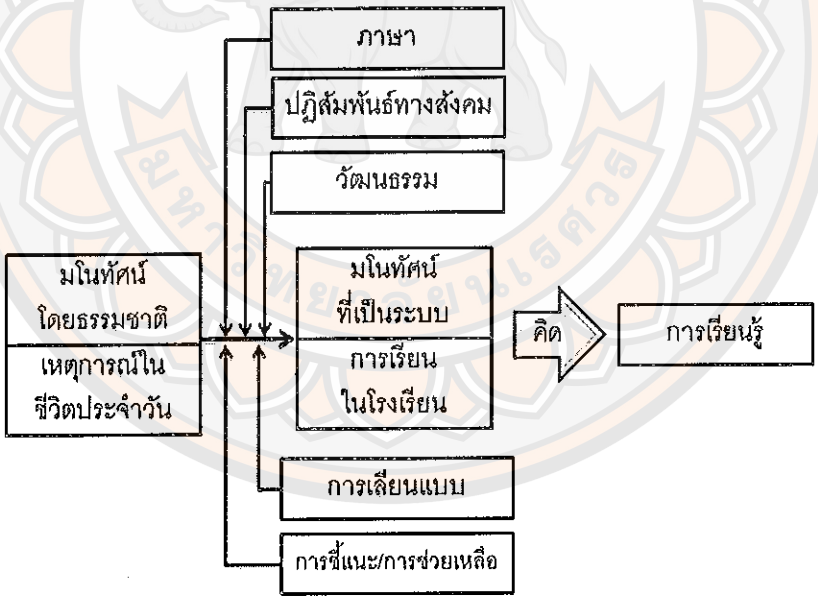

ภาพ 6 การเรียนรู้ในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ

ที่มา: ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556, น. 108

การพัฒนาจากความรู้ความเข้าใจจากมโนทัศน์โดยธรรมชาติไปสู่มโนทัศน์ที่เป็นระบบจะต้องอาศัยสื่อกลางที่มีความหมาย (Mediation) ดังนี้

1. ภาษา (Language) วีก็อตสกี้ได้แสดงทัศนะไว้ว่า ภาษาเกิดขึ้นครั้งแรกเป็นภาษาที่ไม่ได้แสดงถึงความคิด เป็นช่วงระยะเวลาที่ความคิดกับภาษาไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่เมื่อเด็กมีพัฒนาการมากขึ้น ความคิดกับภาษาจะเริ่มมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น ความคิดถูกแสดงให้เห็นออกมาผ่านทางภาษา ซึ่งภาษาที่แสดงออกมาจะมีความเป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น ก็เป็นผลสืบเนื่องจากการใช้ความคิดที่มากขึ้น (Vygotsky, 1986, citing Dixon-Krauss, 1996, p. 19) ดังนั้น ภาษาจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความคิด และในขณะเดียวกันเราก็พัฒนาภาษาโดยผ่านทางการคิดด้วยเช่นกัน ความสัมพันธ์ที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันนี้ ทำให้เกิดความเชื่อที่ว่าพฤติกรรมทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา สามารถนำไปสู่การเพิ่มพัฒนาการทางความคิดได้ และนี่เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ทฤษฎีของวีก็อตสกี้มีความแตกต่างไปจากนักจิตวิทยารุ่นเดียวกันกับเขา

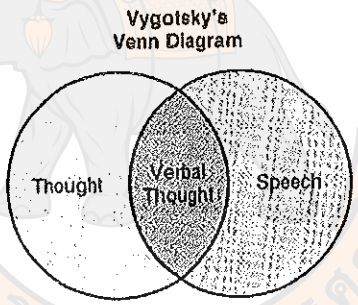

ภาพ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการคิดและการพูดตามแนวคิดของวีก็อตสกี้

ที่มา: Wing, & Putney, 2002, p. 86

เด็กใช้ภาษาในการสื่อสารความคิดระหว่างบุคคล และสื่อสารกับความคิดของตนเองด้วยการพูดกับตนเอง (Inner Speech) ตัวอย่างเช่น เด็กอายุ 4 ขวบ ผู้ซึ่งเพิ่งได้รับจิ๊กซอว์รูปภาพเป็นของขวัญวันเกิด เขาพยายามต่อจิ๊กซอว์แต่ก็ทำไม่สำเร็จ ในขณะที่ต่อชิ้นส่วนก็จะพูดกับตนเองไปพร้อมๆ กัน ราวกับว่ามีคนอื่นร่วมทำงานด้วย จนกระทั่งพ่อเข้ามามีส่วนร่วม พ่อนั่งข้างๆ เขาและให้คำแนะนำว่าควรจะต้องวางชิ้นส่วนตรงส่วนที่เป็นมุมก่อน ถ้าชิ้นส่วนนั้นมีส่วนที่เป็นสีแดงก็ให้หาชิ้นส่วนอื่นๆ ที่มีสีแดงรวมอยู่ด้วย ถ้าเด็กดูเหมือนว่ากำลังมีความคับข้องใจ พ่อจะแสดงตัวอย่างโดยการต่อชิ้นส่วนสองชิ้นที่เป็นภาพเนื้อเดียวกัน พร้อมทั้งอธิบาย จนกระทั่งเด็กต่อจิ๊กซอว์จน

สำเร็จ พ่อให้คำพูดที่ท้าทายให้เขาต่อจิ๊กซอว์ภาพนี้อีกครั้งด้วยตัวของเขาเองตามลำพัง เขาเริ่มต้นด้วยการแบ่งชิ้นส่วนจิ๊กซอว์ออกเป็นกลุ่ม สีเดียวกันก็กองไว้เป็นพวกเดียวกัน จากนั้นพ่อค่อยๆ ถอยหลังออกมาปล่อยให้เด็กทำงานอย่างอิสระมากขึ้นเรื่อยๆ

จากการที่เด็กๆ พูดไปพร้อมๆ กับที่ทำกิจกรรม วีก็อตสกี้ (Vygotsky) อธิบายว่าเด็กเริ่มต้นจากการสื่อสารกับบุคคลอื่น แล้วกลายมาเป็นการสื่อสารกับความคิดของตนเองโดยการพูดกับตนเอง ต่อมาเมื่อเด็กได้สร้างความรู้และเพิ่มพูนความเข้าใจในสิ่งต่างๆ มากขึ้น เสียงที่เปล่งออกมาจากการพูดกับตนเองจึงค่อยๆ เงียบไป กลายเป็นการสื่อสารภายในกระบวนการคิดของเด็กเท่านั้น ซึ่งขณะที่เด็กกำลังใช้ความคิดแสดงว่าเด็กกำลังสร้างความรู้ความเข้าใจภายในตน (Internalization) ขึ้น อันเป็นการสร้างความหมายใหม่ขึ้นจากภายในตน โดยใช้ความคิดของตนตีความหมายของภาษาหรือปรากฏการณ์ต่างๆ เพื่อทำให้ความรู้ความเข้าใจของตนเองมีความชัดเจนยิ่งขึ้น (Vygotsky, 1978, pp. 56-57) จากตัวอย่างที่เด็กต่อจิ๊กซอว์ การที่เด็กพูดออกมาในขณะที่ทำกิจกรรม จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า ในขณะนั้นเด็กกำลังคิดอะไรอยู่ในใจ หรือพยายามสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับตนเอง ซึ่งวีก็อตสกี้อธิบายว่าขณะนั้นเด็กกำลังสร้างพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development) ขึ้น (Shaffer, 1999, p. 260)

2. ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) วีก็อตสกี้เชื่อว่าทารกเกิดมาพร้อมกับพื้นฐานทางความคิดความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ ในระดับต่ำ (Lower Mental Functions) คือ มีความใส่ใจ การรู้สึก การรับรู้ ความจำ ที่ไม่ซับซ้อน เนื่องจากขีดจำกัดทางชีวภาพ การมีจินตนาการหรือจารึกประสบการณ์บางสิ่งบางอย่างให้อยู่ภายในความทรงจำอาจยากเกินกว่าความสามารถของเด็กที่จะสามารถทำได้ แต่การที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) กับพ่อแม่ ครู และคนอื่นๆ ที่ให้ความเอาใจใส่ ดูแล ช่วยเหลือแก่เด็ก จะช่วยทำให้เด็กได้สร้างและเด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างไม่มีขีดจำกัดขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมที่จะเอื้อให้เด็กเกิดปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน ความช่วยเหลือในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการนอกจากจะเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เชี่ยวชาญกับผู้เริ่มฝึกหัด เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความสามารถมากกว่าได้ช่วยเหลือผู้เริ่มฝึกหัด การช่วยเหลือในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการที่วีก็อตสกี้ได้อธิบายไว้นั้น ยังกินความหมายที่กว้างและลึกซึ้งยิ่งกว่านี้ โดยขยายความรวมไปถึงการร่วมมือทางสังคมในการทำกิจกรรมด้วย ซึ่งไม่ใช่เพียงเด็กต้องการผู้ใหญ่ที่คอยให้ความช่วยเหลือเท่านั้น วีก็อตสกี้เชื่อว่าเด็กสามารถเริ่มกิจกรรมในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการระดับที่สูงขึ้นได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนๆ หรืออาจจะกับเด็กๆ ที่อยู่ในระดับพัฒนาการที่ต่างกัน หรือแม้กระทั่งกับเพื่อนในจินตนาการ

การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนนั้น ผู้สอนอาจทำได้หลายอย่าง เช่น ผู้สอนอาจแสดงการพูดเป็นนัยหรือเพียงแค่บอกใบ้ สร้างเงื่อนไขในการเรียนรู้บางอย่างขึ้นมา การถามคำถามนำ การบอกให้ผู้เรียนทบทวนสิ่งที่ได้พูดอธิบายไปแล้ว การถามผู้เรียนว่าเข้าใจอะไรบ้างจากการเรียนรู้เป็นระยะๆ การสาธิตประกอบการอธิบายซึ่งบางงานอาจจะสาธิตบางส่วนหรือบางงานก็อาจจะสาธิตให้เห็นทั้งหมด การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ การฝึกหัดทักษะเฉพาะอย่างที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนสำหรับการเรียนรู้ เป็นต้น นอกจากนี้ พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมยังรวมไปถึงการโต้ตอบพูดคุยกับบุคคลซึ่งได้นำเสนอผลงาน หรือแม้กระทั่งขณะที่เด็กกำลังจินตนาการ แล้วกำลังพยายามถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นคำพูดเพื่ออธิบายบางสิ่งบางอย่างให้แก่เพื่อนๆ

3. วัฒนธรรม (Culture) วีก็อตสกี้ (Vygotsky) อธิบายว่าเด็กจะปรับเปลี่ยนความคิดและความเข้าใจไปตามประสบการณ์ที่ได้รับจากสังคมและวัฒนธรรมของเขา จนกระทั่งสร้างความรู้ขึ้นมา ทำให้เด็กมีกระบวนการทางปัญญาในระดับที่สูงขึ้น (Higher Mental Functions) ซึ่งแต่ละวัฒนธรรมจะถ่ายทอดลักษณะเฉพาะของความเชื่อและค่านิยมในวัฒนธรรมนั้นไปสู่เด็กๆ ทำให้เขารู้ว่า เขาคิดอะไร และควรคิดอย่างไรจึงจะเหมาะสม (Shaffer, 1999, pp. 259-260) เช่น เด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษา แม้ว่าจะไม่สามารถคิดคำนวณตัวเลขด้วยวิธีการที่เป็นขั้นตอนและเป็นระบบเหมือนกับเด็กที่เรียนอยู่ในโรงเรียน แต่เด็กเหล่านั้นก็มีความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเลขที่จะต้องใช้ในชีวิตประจำวันในแบบฉบับของเขา รู้จักใช้ตัวเลขในการเจรจาต่อรองหรือการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้เขาสามารถเอาตัวรอดจากการถูกคุกคามต่างๆ ได้ ซึ่งเด็กที่เรียนในระบบการศึกษาอาจยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องนี้ดีเท่ากับเขา นั่นเป็นเพราะเด็กทั้งสองกลุ่มอยู่คนละบริบทเชิงสังคมวัฒนธรรม

4. การเลียนแบบ (Imitation) วีก็อตสกี้ (Vygotsky) อธิบายว่าบทบาทของการเลียนแบบมีความสำคัญต่อการเรียนรู้และพัฒนาการ เช่น ถ้าเด็กกำลังเกิดอุปสรรคในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ครูจึงแก้ปัญหาให้เห็นเป็นตัวอย่างบนกระดานดำในขณะนั้นเด็กอาจจะเลียนแบบวิธีการแก้ปัญหาของครู โดยสร้างความเข้าใจขึ้นภายในตนเอง แต่ถ้าครูให้แก้ปัญหาคณิตศาสตร์ที่ยากขึ้น อันเป็นการขยายสิ่งที่เรียนรู้แล้วไปสู่สิ่งที่เรียนรู้ใหม่ เด็กอาจจะยังไม่สามารถเข้าใจได้ในขณะนั้น ครูจึงจำเป็นต้องแก้ปัญหาโจทย์คณิตศาสตร์ลักษณะนี้หลายๆ ครั้ง เพื่อให้เด็กค่อยๆ เลียนแบบวิธีการแก้ปัญหาอย่างค่อยเป็นค่อยไป

5. การชี้แนะหรือการช่วยเหลือ (Guidance or Assistance) การชี้แนะหรือการช่วยเหลือเป็นการร่วมมือทางสังคม (Social Collaborative) ที่สนับสนุนให้พัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจเกิดการเจริญงอกงาม วีก็อตสกี้จะเน้นไปที่การมีบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญกว่าอาสาที่จะมีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์การเรียนรู้โดยให้การดูแลเอาใจใส่และปรับปรุงผู้เรียนที่เริ่มฝึกหัด การจัดเตรียมสิ่งที่จะช่วยสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนเพิ่มความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหา ซึ่งวีก็อตสกี้เปรียบเทียบว่าเป็น "นั่งร้าน (Scaffold)" ซึ่งในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ หมายถึง "การช่วยเสริมศักยภาพการเรียนรู้"

มโนทัศน์ The Zone of proximal development หรือ ZPD ของวีก็อตสกี้ นับว่าเป็นมโนทัศน์ที่สำคัญและเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนการสอนซึ่งเน้นบทบาทของผู้สอนที่มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือ ชี้แนะ ควบคุมดูแลให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพในชั้นเรียน โดยเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้สอนกับผู้เรียน วีก็อตสกี้ (Vygotsky) ได้เสนอแนวทางในการประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่องพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (ZPD) ในการจัดการเรียนรู้ (Application of ZPD in Teaching and Learning) ไว้ว่า สามารถใช้พื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (ZPD) เป็นหน้าต่างสำหรับการสอน กล่าวคือ การสอนจะส่งผลสูงสุดเมื่อจัดให้เหมาะสม ณ จุดใดจุดหนึ่งในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (ZPD) ของผู้เรียน และควรกำหนดพัฒนาการที่เกิดขึ้นสมบูรณ์ของผู้เรียน จากนั้นจึงกำหนดช่วงห่างของพัฒนาการที่จะเกิดขึ้น โดยใช้ปฏิสัมพันธ์และการเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่มีความสามารถหรือศักยภาพมากกว่า

นอกจากนี้ นักจิตวิทยาการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาและขยายความเข้าใจในแนวคิดของ วีก็อตสกี้ (Vygotsky) และได้เสนอแนวคิดสู่การเรียนการสอนไว้ ดังนี้

เฮดการ์ด (Hedegaard, 1990, p. 33 as cited in Well, 1999, p. 112) เสนอแนวคิดในการประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่อง ZPD ดังนี้

1. กำหนดบทบาทให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเป้าหมายของกิจกรรมการเรียนรู้ได้เอง

2. ใช้ ZPD เป็นตัวกำหนดเป้าหมายและกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งอาจมีการวิเคราะห์ ZPD ของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อจัดการเรียนสอนให้ตอบสนองต่อความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียน

3. หา ZPD ของผู้เรียนทั้งหมดในห้องเรียนของผู้เรียนเป็นกลุ่ม แล้วจัดการเรียนการสอนและให้งานการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน

เกร็ดเลอร์ (Gredler, 1992, p. 67) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แนวคิดเรื่อง ZPD ไว้ดังนี้

1. คำนึงถึงบทบาทของวัฒนธรรม เพราะ วีก็อตสกี้ (Vygotsky) เน้นว่าวัฒนธรรมมีส่วนทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมาก เพราะวัฒนธรรมทำให้เกิดทั้งสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ การทำงานทางความคิด และวิธีการสื่อสาร รวมทั้งวิธีการมองโลกด้วย

2. คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการเรียนรู้กับพัฒนาการของเด็ก เพราะวีก็อตสกี้ (Vygotsky) เห็นว่าการสอนมีอิทธิพลต่อพัฒนาการ 2 ประการ คือ

2.1 กระบวนการเรียนรู้ที่ดีจะต้องมาก่อนและนำหน้าพัฒนาการ หมายความว่า เด็กสามารถทำงานได้สำเร็จโดยการร่วมมือกันในวันนี้ ก็จะสามารถทำสำเร็จคนเดียวได้ในวันข้างหน้า ดังนั้น การเรียนรู้จึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในพัฒนาการของเด็ก การวางแผนการสอนจึงต้องหาระดับพัฒนาการที่เป็นจุดเริ่มต้นของการสอน

2.2 กระบวนการเรียนรู้มโนทัศน์อย่างใดอย่างหนึ่ง ควรเป็นกระบวนการเรียนที่เป็นระบบโดยวีก็อตสกี้ (Vygotsky) กล่าวว่า การเรียนรู้ในระบบโรงเรียนควรเป็นไปอย่างมีขั้นตอน ซึ่งต้องใช้ความตระหนักรู้ถึงความสัมพันธ์กับเรื่องใดเรื่องหนึ่งกับอีกเรื่องหนึ่ง เพราะกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว จะเป็นแหล่งสำคัญของความรู้ของผู้เรียน และยังเป็นแรงผลักที่มีพลังที่ทำให้เกิดพัฒนาการ กระบวนการเรียนรู้จะกำหนดความเป็นไปของพัฒนาการทางความคิดโดยรวมของเด็ก

เกร็ดเลอร์ (Gredler, 1992, p. 55) ได้เสนอแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสอนในห้องเรียน ไว้ว่า ในทางอุดมคติแล้ว ครูจะทำงานร่วมกับผู้เรียน 1 หรือ 2 คน หรืออย่างมากที่สุดไม่ควรเกิน 5 หรือ 6 คน ขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้

ขั้นที่ 1 ระบุมโนทัศน์หรือหลักการที่จะสอน ซึ่งมีประเด็นที่ต้องพิจารณา ดังนี้

1. มโนทัศน์หรือหลักการใดที่อ้างถึงสภาพความจริงสำหรับผู้เรียน

2. มโนทัศน์หรือหลักการใดสามารถเอื้อต่อการรู้แจ้งในความคิดของเด็ก เช่น การสรุปตำราให้เป็นส่วนของการสร้างความเข้าใจ

ขั้นที่ 2 จัดโครงสร้างของงานการเรียนรู้ให้เป็นกิจกรรมระหว่างครูและผู้เรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ โดยยึดประเด็นถาม ดังต่อไปนี้

1. ความหมายร่วมกันในระดับใดที่ต้องใช้เป็นการเรียนรู้เริ่มต้น

2. งานในลักษณะใดที่ครูต้องใช้เป็นแบบ

3. งานในลักษณะใดที่ครูจะต้องลงมือทำเป็นลำดับแรก

4. ผู้เรียนใช้ภาษาและเครื่องหมายในลักษณะใดเพื่อควบคุมพฤติกรรมของตน

5. การแนะนำและการให้ข้อมูลย้อนกลับใดบ้างที่จำเป็นต้องใช้เพื่อช่วยผู้เรียน

ขั้นที่ 3 ทำการสอนและประเมินผล ซึ่งมีประเด็นที่ต้องพิจารณา ดังนี้

1. ครูเพิ่มความหมายของงานขึ้นเรื่อยๆ เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้ว

2. ผู้เรียนสามารถทำงานได้ตามลำพังเมื่อถึงการสอนในขั้นสรุป

3. เมื่อจบการสอนผู้เรียนมีวิธีคิดเปลี่ยนไป หรือมีความสามารถเปลี่ยนไป

4. ทักษะของผู้เรียนปรับใช้ได้ในสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ใหม่

เอกเก้น และเคาชัค (Eggen, & Kauchak, 1997, p. 55) ได้เสนอแนวทางในการประยุกต์มโนทัศน์ของ ZPD ไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. การประเมินจาก ZPD จะนำไปสู่การทดสอบความสามารของผู้เรียนเพื่อให้เข้าใจปัญหาที่แท้จริง เป็นการใช้การประเมินที่เป็นพลวัต หรือประเมินอย่างต่อเนื่อง (Dynamic Assessment)

2. การกำหนดหรือจัดภาระงานให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน ภาระงานที่จัดให้นั้นถ้าง่ายเกินไปการเรียนการสอนก็ไม่จำเป็น แต่ถ้ายากเกินไปผู้เรียนจะสับสนและคับข้องใจ ภาระงานควรเป็นบริบทที่มีความหมาย เช่น เสนอปัญหาที่สัมพันธ์กับชีวิตผู้เรียน

3. การสนับสนุนด้านการเรียนการสอนซึ่งการสนับสนุนการเรียนการสอนจะสำเร็จได้ด้วยการประยุกต์มโนทัศน์ของการให้ความช่วยเหลือแบบ Scaffolding

เวลส์ (Wells, 1999, p. 55) ได้เสนอแนวคิดในการประยุกต์ใช้ ZPD ในการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. ZPD ทำให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ ภายใต้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง อย่างไรก็ตาม แม้ว่า ZPD จะขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ก็ตามแต่ ZPD จะขึ้นอยู่กับลักษณะของปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ของผู้เรียนด้วย

2. ZPD สามารถนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการแบ่งกลุ่มในห้องเรียน และกำหนดงานการเรียนให้มีความท้าทายที่สอดคล้องกับ ZPD ของกลุ่ม

3. แหล่งการเรียนรู้และการช่วยเหลือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการไม่จำกัดอยู่ที่การใช้ภาษาของมนุษย์เท่านั้น แต่ยังสามารถใช้สัญลักษณ์และเครื่องหมายอื่นๆ เช่น ตำรา แผนที่ แผนภูมิ และงานศิลปะ มาช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภายใน ZPD ของผู้เรียนได้

4. การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายใน ZPD มีความหมายถึงลักษณะ (Aspect) ทั้งหมดของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ การแสดงออก (Acting) การคิด (Thinking) และความรู้สึก (Feeling) ดังนั้น การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายใน ZPD จึงสามารถปรับใช้ได้หลากหลาย

พาร์สัน และคณะ (Parsons, et al., 2001, p. 57) ได้เสนอการประยุกต์ทฤษฎีวัฒนธรรมทางสังคมสู่การปฏิบัติด้วยแนวทาง ดังนี้

1. ใช้กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ประกอบไปด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน

2. จัดโอกาสให้มีการสอนแบบเพื่อนสอนเพื่อน (peer tutoring) จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่า ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความช่วยเหลือและทำงานภายใน ZPD ของตนเองได้

3. ใช้เทคนิคการประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อทดสอบระดับพัฒนาการที่อยู่ต่ำกว่าและสูงกว่า ZPD ในขั้นตอนนี้ครูจะใช้คำถามหรือสิ่งกระตุ้นในระดับความซับซ้อนที่แตกต่างกันระหว่างกระบวนการประเมิน ควรจดบันทึกระดับความสามารถของผู้เรียนในระยะก่อนและหลัง

4. พัฒนาแผนการเรียนการสอนที่มีเป้าหมายที่ ZPD ของผู้เรียนแต่ละคน

แม็คเดวิด และออมร็อด (McDevitt, & Ormrod, 2002, p. 56) และเกร็ดเลอร์ (Gredler, 1992, p. 80) ได้เสนอแนวทางในการประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่อง ZPD ในการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ระหว่างผู้เรียนกับครู และระหว่างผู้เรียนกับบุคคลอื่นๆ เพราะกระบวนการรู้คิดที่ซับซ้อนจะเริ่มเกิดขึ้นจากกิจกรรมทางสังคม

2. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการพื้นฐานของสาขาวิชาต่างๆ ได้แก่ ภาษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และสังคมศึกษา กล่าวคือ เข้าใจว่าการสอนอาจจะต้องทำความเข้าใจและใช้มโนทัศน์หลักๆ เช่น Tense โมเลกุล จำนวนลบ ประชาธิปไตย

3. ให้งานที่ท้าทายซึ่งต้องใช้กิจกรรมที่มีความร่วมมือกัน เพราะงานที่ท้าทายจะส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการทางการรู้คิดได้สูงสุด ผู้สอนควรมอบหมายงานที่ผู้เรียนสามารถทำสำเร็จได้เมื่อได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนหรือผู้ที่มีความสามารถมากกว่า

4. ช่วยเสริมต่อความพยายามของผู้เรียน เมื่อผู้สอนให้งานที่ท้าทายเพื่อทำให้เด็กเกิดพัฒนาการทางการรู้คิด ผู้สอนควรจะให้การช่วยเหลือที่เพียงพอด้วยเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานเหล่านั้นให้สำเร็จ ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างวิธีการที่ครูอาจจะช่วยเหลือให้ทำงานใหม่และยาก ได้แก่

4.1 การสาธิตวิธีการทำงานที่เหมาะสมเพื่อผู้เรียนจะสามารถเริ่มต้นได้ง่าย

4.2 การแบ่งงานออกเป็นส่วนย่อยและง่ายขึ้นหลายๆ ส่วน

4.3 การให้โครงสร้างซึ่งเป็นชุดของขั้นตอนหรือแนวทางที่เหมาะสมเกี่ยวกับงาน

4.4 การถามคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดถึงแนวทางที่เหมาะสมเกี่ยวกับงาน

4.5 การคงความใส่ใจของผู้เรียนให้มีสมาธิอยู่กับงานการเรียน

4.6 การให้ข้อมูลย้อนกลับบ่อยๆ เกี่ยวกับวิธีการที่ผู้เรียนทำงานเพิ่มขึ้น

5. ประเมินความสามารถของผู้เรียนภายใต้เงื่อนไขการทำงานที่หลากหลาย ผู้สอนจำเป็นต้องรู้ทั้งสิ่งที่ผู้เรียนสามารถทำได้และสิ่งที่ไม่สามารถทำได้ และต้องเข้าใจถึงเงื่อนไขที่เด็กสามารถทำงานต่างๆ ได้ดีที่สุด บางครั้งอาจให้ผู้เรียนทำงานโดยอิสระ บางครั้งให้ทำโดยการร่วมมือกับเพื่อนที่เก่งกว่า และบางครั้งให้เรียนจากการสอนของครู

6. ให้โอกาสผู้เรียนร่วมทำกิจกรรมที่เป็นจริง (Authentic activities) กับผู้ใหญ่ซึ่งหมายถึงกิจกรรมในห้องเรียนที่คล้ายกับกิจกรรมที่ผู้เรียนอาจจะเผชิญเมื่ออยู่นอกห้องเรียน เช่น การเขียนบทบรรณาธิการ การแสดงดนตรี การสนทนาเป็นภาษาต่างประเทศ เนื่องจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้ใหญ่จะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของเด็ก

7. ส่งเสริมให้เกิดการควบคุมตนเอง โดยการสอนให้ผู้เรียนพูดกับตนเองในสถานการณ์ที่ยุ่งยาก เพราะการที่ผู้เรียนได้ใช้ภาษาที่พูดกับตนเอง (Self-talk and inner speech) จะทำให้เขากำกับและควบคุมพฤติกรรมของตนเอง และเมื่อผู้เรียนพูดกับตนเองเมื่อทำงานที่ท้าทายจะทำให้ผู้เรียนใส่ใจกับสิ่งที่เขาทำและทำให้แสดงถึงความสามารถออกมาให้เห็นมากขึ้น (Berk, & Spuhl, 1995, p. 23)

8. ให้สถานการณ์การเรียนรู้ที่ท้าทาย และกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนรวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานกับผู้เชี่ยวชาญ

9. ใช้กลวิธีเสริมการเรียนรู้ต่อไปนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานให้เสร็จ

9.1 การให้แบบอย่าง (Modeling) หมายถึง การที่ผู้ใหญ่แสดงการทำงานให้ดูโดยการพูดสิ่งที่คิดออกมาดังๆ เพื่อให้ผู้เรียนสังเกตและฟังการสาธิตการทำงานของผู้สอน

9.2 การกำกับแนะนำ (Coaching) เมื่อเด็กทำงานผู้ใหญ่จะให้ข้อแนะนำชี้แนะและให้ข้อมูลย้อนกลับบ่อยๆ

9.3 การช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ให้รูปแบบการช่วยเหลือด้วยรูปแบบต่างๆ อาจจะโดยการทำให้งานง่ายขึ้น แยกงานออกเป็นส่วนย่อยๆ และเป็นส่วนที่จะจัดการได้หรือการให้เครื่องมือที่ซับซ้อนน้อยลง

9.4 การพูดในสิ่งที่เรียนรู้ออกมา (Articulation) หมายถึง การที่ให้ผู้เรียนอธิบายสิ่งที่ทำและเหตุผลที่ทำซึ่งจะทำให้ผู้สอนตรวจสอบความรู้ของผู้เรียน ให้เหตุผล และกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา

9.5 การสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflecting) หมายถึง การที่ผู้ใหญ่มอบหมายให้เด็กเปรียบเทียบความสามารถของตนกับความสามารถของผู้เชี่ยวชาญ หรืออาจจะเปรียบเทียบกับวิธีการที่เป็นอุดมการณ์ที่ควรจะนำมาใช้ในการทำงาน

9.6 การเพิ่มความซับซ้อน ความแตกต่างจากเดิม และความหลากหลายของงาน (Increasing complexity and diversity of tasks) เมื่อผู้เรียนมีศักยภาพเพิ่มขึ้น ผู้ใหญ่จะให้งานที่มีความท้าทาย ตลอดจนมีความแตกต่างกันมากขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนทำงานให้เสร็จ

9.7 การสำรวจ (Exploration) หมายถึง การที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถาม และทำความเข้าใจปัญหาด้วยตนเอง แล้วพัฒนาทักษะไปพร้อมกัน

สเติน เบอร์จ (Stern berge, 2002, p. 61) ได้เสนอแนะหลักการสำคัญ 3 ประการที่เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ดังนี้

1. เด็กจะเรียนรู้ด้วยการสื่อสารทั้งที่เป็นกระบวนการภายในและกระบวนการภายนอก กล่าวคือ เด็กๆ จะคิดวิเคราะห์สิ่งต่างๆ และสังเกตสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวเขา นักเรียนที่มีความคิดก็จะเป็นผู้ค้นพบ Model ในการเรียนรู้ของพวกเขาซึ่งอาจจะเป็นไปได้ทั้งในเรื่องที่ดี (good) หรือไม่สมบูรณ์ (ill) ได้

2. ส่วนใหญ่แล้วเด็กจะไม่สามารถบรรลุ เต็มตามศักยภาพมีน้อยมากที่ครูจะพบว่าเด็กจะบรรลุผลได้เต็มตามศักยภาพซึ่งทฤษฎีของวีก็อตสกี้ (Vygotsky) จะบอกว่าเด็กอยู่นอกขอบเขตของ ZPD และครูต้องเข้าไปแนะนำช่วยเหลือเด็กให้พัฒนาได้เต็มตามศักยภาพนั้น

3. ภาษาและความคิดเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ ภาษามีความสำคัญมากในการสอนและประสบการณ์เรียนรู้ก็จะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องสำหรับทุกๆ คน ครูต้องเป็นผู้สร้างไม่ใช่ผู้ทำลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษาถิ่นของเด็กเมื่อเขามาที่โรงเรียน

ตาราง 8 แสดงการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้ ZPD ในการจัดการเรียนการสอน

Hedegaard (1990)	Gredler (1992)	Eggen, & Kauchak (1997)	Wells (1999)	Parsons (2001)	McDevitt, & Ormrod (2002)	Stern berge (2002)
1. ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กำหนดเป้าหมายของกิจกรรมการเรียนรู้ได้เอง 2. วิเคราะห์ ZPD ของผู้เรียนแต่ละคนใช้ ZPD เป็นตัวกำหนดเป้าหมายและกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียน 3. หา ZPD ของผู้เรียนทั้งห้องเรียนแล้วจัดการเรียนการสอนและให้งานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน	1. คำนึงถึงบทบาทของวัฒนธรรม 2. คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการเรียนรู้กับพัฒนาการ แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ดังนี้ ขั้นที่ 1 ระบุมโนทัศน์หรือหลักการที่จะสอน ขั้นที่ 2 จัดโครงสร้างของการเรียนรู้เป็นกิจกรรมแบบร่วมมือระหว่างครูและผู้เรียน ขั้นที่ 3 ทำการสอนและประเมินผล	1. การประเมินจาก ZPD จะนำไปสู่การทดสอบความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้เข้าใจปัญหาที่แท้จริง เป็นการใช้การประเมินที่เป็นพลวัต หรือประเมินอย่างต่อเนื่อง 2. การกำหนดภาระงานให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน ไม่ยากหรือง่ายเกินไป และควรเป็นบริบทที่มีความหมาย 3. สนับสนุนด้านการเรียนการสอนด้วยการประยุกต์มโนทัศน์ของการให้ความช่วยเหลือแบบ Scaffolding	1. ZPD ทำให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ภายใต้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ 2. ZPD สามารถนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการแบ่งกลุ่มและกำหนดงานให้ท้าทายสอดคล้องกับ ZPD ของกลุ่ม3. แหล่งการเรียนรู้และการช่วยเหลือไม่จำกัดเฉพาะการใช้ภาษาของมนุษย์เท่านั้นแต่ยังใช้สัญลักษณ์และเครื่องหมายอื่นๆ มาช่วยได้ 4. การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายใน ZPD สามารถปรับใช้ได้หลากหลาย	1. ใช้กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน 2. จัดให้มีการสอนแบบเพื่อนสอนเพื่อน (peer tutoring)จะช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่า ทำให้ได้รับความช่วยเหลือและทำงานภายใน ZPD ของตนได้ 3. ใช้เทคนิคประเมินอย่างต่อเนื่องเพื่อทดสอบระดับพัฒนาการที่อยู่ต่ำและสูงกว่า ZPD ควรจัดบันทึกระดับความสามารถของผู้เรียนก่อนและหลังเรียน 4. พัฒนาแผนการเรียนการสอนที่มีเป้าหมายที่ ZPDของผู้เรียนแต่ละคน	1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ครูและบุคคลอื่น (มีกิจกรรมทางสังคม) 2. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการพื้นฐานของวิชา 3. ให้งานที่ท้าทายใช้กิจกรรมที่มีความร่วมมือกัน ให้งานที่ผู้เรียนสามารถทำสำเร็จได้เมื่อได้รับความช่วยเหลือ4.ช่วยเสริมต่อความพยายามของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ 5. ประเมินความสามารถของผู้เรียนภายใต้เงื่อนไขการทำงานที่หลากหลาย 6. ให้โอกาสผู้เรียนร่วมทำกิจกรรมที่เป็นจริง 7. ส่งเสริมให้เกิดการควบคุมตนเอง 8. ให้สถานการณ์การเรียนรู้ที่ท้าทายและกระตุ้นให้เรียนรู้ร่วมกันได้ทำงานกับผู้เชี่ยวชาญ 9. ใช้กลวิธีเสริมการเรียนรู้วิธีต่างๆ	1. เด็กจะเรียนรู้ด้วยการสื่อสารทั้งที่เป็นกระบวนการภายในและกระบวนการภายนอก 2. ครูต้องเข้าไปแนะนำช่วยเหลือเด็กให้พัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ 3. ภาษามีความสำคัญมากในการสอนและสร้างประสบการณ์เรียนรู้ของผู้เรียน ภาษาและความคิดเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ ครูควรเป็นผู้สร้างไม่ใช่ผู้ทำลาย

จากแนวคิดเรื่องการประยุกต์ใช้ ZPD ในการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดเรื่อง ZPD ควรยึดหลักการ ดังต่อไปนี้

1. การจัดองค์ประกอบของรูปแบบการสอน เช่น การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การจัดเนื้อหา และสื่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรให้มีความยุ่งยากที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนต้องใช้ความคิดและแสวงหาคำแนะนำหรือการช่วยเหลือจากเพื่อนหรือครูที่มีความรู้ความสามารถมากกว่า อย่างไรก็ตาม ระดับความยากของงานการเรียนควรจะอยู่ใน ZPD ของผู้เรียน กล่าวคือไม่ยากเกินระดับพัฒนาการที่เป็นไปได้ กล่าวคือการมอบหมายงานที่ไม่ง่ายหรือยากจนเกินไปให้แก่ผู้เรียน งานนั้นควรแยกเป็นขั้นตอนย่อยๆ

2. การจัดกระบวนการเรียนรู้ในสถานการณ์ที่ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเองและกับผู้สอน ให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันทำงานหรือแก้ปัญหาร่วมกับเพื่อนผู้ที่มีความสามารถมากกว่าได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และให้ผู้เรียนได้รับความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะกับระดับความสามารถของผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานนั้นได้ด้วยตนเอง

3. การใช้ภาษาเป็นสื่อกลางในการแสวงหาความรู้ ควบคุมและกำกับตนเองในการเรียนเพื่อให้เกิดพัฒนาการในการทำงานทางด้านความคิดระดับสูง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนแสดงผลของพัฒนาการออกมาให้เห็น

4. ผู้สอนต้องใช้วิธีการช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม เมื่อผู้เรียนไม่สามารถจะเรียนรู้หรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

5. กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ โดยการกำหนดขั้นตอน ใช้การตั้งใจและตระหนักรู้ในองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน

6. การจัดการเรียนการสอนผู้สอนต้องประเมินความสามารถของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ประเมินจาก ZPD เป็นการประเมินที่เป็นพลวัต

ความหมายของการช่วยเสริมศักยภาพการเรียนรู้ (Scaffolding)

การช่วยเสริมศักยภาพ (Scaffolding) ซึ่งเป็นนับว่าแนวคิดที่ประยุกต์มาจากมโนทัศน์เรื่องพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of proximal development) หรือ ZPD ของวีก็อตสกี้(Vygotsky) ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่าน ให้ความหมายของคำว่า "การช่วยเสริมศักยภาพ (Scaffolding)" ไว้ ดังนี้

วูด, บรูเนอร์ และโรส (Wood, Bruner, & Ross, 1976, p.2) ได้นิยามความหมายของ "การช่วยเสริมศักยภาพ" ไว้ว่า การช่วยเสริมศักยภาพเป็นคำที่ใช้อธิบายถึงบทบาทของครูในการช่วยเหลือให้เด็กหรือผู้เริ่มฝึกหัดสามารถแก้ปัญหาที่ยากเกินกว่าความสามารถ และความพยายามของคนๆ เดียว เป็นกระบวนการที่ทำให้เด็ก หรือผู้เริ่มเรียนสามารถแก้ปัญหาการดำเนินงาน หรือบรรลุเป้าหมาย ที่อยู่เหนือความพยายามของเด็กที่จะสามารถทำได้ด้วยตนเอง

แต่จะสามารถทำได้เมื่อได้รับการช่วยเหลือสนับสนุน การเสริมศักยภาพจะเป็นการควบคุมองค์ประกอบต่างๆ ของงานโดยผู้สอน หรือผู้ใหญ่ ขณะที่ในครั้งแรกของงานเหล่านั้นอยู่เหนือความสามารถของผู้เรียนที่จะกระทำได้ด้วยตนเองด้วยวิธีที่ทำให้ผู้เรียนใส่ใจและทำองค์ประกอบต่างๆ ของงานนั้นให้สำเร็จซึ่งองค์ประกอบของงานเหล่านั้นต้องอยู่ในช่วงหรือขอบเขตที่ผู้เรียนสามารถทำได้

เบอร์ก และวินสเลอร์ (Berk, & Winsler, 1995, p. 65) สรุปความหมายของการช่วยเสริมศักยภาพว่าเป็นการช่วยเหลือที่เข้าใจได้และไม่มีความแน่นอนของผู้ใหญ่ที่มุ่งให้เด็กมีความเป็นตัวของตัวเองได้ เป็นวิธีการที่เอื้อให้เด็กคิดอย่างมีกลยุทธ์ ส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบ และมีทักษะเพิ่มมากขึ้น

ดิ เกอเรโร และคณะ (De Guerrero, et al., 2000, p. 123) ให้คำนิยามไว้ว่า การช่วยเสริมศักยภาพ หมายถึง พฤติกรรมที่ช่วยเหลือเพื่อนในสถานการณ์ที่มีปฏิสัมพันธ์เพื่อช่วยให้เพื่อนอีกคนหนึ่งบรรลุระดับความสามารถสูงขึ้น นอกจากนี้ คำว่า การช่วยเสริมศักยภาพ ถูกนำมาใช้ในทางจิตวิทยาการศึกษา หมายถึงกระบวนการที่ครู พ่อแม่ พี่เลี้ยง หรือเพื่อนที่มีความเชี่ยวชาญมากกว่าให้การช่วยเหลือคนที่มีทักษะน้อยกว่าในการแก้ปัญหา

เลย์มอนด์ (Raymond, 2000, p. 176) ได้อธิบายความหมายของการช่วยเสริมศักยภาพว่าเป็นการจัดเตรียมสิ่งที่เอื้ออำนวย การให้ความช่วยเหลือ แนะนำสนับสนุน ขณะที่ผู้เรียนกำลังแก้ปัญหาหรือกำลังอยู่ในพื้นที่รอบต่อพัฒนาการ ทำให้ผู้เรียนต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน และปรับความรู้ความเข้าใจภายในตน (Internalzation) ให้กลายเป็นความรู้ความเข้าใจใหม่ภายในตนเอง ซึ่งจะส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน ให้ก้าวไปสู่ขั้นหรือระดับพัฒนาการที่สูงขึ้นต่อไป

ลาร์คิน (Larkin, 2001, pp. 30-34) กล่าวถึงความหมายของการช่วยเสริมศักยภาพว่าเป็นการช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถทำงานให้เสร็จ เมื่อผู้เรียนต้องการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ หรือสิ่งที่ยาก ผู้เรียนอาจจะต้องการความช่วยเหลือมากขึ้น และเมื่อใดที่ผู้เรียนเริ่มทำงานนั้นได้สำเร็จ การช่วยเหลือสนับสนุนนั้นจะค่อยๆ ลดลงจนกระทั่งผู้เรียนสามารถรับผิดชอบหรือทำงานนั้นได้ด้วยตนเองการช่วยเหลือจะยุติลง

อเซเวโด (Azevedo, 2006, p. 381) ได้นิยามความหมายของการเสริมศักยภาพ ว่าเป็นเครื่องมือ กลยุทธ์ และเป็นการแนะแนวทางที่ออกแบบมาเพื่อสนับสนุนผู้เรียนในการเรียนรู้ หรือจัดการงานต่างๆ การเสริมศักยภาพอาจจัดโดยบุคคล เพื่อน และสื่อการสอน ในระหว่างการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความเข้าใจนอกเหนือจากที่สามารถทำได้ในขณะนั้น

จากมโนทัศน์นิยามความหมายของการช่วยเสริมศักยภาพข้างต้น สรุปได้ว่า การช่วยเสริมศักยภาพ หมายถึง กลวิธีที่ผู้มีความสามารถดีกว่าให้การช่วยเหลือผู้ที่มีความสามารถน้อยกว่าให้สามารถทำงานได้หรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการช่วยเหลือทั้งในแง่ของการให้แนวทาง การกระตุ้น การเสริมแรง การสร้างความชัดเจน การสนับสนุน การอำนวยความสะดวก ซึ่งวิธีการช่วยเหลือดังกล่าวจะถูกลดลงหรือยกเลิกเมื่อผู้ที่ได้รับ การช่วยเหลือสามารถทำงานหรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองแล้ว

กลวิธีการช่วยเสริมศักยภาพในการเรียนรู้

กลวิธีการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนเพื่อช่วยเสริมศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถทำได้หลากหลายรูปแบบตามระดับความสามารถและความถนัดของผู้เรียน โดยผู้สอนควรพิจารณาเทคนิคหรือกลวิธีในการช่วยเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เหมาะสม จึงจะช่วยเสริมศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเต็มตามศักยภาพ มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงกลวิธีในการช่วยเสริมศักยภาพในการเรียนรู้ ดังนี้

วู๊ด บรูเนอร์ และโรส์ (Wood Bruner, & Ross, 1976, p. 98) ได้เสนอแนะกลวิธีให้ผู้สอนใช้ในการเสริมศักยภาพผู้เรียนในการเรียนรู้ไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. การสร้างความสนใจ (Recruitment) โดยการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้ด้วยความสมัครใจ โดยผู้เรียนจะต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของงานหรือการเรียนรู้นั้น

2. การลดระดับการเรียนรู้ที่ไร้หลักการ ระเบียบ หรือกฎเกณฑ์ (Reduction in Degree of Freedom) เพราะจะทำให้ยากต่อการจัดการหรือการให้ความช่วยเหลือ ดังนั้นผู้สอนจะต้องสะท้อนผลการเรียนรู้ (Feedback) เป็นระยะๆ สม่ำเสมอ ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ผู้เรียนนำผลไปใช้เพื่อเพิ่มระดับการเรียนรู้ในแต่ละขั้นได้อย่างถูกต้อง

3. การกำหนดทิศทางการเรียนรู้ (Direction Maintenance) ผู้สอนต้องดูแลกวดขันผู้เรียนเป็นพิเศษเพื่อให้เขาเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

4. การกำหนดลักษณะสำคัญที่ของสิ่งที่จะเรียนรู้ให้เด่นชัด (Marking Critical Feature) เช่น เมื่อผู้สอนจะอธิบายเนื้อหาสาระบางอย่างที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ก็ควรเน้นเสียงเป็นพิเศษ หรือหากผู้เรียนเกิดความขัดแย้งในการทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ ผู้สอนควรแปลความหมายของเรื่องที่กำลังเรียนรู้นั้นๆ เสียใหม่ ด้วยภาษาที่ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายๆ ถูกต้องและเข้าใจตรงกัน

5. การควบคุมความคับข้องใจของผู้เรียน (Frustration Control) ผู้สอนควรรับรู้อารมณ์ของผู้เรียนที่แสดงออกมา เช่น ผู้สอนต้องยอมรับความรู้สึกของผู้เรียนกรณีที่เขาเกิดความไม่เข้าใจในสิ่งที่กำลังเรียนรู้ ไม่ควรเพิกเฉยหรือปล่อยให้ผู้เรียนมีความรู้สึกค้างคาใจ เพราะจะทำให้ผู้เรียนมี

ความคับข้องใจเพิ่มมากขึ้น ในการเรียนการสอนจะต้องช่วยให้ผู้เรียนวิตกกังวลจากความผิดพลาด ไม่ให้ผู้เรียนรู้สึกเสียหน้าจากความผิดพลาดของตนเอง ผู้สอนต้องดึงส่วนที่ผู้เรียนพอใจมาเป็นประโยชน์หรือผู้สอนอาจใช้วิธีการอื่นๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเครียดเพียงเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญคือ ผู้สอนจะต้องระวังการที่ผู้เรียนจะต้องพึ่งพาผู้สอนมากเกินไปในระหว่างทำกิจกรรม

6. การสาธิตให้แบบอย่างการแก้ปัญหา (Demonstration) เป็นการแสดงตัวอย่างเพื่อเป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่ผู้เรียนเผชิญอยู่ รวมถึงการให้ผู้เรียนเกิดการเลียนแบบและสร้างเสริมลักษณะเฉพาะตัวของผู้เรียน

โรเซอร์ และแคนตอน (Roehler, & Cantlon, 1996, p. 4) ได้เสนอกลวิธีการช่วยเสริมศักยภาพ 5 วิธี ดังนี้

1. การให้คำอธิบาย เป็นการช่วยเหลือการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน ให้รู้ในเรื่องที่เรียน รู้เงื่อนไขว่าทำไมต้องใช้ความรู้นั้น ใช้เมื่อไหร่ และใช้อย่างไร

2. การสนับสนุนให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการที่เกิดขึ้น โดยให้ผู้เรียนได้เล่าหรือตอบคำถามในสิ่งที่รู้

3. การตรวจสอบความถูกต้องและความชัดเจนของความเข้าใจของผู้เรียน ผู้สอนควรตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนว่ามีเหตุผลหรือไม่ ถูกต้องชัดเจนหรือไม่

4. การเป็นตัวแบบของพฤติกรรมที่ต้องการ ได้แก่ การใช้วิธีการคิดดัง ซึ่งเป็นการแสดงความคิดที่มีอยู่ให้ปรากฏออกมาชัดเจน เช่น ผู้สอนแสดงความคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาออกมาด้วยการพูดดังๆ ให้ผู้เรียนทำตาม การพูดดังๆ เป็นการใช้ตัวแบบของการถามคำถาม ตั้งคำถามและการให้ข้อแนะนำ การเป็นตัวแบบในการปฏิบัติ ผู้สอนแสดงการทำงานที่สมบูรณ์โดยไม่ได้คิดหรือพูดดังๆ เกี่ยวกับงานนั้น เช่น ผู้สอนแสดงตัวแบบการอ่านและท่าทางที่สนุกสนานกับการอ่าน เช่น การยิ้ม หัวเราะ เป็นต้น

5. การให้ผู้เรียนแสดงประเด็นหลักฐานต่างๆ เพื่อสนับสนุนการคิด เป็นการให้ผู้เรียนแสดงประเด็นชี้นำหรือหลักฐาน เพื่อแสดงความมีเหตุผลหรือการทำงานให้สำเร็จ โดยผู้สอนและผู้เรียนจะร่วมกันพูดถึงประเด็นเหล่านั้น เช่น การให้ผู้เรียนเรียนรู้ความหมายของการเปรียบเทียบ ผู้สอนจะให้ผู้เรียนบอกความหมายของการเปรียบเทียบและระบุถึงประเด็นที่แตกต่างกัน

เบเยอร์ (Beyer, 1997, p. 70) ได้เสนอกลวิธีในการช่วยเสริมศักยภาพที่เป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือการคิดของผู้เรียนไว้ 3 วิธีการ ดังนี้

1. การใช้แบบตรวจสอบขั้นตอน (Procedural Checklist) เป็นเครื่องช่วยที่เห็นชัดเจนเป็นขั้นตอน การใช้แบบตรวจสอบในขั้นตอนการปฏิบัติช่วยให้ผู้เรียนวางแผนที่จะปฏิบัติให้

สอดคล้องกับขั้นตอนในแบบตรวจสอบรายการ เมื่อผู้เรียนดำเนินการปฏิบัติงานตามแบบตรวจสอบขั้นตอน แบบขั้นตอนนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนมีปัญหาในการปฏิบัติ จะช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนขั้นตอนต่างๆ ที่ได้ทำไปแล้ว และปรับขั้นตอนนั้นให้ถูกต้อง

2. การใช้คำถามแบบโครงสร้างกระบวนการ (Process- Structural Questions) คือ การใช้คำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามความคิด เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ คำถามอาจเป็นขั้นตอนคล้ายแบบตรวจสอบรายการที่เป็นขั้นตอนและเสนอคำถามในรูปแบบต่างๆ เช่น การนำเสนอด้วยแผ่นโปร่งใส ใบงาน เป็นต้น

3. การใช้การจัดระบบผังภาพความคิด (Graphic Organizer) การใช้การจัดระบบผังภาพความคิดเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับการสร้างหรือช่วยเหลือความคิด ซึ่งอย่างไรก็ตาม ระบบผังความคิดนี้จะแสดงให้เห็นภาพขั้นตอนการคิดมากกว่าผลของการคิด ส่วนระบบผังภาพความคิด เช่น ระบบผังภาพมโนทัศน์ (Concept Web) เป็นระบบการคิดเพื่อการสร้างผังภาพนั้น ระบบผังภาพความคิดที่บอกขั้นตอนของการคิด จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการคิด โดยผ่านขั้นตอนต่างๆ อย่างไรก็ตาม ระบบผังความคิด จะเสนอที่ชัดเจนน้อยกว่าแบบตรวจสอบขั้นตอน เพราะแบบตรวจสอบขั้นตอนนั้นจะให้ขั้นตอนการใช้ทักษะและไม่ให้ผู้เรียนข้ามขั้นตอนหรือละเลยความรู้ที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่จำเป็นต้องปฏิบัติ

เอกเก้น และคัวชัค (Eggen, & Kauchak, 1997, p. 57) ได้แบ่งประเภทและกลวิธีในการช่วยเสริมศักยภาพไว้ 5 ประเภท ดังนี้

1. การเป็นตัวแบบ (Modeling) เช่น การแสดงวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นตัวอย่างก่อนที่จะให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง

2. การคิดดังหรือการพูดความคิดออกมา (Think Aloud) หมายถึง การคิดดังนี้ถือเป็นตัวแบบของกระบวนการ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงกระบวนการคิดของผู้สอนในขณะที่กำลังแก้ปัญหา

3. การตั้งคำถาม (Question) หมายถึง การใช้คำถามจะเป็นการช่วยเหลือเจาะประเด็นความสนใจและการเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา

4. การประยุกต์ใช้สื่อในการเรียนการสอน (Adapting Instructional Material) เช่น การปรับสื่อการเรียนการสอนและงานให้มีความสอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน

5. การใช้การชี้แนะหรือการชี้นำ (Prompts and Cues) เช่น มีการวางแผนการเขียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนจัดระบบการคิดของตนเองก่อนจะเขียนงานที่ได้รับมอบหมาย การช่วยเหลือนี้จะหยุดลงเมื่อผู้เรียนมีการซึมซับเอาแผนงานหรือขั้นตอนต่างๆ ไว้ในตนเองแล้วอย่างอัตโนมัติ

แฮนเนฟิน (Hannafin, 1999, pp. 20-24) ได้เสนอกลวิธีการช่วยเสริมศักยภาพไว้ ดังนี้

1. การช่วยเสริมศักยภาพด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Scaffolding) เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนได้สร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน แยกแยะความรู้ที่เป็นความคิดรวบยอดที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับปัญหา สร้างโครงสร้างที่จะทำโดยแยกไปสู่หมวดหมู่ของความคิดรวบยอด เช่น กลไกการจัดลำดับความสัมพันธ์โดยใช้ภาพกราฟิก (Graphic Organizer) แสดงความคิดเห็น แสดงเป็นเค้าโครง ของลักษณะที่เป็นส่วนย่อย สารสนเทศ หรือการบอกใบ้ (Hit) โดยผู้เชี่ยวชาญแก่ผู้เรียน

2. การช่วยเสริมศักยภาพด้านกลยุทธ์ (Strategic Scaffolding) คือ การสนับสนุนการคิดวิเคราะห์ การวางแผนกลยุทธ์ การตัดสินใจระหว่างการเรียนรู้ การเน้นวิธีการจำแนก และเลือกสารสนเทศที่ต้องการเชื่อมความรู้เดิมกับประสบการณ์ใหม่ กลยุทธ์นี้จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวกับเครื่องมือและทรัพยากรที่อาจจะเป็นประโยชน์ภายใต้สถานการณ์นั้น แนะแนวทางการใช้ซึ่งอาจเป็นข้อคำถามที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พิจารณา

3. การช่วยเสริมศักยภาพด้านการคิด (Metacognitive Scaffolding) คือ การแนะแนวสิ่งที่เกี่ยวกับวิธีการคิดระหว่างการเรียนรู้โดยอาศัยหลักการ Metacognition กล่าวคือ การรู้เกี่ยวกับกระบวนการคิดของตนเอง คนที่มี Metacognition นั้นเปรียบเสมือนการที่มีผู้สอนคอยกระตุ้นเตือนอยู่ตลอดเวลา

4. การช่วยเสริมศักยภาพด้านกระบวนการ (Procedural Scaffolding) คือ การแนะนำวิธีการใช้แหล่งทรัพยากรและเครื่องมือ และแนะนำผู้เรียนขณะเรียนรู้ ซึ่งอยู่ในรูปของการแนะนำการใช้เครื่องมือทางปัญญา

แบรนฟอร์ด และคณะ (Branford, et al., 2002, p.78) ได้เสนอแนวทางสำหรับการช่วยเสริมศักยภาพเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. การใช้ภาษากระตุ้นและส่งเสริมความสนใจในการทำงาน
2. ปรับงานการเรียนให้ง่ายขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนจัดการและทำได้สำเร็จ
3. ให้แนวทางและทิศทางเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย
4. การลดความกระวนกระวายและความเสี่ยง
5. การให้แบบอย่างและนิยามความคาดหวังของกิจกรรมที่จะทำ

แม็คลาชลิน (McLoughlin, 2002, p. 150) อธิบายกลวิธีการช่วยเสริมศักยภาพ คือ การสนับสนุนผู้เรียนที่ใช้ในการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งอาจมีระดับการสนับสนุน รูปแบบเนื้อหา และความซับซ้อนที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับบริบทในการเรียนการสอน การสนับสนุนอาจจะ

อยู่ในรูปของการที่ให้ผู้สอนแสดงออกบางอย่างของพฤติกรรมหรืองานที่ต้องการ หรือเป็นการใช้คำอธิบายที่ระบุถึงองค์ประกอบของงานและกลวิธี โดยมีรูปแบบการสนับสนุน ดังนี้

1. ให้แบบอย่าง (Assisted Modeling) ผู้สอนให้การชี้แนะและตัวแบบที่ช่วยให้สามารถทำงานได้สำเร็จ

2. ระบุองค์ประกอบ (Element Identification) ผู้สอนระบุองค์ประกอบของวิธีการหรือกลวิธีที่ต้องการในการช่วยให้ผู้เรียนทำงานได้สำเร็จ

3. ระบุกลวิธี (Strategy Naming) ผู้สอนบอกออกมาอย่างชัดเจนถึงกลวิธีที่เกี่ยวข้องและผู้เรียนนำกลวิธีนั้นไปใช้ด้วยตนเอง

ฮาตัน (Harton, 2002, p. 18) ได้เสนอวิธีช่วยเสริมศักยภาพในการเรียนรู้ ดังนี้

1. การพูดให้แบบอย่าง (Model)
2. การพูดให้ตัวชี้แนะคำตอบ (Cues)
3. การพูดกระตุ้น (Prompts)
4. การพูดแก้ปัญหาหรือตอบคำถามให้บางส่วน (Partial solution)
5. การพูดความคิดในการแก้ปัญหาออกมาดังๆ (Think-aloud)
6. การสอนโดยตรง (Direct instruction)

ตาราง 9 แสดงการวิเคราะห์กลวิธีการช่วยเสริมศักยภาพในการเรียนรู้

นักจิตวิทยาการศึกษา			
Wood, Bruner, Ross (1976)	Roehler, & Cantlon (1996)	Beyer (1997)	Eggen, & Kauchak (1997)
1. การสร้างความสนใจ (Recruitment) กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจตามสมัครใจ 2. การลดระดับการเรียนรู้หลักการ ระเบียบหรือกฎเกณฑ์ (Reduction in Degree of Freedom) ผู้สอนต้องสะท้อนผลการเรียน (Feedback) เสมอๆ 3. การกำหนดทิศทางการเรียนรู้	1. การให้คำอธิบายให้เข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องเรียนรู้ 2. การสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการที่เกิดขึ้น โดยให้ผู้เรียนเล่าหรือตอบคำถามในสิ่งที่รู้ 3. การตรวจสอบความถูกต้องและความชัดเจนของความเข้าใจของผู้เรียน	1. การใช้แบบตรวจสอบขั้นตอน (Procedural Checklist) 2. การใช้คำถามแบบโครงสร้างกระบวนการ (Process – Structural Questions) คือการใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามความคิด 3. การใช้การจัดระบบผังภาพความคิด (Graphic	1. การเป็นตัวแบบ (Modeling) 2. การคิดดังหรือพูดความคิดออกมา (Think aloud) 3. การตั้งคำถาม (Questions) ช่วยในการเจาะประเด็นความสนใจและเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา

ตาราง 9 (ต่อ)

นักจิตวิทยาการศึกษา			
Wood, Bruner, Ross (1976)	Roehler, & Cantlon (1996)	Beyer (1997)	Eggen, & Kauchak (1997)
4. การกำหนดลักษณะสำคัญของสิ่งที่จะเรียนรู้ให้ชัดเจน 5. การควบคุมความคับข้องใจของผู้เรียน 6. การสาธิตให้แบบอย่างการแก้ปัญหา	4. การเป็นตัวแบบของพฤติกรรมที่ต้องการ เช่น การใช้วิธีการคิดดัง 5. การให้ผู้เรียนแสดงหลักฐานต่างๆ เพื่อสนับสนุนการคิด	Organizer) เช่น ใช้ระบบผังภาพมโนทัศน์ (Concept Web)	4. การประยุกต์ใช้สื่อในการเรียนการสอน (Adapting Instructional Material) ให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน 5. การใช้การชี้แนะหรือชี้นำ (Prompts and Cues) เช่น การวางแผนการเขียนก่อนเขียนจริง
นักจิตวิทยาการศึกษา			
Hannafin (1999)	Branford (2000)	McLoughlin (2002)	Harton (2002)
1. การช่วยเสริมศักยภาพด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Scaffolding) เช่น ใช้ภาพกราฟิก เป็นต้น 2. การช่วยเสริมศักยภาพด้านกลยุทธ์ การสนับสนุนการคิดวิเคราะห์ การวางแผนกลยุทธ์ การตัดสินใจระหว่างการเรียนรู้ 3. การช่วยเสริมศักยภาพด้านการคิด 4. การช่วยเสริมศักยภาพด้านกระบวนการ	1. การใช้ภาษากระตุ้นและส่งเสริมความสนใจในการทำงาน 2. การปรับการเรียนให้ง่ายขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนจัดการและทำได้สำเร็จ 3. ให้แนวทางและทิศทางให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย 4. ลดความกระวนกระวายและความเสี่ยง 5. การให้แบบอย่างและนิยามความคาดหวังของกิจกรรมที่จะทำ	1. การให้แบบอย่าง (Assisted Modeling) ผู้สอนให้การชี้แนะและตัวแบบที่ช่วยให้ทำงานสำเร็จ 2. ระบุองค์ประกอบ (Element Identification) ของวิธีการหรือกลวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนทำงานได้สำเร็จ 3. ระบุกลวิธี (Strategy Naming) บอกกลวิธีที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน	1. การพูดให้แบบอย่าง (Model) 2. การพูดให้ตัวชี้แนะคำตอบ (Cues) 3. การพูดกระตุ้น (Prompts) 4. การพูดแก้ปัญหาหรือตอบคำถามให้บางส่วน (Partial solution) 5. การพูดความคิดในการแก้ปัญหาออกมาดังๆ (Think-aloud) 6. การสอนโดยตรง

ตาราง 10 แสดงการสังเคราะห์กลวิธีการช่วยเสริมศักยภาพในการเรียนรู้

นักจิตวิทยาการศึกษา	กลวิธีการช่วยเสริมศักยภาพในการเรียนรู้										
	การใช้การกระตุ้น การพูด กระตุ้น ส่งเสริมความสนใจ	การใช้พูด/เป็น/สาธิตตัวแบบหรือแบบอย่างของพฤติกรรมที่ต้องการ	การใช้คำถามช่วยในการเจาะประเด็น	การช่วยเสริมด้านความคิดรวบยอด	การใช้ระบบผังความคิดหรือผังมโนทัศน์	การให้แนวทาง กำหนดทิศทางให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย	การพูดความคิดในการแก้ปัญหา ออกมาดังๆ การแสดงหลักฐาน สนับสนุนความคิด	สนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม	การพูดให้การชี้แนะหรือชี้นำคำตอบ	การประยุกต์ใช้สื่อ	การช่วยเสริมด้านการคิด	การสอนโดยตรง
Wood, Bruner, Ross (1976)	✓	✓				✓						
Roehler, & Cantlon (1996)		✓		✓			✓	✓				
Beyer (1997)		✓	✓	✓								
Eggen, & Kauchak (1997)		✓	✓				✓		✓	✓		
Hannafin (1999)				✓				✓			✓	
Branford (2000)	✓	✓				✓						
McLoughlin (2002)		✓					✓					
Harton (2002)		✓					✓		✓			✓
รวม	2	7	2	3		2	4	2	2	1	1	1

จากตาราง 10 การสังเคราะห์กลวิธีการช่วยเสริมศักยภาพในการเรียนรู้ ดังนี้

1) การใช้ พูด เป็น หรือสาธิตตัวแบบ แบบอย่างของพฤติกรรมที่ต้องการ 2) การพูดความคิดในการแก้ปัญหาออกมาดังๆ การแสดงหลักฐาน สนับสนุนความคิด 3) การช่วยเสริมด้านความคิดรวบยอด การใช้ระบบผังความคิดหรือผังมโนทัศน์ 4) การใช้การกระตุ้น การพูด กระตุ้น ส่งเสริมความสนใจของผู้เรียน 5) การใช้คำถามช่วยในการเจาะประเด็น 6) การให้แนวทาง หรือกำหนดทิศทางให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย 7) สนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 8) การประยุกต์ใช้สื่อ 9) การช่วยเสริมศักยภาพด้านความคิด 10) การสอนโดยตรง

กลวิธีการช่วยเสริมศักยภาพการเรียนดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจะนำไปประยุกต์ใช้ในรูปแบบการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเสริมศักยภาพ

แม็คลาชลิน และโอลิเว่อร์ (McLoughlin, & Oliver, 1997, p. 44) กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเสริมศักยภาพว่า การช่วยเสริมศักยภาพเป็นการเลือกสรรความช่วยเหลือในปริมาณที่เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ ดังนั้นควรคำนึงว่าผู้เรียนบางคนอาจต้องการความช่วยเหลือเพียงเล็กน้อย ขณะเดียวกันผู้เรียนคนอื่นอาจต้องการความช่วยเหลือมาก การช่วยเสริมศักยภาพมากเกินไปอาจส่งผลให้ผู้เรียนลดความพยายามในการกระทำให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ทำให้ขาดพลังหรือแรงขับในการสร้างความหมายและการพยายามเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และการจัดการช่วยเสริมศักยภาพที่น้อยเกินไปอาจส่งผลให้ผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานหรือการเรียนได้ ทำให้เกิดความวิตกกังวล ความผิดหวัง และขาดแรงจูงใจ ตลอดจนละทิ้งการเรียนในที่สุด ดังนั้นการช่วยเสริมศักยภาพจะต้องกระทำอย่างเหมาะสมโดยผู้เรียนอาจมีส่วนช่วยผู้สอนในการกำหนดการช่วยเสริมศักยภาพโดยการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการระบุ สอบถามระดับและรูปแบบของการเสริมศักยภาพที่ต้องการ ตลอดจนช่วยผู้สอนในการเสริมศักยภาพของเพื่อนเมื่อสามารถทำได้

นอกจากนี้ สมิท และเรแกน (Smith, & Ragan, 2005, p. 125) กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวกับการช่วยเสริมศักยภาพว่าผู้สอนอาจใช้การวิเคราะห์ผู้เรียนซึ่งเป็นการกระทำอย่างเป็นระบบเพื่อระบุลักษณะและความแตกต่างของผู้เรียนที่อาจมีผลต่อการเรียน เช่น ความรู้เดิม บุคลิกภาพ และเจตคติ เป็นต้น ซึ่งสรุปตัวแปรที่มีผลต่อระดับการเสริมศักยภาพของผู้เรียนได้ตามตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 แสดงตัวแปรทางการเรียนการสอนที่มีต่อระดับการเสริมศักยภาพ

ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมศักยภาพ	การเสริมศักยภาพระดับต่ำ (Low Level Scaffolding)	การเสริมศักยภาพระดับสูง (High Level Scaffolding)
คุณลักษณะของผู้เรียน	- มีความรู้เดิมมาก - มีทักษะด้านการเรียนรู้กว้างขวาง - มีแรงจูงใจสูง – นำตนเอง - มีความวิตกกังวลต่ำ - มีการควบคุมจากภายใน (Internal Locus of Control) - ไม่มีจุดประสงค์ที่แน่นอน - คิดแบบไตร่ตรอง (Reflective) - มีมนุษย์สัมพันธ์และทักษะการเรียนรู้ทางสังคมดี	- มีความรู้เดิมน้อย - มีทักษะการเรียนรู้จำกัด - มีแรงจูงใจต่ำ - มีความวิตกกังวลสูง - มีการควบคุมจากภายนอก (External Locus of Control)

ตาราง 11 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมศักยภาพ	การเสริมศักยภาพระดับต่ำ (Low Level Scaffolding)	การเสริมศักยภาพระดับสูง (High Level Scaffolding)
ชนิดของงาน	- ไม่ซับซ้อน - ไม่เน้นที่การปฏิบัติ - เน้นการคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการแก้ปัญหา - ต้องการความร่วมมือและการเจรจาทางสังคม (Social Negotiation) - ความรู้ที่เป็นนัยมักถูกแสดงออกมาและไม่สามารถวัดได้โดยวิธีการวัดปกติ - ให้ความสำคัญที่กระบวนการ	- ซับซ้อน - เน้นการปฏิบัติ (Performance Level Critical) - ต้องการการเรียนรู้แบบจริงโดยการปฏิบัติ (Drill and Practice) - เป็นการกระทำที่มีความชัดเจนแสดงออกได้และวัดได้ - ให้ความสำคัญที่ผลลัพธ์
บริบท	- ให้เวลาผู้เรียนในการฝึกไตร่ตรองทักษะการตรวจสอบความเข้าใจ - เน้นการเรียนรู้ที่วิธีการเรียน - เป็นแบบร่วมมือ - เป้าหมายการเรียนรู้ส่วนบุคคล - ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง- เป็นวิธีสอนแบบเน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง	- จำกัดเวลาในการเรียน - เน้นความรับผิดชอบ - เน้นทักษะการปฏิบัติ - เป้าหมายการเรียนรู้สากลหรือถูกกำหนดโดยบุคคลอื่น - ผู้สอนเป็นผู้นำหรือโปรแกรมเป็นศูนย์กลาง เน้นเป้าหมาย

แนวทางการออกแบบการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมศักยภาพ

นักการศึกษาได้เสนอแนวทางในการออกแบบการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมศักยภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสาขาวิชาต่างๆ การเสริมศักยภาพเป็นหนึ่งในหลักการสอนที่มีประสิทธิผล ซึ่งช่วยผู้สอนให้สามารถสนองความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล (Larkin, 2001, p. 54) และเป็นวิธีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลในการช่วยเหลือผู้เรียนที่ยังไม่มีประสบการณ์ (Lee, & Songer, 2004, p. 87) จากความสำคัญของการช่วยเสริมศักยภาพในการเรียนรู้ดังกล่าว ทำให้มีนักการศึกษาให้ความสนใจศึกษาและเสนอมโนทัศน์ที่เป็นแนวทางในการออกแบบการช่วยเสริมศักยภาพไว้ดังนี้

ลาร์คิน (Larkin, 2001, pp. 58-60) ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบการช่วยเสริมศักยภาพและสรุปองค์ประกอบที่จำเป็นในการเรียนการสอนด้วยการช่วยเสริมศักยภาพไว้ 8 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับหลักสูตร ผู้สอนต้องพิจารณาเป้าหมายของหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียนเพื่อเลือกงานที่เหมาะสม

2. ตั้งเป้าหมายร่วมกัน ผู้เรียนจะมีแรงจูงใจและใส่ใจในกระบวนการเรียนมากขึ้นเมื่อผู้สอนมีการวางแผนเป้าหมายของการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน

3. วินิจฉัยความต้องการและความเข้าใจของผู้เรียน ผู้สอนต้องมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาและไวต่อการรับรู้เกี่ยวกับผู้เรียน เช่น ความรู้พื้นฐานและความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องของผู้เรียน

4. จัดการสนับสนุนที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน ซึ่งความช่วยเหลือเหล่านี้รวมถึงการชี้แนะหรือการชี้นำ การตั้งคำถาม การเป็นตัวแบบ การโต้ตอบ ผู้สอนจะต้องใช้สิ่วเหล่านี้เมื่อจำเป็นและปรับให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนรวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

5. ดำรงความต้องการบรรลุเป้าหมาย ผู้สอนอาจตั้งคำถามหรือคำอธิบาย ชมเชย และให้กำลังใจเพื่อช่วยให้ผู้เรียนยังคงไปตามเป้าหมาย

6. ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อช่วยให้ผู้เรียนตรวจสอบความก้าวหน้าของตนเอง ผู้สอนอาจจะสรุปความก้าวหน้าของผู้เรียนและจัดทำเป็นบันทึกพฤติกรรมที่แสดงความสำเร็จของผู้เรียน

7. ควบคุมความผิดหวังและการเสี่ยง ผู้สอนอาจสร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้สึกสบายใจที่จะเรียนรู้โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนลองทางเลือกต่างๆ

8. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและมีการนำไปใช้ในบริบทอื่นๆ ซึ่งหมายถึงการที่ผู้สอนให้ผู้เรียนพึ่งพิงผู้สอนน้อยลงในการเริ่มต้น หรือการทำงานให้เสร็จสมบูรณ์

นอกจากนี้ ลาร์คิน (Larkin, 2001, pp. 132-134) ได้สัมภาษณ์และสังเกตครูผู้สอนที่ใช้การสอนแบบช่วยเสริมศักยภาพในการช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น พบว่า ตามปกติแล้วผู้สอนจะใช้องค์ประกอบที่สำคัญทั้ง 8 องค์ประกอบดังกล่าวมาแล้วในการเรียนการสอน และพบว่าผู้สอนยังมีแนวทางในการเรียนการสอนด้วยการช่วยเสริมศักยภาพที่น่าสนใจอีกแนวทางหนึ่ง ได้แก่

1. การเริ่มต้นเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนสามารถทำได้เนื่องจากผู้เรียนต้องการที่จะทราบถึงความสามารถของตนเองและมีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับงานซึ่งสามารถทำได้เองโดยมีการช่วยเหลือเพียงเล็กน้อยหรือไม่ต้องช่วยเหลือเลย

2. ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จโดยเร็วแม้ว่าผู้เรียนจะต้องการงานที่ท้าทายในการเรียนรู้แต่ความคับข้องใจและความล้มเหลวซ้ำแล้วซ้ำอีกอาจเกิดขึ้นได้ถ้าผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานบ่อยๆ

3. ช่วยให้ผู้เรียนเป็นเหมือนบุคคลอื่นๆ ผู้เรียนจะต้องเหมือนและได้รับการยอมรับจากเพื่อน การให้โอกาสและการสนับสนุนอาจทำให้ผู้เรียนทำงานหนักมากขึ้นเพื่อที่จะมีความสามารถใกล้เคียงกับเพื่อน

4. รู้เวลาที่จะหยุดการช่วยเหลือ การฝึกปฏิบัติมีความสำคัญในการจำและการประยุกต์ใช้ความรู้ของผู้เรียนแต่การฝึกปฏิบัติมากจนเกินไป อาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนแสดงให้เห็นว่าสามารถทำงานได้แล้วควรหยุดการช่วยเสริมศักยภาพ

5. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้สอนจำเป็นต้องใส่ใจในสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือกับผู้สอนมากหรือน้อยเพียงใด การเสริมศักยภาพควรมีการลดลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปเมื่อผู้เรียนเริ่มแสดงถึงความเชี่ยวชาญและหยุดการเสริมศักยภาพเมื่อผู้เรียนสามารถทำงานได้ด้วยตนเอง

แรนดอน และเคลี่ (Randall, & Kali, 2004, p. 87) ได้เสนอหลักการในการออกแบบและการใช้การเสริมศักยภาพไว้ ดังนี้

1. ออกแบบการเสริมศักยภาพภายใต้บริบทการใช้งานซึ่งต้องคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ของผู้สอนการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนในสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้เช่นนี้มีลักษณะเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล การบูรณาการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้กับสื่อการเรียนต่างๆ ของหลักสูตร (เช่น เอกสารการเรียน หนังสือ ห้องปฏิบัติการ ฯลฯ) ขั้นตอนการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมในการเสริมศักยภาพ

2. ออกแบบให้การเสริมศักยภาพมีความเหมาะสมต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน เช่น ความแตกต่างด้านแบบการเรียน ระดับความสามารถ ความรู้ด้านเนื้อหา แรนดอนและเคลี่ (Randall, & Kali) ได้เสนอว่าการเสริมศักยภาพที่เหมาะสมที่สุดคือแบบที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของผู้ใช้งานซึ่งเป็นการเสริมศักยภาพพร้อมกับการเริ่มต้นบทเรียนแต่สามารถปิดได้ จะมีผลดีเช่นเดียวกับแบบคงที่ โดยจะมีประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการโครงสร้างและในขณะเดียวกันก็สามารถปิดได้สำหรับผู้เรียนที่ต้องการวิธีการที่อิสระ นอกจากนั้นผู้เรียนยังสามารถเลือกใช้การเสริมศักยภาพที่ซ่อนอยู่มาใช้งานซึ่งทำให้ผู้เรียนที่ก้าวหน้าเรียกใช้เครื่องมือความซับซ้อนมากขึ้นมาใช้งาน

3. ออกแบบเนื้อหาไปพร้อมกับการออกแบบการช่วยเสริมศักยภาพ เพื่อการจัดให้มีการช่วยเหลือที่เหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้ นักออกแบบจะต้องพยายามคาดการล่วงหน้าถึงอุปสรรคที่ผู้เรียนจะพบในขั้นตอนการเรียน อุปสรรคอาจจะเกิดขึ้นจากสาเหตุต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ดังนั้นจึงต้องมีการเสริมศักยภาพที่หลากหลาย

แม็คลาชลิน (McLoughlin, 2002, pp. 158-160) ได้เสนอแนวทางที่จะประยุกต์ใช้การออกแบบการสนับสนุนผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางการออกแบบที่เสนอนี้นำมาจากมิติสิบด้านของการสนับสนุนผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จ แต่ละมิติมีลักษณะเป็นความต่อเนื่องระหว่างลักษณะที่ตรงข้ามกัน แต่ละมิติจำเป็นจะต้องนำมารวมกันเพื่อเสริมศักยภาพทางการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การตั้งเป้าหมายของการสนับสนุนมีขอบข่ายจากการให้ความสำคัญมากจนถึงให้ความสำคัญน้อยหรือไม่เจาะจง เพื่อทำให้การเสริมศักยภาพบรรลุผลสำเร็จจะต้องมีการวางแผนและออกแบบเพื่อให้การเรียนรู้ด้วยตนเองและการปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ

2. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนมิติ หมายถึง ความยืดหยุ่นของการเสริมศักยภาพให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย การสนับสนุนที่เหมาะสมควรสามารถปรับเปลี่ยนได้โดยผู้เรียน และลดระดับการช่วยเหลือลงเมื่อผู้เรียนมีความสามารถเพิ่มขึ้น การช่วยเสริมศักยภาพมีความมุ่งหมายในการทำงานใน ZPD ของผู้เรียน ดังนั้นจึงมีการช่วยสนับสนุนให้มีการพัฒนานอกเหนือจากระดับความสามารถในปัจจุบัน

3. ความสามารถในการเข้าถึง การเสริมศักยภาพจำเป็นต้องให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้เมื่อผู้เรียนต้องการในรูปแบบที่ทันต่อความต้องการ (Just-in-time) สำหรับการเรียนการสอนในชั้นเรียน ผู้สอนสามารถตรวจสอบสถานการณ์และให้คำแนะนำหรือให้แบบอย่างกระบวนการเมื่อจำเป็น

4. การกำหนดขอบเขต การสนับสนุนควรมีขอบเขตอยู่บนเป้าหมายของงานและผลการเรียนรู้เพื่อให้ประสบการณ์การเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่นสำหรับผู้เรียน การกำหนดขอบเขตการเสริมศักยภาพตามงานและการออกแบบการประเมินผลช่วยให้เกิดความสอดคล้องในการออกแบบรายวิชา เช่น ถ้าต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบร่วมมือ การเสริมศักยภาพที่ใช้ควรเป็นการจัดพื้นที่ในการทำงานแบบร่วมมือที่สามารถสนับสนุนมุมมองที่หลากหลายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจึงจะเหมาะสม

5. คุณค่าแห่งประสบการณ์ การจัดการเรียนที่มีประสิทธิผลมีความจำเป็นที่จะต้องมั่นใจว่าผู้เรียนต้องได้รับประสบการณ์ที่ช่วยให้สามารถวางแผนปฏิบัติและสะท้อนมิใช่เพียงการรับข้อเท็จจริงและข้อมูลเท่านั้นควรช่วยในการถ่ายโอนทักษะสู่งานใหม่และจัดการสนับสนุนการเรียนรู้

6. การร่วมมือ การเรียนจากการสนทนาและการร่วมมือเป็นสิ่งที่ได้รับความสนใจและการเน้นเกี่ยวกับพุทธิปัญญาทางสังคม

7. การสร้างความรู้ด้วยตนเอง กิจกรรมการเสริมศักยภาพควรมีการออกแบบเพื่อสนับสนุนการสร้างความรู้มิใช่การจดจำ หรือการท่องจำ

8. ให้ความสำคัญด้านการเรียน เนื่องจากการเรียนที่ประสบความสำเร็จเป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายที่ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติ ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและการกำกับตนเอง การเสริมศักยภาพที่มีประสิทธิผลจะต้องไม่ใช่การเพิ่มการแทรกแซงของผู้สอนหรือการจัดสภาวะทดแทน (Supplant) กิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติ แต่เป็นการสนับสนุนการกำกับตนเองและการไตร่ตรองเกี่ยวกับกระบวนการและการปฏิบัติของผู้เรียนเอง

9. ความหลากหลาย การออกแบบการเสริมศักยภาพจะต้องสนับสนุนกิจกรรมการเรียนหลายๆ ด้าน

10. องค์ประกอบย่อย แหล่งเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบย่อยเรียงจากต่ำไปสูง ดังนี้ หลักสูตร รายวิชา หน่วยการเรียน หัวข้อ และส่วนของบทเรียน แหล่งเรียนรู้ขนาดใหญ่จะมีองค์ประกอบย่อยต่ำในการเรียนการสอน องค์ประกอบย่อยเป็นสิ่งสำคัญของแหล่งเรียนรู้และกลวิธีการเรียนรู้เนื่องจากงานต่างๆ จำเป็นจะต้องถูกแยกออกเป็นส่วนย่อยๆ การมีองค์ประกอบย่อยสูงในการเสริมศักยภาพช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกและนำส่วนย่อยที่มีความหมายสำหรับผู้เรียนมาจัดโครงสร้างใหม่ในการทำงานจึงมีประสิทธิผลมากกว่า ดังนั้นการเสริมศักยภาพจำเป็นต้องจัดทำในระดับของงานและส่วนของบทเรียน

จากแนวทางการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ ผู้วิจัยสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. การตั้งเป้าหมายและกำหนดทิศทาง ได้แก่ การให้ผู้เรียนร่วมกันร่วมกันตั้งเป้าหมายของการเรียนรู้ร่วมกัน ให้ความสำคัญกับเป้าหมายของงานซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจและใส่ใจในกระบวนการเรียนมากขึ้น และทำงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายได้อย่างถูกต้อง และบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

2. การใช้กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันร่วมกันแก้ปัญหา เป็นการให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการแก้ปัญหา และมีการร่วมมือกัน สิ่งที่สำคัญคือผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นในขณะที่ร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

3. การจัดการสนับสนุน/ให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมสนับสนุนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในระดับที่เหมาะสม ได้แก่ การชี้แนะ/การชี้นำ การตั้งคำถามช่วยเจาะความสนใจ ท้าทายและกระตุ้นให้คิด การเป็นตัวแบบหรือการใช้ตัวแบบที่ดีเป็นการแสดงวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นตัวอย่างก่อนที่จะให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง

4. การจัดกิจกรรมและงานที่ท้าทาย จูงใจหรือทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานทำงานหรือกิจกรรมนั้น แต่งานหรือกิจกรรมต้องไม่ยากหรือซับซ้อนมากเกินไปกว่าศักยภาพของผู้เรียนที่จะสามารถจัดการหรือประสบความสำเร็จได้

5. การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้ข้อมูลย้อนกลับจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสตรวจสอบความก้าวหน้าของตนเพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงและพัฒนางานของตนให้ดีขึ้น

ผู้วิจัยจะนำแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้การช่วยเสริมศักยภาพเหล่านี้ไปพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป

หลักการของการช่วยเสริมศักยภาพในการเรียนรู้ที่ดี

เบอร์ก และวินสเลอร์ (Berk, & Winsler, 1995, pp. 44-45) ได้เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของการช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ร่วมกันแก้ปัญหา (Joint problem solving) เป็นการให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการแก้ปัญหา และมีการร่วมมือกัน โดยผู้มีส่วนร่วมอาจเป็นกลุ่มผู้สอนกับผู้เรียน หรือกลุ่มผู้เรียนกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญคือผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นในขณะที่ร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2. หาข้อตกลงร่วมกันหรือสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน (Intersubjectivity) เป็นกระบวนการที่ผู้มีส่วนร่วมสองคนสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน เพราะในการที่จะร่วมมือกันได้ดีและสื่อสารกันอย่างมีประสิทธิภาพในขณะที่ร่วมกิจกรรมมีความจำเป็นที่ทั้งสองจะต้องมีเป้าหมายร่วมกัน เพราะถ้าคนหนึ่งมีความคิดเกี่ยวกับงานที่แตกต่างไปจากเพื่อ ก็เป็นเรื่องยากที่คนแรกจะนำคนที่สองได้

3. ให้ความอบอุ่นและตอบสนองต่อกัน (Warmth and responsiveness) เพราะผู้เรียนจะเข้าร่วมในการทำงานด้วยความเต็มใจและเกิดแรงกระตุ้น เมื่อเขามีความสนุก อบอุ่นและตอบสนองความต้องการ

4. คงสภาพให้อยู่ในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Keeping the child on the ZPD) เป้าหมายสำคัญของการช่วยเสริมต่อการเรียนรู้และการศึกษาโดยทั่วไป คือ การให้เด็กทำงานที่อยู่ในระดับความสามารถของตน ซึ่งทำได้ 2 แนวทาง คือ โดยการปรับโครงสร้างของงานและสภาพแวดล้อมรอบตัวเพื่อให้มีความท้าทายแก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม และการปรับปริมาณการแทรกแซงของผู้ใหญ่ให้เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก

5. ส่งเสริมการกำกับหรือควบคุมตนเอง (Promoting self-regulation) โดยการปล่อยให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ซึ่งผู้ใหญ่จะต้องเลิกการช่วยเหลือทันทีที่เด็กสามารถทำงานได้ตามลำพัง

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556, น. 114) กล่าวถึงการเสริมศักยภาพการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน พื้นที่รอยต่อพัฒนาการแสดงให้เห็นถึงขีดจำกัดของพัฒนาการของเด็ก ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เราไม่สามารถสอนเด็กๆ ได้ตลอดเวลา หรือเราไม่สามารถสอนทักษะหรือพฤติกรรมให้แก่เด็กๆ เกินกว่าพื้นที่รอยต่อพัฒนาการของพวกเขาได้ เช่น เราไม่อาจจะสอนให้เด็กทารกยืนด้วยมือบนคานทรงตัว (Balance Beam) ได้ เพราะว่าทักษะนั้นอยู่ห่างไกลจากระดับพัฒนาการที่แท้จริงของเขามาก ถ้าทักษะนั้นอยู่ภายนอกพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ ซึ่งเด็กๆ จะเพิกเฉย ไม่เอาใจใส่หรือใช้ทักษะที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้นในแต่ละครั้งที่จัดการเรียนรู้

2. ให้ความช่วยเหลือนักเรียนในระดับที่เหมาะสม การช่วยเหลือผู้เรียนที่มากเกินไปอาจส่งผลทำให้ผู้เรียนลดระดับความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้และลดระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (self-directed Learning) ลง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการที่ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการวางเป้าหมาย กำหนดแผนการเรียนและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ สร้างกลวิธีในการเรียนรู้ และประเมินสัมฤทธิผลทางการเรียนด้วยตนเอง แต่ถ้าช่วยเหลือผู้เรียนน้อยเกินไปอาจทำให้ผู้เรียนไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ นำไปสู่ความวิตกกังวล ความคับข้องใจ และในที่สุดก็จะศูนย์เสียแรงจูงใจในการเรียนรู้ สิ่งสำคัญของการเสริมศักยภาพการเรียนรู้ คือ การช่วยเหลือผู้เรียนต้องมีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้โดยให้เขามีความสามารถในการเรียนมากขึ้น

3. จัดกิจกรรมและงานที่ท้าทายผู้เรียน กิจกรรมหรืองานที่จัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียน ต้องท้าทายจูงใจหรือทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานทำงานหรือกิจกรรมนั้น แต่งานหรือกิจกรรมต้องไม่ยากหรือซับซ้อนมากเกินไปกว่าศักยภาพของผู้เรียนที่จะสามารถจัดการหรือประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นในงานที่ค่อนข้างยากจะต้องมีตัวอย่าง หรือมีการกำหนดเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนทำงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายได้อย่างถูกต้อง และบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

4. ลำดับขั้นตอนและทิศทางการช่วยเหลือที่ถูกต้องและชัดเจน ต้องจัดลำดับขั้นตอนในการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่ถูกต้องโดยมุ่งเน้นไปที่การบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้เป็นหลัก การเรียนการสอนต้องมีทิศทางที่ชัดเจนและลดความสับสนของผู้เรียน โดยผู้สอนต้องคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่าจะมีปัญหาอะไรที่ผู้เรียนจะเผชิญบ้าง และจะพัฒนาการสอนไปทีละขั้นๆ ได้อย่างไร จึงจะสามารถอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจได้ เมื่อเขาต้องพบกับสถานการณ์ที่คาดการณ์ไว้

5. กำหนดจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่ชัดเจน
6. เลือกเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับผู้เรียน
7. จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ที่สะดวกและหลากหลาย
8. ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างดี
9. ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
10. ประเมินผู้เรียนแบบพลวัตร

สรุปได้ว่า การช่วยเสริมศักยภาพการเรียนรู้ เป็นบทบาทของผู้สอนในการทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือชี้แนะแนวทางและเตรียมการช่วยเหลือ โดยผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการแก่ผู้เรียนโดยการเตรียมการช่วยเหลือทุกรูปแบบที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาโดยเฉพาะในการเรียนภาษาต่างประเทศ และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นการช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ทางวาจาด้วยการใช้ภาษาของผู้สอนทั้งการพูดและการเขียน เช่น การใช้คำถาม การอธิบาย การให้แนวทาง การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้กำลังใจ นอกจากนี้ยังใช้การช่วยเสริมต่อในการเรียนรู้ด้วยการจัดสื่อการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ประกอบเพิ่มเติมด้วย โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางความคิดและความสามารถในการเขียน

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (Creative Writing)

การเขียนเป็นทักษะของการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด และประสบการณ์ต่างๆ ของผู้เขียนเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจได้ตรงตามที่ผู้เขียนต้องการ ซึ่งต้องอาศัยการนำถ้อยคำและความรู้จากประสบการณ์ต่างๆ มาเรียบเรียงลำดับของความคิดให้ต่อเนื่องกัน ด้วยเหตุนี้การเขียนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงถึงพฤติกรรมการสร้างสรรค์ของผู้เขียนด้วย

ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

เมื่อศึกษาความหมายของ "การเขียนเชิงสร้างสรรค์" (Creative Writing) มีผู้นิยามความหมายในด้านต่างๆ ดังนี้

ทอร์แรนท์ (Torrance, 1972, p. 244) ได้นิยามความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกนึกคิดด้วยการเขียน เพราะการแสดงออกเช่นนี้เป็นความคิดริเริ่มตามธรรมชาติ ประสบการณ์ของนักเรียนจะมีความหมายมากขึ้นเมื่อนักเรียนได้มีโอกาสเขียนออกมา ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เขียนอย่างสร้างสรรค์

เบลค (Blake, 1973, p. 9) ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับความหมายของ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นการเขียนซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถทางจินตนาการได้ดีกว่าการเขียนชนิดอื่นๆ เด็กที่มีโอกาสได้ฝึกฝนการเขียนเชิงสร้างสรรค์บ่อยๆ จะมีวุฒิภาวะทางการเขียนดีกว่าเด็กที่ฝึกฝนแต่เฉพาะการเขียนตามรูปแบบชนิดต่างๆ และมีโอกาสน้อยที่จะฝึกด้านการเขียนสร้างสรรค์

เมอร์เรย์ (Murray, 1973, p. 13) กล่าวถึงความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นกระบวนการซึ่งเกี่ยวข้องกับการที่ผู้เขียนพยายามที่จะใช้การรับรู้ด้านต่างๆ ของตนมาเรียบเรียงเป็นถ้อยคำที่จะสื่อความหมายให้ผู้อ่านได้เข้าใจทั้งด้านความรู้สึกต่างๆ ของผู้เขียน รวมถึงมีความเข้าใจในสาระต่างๆ ตรงตามที่ผู้เขียนต้องการ

ประภาศรี สีหอำไพ (2531, น. 1) เสนอความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าหมายถึง การเขียนที่ผู้เขียนสร้างคำและความจากจินตนาการของตนเองโดยมิได้ลอกเลียนแบบอย่างของผู้อื่น มีอิสระที่จะเลือกรูปแบบการเขียนโดยไม่อยู่ในกรอบของลักษณะของคำประพันธ์นักผลงานเช่นนี้จึงมีความประณีต มีคุณค่าทางความคิดริเริ่มอย่างเด่นชัด

ถวัลย์ มาศจรัส (2550, น. 4) ได้นิยามความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าหมายถึง งานเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนด้วยสำนวนภาษาที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองหรือมีรูปแบบการเขียนที่มีความแปลกใหม่มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 63) นิยามความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นการเขียนโดยใช้ความรู้ ประสบการณ์ และจิตนาการในการเขียน เช่น การเขียนเรียงความนิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย และบทร้อยกรอง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ผู้เขียนจะต้องมีความคิดดีมีจินตนาการดี มีคลังคำอย่างหลากหลาย สามารถนำคำมาใช้ในการเขียนต้องใช้เทคนิคการเขียนและใช้ถ้อยคำอย่างสละสลวย

อัจฉรา ชีวพันธ์ (2554, น. 3) กล่าวถึงความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นการเขียนซึ่งมีลักษณะของการคิดริเริ่ม โดยที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน

ตาราง 12 แสดงการวิเคราะห์ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

Torrance (1972)	Blake (1973)	Murray (1973)	ประภาศรี สีหอำไพ (2531)	ถวัลย์ มาศจรัส (2546)	อัจฉรา ชีวพันธ์ (2554)
วิธีการอย่างหนึ่งที่ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกนึกคิดด้วยการเขียน เป็นการแสดงออกของความคิดริเริ่มตามธรรมชาติ ประสบการณ์ของนักเรียนจะมีความหมายมากขึ้นเมื่อนักเรียนได้มีโอกาสเขียนออกมา	การเขียนซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถทางจินตนาการได้ดีกว่าการเขียนชนิดอื่นๆ เด็กที่มีโอกาสได้ฝึกฝนการเขียนเชิงสร้างสรรค์บ่อยๆ จะมีวุฒิภาวะทางการเขียนดีกว่าเด็กที่ฝึกฝนแต่เฉพาะการเขียนตามรูปแบบชนิดต่างๆ	กระบวนการซึ่งเกี่ยวข้องกับการที่ผู้เขียนพยายามที่จะใช้การรับรู้ด้านต่างๆ ของตนมาเรียบเรียงเป็นถ้อยคำที่จะสื่อความหมายให้ผู้อ่านได้เข้าใจทั้งด้านความรู้สึกต่างๆ ของผู้เขียน รวมถึงมีความเข้าใจในสาระต่างๆ ตรงตามที่ผู้เขียนต้องการ	การเขียนที่ผู้เขียนสร้างคำและความจากจินตนาการของตนเองโดยมิได้ลอกเลียนแบบอย่างของผู้อื่น มีอิสระที่จะเลือกรูปแบบการเขียนโดยไม่อยู่ในกรอบของลักษณะของคำประพันธ์นักผลงานเช่นนี้จึงมีความประณีต มีคุณค่าทางความคิดริเริ่มอย่างเด่นชัด	งานเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนด้วยสำนวนภาษาที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองหรือมีรูปแบบการเขียนที่มีความแปลกใหม่มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน	เป็นการเขียนซึ่งมีลักษณะของการคิดริเริ่มโดยที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน

จากทรรศนะดังกล่าวข้างต้นสรุปความหมายได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (Creative Writing) หมายถึง การเขียนที่แสดงถึงจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ที่หลอมรวมจากประสบการณ์ของผู้เขียน โดยอาศัยภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอด ทั้งนี้ผู้เขียนต้องรู้จักเลือกสรรคำ สำนวนภาษาที่สละสลวยและรูปแบบของการเขียนมาใช้ได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมทำให้งานเขียนมีความประณีต มีคุณค่าอีกทั้งมีลักษณะเฉพาะของตน

ความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (Creative Writing) มีความสำคัญในการแง่ของการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะและมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังมีผู้แสดงทรรศนะไว้ ดังนี้

เบลค (Blake, 1973) กล่าวว่าเด็กที่มีโอกาสได้ฝึกฝนการเขียนเชิงสร้างสรรค์บ่อยๆ จะมีวุฒิภาวะทางการเขียนดีกว่าเด็กที่ฝึกฝนแต่เฉพาะการเขียนตามรูปแบบชนิดต่างๆ และมีโอกาสน้อยที่จะฝึกด้านการเขียนสร้างสรรค์

ประชุมพร สุวรรณตรา (2528, น. 9) กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ตามประเด็น ดังนี้

1. เป็นการฝึกทักษะและพัฒนาการใช้ภาษาในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียนแต่ละคนมากขึ้น นอกจากนี้ยังฝึกให้ใช้การสังเกตธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่างๆ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญญา ความรู้สึกอันดีงาม มีความเห็นอกเห็นใจและรักเพื่อนมนุษย์ สัตว์และธรรมชาติ

2. เป็นการช่วยให้เด็กรู้จักวงศัพท์มากขึ้นจึงสามารถเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวน วลี ที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน ความเพลิดเพลินในการเขียน ทำให้เด็กรักการเขียน

3. รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และยังเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เขียนให้ยอมรับนับถือตนเอง และรู้จักยอมรับผู้อื่น

4. เป็นการช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียนแต่ละคนมากขึ้นจากการเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดและปัญหาของเด็ก

5. ช่วยให้เด็กเกิดความซาบซึ้งในวรรณคดีที่มีคุณค่าซึ่งจะเป็นประสบการณ์สะสมเพื่อนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

6. เป็นงานที่สนุกสนาน ท้าทายสำหรับครูเพราะมีการวางแผนหากลวิธีในการสอน ซึ่งเป็นการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้สอน เป็นงานที่สร้างความสุขและก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในการสอน

ปราโมทย์ ขันติลาภาพันธ์ (2530, น. 18) ได้จำแนกประโยชน์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ออกเป็น 3 ประการ ดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ได้อย่างอิสระ

2. ช่วยให้นักเรียนที่มีความถนัดทางด้านภาษามีพัฒนาการทางด้านภาษาเพิ่มขึ้น

3. ทำให้ทราบถึงลักษณะนิสัย ค่านิยม ความรู้ความสามารถ ความคิดตลอดจนความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ของผู้เรียน

ถวัลย์ มาศจรัส (2550, น. 5) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีต่อชีวิต บุคคลและสังคม ไว้ ดังนี้

1. ความสำคัญต่อชีวิต การเขียนสร้างสรรค์ช่วยให้เกิดภูมิปัญญาด้านสำนวนภาษาใหม่ๆ สำหรับการติดต่อสื่อสารได้ทันต่อเหตุการณ์ ช่วยให้เกิดอาชีพใหม่ๆ จากการใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์ เช่น นักโฆษณา นักเขียน นักเขียนบทวิทยุ โทรทัศน์ โฆษก พิธีกร นักโต้วาที นักแปล เป็นต้น และช่วยให้เกิดการสืบสานทางด้านวัฒนธรรม ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การแสดง ซึ่งเป็นทั้งสาระและความบันเทิงของชีวิตมนุษย์

2. ความสำคัญต่อบุคคล การพัฒนาสมองซีกขวาในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ทำให้เกิดภูมิปัญญา (wisdom) ด้านต่างๆ ด้วยตนเอง เช่น ภูมิปัญญาด้านภาษา ภูมิปัญญาด้านเหตุผล และภูมิปัญญาด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

3. ความสำคัญต่อสังคม การเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อให้เกิดรูปแบบใหม่ในการติดต่อสื่อสาร ทั้งยังเป็นการจุดประกายความคิดใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในสังคมที่มาจากความคิดความฝันและจินตนาการ ผ่านการนำเสนอในรูปของการเขียนสร้างสรรค์

ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2548, น. 144) กล่าวถึงคุณค่าของงานเขียนสร้างสรรค์ ว่างานเขียนสร้างสรรค์เป็นพลังงานทางปัญญาของมนุษย์ ที่กว่าจะคิดสร้างสรรค์ได้ก็ต้องอาศัยประสบการณ์ที่เก็บเกี่ยวและสั่งสมมามิใช่น้อย และยิ่งเป็นการสร้างสรรค์ที่เกิดจากจิตวิญญาณอันบริสุทธิ์ของผู้สร้าง ผนวกกับความมีศิลปะในการสร้างสรรค์ ผลงานนั้นก็นับเป็นสิ่งที่มีคุณค่าควรแก่การศึกษาและเผยแพร่เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งคุณค่าดังกล่าว ได้แก่

1. คุณค่าด้านความประเทืองอารมณ์ ถือได้ว่าเป็นคุณค่าพื้นฐานที่ผู้อ่านจะได้รับเป็นเบื้องต้นของการอ่าน เป็นเสมือนประตูหน้าบ้านที่จะเชื้อเชิญความรู้สึกรื่นรมย์ในการอ่านให้ล่วงผ่านเข้ามาในบ้านของสาระต่างๆ ที่ตกแต่งแฝงค่าเพื่อผู้อ่านจะได้เพลิดเพลินกับการค้นหาตื่นเต้นกับความเป็นไปต่างๆ ของเรื่องราว แง่มุม ความคิด หรือท่วงทำนองในการแต่งต่างๆ ก็ได้

2. คุณค่าด้านการพัฒนาสติปัญญา คุณค่าของงานเขียนสร้างสรรค์ในด้านที่จะเสริมสร้างพัฒนาสติปัญญา นับเป็นคุณค่าที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะงานเขียนสร้างสรรค์ที่มีคุณค่าแห่งความประเทืองอารมณ์เป็นสื่อนำ แล้วมีพลังทางปัญญาเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดการขบคิด มองเห็นแง่มุมชีวิตใหม่ๆ

3. คุณค่าด้านความจรรโลงใจและยกระดับจิตสำนึก ธรรมชาติของจิตใจมนุษย์นั้นมีความละเอียดอ่อนซับซ้อนมหัศจรรย์ยิ่งนัก เป็นเรื่องยากที่จะกำหนดนิยาม จำกัดความ และแสดงเหตุผลให้กระจ่างประจักษ์คงที่ด้วยทฤษฎี หลักคิด หรือปรัชญาลัทธิหนึ่งใด การเพียรพยายาม

กำหนดอธิบายเรื่องจิตใจมนุษย์ของนักทฤษฎีต่างๆ จึงทำได้เพียงตามรู้ ตามเห็น และตามหาคำตอบไปเรื่อยๆ ไม่สามารถที่จะบอกได้ชัดเจนว่าถ้าในอีกเวลาหนึ่งและอีกบริบทปัจจัยหนึ่งของสิ่งแวดล้อมจิตหนึ่งๆ ใจหนึ่งๆ จะเปลี่ยนแปรความรู้สึกนึกคิดไปอย่างไรบ้าง รวมทั้งไม่สามารถที่จะคำนวณสภาวะเวลาและบริบทของเหตุปัจจัยที่ยังไม่เคยเกิดไม่เคยปรากฏได้ เพราะว่าทฤษฎีใดๆ ก็ตามสามารถทำได้เพียงการอธิบายสิ่งที่เคยเกิดมาแล้วและสิ่งที่คาดว่าจะเกิดเท่านั้น ด้วยความจริงดังกล่าว จึงเป็นเรื่องสำคัญของการใดๆ ที่จะสื่อสารเกี่ยวข้องกับจิตใจมนุษย์ จะต้องคำนึงถึงความละเอียดอ่อนซับซ้อนมหัศจรรย์ อันมีหลืบชั้นเชื่อมโยงกับความรู้สึกนึกคิดและระดับสติปัญญา ตรงนี้เองที่งานวรรณกรรมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะเข้ามามีบทบาท โดยเฉพาะงานเขียนสร้างสรรค์ที่มีมิติแห่งชีวิตและบริบทปัจจัยของการสร้างสรรค์จากปัญญากวีและเมธีชนควรที่จะได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการหล่อหลอมกล่อมเกลาจิตใจ จิตวิญญาณ วุฒิภาวะและสติปัญญาของคนเรา มีคุณค่าจรรโลงใจและคุณค่ายกระดับจิตสำนึกของคนให้สูงขึ้น

อัจฉรา ชีวพันธ์ (2554, น. 4) แสดงทรรศนะว่าเหตุที่ต้องมีการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า การเขียนเป็นการใช้ทักษะซึ่งจะต้องอาศัยการนำถ้อยคำและความรู้จากประสบการณ์ต่างๆ มาเรียบเรียงลำดับความคิดให้ต่อเนื่องกัน ด้วยเหตุนี้การเขียนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะแสดงพฤติกรรมการสร้างสรรค์ของผู้เขียนด้วย ปัจจุบันพบว่าครูส่วนใหญ่มักประสบปัญหากับการที่เด็กเขียนได้ไม่ดี มีความเบื่อหน่ายในการเขียน จนมีคำกล่าวกันว่าการเขียนเรียงความของนักเรียนมีลักษณะเป็น "โทรเลข" บ่อยๆ คือ ขาดการจัดลำดับความที่ดี ใช้ภาษาห้วน ขาดสุนทรียภาพทางภาษา ใช้ภาษาไม่ถูกต้องกับกาลเทศะและบุคคล ตลอดจนถึงการแสดงพฤติกรรมที่เบื่อหน่ายในการเขียน ดังนั้นถ้าหากครูผู้สอนได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว หาวิธีแก้ปัญหาให้หมดไปโดยการจัดกิจกรรมให้เด็กได้มีการเขียนสร้างสรรค์แล้วก็จะทำให้เขารักการ เขียน มีเจตคติที่ดีในการสร้างสรรค์ผลงานของเขา นอกจากนี้ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังเป็น ผลผลิตของความคิดริเริ่มอย่างหนึ่งซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักว่าเขาได้ผลิตผลงานซึ่งมีชิ้นเดียว ในโลกด้วยตัวเขาเอง ดังนั้นการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางด้านการสร้างสรรค์จึงเป็น สิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรัมพรรย์ (อ้างอิงใน ดวงใจ ไทยอุบุญ, 2554, น. 10) กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยในอีกมุมหนึ่งว่า

> ...ความสำคัญของภาษาไทยอีกประการหนึ่งนั้น ช่วยให้ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาประสบความสำเร็จในชีวิตหรือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาสูง เมื่อเกิดความคิดริเริ่มใหม่ๆ ใด ขึ้นแล้ว สามารถใช้ภาษาไทยพูดหรือเขียนแสดง ความคิดเห็นนั้นๆ ออกมาเป็นที่ประจักษ์ให้ผู้อื่นได้รับรู้ ก็จะเป็นที่ชื่นชอบของบุคคล โดยทั่วไปได้

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ในแง่ที่เกิดกับผู้เรียนในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาสติปัญญาทั้งกับผู้เขียนและผู้อ่าน ผู้เขียนได้ฝึกทักษะในการคิดและการใช้ภาษาในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดอันดีงาม ก่อให้เกิดปัญญา ส่วนผู้อ่านก็ได้ขบคิดเกิดความรู้สึกอันดี และสามารถนำประสบการณ์ไปต่อยอดในการเรียนรู้อื่นได้

2. ช่วยจรรโลงใและยกระดับจิตสำนึก ผู้เขียนได้เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนวลีที่สะท้อนลักษณะนิสัย ค่านิยม ความรู้ ความเชื่อ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินใจและให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน

3. ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพ งานเขียนเชิงสร้างสรรค์จะช่วยให้ผู้เขียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ยอมรับนับถือตนเองตลอดจนได้รับการยอมรับจากสังคม ช่วยทำให้บุคคลอื่นเข้าใจตนเองมากขึ้น โดยเฉพาะครูจะเข้าใจผู้เรียนมากขึ้นทุกแง่มุมความรู้สึกนึกคิดจากผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของเขา

4. ช่วยให้แสดงความรู้สึกนึกคิดอย่างเป็นอิสระ แต่เป็นความรู้สึกนึกคิดที่ก่อให้เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคมไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง

ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรปลูกฝัง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งปัญญาและวุฒิภาวะด้านต่างๆ ให้ถึงพร้อม

รูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งผู้เขียนใช้ความคิดสร้างสรรค์เสนอจินตนาการเป็นผลงานสังเคราะห์ขึ้นมา ทำให้ได้ผลผลิตทางการประพันธ์ที่แปลกใหม่ แสดงความคิดริเริ่มทั้งด้านรูปแบบการเขียน เค้าโครงแนวคิด และสำนวนโวหาร จำแนกประเภทของการเขียน แบบสร้างสรรค์ ดังนี้

ประภาศรี สีหอำไพ (2531, น. 73) จำแนกรูปแบบของการเขียนแบบสร้างสรรค์ไว้ 4 ประเภท ได้แก่

1. การเขียนเรียงความ (Essay or Composition Writing)

เรียงความคือการเขียนร้อยแก้วที่มีหัวข้อเรื่องหรือแนวคิดกำหนดไว้บางครั้งก็ยืดหยุ่นโดยให้ผู้แต่งตั้งชื่อเรื่องเองด้วย ทักษะการเขียนความเรียงที่ใช้กันในห้องเรียนมีแนวทางให้สร้าง

เค้าโครงเรื่องตามลำดับแล้วเขียนไปตามหัวเรื่องที่กำหนดไว้นั้น มีการกำหนดย่อหน้าเป็นหน่วยความคิดสำคัญในแต่ละหัวเรื่องที่แบ่งมาจากประเด็นหลักที่ตั้งไว้ การเขียนต้องอ่านทบทวนแล้วแก้ไขตัดส่วนพลความที่ไม่จำเป็น คุณลักษณะความเรียงคือการประกาศความมีปัญญาของผู้เขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร การเขียนความเรียงมีหลายแห่ง เช่น ความเรียงชีวประวัติ ความเรียงประเภทวิจารณ์ ความเรียงประเภทท่องเที่ยว ฯลฯ หลักของการเขียนเรียงความในขั้นต้นก็คือต้องมีเอกภาพ (unity) ความเป็นอันหนึ่งเดียว มีใจความมุ่งไปสู่ประเด็นสำคัญเพียงอย่างเดียว มีสัมพันธภาพ (coherence) คือความเชื่อมโยงเป็นลำดับต่อเนื่องกันอย่างชัดเจน และมีสารัตถภาพ (emphasis) คือเน้นใจความที่สำคัญเด่นชัดเป็นแกนสำคัญของการเขียน

2. การเขียนบทความ (Article Writing)

การเขียนบทความเป็นการเขียนที่ใช้ภาษาและวิธีการเป็นพิเศษผิดแผกจากการเขียนความเรียง บทความคือความเรียงชนิดหนึ่งแต่การเขียนบทความเป็นเชิงวิชาชีพ วิชาการที่มีรูปแบบเป็นการเป็นงานให้ความรู้ความคิด ความรู้สึกหลากหลายแนวทาง สรุปได้ว่าบทความคือความเรียงที่เขียนขึ้นโดยมีหลักฐานข้อเท็จจริงและผู้เขียนแทรกข้อเสนอแนะเชิงวิจารณ์สร้างสรรค์เอาไว้ด้วย บทความเป็นอาหารทางสมองของผู้อ่าน เป็นเรื่องจริงจังที่ผู้เขียนต้องมีความรับผิดชอบในข้อเท็จจริงที่ถูกต้องสมบูรณ์ บทความมีหลายชนิด ได้แก่ บทความบรรยายเชิงประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม การเมือง ฯลฯ บทความรายงานว่าด้วยเหตุการณ์การศึกษาค้นคว้า การปฏิบัติหน้าที่ ฯลฯ บทความเชิงโต้แย้งอภิปรายความคิดเห็นด้วยเหตุผลโต้ตอบเรื่องต่างๆ บทความแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ถึงสิ่งที่น่าสนใจ บทความสัมภาษณ์บุคคล บทความอธิบายวิธีการทำสิ่งต่างๆ บทความในโอกาสวันสำคัญ และบทความทั่วไป

3. การเขียนเรื่องสั้น (Short Story)

เรื่องสั้นคือวิกฤติการณ์ที่มีเหตุสัมพันธ์ต่อเนื่องไปสู่ผลซึ่งเรียกว่าจุดสุดยอดของเรื่อง มีลักษณะการดำเนินเรื่องที่มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียว มีผลอย่างเดียว ใช้เวลาในการเดินเรื่องสั้นรวดเร็ว มีความยาวประมาณ 4-5 พันคำ มีทั้งเรื่องสั้นขนาดยาวและเรื่องยาวขนาดสั้น มีโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก และบทสนทนาที่รัดกุมกระชับ ไม่มีรายละเอียดมากนัก เรื่องสั้นไม่ซับซ้อนยืดยาวเหมือนนวนิยายไม่ใช่เรื่องย่อของนวนิยาย ผู้เขียนต้องขัดเกลาภาษาและกวนชีวิตที่คิดฝันให้เข้มข้น วิธีเขียนเรื่องสั้นคือเริ่มเปิดเรื่องเกิดปมหรือข้อขัดแย้ง นำไปสู่จุดสุดยอด (climax) ของเรื่องที่แปลกใหม่คาดไม่ถึง มีทั้งจบลงด้วยความสุขสำเร็จ หรือตรงกันข้าม ถ้าผู้เขียนสามารถเขียนอย่างเหมือนจริงมีเหตุมีผล จะทำให้ผู้อ่านจินตนาการคล้อยตามเหมือนกับเป็นเรื่องจริง เรื่องสั้นที่ดี นอกจากจะมีรูปแบบ (from) ในการเขียนที่กะทัดรัดและใช้ถ้อยคำภาษาที่เหมาะสมกับท้องเรื่องแล้ว ยังสำคัญที่

แก่นเรื่องหรือแกนของสาร (theme) คือความคิดสำคัญอันเป็นแกนกลางของเรื่อง มักแสดงถึงเรื่องธรรมดาธรรมชาติของมนุษย์และวิถีชีวิตหลายแง่ตามที่นักเขียนเสนอต่อผู้อ่าน อย่างไรก็ตามวรรณกรรมสร้างสรรค์เป็นเรื่องของการแสวงหาแนวคิดใหม่ๆ โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงสูตรเรื่องสั้นอย่างที่เคยยึดถือกันเป็นแบบแผนมากนัก อาจไม่จำเป็นต้องหักมุมให้เรื่องมีทางออกเสมอไป รวมทั้งขนาดของเรื่องสั้นก็ไม่จำเป็นต้องถือมาตรฐานจำนวนคำเหมือนเช่นรูปแบบเก่า อาจเขียนเป็นเรื่องสั้นขนาดยาวหรือเรื่องยาวขนาดสั้นก็ได้ ตามแต่จะเขียนสร้างสรรค์ขึ้นมา

4. การเขียนนวนิยาย (Novel)

นวนิยาย หมายถึง เรื่องสมมุติ (fiction) ที่เขียนเป็นเรื่องร้อยแก้ว เน้นความสมจริงตามเค้าโครงเรื่อง มีจุดมุ่งหมายเพื่อความบันเทิงจรรโลงใจผู้อ่าน มีความยาวประมาณหนึ่งหมื่นคำขึ้นไป มีตัวละคร มีเหตุการณ์และปัญหาตามจินตนาการของผู้เขียน ถ่ายทอดความรู้สึกออกมาให้ผู้อ่านสะเทือนอารมณ์เมื่อถึงจุดสุดยอดของเรื่อง นวนิยายมีองค์ประกอบสำคัญคือมีเค้าโครงเรื่อง (plot) ฉาก (scene) ตัวละคร (characters) แนวคิดหรือแกนของสาร (theme) ตลอดจนสำนวนภาษา (style) เค้าโครงเรื่องนวนิยายมี 2 กลุ่มใหญ่คือ สัจนิยม (realisitic) และจินตนิยาย (romantic) ปัจจุบันมีมากกว่านี้หลายกลุ่มเช่นเขียนเป็นเชิงสัญลักษณ์นิยม เป็นต้น โดยองค์ประกอบของนิยายประกอบด้วย 1. เนื้อเรื่อง (story) 2. ตัวละคร (character) 3. เค้าโครงเรื่อง (plot) 4. ฉาก (setting) 5. สำนวนภาษาและลีลาในการเขียน (diction and style) 6. สารจากผู้เขียน (message) และ 7. ท่วงทำนองการเขียน

สุจริต เพียรชอบ (2539, น. 249) ได้แบ่งประเภทของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้เป็น 2 ประเภทหลัก ดังนี้

1. การเขียนเพื่อความบันเทิง เช่น บทละคร คำบรรยายภาพ เป็นต้น
2. การเขียนเชิงบรรยาย เช่น เรื่องสั้น นิยาย คำประพันธ์ร้อยกรอง เป็นต้น

ศิวกานต์ ปทุมสูติ (2548, น. 31) แบ่งประเภทของการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็น 2 ประเภท ได้แก่ งานเขียนร้อยแก้ว และร้อยกรอง ดังนี้

1. ร้อยแก้ว (prose) เป็นงานเขียนที่ไม่มีข้อบังคับในการเขียนตายตัว แต่กระนั้นก็มีลักษณะเฉพาะบางประการอยู่บ้างตามแต่ละชนิดของงานเขียนประเภทนี้ ซึ่งจะกล่าวถึง นวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร และสารคดี ดังนี้

1.1 นวนิยาย (novel) คืองานเขียนที่เป็นเรื่องแต่งจำลองภาพชีวิตทั้งโดยตะรางและโดยอ้อม โดยมีประเด็นความคิดหรือแนวคิดสำคัญที่เน้นนำเสนอผ่านเรื่องราวที่ผู้แต่งสร้างขึ้นอย่างมีเป้าหมายของเจตนาที่จะให้ผู้อ่านได้รับรู้หรือเข้าใจหรือได้คิดอะไรบางอย่าง โดยทั่วไปมักจะ

เป็นเรื่องราวที่นำเสนอด้วยการเล่าเรื่อง การใช้ภาษาสำนวนโวหารต่างๆ การสร้างฉาก ตัวละคร และเหตุการณ์ที่ผูกเข้าเป็นปมประเด็นดำเนินเรื่องด้วยวิธีการและศิลปะที่ผู้เขียนสร้างสรรค์ขึ้น มักมีสาระของเรื่องแสดงภาพชีวิตอย่างครอบคลุมช่วงใดช่วงหนึ่งของตัวละครสำคัญหรือเหตุการณ์สำคัญ

1.2 เรื่องสั้น (short story) คืองานเขียนที่เป็นเรื่องแต่งจำลองภาพชีวิตคล้ายกับนวนิยาย แต่ต่างกันตรงที่เรื่องสั้นจะมีประเด็นความคิดหรือแนวคิดสำคัญเพียงแง่มุมใดแง่มุมหนึ่ง ไม่ครอบคลุมภาพชีวิตของตัวละครมากนัก มักมีเรื่องราวหรือเนื้อหาสั้นกว่านวนิยาย การเขียนก็อาจใช้ศิลปะคล้ายคลึงกันกับ นวนิยายหรือแตกต่างก็ได้ ซึ่งถ้าจะพิจารณาจากเรื่องสั้นที่ปรากฏเผยแพร่ในปัจจุบันก็จะเป็นว่าค่อนข้างมีศิลปะในการแต่งที่หลากหลายกว่านวนิยาย ที่เป็นเช่นนี้คงเป็นเพราะว่าเรื่องสั้นมีแง่มุมหรือความเกี่ยวข้องครอบคลุมกับประเด็นต่างๆ ไม่มากจึงสามารถยักย้ายกลวิธีการเขียนได้คล่องตัวกว่านวนิยายนั่นเอง

1.3 บทละคร (play) คืองานเขียนที่เป็นเรื่องแต่งจำลองภาพชีวิตคล้ายกับนวนิยายและเรื่องสั้น แต่มีข้อแตกต่างกันที่บทละครเป็นงานเขียนที่มิได้เขียนขึ้นเพื่อการอ่านอย่างนวนิยายหรือเรื่องสั้น หากแต่เป็นการเขียนขึ้นเพื่อการแสดงละครที่อาจเป็นละครเวที (แสดงสด) หรือละครโทรทัศน์ (บันทึกภาพจากกระบวนการถ่ายทำการแสดง) ก็ได้ ดังนั้นลักษณะของงานเขียนจึงมุ่งไปที่ความสอดคล้องของการจัดองค์ประกอบของฉาก เรื่องราว เหตุการณ์ พฤติกรรม และบุคลิกภาพของตัวละครที่สามารถเล่าเรื่องราวผ่านการแสดงหรือภาพและเสียงได้อย่างแนบเนียนตามเจตนาของผู้เขียน ซึ่งบทละครโดยทั่วไปมักนำเรื่องราวจากนวนิยายหรือเรื่องสั้นที่เป็นที่นิยมของผู้อ่านในระดับหนึ่งแล้วมาเขียน โดยอาจมีการตัดทอนหรือเพิ่มเติมรายละเอียดของเรื่องบางประการเพื่อให้เหมาะสมกับภาวะอะไรบางอย่างของการนำเสนอบทละครเรื่องนั้นๆ และนอกจากที่กล่าวแล้วก็อาจมีบทละครบางเรื่องที่เขียนขึ้นเพื่อการทำละครโดยเฉพาะ บทละครลักษณะนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นนวนิยายหรือเรื่องสั้นมาก่อน หรือบทละครบางเรื่องอาจเพียงอาศัยเค้าเรื่องจากตำนาน นิทาน ประวัติศาสตร์ หรือเรื่องเล่าเก่าแก่ก็ได้

1.4 สารคดี (non-fiction) คืองานเขียนที่เรียบเรียงขึ้นเพื่อเล่าบอกข้อเท็จจริงบางสิ่งบางอย่างหรือหลายสิ่งหลายอย่างพร้อมๆ กัน อาจแทรกเสริมความคิดเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้เขียนลงไปด้วย และมักมีลีลาในการใช้ภาษาที่แตกต่างกันไปตามแต่ชนิดของสารคดี อาทิ สารคดีเชิงวิชาการจะใช้ภาษาที่ค่อนข้างเป็นระเบียบแบบแผนหรือกึ่งแบบแผนเพื่อให้ผู้อ่านรับรู้เรื่องราวได้ชัดเจนตรงไปตรงมา ขณะที่สารคดีเชิงบทความแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์อาจจะใช้ภาษาพูดภาษาปากและการเล่นสำบัดสำนวนชวนให้เกิดความเร้าใจหรือกระทบใจ

สำหรับสารคดีท่องเที่ยวก็มักจะใช้ภาษาเชิงพรรณนาและรำพึงทำให้เพลิดเพลินอารมณ์ไปกับบรรยากาศของการท่องเที่ยวเกี่ยวเก็บประสบการณ์นั้นๆ

2. ร้อยกรอง (poetry) หรืองานเขียนที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า คำประพันธ์ เป็นงานเขียนที่มีลักษณะบังคับเรียกว่า "ฉันทลักษณ์" ซึ่งร้อยกรองแต่ละประเภทจะมีฉันทลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างกันไป อาทิ ประเภทโคลงจะมีลักษณะพิเศษบังคับคำเอกและคำโท ประเภทฉันท์จะบังคับคำครุและคำลหุ ประเภทกลอนจะบังคับเสียงวรรณยุกต์ของคำท้ายวรรค แต่ทั้งนี้จะมีลักษณะร่วมสำคัญบางประการที่ร้อยกรองทุกประเภทจะมีเหมือนๆ กัน คือ มีกำหนดบท ในบทหนึ่งๆ จะกำหนดจำนวนวรรค ในวรรคหนึ่งๆ กำหนดจำนวนคำ และในการเขียนให้เป็นบทร้อยกรองก็ยังจะต้องมีคำสัมผัสทั้งระหว่างวรรคและระหว่างบทตามลักษณะของร้อยกรองแต่ละประเภท

โสภณ สาทรสัมฤทธิ์ผล (2555, น. 80) กล่าวถึงชนิดงานเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็น 6 รูปแบบ ได้แก่

1. สารคดี หมายถึง งานเขียนที่มุ่งเน้นเนื้อหาสาระ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้ความคิดแก่ผู้อ่านเป็นสำคัญ ซึ่งอาจแทรกความบันเทิงแก่ผู้อ่านก็ได้

2. บทความ เป็นความเรียงชนิดหนึ่งที่มุ่งเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นโดยมีหลักฐานข้อเท็จจริงประกอบ เรื่องประเภทนี้จึงควรเป็นเรื่องที่ผู้อ่านกำลังสนใจ ทันต่อเหตุการณ์ มีสาระ ตลอดจนแทรกทัศนะที่ชวนให้คิดวิเคราะห์วิจารณ์

3. บันเทิงคดี หมายถึง งานเขียนที่ผู้เขียนมุ่งให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน แต่อาจมีสาระความรู้ที่มีคุณค่าแทรกด้วยก็ได้

4. เรื่องสั้น เป็นรูปแบบงานเขียนชนิดหนึ่งของร้อยแก้วที่มีขนาดสั้น มีลักษณะเฉพาะ เช่น การบรรยายฉากที่กระชับ การสร้างตัวละครสำคัญไม่มากนัก การบรรยายบทสนทนาที่สมจริง การวางโครงเรื่องที่ไม่ซับซ้อน แก่นเรื่องที่มุ่งเสนอแนวคิดหลักเพียงแนวคิดเดียว เป็นต้น เรื่องสั้นมักเป็นเรื่องที่เสนอความขัดแย้งของมนุษย์กับสิ่งต่างๆ ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม หรือแม้กระทั่งมนุษย์กับความขัดแย้งภายในใจตนเอง เรื่องสั้นมักมีขนาดสั้นและการนำเสนอเรื่องราวที่รวดเร็วเพื่อให้ผู้อ่านสามารถอ่านจบได้ในระยะสั้นๆ

5. นวนิยาย เป็นวรรณกรรมที่ไทยได้รับอิทธิพลทางการเขียนจากตะวันตก มีวิธีการดำเนินเรื่องหลากหลายรูปแบบตามแต่ผู้ประพันธ์จะสันทัดและพอใจ นวนิยายมีข้อแตกต่างจากเรื่องสั้นหลายประการ เช่น จำนวนตัวละครที่มากกว่า การบรรยายและพรรณนาฉากและบทสนทนาที่สมจริงเหมือนชีวิตจริงในสังคมขณะนั้น การสร้างแนวคิดหรือแก่นเรื่องหลัก และแก่นเรื่องรอง

การวางโครงเรื่องที่สลับซับซ้อนกว่า เป็นต้น นวนิยายจึงนับเป็นงานเขียนที่น่าสนใจ ดังคำกล่าวที่ว่า "นวนิยาย คือ กิริยาท่าทีของรัฐและสังคม" เพราะนวนิยายมักมุ่งเน้นการสะท้อนสังคมเป็นหลัก

6. กวีนิพนธ์ หมายถึง บทร้อยกรองที่สร้างสรรค์ความงามด้วยตัวอักษร เสียง จังหวะ หรือท่วงทำนอง มีถ้อยคำสื่อสารอันอาจเป็นสัญลักษณ์หรือการสร้างภาพพจน์ เพื่อให้ผู้อ่านจินตนาการได้อย่างสวยงามกว้างไกลและไร้ขอบเขต รวมทั้งเกิดความรู้สึกสะเทือนใจที่ลึกซึ้ง

ตาราง 13 แสดงการวิเคราะห์รูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

นักวิชาการศึกษา	ร้อยแก้ว						ร้อยกรอง
	เรียงความ	บทความ	สารคดี	บทละคร	เรื่องสั้น	นวนิยาย	คำประพันธ์กวีนิพนธ์
ประภาศรี สีหอำไพ (2531)	✓	✓			✓	✓	
สุจริต เพียรชอบ (2539)				✓	✓	✓	✓
ศิวกานต์ ปทุมสูติ (2548)			✓	✓	✓	✓	✓
กระทรวงศึกษาธิการ (2551)	✓	✓	✓		✓		✓
โสภณ สาทรสัมฤทธิ์ผล (2555)		✓	✓	✓	✓	✓	✓
รวม	2	3	3	3	5	4	4

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีรูปแบบ แบ่งเป็น งานเขียนประเภทร้อยแก้วและงานเขียนประเภทร้อยกรอง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. งานเขียนประเภทร้อยแก้ว แบ่งเป็น 1) เรียงความ 2) บทความ 3) เรื่องสั้น 4) สารคดี 5) บทละคร และ 6) นวนิยาย

2. งานเขียนประเภทร้อยกรอง ได้แก่ งานประพันธ์รูปแบบต่างๆ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน เป็นต้น

สำหรับการศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเน้นกลุ่มเป้าหมายได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบงานเขียนประเภทร้อยแก้ว ได้แก่ เรียงความ และงานเขียนร้อยกรองประเภทฉันท์ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรดังกล่าว

ลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะที่อาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความประณีตบรรจงในการร้อยเรียงถ้อยคำภาษา ตลอดจนมีจุดมุ่งหมายที่สูงกว่างานเขียนทั่วไป ฉะนั้นการเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงมีลักษณะเฉพาะตัว ดังมีผู้กล่าวถึงลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

ประภาศรี สีหอำไพ (2531, น. 2-3) เสนอมโนทัศน์ของลักษณะทั่วไปของการเขียนสร้างสรรค์ที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. มีแนวเขียนเป็นจิตวิสัย (Subjective) กล่าวคือ ผู้เขียนมีข้อสังเกต ประสบการณ์ ความนึกคิด ความเห็นหรือมีจินตนาการของตนเอง แล้วจึงเขียนงานประพันธ์นั้นขึ้น การเขียนแบบสร้างสรรค์จึงแตกต่างจากแนวเขียนที่เป็นวัตถุวิสัย (objective) ซึ่งมีเกณฑ์กำหนดบางประการเป็นกรอบอยู่ ดังนั้นการเขียนที่มีแบบแผนและเกณฑ์กำหนด เช่น การย่อความ การเขียนข่าว การเขียนคำนิยาม การเขียนรายงาน การถอดคำประพันธ์ การแปล เป็นต้น มีลักษณะเป็นวัตถุวิสัย ถือว่าไม่ใช่การเขียนแบบสร้างสรรค์โดยรูปแบบการเขียน ส่วนศิลปะในการเขียนเช่นการแปลที่มีสำนวนโวหารสละสวย อาจใช้แนวเขียนแบบสร้างสรรค์ได้

2. มีความแปลกใหม่และมีความสามารถในการแสดงออก การแสดงออกนี้ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ทรงใช้ว่า นิพจน์ (expression) โดยผู้เขียนสามารถทำให้ผู้อ่านเห็นภาพตามที่ตนต้องการได้ด้วยถ้อยคำที่ใช้นั้น ถ้อยคำเหล่านั้นเรียกว่า นิรูป (representation) ที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือคำพูด งานเขียนสร้างสรรค์ คือการสร้างนิพจน์และนิรูปที่สื่อความหมาย เป็นท่วงทำนองที่แปลกใหม่ตามสำนวนลีลา (style) ของผู้เขียน

3. การเขียนแบบสร้างสรรค์ในงานร้อยกรอง ผู้เขียนนอกจากจะเสนอแนวคิด เค้าโครงเรื่องที่แปลกใหม่แล้ว อาจไม่ยึดเอาฉันทลักษณ์ตามแบบแผนที่กำหนด ถือเป็นการแหวกเกณฑ์ลักษณะคำประพันธ์

4. การเขียนสร้างสรรค์มีลักษณะให้คุณค่าและสติปัญญา งานเขียนสร้างสรรค์ใช่เพียงจะเสนอสิ่งแปลกใหม่หรือให้ความเพลิดเพลินเท่านั้น ควรจะให้ผู้อ่านได้คิด และจิตนาการตามด้วยวิจารณญาณทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ก่อให้เกิดความเรืองปัญญา และเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

กระทรวงศึกษาธิการ (2544, น. 7) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าควรประกอบด้วยลักษณะ ดังนี้

1. ให้ความแปลกใหม่
2. ใช้ภาษาคมคาย กะทัดรัด
3. มีคุณค่าทางด้านจิตใจและสติปัญญา

4. เป็นงานเขียนที่มีประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ ให้ทั้งข้อคิดที่เป็นคติในการดำรงชีวิต และก่อให้เกิดจินตนาการทางที่ดีงาม หรือให้ความเพลิดเพลินแก่จิตใจ เป็นต้น

กองเทพ เคลือบพณิชกุล (2542, น. 23) กล่าวว่างานเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรมีลักษณะที่ดีอันประกอบด้วย 3 ประการ ดังนี้

1. มีจินตนาการ ผู้เขียนต้องใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงเขียนให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการคล้อยตามผู้เขียน

2. สำนวนภาษาดี ผู้เขียนต้องเลือกเฟ้นถ้อยคำ นำมาเรียบเรียงให้ไพเราะสละสลวยและมีความหมายตามที่ผู้เขียนต้องการ

3. มีคุณค่าทางด้านจิตใจและสติปัญญาผู้อ่านอ่านงานเขียนแล้วมีความคิด ความรู้สึกที่จะจรรโลงความดีงามและมองโลกในแง่ดี

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 63) กล่าวถึงลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าผู้เขียนจะต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความคิดดี มีจินตนาการดี
2. มีคลังคำอย่างหลากหลาย
3. สามารถนำคำมาใช้ในการเขียน ต้องใช้เทคนิคในการเขียน
4. ใช้ถ้อยคำอย่างสละสลวย

สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์โสภา (2555, น. 25) กล่าวถึงลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่ามีลักษณะ ดังนี้

1. ความคิดคำนึงดี คือ จินตนาการที่ผู้เขียนเลือกสรรขึ้นมาแล้วใช้ภาษาทำให้เกิดภาพขึ้นในใจของผู้อ่านให้ชัดเจน ในขณะเดียวกันก็ทำให้ผู้อ่านได้รับรส จากภาษาและเกิดอารมณ์ ความรู้สึกคล้อยตามไปด้วย

2. ถ้อยคำสำนวนภาษาคือ ผู้เขียนจะต้องพิถีพิถันเลือกสรรถ้อยคำมาเรียบเรียงให้ไพเราะสละสลวย ชวนอ่าน มีท่วงท่าทำนองการเขียนดี

3. ให้คุณค่าคือ ให้คุณค่าทางสติปัญญาและจิตใจ โดยปลูกฝังคุณธรรม ให้เกิดขึ้นจิตใจของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเปลี่ยนแปลงความคิดไปในทางที่ดี ให้ความรู้ความคิดเกิดขึ้นในใจของผู้อ่านอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

ตาราง 14 แสดงการวิเคราะห์ลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

นักวิชาการ ศึกษา	ลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์					
	มีจินตนาการความคิดเห็น ข้อสังเกตและประสบการณ์ของผู้เขียน	มีความแปลกใหม่ตามสำนวนลีลา (style)ของผู้เขียน	สำนวนภาษาดี คมคาย เลือกเฟ้น ถ้อยคำไพเราะสละสลวย มีสำนวนโวหาร	จูงใจให้เชื่อหรือปฏิบัติตามเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้	ให้คุณค่าทางด้านจิตใจและสติปัญญา	จรรโลงใจ มีประโยชน์ต่อสังคม ส่วนรวมทั้งทางตรงและทางอ้อม
ประภาศรี สีหอำไพ (2531)	✓	✓	✓	✓	✓	
กระทรวงศึกษาธิการ (2544)		✓	✓		✓	✓
กองเทพ (2542)	✓		✓		✓	
กระทรวงศึกษาธิการ (2551)	✓	✓	✓			
สมศักดิ์ (2555)	✓		✓		✓	
รวม	4	3	5	1	4	1

จากการศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีลักษณะ ดังนี้

1. ความคิดดี คือ เป็นงานเขียนที่สะท้อนจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดเห็น ข้อสังเกต และประสบการณ์ของผู้เขียน

2. มีความแปลกใหม่ คือ เป็นงานเขียนที่มีความแปลกใหม่ตามสำนวนลีลา (style) ของผู้เขียน ทั้งในด้านรูปแบบและเทคนิคการนำเสนอ

3. มีถ้อยคำสำนวนภาษาดี คือ เป็นงานเขียนที่มีสำนวนภาษาดี คมคาย ผู้เขียนเลือกเฟ้นถ้อยคำหลากหลายไพเราะสละสลวย และมีการใช้สำนวนโวหาร

4. ให้คุณค่า คือ เป็นงานเขียนที่นอกจากจะให้ความเพลิดเพลินแล้วยังให้คุณค่าทางด้านจิตใจและสติปัญญา จรรโลงใจผู้อ่าน ให้ข้อคิดที่เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

องค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

องค์ประกอบที่มีผลต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีมากมาย เช่น การจัดบรรยากาศในสถานที่เขียน สิ่งเร้าต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะที่เขียนเป็นต้น สิ่งเหล่านี้นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญทำให้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ประสบความสำเร็จดังที่ต้องการหรือไม่

เวสคอตต์ และสมิธ (Westcott, & Smith, 1973) กล่าวว่าการเขียนทั้งหมดนั้นเป็นการสร้างสรรค์ถ้าหากว่าเราจะรู้สึกเขียนสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมาถึงแม้ว่าสิ่งนั้นจะเป็นสิ่งเก่าความคิดเก่าแต่ถ้านำมาแสดงออกในรูปแบบใหม่เสริมความคิดใหม่เข้าไป มีการแสดงออกใหม่ๆ ทางจินตนาการ ผลงานนั้นก็จะเป็นงานเขียนใหม่ที่สมบูรณ์ขอแต่เพียงให้ผลงานนั้นมาจากตัวของเราเองด้วยความชาญฉลาดมิได้เป็นการลอกเลียนแบบใครและมิใช่เพื่อการสื่อสารกันโดยทั่วไปเท่านั้น โดยได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการเขียนสร้างสรรค์ว่ามีอยู่ด้วยกัน 4 ประการ คือ

1. ความจริงใจ เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกเพราะงานเขียนใดๆ ถ้าขาดความจริงใจแล้วจะทำให้ค่าของงานเขียนนั้นด้อยลงไปมากผู้เริ่มฝึกการเขียนหลายคนพยายามที่จะเขียนให้มีความสั้นๆ เขียนเป็นบรรทัดๆ ลงมาใส่สัมผัสและจังหวะวรรคตอนลงตามที่เห็นเหมาะสม แต่ถ้าขาดความจริงใจ ข้อความนั้นจะดูขัดๆ ส่วนเนื้อความจะดูไม่สมจริง อาจสับสนในการเขียนทิ้งใจความสำคัญที่ควรจะกล่าวถึงทำให้ผู้อ่านไม่ประทับใจได้

2. อารมณ์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ดีนั้นผู้เขียนต้องให้ความสนใจในการเสนอข้อเท็จจริง น้อยกว่าการเสนอจินตนาการ ทัศนคติ และอารมณ์ความรู้สึก การบรรยายที่ให้ข้อมูลละเอียดลออ แต่เป็นข้อเท็จจริงมากกว่า การพรรณนา จึงไม่ใช่การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพราะเป็นเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านคิดถึงความน่าเชื่อถือและความสมจริง แต่การพรรณนานั้นเป็นการทำให้ผู้อ่านรู้สึกด้วยอารมณ์แล้วพยายามคิด จินตนาการให้กว้างไกลออกไปแต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า การเขียนแบบบรรยายจะเป็นการเขียนเชิงสร้าง สรรค์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้เขียนว่าจะใช้ศิลปะทางภาษามากน้อยเพียงใด

3. ความคิดริเริ่ม คนแต่ละคนจะมีลักษณะเฉพาะตน มีความนึกคิดและความสามารถอยู่ในตนเองผิดแผกแตกต่างกันออกไปต้องพยายามค้นพบความคิดแปลกใหม่เพื่อการสร้างผลงานใหม่ๆ ออกมาอย่ามัวแต่ไปคิดลอกเลียนแบบผู้อื่นคนที่ประสบความสำเร็จคือ คนที่นับถือตนเองรู้จักคิดและรู้จักสร้างสรรค์ความแปลกใหม่ในทางที่เกิดประโยชน์

4. การสร้างประสบการณ์ การเขียนหรือการคิดสร้างสรรค์ต้องการประสบการณ์มากที่สุดเท่าที่จะมากได้เพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบในการเขียนถ้อยคำเป็นสัญลักษณ์แทนเสียงและเสียงนั้นจะใช้แทน ประสบการณ์ต้องไม่ใช้คำที่เป็นนามธรรมมากจนเกินไปเพราะนามธรรมไม่สามารถให้ความรู้สึกแก่ผู้อ่านเท่าที่ควรผู้เขียนจะเพิ่มเติมบทสนทนาในภาษาและเสียงของภาษาถ่ายทอด

ความรู้สึกนึกคิดไปสู่ผู้อ่านด้วยวิธีใดก็ได้ให้ผู้อ่านเกิดภาพขึ้นในความคิดและติดตามเรื่องไปโดยตลอดที่เขาอ่านเรื่องของเราต้องให้เขารู้สึกว่าเขาได้รับสาระไปสร้างประสบการณ์ใหม่ได้ไม่ควรใช้วิธีการจำเจใช้ความคิดเดิมแม้จะเป็นประสบการณ์เดิมของผู้เขียนก็ตามเพราะสิ่งนั้นไม่ใช่การเขียนเชิงสร้างสรรค์ และนอกจากนั้นยังต้องมีลักษณะ ดังนี้ 1. การคิดคำนึง คือ การคิดคำนึงหมายถึงการสร้าง กระบวนการของความคิดของตัวเองขึ้นมาด้วยวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้ผู้อ่านคิดและมีความรู้สึกตามผู้เขียน 2. มีสำนวนและภาษาดี คือ ผู้เขียนจะต้องใช้ถ้อยคำและรูปประโยคให้สละสลวย น่าฟังน่าอ่าน และในการเขียนดีนั้นจะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อผู้ใดผู้หนึ่ง 3. มีคุณค่า คือ ผลงานชิ้นนั้นจะต้องสร้างคุณค่าในจิตใจหรือก่อให้เกิดสติปัญญา เช่น การสร้างความเพลิดเพลิน สร้างจิตใต้สำนึกในทางที่ดี และสามารถเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม 4. การใช้ภาษาคมคายกะทัดรัด โดยต้องไม่เป็นการใช้ภาษาที่ไม่ผิดไปจากความถูกต้องของการเขียนที่ดี ที่ได้ผ่านการยอมรับแล้วจากบุคคลทั่วไป และ 5. สามารถเร้ากระตุ้นความรู้สึกของผู้อื่นหรือผู้อ่านได้ ซึ่งในการสร้างสรรค์ผลงานนั้นขึ้นอยู่ที่เป้าหมายของผลงาน โดยถ้าอยากให้ผลงานมีความประสบความสำเร็จจะต้องสามารถเรียกความรู้สึกของบุคคลทั่วไปได้ เช่น ความรู้สึกสนุกสนาน เศร้าใจ หวาดกลัว เป็นต้น ซึ่งจะมีเพียงอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่างรวมกัน

จากองค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่ามีองค์ประกอบ 5 ส่วน ดังนี้

1. ความจริงใจ บนพื้นฐานของคุณธรรม ปรารถนาดีที่จะสร้างสรรค์งานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

2. ความคิดริเริ่ม กล่าวคือประกอบด้วยความคิดสร้างสรรค์ ในการสรรสร้างผลงานแปลกใหม่ออกมาโดยไม่ลอกเลียนใคร ก่อเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

3. สำนวนภาษาดี คมคาย กะทัดรัด จะช่วยเสริมส่งให้ผลงานเขียนมีความงดงามครบทั้งศาสตร์และศิลป์ ช่วยให้ผู้อ่านเกิดอรรถรสสร้างภาพตามในใจ มองเห็นเรื่องราวความสัมพันธ์เป็นอย่างดี

4. เร้าอารมณ์ความรู้สึก ถือเป็นเป้าหมายสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งจะต้องสามารถเรียกความรู้สึกของบุคคลทั่วไปได้ เช่น ความรู้สึกสนุกสนาน เศร้าใจ หวาดกลัว เป็นต้น ซึ่งจะมีเพียงอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่างรวมกันก็ได้

5. มีคุณค่า คือ ผลงานชิ้นนั้นจะต้องสร้างคุณค่าในจิตใจหรือก่อให้เกิดสติปัญญาในแง่ใดแง่หนึ่ง ทั้งต่อผู้เขียนเอง ต่อสังคมและประเทศชาติ เช่น การสร้างความเพลิดเพลิน สร้างจิตใต้สำนึกในทางที่ดี และสามารถเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

สามารถสรุปองค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ตามภาพ 8 ดังนี้

ภาพ 8 องค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

แนวทางในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นับว่ามีความสำคัญจำเป็น ทั้งนี้เนื่องจากการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่อาศัยจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ในการร้อยเรียงถ้อยคำที่ไพเราะสละสลวย ตามลีลาการเขียนของผู้เขียน

เฮเดน (Hayden, 1971) ได้ศึกษารวบรวมผลงานการวิจัยเกี่ยวกับการเขียนสร้างสรรค์ ซึ่งได้ข้อสรุปว่า "เจตนาและพฤติกรรมของครูมีอิทธิพลต่อการเขียนของเด็ก"

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 225) ได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรเริ่มต้นตั้งแต่ขั้นปูพื้นฐานด้วยการให้ผู้เรียนรู้จักคำ วลี หรือกลุ่มคำที่เรียกว่า การสร้างคำศัพท์ จากนั้นจึงให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการเขียนประโยคแบบต่างๆ อย่างง่ายๆ รู้จักการเชื่อมคำ การเชื่อมประโยค การเชื่อมข้อความจนเป็นย่อหน้าต่างๆ ด้วยเทคนิคการสอนที่น่าสนใจโดยมีปัจจัยที่สนับสนุนการเขียนสร้างสรรค์ เช่น

1. ความรักและความสนใจผู้เรียน
2. การอ่านและการฟังมากๆ เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดกว้างขวางและมีข้อมูลเพิ่มมากขึ้น
3. การเก็บบันทึกข้อมูล รู้จักจดและบันทึกงานเขียนที่ดีๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้
4. การสังเกต การจดจำ สามารถเลือกสาระสำคัญและนำคำมาเขียนได้อย่างน่าสนใจ

5. นิสัยรักการท่องเที่ยวเพื่อหาประสบการณ์ และข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการเขียน

6. การมีมนุษยสัมพันธ์ เพราะจะทำให้เข้าใจโลก ได้ข้อคิด และข้อมูลในการเขียนมากขึ้น

อัจฉรา ชีวพันธ์ (2554, น. 5) สรุปแนวทางในการสอนเขียนสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วย

1. ครูมีบุคลิกภาพที่สร้างสรรค์ ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ครูเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้ ครูควรจะเป็นผู้มีบุคลิกภาพของการเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อจูงใจและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กด้วย ลักษณะของครูที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นั้นจะต้องปฏิบัติ ได้แก่ 1) จัดหากิจกรรมเร้าใจใหม่ๆ 2) เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกด้านต่างๆ 3) รับฟังความคิดเห็นของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน 4) ใช้คำถามนำให้เกิดคำตอบหลายๆ อย่าง 5) กระตุ้นให้แสดงความคิดเห็น 6) ชมเชยและให้กำลังใจ และ 7) มีประชาธิปไตยในการสอน

2. จัดบรรยากาศให้จูงใจ การจัดบรรยากาศในการเรียนที่จูงใจให้เด็กรักการเขียนสร้างสรรค์นั้น ครูทำได้โดยไม่ให้บรรยากาศในการทำงานเคร่งเครียดเกินไป เพื่อเด็กจะได้ทำงานด้วยความสบายใจ เช่น แบบฝึกหัดที่ใช้ควรมีลักษณะจูงใจให้อยากทำ ไม่มากจนน่าเบื่อหน่าย กิจกรรมที่ใช้ควรให้เกิดความสนุกสนานอยากที่จะเรียน

3. เริ่มจากสิ่งใกล้ตัว การเขียนจากสิ่งที่ใกล้ตัว นับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญอย่างยิ่งในการสอนการเขียนอย่างสร้างสรรค์ เพราะจะช่วยเร้าความสนใจของเด็กให้อยากเขียน อยากเล่าในสิ่งที่เขามีประสบการณ์อยู่ด้วยตัวของเขาเอง ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะเขียนงานต่างๆ อย่างสบายใจ สิ่งใกล้ตัวเด็กที่จะนำมาใช้อาจเป็นเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เริ่มจากในครอบครัว โรงเรียนหรือสถานที่ต่างๆ ที่เขามีประสบการณ์ผ่านมา ตัวอย่างเช่น การเขียนเล่าเรื่องของตน การเขียนบันทึกประจำวัน การแต่งคำประพันธ์เรื่องที่ตนสนใจ การเขียนจดหมายเล่าเรื่องที่อยากเล่าสู่เพื่อนๆ ฯลฯ

4. ยั่วยุให้มีความคิดที่แตกฉาน กิลฟอร์ด (Guildford, 1967) กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะต้องมีบุคลิกที่มีความฉับไวที่จะรับรู้ปัญหาต่างๆ สามารถมองเห็นปัญหา และมีความว่องไวที่จะแสดงความคิดเห็นใหม่ๆ ตลอดจนรู้จักการหาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ด้วยเหตุนี้ในการจัดกิจกรรมสำหรับการเขียนสร้างสรรค์ก็ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองสามารถแสดงออกได้อย่างอิสระด้วยความคิดริเริ่มของตน สามารถเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาได้หลายทาง ดังที่กิลฟอร์ดได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะของการคิดอย่างสร้างสรรค์จะต้องมีลักษณะ ดังนี้

4.1 คิดได้คล่อง (Fluency) เป็นความสามารถของสมองในการที่จะคิดหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว เมื่อพบกับปัญหาต่างๆ

4.2 ต้องยืดหยุ่นความคิด (Flexibility) เป็นความสามารถในการคิดหาคำตอบต่างๆ โดยพิจารณาหลายทิศทาง หลายคำตอบ ตัวอย่างเช่น เมื่อมีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้น ผู้คิดที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะต้องหาทางออกสำหรับการแก้ปัญหาได้หลายๆ ทาง โดยไม่ยึดมั่นในสิ่งที่ตายตัวทางเดียว

4.3 รู้จักประดิษฐ์ริเริ่ม (Originality) เป็นความสามารถของการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในลักษณะบุคคลนั้นมีความคิดริเริ่ม สามารถพบแนวทางใหม่ๆ ซึ่งไม่ซ้ำกับผู้อื่น ทำให้เกิดการค้นพบหรือการประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ ขึ้น

5. สนุกสนานในการเขียน แมคคาเลส และอีแวนส์ (Mc candles, & Evans, 1973) ได้ให้ความคิดเห็นว่า "ทุกคนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยกันทั้งนั้น แต่ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของแต่ละคนนั้นมีต่างระดับกัน บางคนอาจมีโอกาสที่จะแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากกว่าคนอื่น กล่าวได้ว่าไม่มีใครเลยที่จะไม่มีความสามารถในการสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อพัฒนาการของมนุษย์ ดังนั้น จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการสอนด้านความคิดสร้างสรรค์ในโรงเรียน" จากแนวความคิดดังกล่าว ที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์นั้น ผู้สอนก็ควรจะจัดการเรียนการสอนที่มีชีวิตชีวา โดยคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย เพื่อให้ผู้เรียนสนุกสนานไม่น่าเบื่อหน่าย นอกจากนี้ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิดและประสบการณ์ต่างๆ ของเขาได้อย่างเต็มที่ จะช่วยให้เด็กเกิดแรงบันดาลใจรักในการเขียน

6. ฝึกผู้เรียนให้เกิดทักษะ หลายคนมักคิดว่า ผู้ที่เขียนเป็นนั้นเป็นผู้ที่มีพรสวรรค์ ที่จะทำให้ผู้อ่านมีความชื่นชมต่อผลงานของตน แต่เท่าที่มีประสบการณ์มานั้น พบว่า ผู้ที่ไม่มีพรสวรรค์ในการเขียนก็สามารถแสวงหาความสำเร็จที่จะเขียนได้ ถ้าผู้นั้นมีแนวทางในการปฏิบัติให้ถูกต้องที่จะนำเอาหลักเกณฑ์ต่างๆ ในการเขียนมาใช้ให้ถูกทาง ตลอดจนถึงการหมั่นฝึกฝนตนเองให้เกิดความชำนาญ ทั้งนี้เนื่องจากการเขียนเป็นทักษะของการสงภาษา ซึ่งจะต้องอาศัยการฝึกฝนบ่อยๆ พยายามปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้น ก็จะช่วยให้ผู้นั้นพัฒนาในการเขียนได้

ตาราง 15 แสดงการสังเคราะห์แนวทางการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

เฮเดน (Hayden, 1971)	กระทรวงศึกษาธิการ (2551)	อัจฉรา ชีวพันธ์ (2554)
เจตนาและพฤติกรรมของครูมีอิทธิพลต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของเด็กนักเรียน	ควรเริ่มให้เด็กรู้จักสร้างคำการสร้างคำศัพท์ เรียนรู้การเขียนประโยคและเรื่องราว 1. ครูให้ความรักและความสนใจ 2. การอ่านและฟังมากๆ ช่วยเพิ่มข้อมูลและให้เกิดความคิดกว้างขวางในการเขียน 3. การเก็บบันทึก จดบันทึกข้อมูลและงานเขียนที่ดีมาเป็นแนวในการเขียนของตน 4. การสังเกต จดจำ เลือกสาระสำคัญและนำคำมาเขียนได้อย่างน่าสนใจ 5. นิสัยรักการท่องเที่ยวเพื่อหาประสบการณ์เป็นข้อมูลในการเขียนเชิงสร้างสรรค์	1. ครูมีบุคลิกภาพที่สร้างสรรค์ - จัดกิจกรรมเร้าใจ กระตุ้นและเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกทางความคิดด้านต่างๆ รับฟังความคิดเห็น ชมเชยและให้กำลังใจ มีประชาธิปไตยในการสอน 2. จัดบรรยากาศจูงใจ ไม่น่าเบื่อ 3. เริ่มจากสิ่งใกล้ตัว จากเหตุการณ์หรือประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็ก 4. ยั่วยุให้มีความคิดที่แตกฉานคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ คิดคล่อง คิดยืดหยุ่น และคิดริเริ่ม 5. สนุกสนานในการเขียน จัดการสอนให้มีชีวิตชีวาโดยคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลเปิดโอกาสให้แสดงออกทางความคิด 6. ฝึกผู้เรียนให้เกิดทักษะ หมั่นฝึกฝน ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

ตาราง 16 แสดงการวิเคราะห์แนวทางการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

นักวิชาการศึกษา	แนวทางการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์					
	พฤติกรรมและบุคลิกภาพของครูให้ความรักความสนใจรับฟังความคิดเห็น ชมเชยให้กำลังใจ	จัดบรรยากาศจูงใจไม่น่าเบื่อ เก็บบันทึกข้อมูล ความรู้ มาประยุกต์	เริ่มจากสิ่งใกล้ตัวจากเหตุการณ์ประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็ก ให้อ่านและฟังมากๆ ช่วยทำให้เกิดความคิดและเพิ่มข้อมูล	ยั่วยุให้มีความคิดที่แตกฉาน (คิดสร้างสรรค์) คิดคล่อง คิดยืดหยุ่น คิดริเริ่ม	สนุกสนานในการเขียน จัดการสอนให้มีชีวิต คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้แสดงความคิดและประสบการณ์	ฝึกผู้เรียนให้เกิดทักษะ หมั่นฝึกฝนการเขียน และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
เฮเดน (Hayden, 1971)	✓					
กระทรวงศึกษาธิการ (2551)	✓	✓	✓		✓	
อัจฉรา ชีวพันธ์ (2554)	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	3	2	2	1	2	1

จากข้อมูลข้างต้นอาจสรุปแนวทางในการสอนเขียงเชิงสร้างสรรค์ ได้ดังนี้

1. พฤติกรรมและบุคลิกภาพของครูให้ความรักความสนใจ รับฟังความคิดเห็น ชมเชยให้กำลังใจเด็ก

2. จัดบรรยากาศจูงใจไม่น่าเบื่อ ให้ผู้เรียนได้ลงมือเก็บบันทึกข้อมูล ความรู้ มาประยุกต์เพื่อเป็นข้อมูลในการเขียน

3. เริ่มสอนจากสิ่งใกล้ตัว อาจเริ่มจากเหตุการณ์หรือประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็ก ให้อ่านและฟังมากๆ ช่วยทำให้เกิดความคิดและเพิ่มข้อมูล

4. ยั่วยุให้มีความคิดที่แตกฉาน ให้เกิดคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ การคิดคล่อง การคิดยืดหยุ่น การคิดริเริ่ม

5. สนุกสนานในการเขียน จัดการสอนให้มีชีวิต คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนเปิดโอกาสให้แสดงความคิดและประสบการณ์

6. ฝึกผู้เรียนให้เกิดทักษะ หมั่นฝึกฝนการเขียน และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

หลักการจัดกิจกรรมในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

หลักการจัดการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญยิ่งต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้มีประสิทธิภาพ นักการศึกษาหลายคน ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ และได้เสนอแนะหลักการไว้ ดังนี้

สมิธ (Smith, 1973, p. 9) ได้เสนอหลักเกณฑ์ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้ คือ

1. ผลงานที่ถือว่าเกิดจากการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น สิ่งแรกที่จะต้องคำนึงถึงคือจะต้องเป็นสิ่งใหม่ที่แตกต่างออกไปจากเดิม หรือมีลักษณะเฉพาะตัว เช่น เด็กอาจคิดรูปแบบของโคลงกลอนขึ้นใหม่

2. จะต้องเน้นความคิดแบบอเนกนัย (divergent thinking) คือรวมความรู้ ความคิด ความจริง ความเข้าใจ และทักษะต่าง ๆ ที่เรียนรู้มาสร้างสิ่งใหม่ คิดคำตอบใหม่หลาย ๆ คำตอบ มิใช่เพียงคำตอบเดียว

3. ผู้สอนจะต้องใช้กลวิธีที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด พัฒนาความคิดของตนเอง และมีอิสระที่จะแสดงความคิดของตนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งครูอาจจะใช้วิธีตั้งคำถาม หรือสร้างสถานการณ์ขึ้น แต่ในขณะเดียวกันควรจะมีช่วงเวลาให้เด็กได้ผ่อนคลายความตึงเครียดบ้าง

4. ก่อนที่จะลงมือเขียนแต่ละครั้ง ครูควรจะให้เด็กได้ตั้งจุดมุ่งหมายและสำรวจความคิดของตนเองเสียก่อน และครูควรจะมีบทบาทเพียงเพื่อช่วยเหลือ ชี้แนะให้นักเรียนเกิดแนวความคิดเท่านั้น

5. ควรจะกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมให้สัมพันธ์กับความคิดใหม่และจะต้องสนับสนุนส่งเสริมให้นำความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่เล่าเรียนมา มาใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน

6. ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น กระบวนการในการทำงานสำคัญเท่ากับผลงาน กระบวนการนี้เริ่มตั้งแต่ช่วงเวลาเตรียมตัวผู้เขียนได้รับปัญหา ช่วงเวลาที่ผู้เขียนขบคิดปัญหา ช่วงเวลาที่มองเห็นปัญหากระจ่างชัด ช่วงเวลาที่เกิดแนวความคิด และช่วงเวลาที่ผลงานสำเร็จและประเมินผล

7. จะต้องจัดสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทั้งสถานการณ์ทางกาย เช่น ห้องเรียนสะดวกสบาย ที่นั่งเหมาะสม อุปกรณ์ครบครัน และจัดสถานการณ์ทางจิตใจคือการสร้างบรรยากาศให้เกิดความเชื่อมั่น และมีอิสระในการคิดหรือเขียน

8. การสอนแบบสร้างสรรค์จะประสบผลสำเร็จมากกว่าล้มเหลว ถึงแม้เด็กบางคนจะทำไม่ได้ แต่นั่นเป็นประสบการณ์หนึ่งของเขา ซึ่งจะช่วยทำให้เข้าใจชีวิตและนำไปปรับปรุงบุคลิกภาพ

ของตนเอง อย่างไรก็ตาม ครูจะต้องพยายามไม่ให้เกิดความล้มเหลวบ่อย เพราะจะทำให้หมดกำลังใจ

9. ในการพิจารณาผลงานที่เกิดจากการสร้างสรรค์ ครูจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรเน้นและชมเชยในเรื่องของความแปลกใหม่ ลักษณะเฉพาะตัว ความคิดริเริ่มและความเป็นตัวของตัวเองในแต่ละคน ในขณะเดียวกัน ควรจะให้เด็กได้เสนอผลงานเพื่อให้เพื่อนๆ ได้ช่วยกันวิพากษ์วิจารณ์ จะเป็นการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้ดีขึ้น

10. จะต้องอาศัยกระบวนการแบบประชาธิปไตย เช่น การเปลี่ยนบทบาทระหว่างครูกับนักเรียน และการจัดห้องเรียน โดยยึดหลักประชาธิปไตย

นอกจากนี้ การเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ผู้เขียนต้องคำนึงถึงผู้อ่านด้วยว่า เป็นใคร อยู่ในระดับใด อุปนิสัยอย่างไร เพื่อจะได้ใช้ภาษาและกลวิธีการเขียนได้ถูกต้อง เหมาะสม ควรเริ่มต้นและจบอย่างประทับใจ ใช้ภาษาสละสลวย อ่านง่าย ไม่สับสน ดำเนินเรื่องให้สนุก แต่ควรระวังการใช้ภาษาเขียนและภาษาพูดให้ถูกกาลเทศะ เขียนเรื่องให้ตรงจุด ทิ้งท้ายคม และเขียนอย่างมีชีวิตจิตใจ ส่วนการตั้งชื่อเรื่อง ควรครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด อาจจะใช้การเล่นคำ สำนวน ให้น่าสนใจ ใช้คำที่มีความขัดแย้ง ชวนให้ฉงน และอาจตั้งเป็นคำถามหรืออาจจะให้ความเปรียบก็ได้

อัจฉรา ชีวพันธ์ (2554, น. 9) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการจัดกิจกรรมในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ว่าในการจัดกิจกรรมการสอนเขียนสร้างสรรค์นั้น ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ดังนั้น ครูควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ให้มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน โดยจะต้องคำนึงถึงหลักสูตรในระดับชั้นต่างๆ ว่ามีจุดมุ่งหมายทำเพื่ออะไร กิจกรรมต่างๆ นั้นสนองวัตถุประสงค์ใดในหลักสูตร
2. การจัดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ ควรมีการสัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ด้วย
3. จัดลำดับความยากง่ายของกิจกรรมให้เหมาะกับผู้เรียน
4. ใช้สื่อที่จูงใจเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ และรักในการเขียน
5. ให้ผู้เรียนสามารถใช้จินตนาการในการแสดงความรู้สึกนึกคิดอย่างอิสระ

ตาราง 17 แสดงการสังเคราะห์หลักการจัดกิจกรรมในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

สมิธ (Smith, 1973)	อัจฉรา ชีวพันธ์ (2554)
1. คำนึงถึงความเป็นงานเขียนที่ใหม่มีลักษณะเฉพาะตัว 2. จะต้องเน้นความคิดแบบอเนกนัย(divergent thinking) 3. ผู้สอนใช้กลวิธีที่กระตุ้นให้ผู้เรียนผ่อนคลาย พัฒนาความคิด และมีอิสระที่จะแสดงความคิดอย่างเต็มที่ 4. ครูควรให้ผู้เรียนตั้งจุดมุ่งหมายและสำรวจความคิดของตนเองเสียก่อนที่จะลงมือเขียน ครูควรมีบทบาทเพียงผู้ช่วยเหลือชี้แนะให้ผู้เรียนเกิดแนวความคิดเท่านั้น 5. กระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมให้สัมพันธ์กับความคิดใหม่ สนับสนุนให้นำความรู้และทักษะต่างๆ ที่เรียนมามาใช้แก้ปัญหา 6. ให้ความสำคัญกับกระบวนการเท่าๆ กับผลงาน ได้แก่ การเตรียมพร้อมกับปัญหา ขบคิดปัญหา กระจ่างปัญหา เกิดแนวความคิด ผลงานสำเร็จ และการประเมินผล 7. จัดสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทั้งทางกาย และทางจิตใจ 8. ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากความล้มเหลวบ้างแต่อย่าปล่อยจนหมดกำลังใจซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ 9. ครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเน้นการชมเชยในความแปลกใหม่ ลักษณะเฉพาะตัว ความคิดริเริ่มและ ความเป็นตัวของตัวเอง ให้ผู้เรียนได้เสนอผลงานกับเพื่อนเพื่อให้ช่วยวิพากษ์วิจารณ์เพื่อพัฒนางานของตน 10. ต้องอาศัยกระบวนการแบบประชาธิปไตยในการเรียนรู้	1. ให้มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน คำนึงถึงหลักสูตรแต่ละระดับ สนองวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2. ควรให้ผู้เรียนมีการสัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ด้วย 3. จัดลำดับความยากง่ายของกิจกรรมให้เหมาะกับผู้เรียน 4. ใช้สื่อที่จูงใจเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่และรักการเขียน 5. ให้ผู้เรียนสามารถใช้จินตนาการแสดงความรู้สึกนึกคิดอย่างอิสระ

จากข้อมูลข้างต้นอาจสรุปหลักการจัดกิจกรรมในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ได้ดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนโดยคำนึงถึงการสนองวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแต่ละระดับชั้น
2. จัดลำดับความยากง่ายของกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน
3. เน้นความคิดแบบอเนกนัย (divergent thinking)
4. คำนึงถึงความแปลกใหม่ เป็นงานเขียนใหม่ที่แตกต่างออกไปจากเดิม มีลักษณะเฉพาะตัว
5. ใช้สื่อที่จูงใจเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่และรักการเขียน
6. ผู้สอนใช้กลวิธีที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด พัฒนาความคิด และมีอิสระที่จะแสดงความคิดของตนได้อย่างเต็มที่ มีความผ่อนคลาย

7. ควรให้ผู้เรียนตั้งจุดมุ่งหมายและสำรวจความคิดของตนเองเสียก่อนที่จะลงมือเขียน ครูควรมีบทบาทเพียงผู้ช่วยเหลือชี้แนะให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดเท่านั้น

8. ควรให้ผู้เรียนมีการสัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมให้สัมพันธ์กับความคิดใหม่ สนับสนุนให้นำความรู้และทักษะต่างๆ ที่เล่าเรียนมา มาใช้ในการแก้สถานการณ์ต่างๆ

9. ให้ความสำคัญกับกระบวนการเท่าๆ กับผลงาน ได้แก่ ช่วงเวลาเตรียมพร้อมกับปัญหา ช่วงเวลาขบคิดปัญหา ช่วงเวลามองเห็น/กระจ่างปัญหา ช่วงเวลาที่เกิดแนวความคิด ช่วงเวลาที่ผลงานสำเร็จ และการประเมินผล

10. ต้องจัดสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ทั้งทางกาย ได้แก่ บรรยากาศสะดวก สบาย ทางจิตใจ เช่น เกิดความกระตือรือร้นมีอิสระในการคิดสร้างสรรค์

11. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากความล้มเหลวบ้างแต่อย่าบ่อยจนหมดกำลังใจซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์

12. ครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเน้นการชมเชยในความแปลกใหม่ ลักษณะเฉพาะตัว ความคิดริเริ่มและความเป็นตัวของตัวเอง ให้ผู้เรียนได้เสนอผลงานกับเพื่อนเพื่อให้ช่วยวิพากษ์วิจารณ์เพื่อพัฒนางานของตน

13. ต้องอาศัยกระบวนการแบบประชาธิปไตยในการเรียนรู้

นอกจากนี้ การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นผู้สอนควรให้ผู้เรียนคำนึงถึงผู้อ่านด้วยว่าเป็นใคร อยู่ในระดับใด อุปนิสัยอย่างไร เพื่อจะได้ใช้ภาษาและกลวิธีการเขียนได้ถูกต้อง เหมาะสม ควรเริ่มต้นและจบอย่างประทับใจ ใช้ภาษาสละสลวย อ่านง่าย ไม่สับสน ดำเนินเรื่องให้สนุก แต่ควรระวังการใช้ภาษาเขียนและภาษาพูดให้ถูกกาลเทศะ เขียนเรื่องให้ตรงจุด ทิ้งท้ายคม และเขียนอย่างมีชีวิตจิตใจ ส่วนการตั้งชื่อเรื่อง ควรครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด อาจจะใช้การเล่นคำสำนวน ให้น่าสนใจ

การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์นับว่าเป็นงานเขียนที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์เฉพาะบุคคล เป็นการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการ ที่มีลีลาแปลกใหม่ของแต่ละคน ซึ่งจะมีแนวความคิด ความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลายแตกต่างกัน จึงทำให้งานเขียนเชิงสร้างสรรค์แต่ละชิ้นมีคุณค่าแตกต่างกันออกไป ซึ่งการประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นจะมีลักษณะคล้ายกับการเขียนสื่อสารทั่วไป แต่เกณฑ์ที่ประเมินจะมีลักษณะเฉพาะ มีหลักเกณฑ์แน่นอน เที่ยงตรง และครอบคลุมไปทุก ๆ ด้านของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1. ประเภทของแบบทดสอบทักษะการเขียน

แบบทดสอบที่ใช้ในการประเมินทักษะการเขียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบแบบปรนัยและแบบอัตนัย นักวิชาการได้กล่าวถึงแบบทดสอบการเขียนไว้ ดังนี้

ลาโด (Lado, 1964, p. 250) กล่าวถึงวิธีการวัดและประเมินผลความสามารถในการเขียนว่า ในการจัดการเรียนการสอนเขียน ผู้สอนสามารถใช้ได้ทั้งข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัย โดยข้อสอบแบบปรนัยจะใช้ในการวัดความสามารถในการเรียงลำดับเนื้อหา การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การสะกดคำ โครงสร้างทางไวยากรณ์และคำศัพท์ ในขณะที่ข้อสอบแบบอัตนัยจะใช้วัดความสามารถในการเขียนเนื้อเรื่องและการจัดลำดับความ

คอนเนเกอร์ (Konneker, 1982, p. 28) ได้เสนอแนะวิธีการวัดความสามารถในการเขียนว่า ผู้สอนควรใช้การทดสอบแบบอัตนัย ซึ่งช่วยวัดความสามารถทางการเขียนในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความสอดคล้องของเนื้อหากับเรื่องที่เขียน (Relevance)
2. ความสละสลวยในการเรียบเรียงเนื้อหาอย่างต่อเนื่องเป็นเหตุเป็นผล (Fluency)
3. การใช้คำศัพท์และสำนวนที่เหมาะสม (Vocabulary)
4. ความถูกต้องทางหลักการใช้ภาษา (Grammatical)
5. ความรู้ในเรื่องหลักเกณฑ์การเขียนและกลไกของภาษา (Mechanics)

สุภาณี ชินวงศ์ (2543, น. 64-67) ได้จำแนกประเภทของแบบทดสอบทักษะการเขียนออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. แบบทดสอบการเขียนแบบปรนัย ซึ่งเป็นแบบทดสอบความสามารถทางการเขียนทางอ้อมที่มีฐานมาจากความคิดที่ว่าภาษาสามารถแยกออกเป็นองค์ประกอบต่างๆ ได้และองค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้นำมาแยกทดสอบได้ ข้อดีของแบบทดสอบประเภทนี้ คือ มีความเที่ยงสูง วัดได้แน่นอน แต่ใช้ในการทดสอบความสามารถในการแก้ไขงานเขียนเท่านั้นเนื่องจากไม่ได้แสดงให้เห็นถึงวิธีที่ผู้เขียนเรียบเรียงความคิดและการนำคำศัพท์และหลักการใช้ภาษาที่เรียนมาใช้ในการเขียน

2. แบบทดสอบการเขียนแบบอัตนัย เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถทางการเขียนโดยตรง เนื่องจากผู้เรียนจะต้องนำกฎเกณฑ์ไวยากรณ์และคำศัพท์ที่เรียนมาใช้ในการเขียน ซึ่งเป็นการวัดทักษะย่อยทางภาษาหลายด้านในเวลาเดียวกัน ข้อดี ของแบบทดสอบประเภทนี้ คือ กำหนดหัวข้อให้เขียนได้ง่ายและเป็นการวัดความสามารถ ทางการเขียนอย่างแท้จริง แต่มีข้อจำกัดในด้านการตรวจที่ค่อนข้างยากและมีความเที่ยงน้อยกว่าแบบปรนัย อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถหลีกเลี่ยงการใช้สำนวน รูปแบบภาษาที่ตนไม่รู้ได้ ดังนั้น ผู้สร้างแบบทดสอบอาจกำหนดให้ผู้เรียน

เขียนจากข้อมูลที่กำหนดให้ ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทดสอบได้ว่าผู้เรียนมีความสามารถทางการเขียนในด้านที่ผู้สอนต้องการประเมินหรือไม่

กล่าวโดยสรุป แบบทดสอบที่ใช้ในการประเมินทักษะการเขียนมี 2 ประเภท ได้แก่ 1. แบบทดสอบแบบปรนัย ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่มีเกณฑ์การวัดที่แน่นอนและมีความเที่ยงสูง แต่ไม่สามารถวัดความคิดและวิธีการเรียบเรียงความคิดของผู้เขียน ตลอดจนการใช้สำนวนภาษาของผู้เขียนได้ และ 2. แบบทดสอบแบบอัตนัย เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถในการเขียนโดยตรง สามารถใช้วัดความสามารถของผู้เขียนได้ตามองค์ประกอบของการประเมินการเขียนด้านต่างๆ ได้อย่างครอบคลุม

ดังนั้นเพื่อเป็นการวัดความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนอย่างแท้จริง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แบบทดสอบการเขียนแบบอัตนัยมาใช้วัดความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน

2. เกณฑ์การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การศึกษาเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีนักการศึกษาหลายคนได้กล่าวถึงเกณฑ์สำหรับประเมิน ดังนี้

โอแฮร์ (O'Hare 1973, p. 50) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า เกณฑ์ในการพิจารณางานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ควรจะพิจารณาในด้านความคิด จินตนาการ ความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องและลีลาในการเขียน นอกจากนี้ควรพิจารณาด้านกลไกในการเขียนอีกด้วย

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2518, น. 9-12) ได้เสนอแนะวิธีประเมินผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า ข้อที่ควรพิจารณาในการตรวจแก้งานเขียนและหลักการให้คะแนนนั้น จะต้องพิจารณาดูทุกแง่ทุกมุมเท่าที่จะทำได้ อย่าเจาะจงพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว และควรพิจารณาในข้อต่อไปนี้

1. เนื้อเรื่องควรพิจารณาแนวคิดหรือแนวเรื่องการจัดระเบียบความคิด การอ้างเหตุผล การขยายความและความแจ่มแจ้ง ชัดเจน

2. การใช้ภาษาควรพิจารณาระดับของภาษาที่ใช้ว่าถูกต้องตามกาลเทศะ และลักษณะของเรื่อง พิจารณาการใช้คำ ประโยค การเขียนย่อหน้า การเว้นวรรคตอน การใช้สำนวนโวหาร คำพังเพยและสุภาษิตต่าง ๆ

3. รูปแบบควรพิจารณาเฉพาะการเขียนที่มีแผนแน่นอนว่า ทำได้ถูกทุกรูปแบบการเขียนชนิดนั้นๆ หรือไม่ เช่น เรียงความ บทความ

4. กลไกประกอบการเขียนอื่น ๆ ได้แก่ สะกด การันต์ ลายมือ ความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อย

วรรณี โสมประยูร (2524) ได้กล่าวถึง เกณฑ์ในการพิจารณางานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไว้สรุปดังนี้

1. เนื้อเรื่อง ควรมีแนวคิดหรือแนวเรื่องที่แปลกใหม่ ตรงจุดหมายชวนติดตาม แสดงถึงความรู้ดีและความคิดดีของผู้เขียน ประกอบกับสามารถจัดลำดับความคิดได้อย่างมีเอกภาพ ถูกต้องสมบูรณ์ มีสัมพันธภาพ รู้จักเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมมาผสมผสานกัน รู้จักเน้นลำดับความสำคัญและลำดับความคิดเป็นหมวด ๆ ตามขั้นตอนที่ถูกต้อง และสามารถอ้างเหตุผลได้อย่างถูกต้องสอดคล้องกันไม่สรุปผิดหรืออ้างเหตุผลที่มีหลักฐานไม่เพียงพอ รวมทั้งเนื้อหาที่ดีต้องมีความแจ่มแจ้งชัดเจน

2. การใช้ภาษา ควรใช้ให้เหมาะกับกาลเทศะและลักษณะของเรื่องใช้คำให้ตรงความหมาย กระชับ เข้าใจง่าย สละสลวย รู้จักใช้คำหลากหลายและถูกต้องตามความนิยมและระเบียบแบบแผน ประโยคควรกะทัดรัด ชัดเจนและแจ่มแจ้ง เรียงลำดับคำในประโยคได้ถูกต้องและเหมาะสม ไม่ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง รวมทั้งสามารถใช้สำนวนโวหาร สุภาษิต คำพังเพยได้ถูกต้องสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

3. รูปแบบ ใช้พิจารณาสำหรับการเขียนที่มีแบบแผนที่แน่นอน ได้แก่ เรียงความ บทความ จดหมาย ย่อความ สุนทรพจน์ บันทึกการประชุม รายงานการวิจัย ฯลฯ

4. กลไกประกอบการเขียน ได้แก่ ลายมือ สะกดการันต์ ความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อย

เสาวลักษณ์ รัตนวิชช์ (2531, น. 54-55) กำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนเรื่องไว้ ดังนี้

1. การลำดับเรื่อง ได้แก่ การเรียบเรียงเนื้อความอย่างต่อเนื่องตามลำดับ ไม่สับสน

2. การลำดับความคิด ได้แก่ การสื่อความคิดที่ชัดเจน ผู้อ่านเมื่ออ่านแล้วเข้าใจถึงความต้องการของผู้เขียน

3. การใช้ภาษา ได้แก่ การใช้คำ การผูกประโยค การสะกดคำ ไวยากรณ์ใช้อย่างถูกต้อง

4. การสื่อความหมาย ได้แก่ การเขียนที่สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องทั้งหมดได้

กรรณิการ์ พวงเกษม (2534, น. 149) ได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยกำหนดหัวข้อในการให้คะแนนการจัดอันดับคุณภาพ ดังนี้

1. ความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาสอดคล้องกับภาพ
2. การเรียบเรียงจัดลำดับความคิด
3. ความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2545) ได้ให้หลักในการประเมินผลงานการเขียนว่า การที่จะตัดสินว่างานชิ้นใด เป็นงานสร้างสรรค์ ต้องยึดหลักการพิจารณาไว้ 4 ประการคือ

1. ให้ความคิดแปลกใหม่ หมายถึง ความคิดที่ไม่ได้ซ้ำแบบหรือมิได้ลอกเลียนแบบผู้อื่น มาเป็นความคิดที่ผู้เขียนคิดขึ้นเอง หรือดัดแปลงอย่างแยบคายด้วยภูมิปัญญาของตัวเอง

2. ใช้ภาษาคมคาย กะทัดรัด ทั้งนี้ต้องเป็นภาษาที่ไม่ผิดแปลกไปจากระเบียบของภาษาที่เป็นที่ยอมรับกัน

3. สามารถเร้าความรู้สึกของผู้รับสาร อาจจะเป็นความขบขัน ความเศร้า ความปิติยินดี ความพิศวง ความซาบซึ้ง ความอาลัย ฯลฯ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันก็ได้

4. เป็นประโยชน์ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม เช่น ให้ข้อคิดในการดำรงชีวิต ชี้ให้เห็นคุณโทษของการกระทำบางอย่าง

อัจฉรา วงศ์โสธร (2538, น. 81) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การประเมินความสามารถทางการเขียน 8 ด้าน ประกอบด้วย

1. ความถูกต้องด้านการใช้ภาษา
2. ความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา
3. การมีจุดเน้นของความคิดและการนำเสนอที่ชัดเจน
4. ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดและความสมดุลของการนำเสนอ
5. การใช้เทคนิควิธีการนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสม
6. การนำเข้าสู่เรื่องได้อย่างน่าสนใจ
7. การดำเนินเรื่องอย่างสัมพันธ์กันและการให้ข้อมูลสนับสนุนความคิด
8. การสรุปเรื่องเพื่อให้เห็นประเด็น

กระทรวงศึกษาธิการ (2545) ได้กำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบวัดความสามารถการเขียนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโครงการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีการศึกษา 2545 ไว้ ดังนี้ คือ การให้คะแนนการเขียนที่มีแบบแผนหรือรูปแบบ ได้แก่ การเขียนเรียงความ นิทาน เรื่องเล่า บทความ จดหมาย ย่อความ เป็นต้น

เกณฑ์การประเมินการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ตามหัวข้อที่กำหนด มีคะแนนเต็ม 10 คะแนน การตรวจให้คะแนนพิจารณา 4 ประเด็น คือ

1. รูปแบบ หมายถึง ความถูกต้องตามลักษณะการเขียนเรียงความ ได้แก่ คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป คะแนนเต็ม 2 คะแนน

2. การใช้ภาษา หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในเรื่องอักขรวิธี การใช้คำ สำนวนโวหาร ตรงความหมาย และเหมาะสม การเขียนประโยคถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ การใช้คำเชื่อมประโยคเชื่อมข้อความถูกต้อง ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย คะแนนเต็ม 3 คะแนน

3. เนื้อหาสาระ หมายถึง เนื้อหาสาระของเรื่อง เนื้อเรื่องน่าสนใจชวนติดตาม คะแนนเต็ม 3 คะแนน

4. นิสัยที่ดีในการเขียน หมายถึง ลักษณะของชิ้นงานโดยภาพรวม ความสะอาดเรียบร้อย ตัวหนังสือชัดเจน อ่านง่าย คะแนนเต็ม 2 คะแนน

จากเกณฑ์การประเมินผลความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดน้ำหนักการให้คะแนนตามองค์ประกอบของงานเขียนตามตารางวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง 18 แสดงการวิเคราะห์เกณฑ์การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์

O'Hare (1973)	ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2518)	วรรณี โสมประยูร (2524)	กรรณิการ์ พวงเกษม (2534)	เสาวลักษณ์ รัตนวิชช์ (2531)	กรม วิชาการ (2535)	อัจฉรา วงศ์โสธร (2538)	กระทรวง ศึกษาฯ (2545)
พิจารณา 1. ด้านความคิดจินตนาการ 2.ความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องและลีลาในการเขียน	1. เนื้อเรื่อง พิจารณาจากแนวคิดหรือแนวเรื่องการจัดระเบียบความคิด 2. การใช้ภาษา พิจารณาจาก -ระดับของภาษา - การใช้คำ - ประโยค - การเขียนย่อหน้า - การเว้นวรรคตอน - การใช้สำนวนโวหาร	1. เนื้อเรื่อง -แนวคิดแปลกใหม่ตรงจุดหมายชวนติดตาม -แสดงความรู้ความคิดที่ดี -จัดลำดับความคิดมีเอกภาพ และมีสัมพันธภาพ -เนื้อหามีความแจ่มแจ้งชัดเจน 2. การใช้ภาษา -เหมาะกับกาลเทศะและลักษณะของเรื่อง	1. ความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาสอดคล้องกับภาพ 2. การเรียบเรียงจัดลำดับความคิด 3. ความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษา	1. การลำดับเรื่อง - การเรียบเรียงเนื้อความต่อเนื่องไม่สับสน 2. การลำดับความคิดสื่อชัดเจน 3. การใช้ภาษา - การใช้คำ -การผูกประโยค - การสะกดคำ -ใช้ไวยากรณ์ถูกต้อง 4. การสื่อความหมาย	1. ให้ความคิดแปลกใหม่ -ไม่ซ้ำแบบหรือลอกเลียนผู้อื่น -ดัดแปลงอย่างแยบคายด้วยภูมิปัญญาของตนเอง 2. ใช้ภาษา - คมคาย กะทัดรัด - เป็นภาษาที่ไม่ผิดแปลกไปจากระเบียบของภาษาที่ยอมรับกัน	1.ความถูกต้องด้านการใช้ภาษา 2. ความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา 3. การมีจุดเน้นของความคิดและการนำเสนอที่ชัดเจน 4. ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดและความสมดุลของการนำเสนอ	1.รูปแบบ -ความถูกต้องตามลักษณะการเขียน 2. การใช้ภาษา -ความถูกต้องเหมาะสมในเรื่องอักขรวิธี - การใช้คำสำนวนโวหารตรงตามความหมายและเหมาะสม -การเขียนประโยคถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

ตาราง 18 (ต่อ)

O'Hare (1973)	ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2518)	วรรณี โสมประยูร (2524)	กรรณิการ์ พวงเกษม (2534)	เสาวลักษณ์ รัตนวิชช์ (2531)	กรม วิชาการ (2535)	อัจฉรา วงศ์โสธร (2538)	กรม วิชาการ (2545)
	คำพังเพย และสุภาษิต 3. รูปแบบ พิจารณา เฉพาะการ เขียนที่มีแผน แน่นอนตาม รูปแบบการ เขียนชนิดนั้นๆ 4. กลไก ประกอบ การเขียนอื่นๆ	-ใช้คำ ตรง ความหมาย กระชับ เข้าใจง่าย สละสลวย รู้จักหลากคำ - ประโยค กะทัดรัด ชัดเจน เรียงลำดับคำใน ประโยคเหมาะสม ไม่ใช้สำนวน ภาษาต่างประเทศ -ใช้เครื่องหมาย วรรคตอนถูกต้อง -ใช้สำนวนโวหาร สุภาษิตคำพังเพย ถูกต้องสอดคล้อง กับเนื้อเรื่อง 3. รูปแบบ พิจารณาการ เขียนที่มีแบบแผน ที่แน่นอน 4. กลไก ประกอบการเขียน - ลายมือ สะอาด สะกดการันต์ ความเป็นระเบียบ		-การเขียนที่ สามารถทำให้ ผู้อ่านเข้าใจ เรื่องทั้งหมดได้	3. สามารถ เร้าความรู้สึก ของผู้รับสาร 4. เป็น ประโยชน์ไม่ ทางตรงก็ ทางอ้อม -ให้ข้อคิดใน การดำรงชีวิต -ชี้ให้เห็นคุณ โทษของการ กระทำ บางอย่าง	5. การใช้ เทคนิควิธี การนำเสนอ ข้อมูลที่ เหมาะสม 6. การนำเข้า สู่เรื่องได้อย่าง น่าสนใจ 7. การดำเนิน เรื่องอย่าง สัมพันธ์กัน และการให้ ข้อมูล สนับสนุน ความคิด 8. การสรุป เรื่องเพื่อให้ เห็นประเด็น	-การใช้ คำเชื่อม ประโยคเชื่อม ข้อความ ถูกต้อง -การใช้ภาษา เข้าใจง่าย 3. เนื้อหา สาระ -น่าสนใจ ชวนติดตาม 4. นิสัยที่ดี ในการเขียน -ลักษณะของ ชิ้นงานโดย ภาพรวม -ความสะอาด เรียบร้อย -ตัวหนังสือ ชัดเจน อ่าน ง่าย

การวิเคราะห์เกณฑ์การประเมินจากนักการศึกษาหลายท่านดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาสังเคราะห์เป็นประเด็นและรายละเอียดการประเมิน ดังนี้

ตาราง 19 แสดงการสังเคราะห์เกณฑ์การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์

เกณฑ์การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์	รายละเอียดการประเมิน
1. การนำเสนอเนื้อเรื่อง	- มีแนวคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร น่าสนใจชวนติดตาม มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ - การจัดลำดับความคิด การเรียบเรียงเรื่องชัดเจน มีเอกภาพและสัมพันธภาพ - เนื้อหาถูกต้องเหมาะสม
2. การใช้ภาษา	- ใช้ภาษาเข้าใจง่าย ถูกต้องตามอักขรวิธี - มีลีลาการเขียนคมคาย - การใช้คำตรงตามความหมาย กระชับ กะทัดรัด เข้าใจง่าย สละสลวย เลือกใช้คำได้หลากหลาย - การใช้ประโยค การผูกประโยคการเรียงลำดับคำในประโยคถูกต้องเหมาะสม ไม่ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ - การใช้คำเชื่อมประโยค - หลักการทางไวยากรณ์ อาทิ การย่อหน้า การเว้นวรรคตอน - การใช้สำนวนโวหาร สุภาษิต คำพังเพยถูกต้องสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง
3. มีคุณค่า	- เป็นประโยชน์ มีคุณค่าทั้งทางตรงและทางอ้อม - ให้ข้อคิด ให้คุณค่าด้านอารมณ์และสติปัญญา
4. รูปแบบ	- รูปแบบถูกต้องตามลักษณะ/แบบแผนของการเขียนต่างๆ เช่น เรียงความ บทความ บทประพันธ์ชนิดต่างๆ ฯลฯ
5. กลไกประกอบการเขียน	- นิสัยที่ดีในการเขียน - ลายมือชัดเจน อ่านง่าย สะอาด - ความเป็นระเบียบเรียบร้อย - การสะกดการันต์

จากการสังเคราะห์เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามองค์ประกอบของงานเขียน ดังนี้

1. ด้านการนำเสนอเนื้อเรื่อง คือ กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา มีแนวคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร สร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตน น่าสนใจชวนติดตาม มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ การจัดลำดับความคิดและการเรียบเรียงเนื้อหาชัดเจนเป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง มีเอกภาพและสัมพันธภาพ

2. ด้านการใช้ภาษา คือ ใช้ภาษาเข้าใจง่าย ถูกต้องตามอักขรวิธี มีลีลาการเขียนคมคาย การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนได้ถูกต้องตรงตามความหมาย กระชับ กะทัดรัด เข้าใจง่าย สละสลวย เลือกใช้คำได้หลากหลาย การใช้สำนวนโวหารถูกต้องสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เกิดจินตภาพ สร้างอารมณ์และความรู้สึกน่าสนใจ การเรียงลำดับคำในประโยคถูกต้องตามหลักภาษา ไม่ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความสมบูรณ์สื่อความหมายชัดเจน เลือกใช้ระดับภาษาถูกต้องเหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์และใช้ภาษาระดับเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง เขียนสะกดคำ ย่อหน้า เว้นวรรคตอนและใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง

3. ด้านคุณค่าของงานเขียน คือ ความสามารถในการนำเสนองานที่เกิดประโยชน์ มีสาระให้คุณค่าทางด้านอารมณ์ ความเพลิดเพลิน คุณค่าด้านสติปัญญาให้ข้อคิด และคุณค่าด้านการจรรโลงใจ

4. ด้านการนำเสนอรูปแบบ คือ การนำเสนอรูปแบบของงานเขียนถูกต้องครบถ้วนตามลักษณะ แบบแผน และองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทนั้นๆ

5. ด้านกลไกประกอบการเขียน คือ การแสดงออกถึงนิสัยที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจนอ่านง่าย สะอาด งานเขียนเป็นระเบียบเรียบร้อย การสะกดการันต์ถูกต้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์ (2549) ได้วิจัยเรื่อง การใช้แนวคิดเรื่องพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development) ของ วิก็อตสกี้ เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการเขียนภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา การวิจัยนี้มุ่งพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้พื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (ZPD) ของ วิก็อตสกี้ วิธีการพัฒนาประกอบด้วย 3 ระยะ คือ การศึกษาบริบทเพื่อบ่งชี้ความชัดเจนของปัญหาการเขียนของนักศึกษา ซึ่งพบว่าปัญหานี้เกิดจากความไม่เข้าใจและการใช้หลักไวยากรณ์ไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยสังเคราะห์ต้นร่างรูปแบบการเรียนการสอนการเขียนที่ใช้ ZPD แล้วนำไปทดลองใช้ด้วย Action Research 3 วงจร ที่มีแผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีประสิทธิผล ในระยะที่ 2 มีการบันทึกผลการใช้และการปรับแก้ไขอย่างต่อเนื่องในระยะที่ 3 เป็นการสดสอบโดยใช้การวิจัยกึ่งทดลองเพื่อยืนยันประสิทธิผลของรูปแบบนี้ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนการเขียนประกอบด้วย 3 ระยะที่นำเอา ZPD ไปใช้เพื่อให้นักศึกษาวิเคราะห์ระดับพัฒนาการที่เป็นจริง (Actual Development Level: ADL) ก่อนการสร้างความตระหนักในศักยภาพและปัญหาการเขียนของตนเอง ตลอดจนองค์ประกอบของการเขียนอนุเฉท เพื่อจะ

นำไปใช้ในการพัฒนางานเขียนโดยมีผู้สอน เพื่อน แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยีเข้าช่วย และต้องจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผู้สอนช่วยผู้เรียน และผู้เรียนช่วยตนเอง จนสามารถใช้พื้นที่รอยต่อพัฒนาการทำให้การเขียนของตนเองพัฒนาขึ้น

สุจิตรา เขียวศรี (2550) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบสอบบนเว็บวิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้การช่วยเสริมศักยภาพเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบสอบบนเว็บวิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้การช่วยเสริมศักยภาพเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบสอบบนเว็บที่พัฒนาขึ้น 3) นำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบสอบบนเว็บวิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้การช่วยเสริมศักยภาพเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งการดำเนินออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 22 คน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ระยะที่ 2 การทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนท้ายหาด จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 25 คน วัดทักษะการแก้ปัญหาก่อนและหลังเรียน และเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้ t –test ระยะที่ 3 การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบสอบบนเว็บวิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้การช่วยเสริมศักยภาพเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอน ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล 2) ผลการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และ 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา มีความเห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้

ลัดดาวัลย์ ไวยสุระสิงห์ และสุภาวดี นพรุจจินดา (2554) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงเพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี เป็นการวิจัยเชิงพัฒนามีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบและผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง เพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งดำเนินการวิจัยโดย 1) ศึกษาปัญหาและความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ 2) ศึกษาแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

3) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และ 4) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงในกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี จำนวน 80 คน ใช้เวลาในการทดลองสอน 15 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองการใช้รูปแบบประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 และแบบวัดความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 1) หลักการสำคัญของการจัดการเรียนการสอน 5 ประการ ได้แก่ 1. การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในบริบทที่เป็นจริง 2. ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากการกระทำการแก้ปัญหาและการมีปฏิสัมพันธ์ 3. ผู้เรียนต้องมีความกระตือรือร้น 4. ผู้สอนเป็นแหล่งความรู้และผู้อำนวยความสะดวก 5. แหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย และขั้นตอนการเรียนการสอน 5 ขั้น ได้แก่ 1.ขั้นกระตุ้นความรู้เดิม 2.ขั้นเสนอปัญหา 3.ขั้นแสนอแนวทางการแก้ปัญหา 4.ขั้นสรุปความคิดรวบยอด 5.ขั้นประยุกต์ใช้ 2) แผนการสอน 3) คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการเรียนรู้ตามสภาพจริง ส่วนผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทัศนีย์ มงคลรัตน์ และคณะ (2555) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนเน้นสมรรถภาพการอ่านและการเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนเน้นสมรรถภาพการอ่านและการเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 35 คน โดยการสุ่มกลุ่มอย่างง่าย โรงเรียน สามง่ามชนูปถัมภ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการสอน แบบทดสอบวัดสมรรถภาพการอ่านและการเขียนภาษาไทย แบบวัดเจตคติการอ่านและการเขียนภาษาไทย และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการสอนของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษา ด้านการอ่านมี 2 สมรรถภาพ คือ 1) การอ่านออกเสียง และ 2) การอ่านในใจ ซึ่งเป็นการอ่านเชิงวิเคราะห์ การเขียนมี 2 สมรรถภาพหลัก คือ 1) การเขียนเชิงสร้างสรรค์ และ 2) การเขียนเพื่อสื่อสาร ครูผู้สอน

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านและการเขียนภาษาไทย ซึ่งใช้การให้ความรู้ด้านการอ่านและการเขียนแล้วให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมโดยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติซ้ำๆ โดยใช้แบบฝึกการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อให้เกิดทักษะการอ่าน และการเขียน โดยการวัดด้วยการประเมินผลจากแบบทดสอบภาคปฏิบัติ การใช้เกณฑ์การวัดและประเมินผล 3-5 ระดับ 2. รูปแบบการสอนที่พัฒนา คือ รูปแบบการสอนเน้นสมรรถภาพการอ่านและการเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล โดยมีกระบวนการ 6 ขั้นตอน ($W4P_sW$) ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า รูปแบบการสอน ที่พัฒนามีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และผลการทดลองนำร่องพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนมีลำดับขั้นตอนที่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง 3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนา พบว่า 1) นักเรียนมีสมรรถภาพการอ่านหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนมีสมรรถภาพการอ่านภาษาไทยหลังการทดลองใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีสมรรถภาพการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักเรียนมีสมรรถภาพการเขียนหลังการทดลองใช้รูปแบบการสอนสูงกว่าก่อนเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) นักเรียนมีเจตคติต่อการอ่านและการเขียนภาษาไทย หลังเรียนโดยรูปแบบการสอนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก

มาราศี มีโชค (2557) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักแบบช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักแบบช่วยเสริมศักยภาพ เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 2) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นหลักแบบช่วยเสริมศักยภาพ เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวิธีดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน และทดลองนำร่องเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ โดยนำไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย เพชรบูรณ์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 จำนวน 34 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักแบบช่วยเสริมศักยภาพ เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการการจัดการเรียนรู้ และการวัดและการประเมินผล ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นศึกษาสถานการณ์ปัญหา ขั้นร่วมพิจารณาแนวคิด ขั้นมวลพิชิตปัญหา ขั้นร่วมใช้ปัญญาตรวจสอบ และขั้นเห็นชอบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักแบบช่วยเสริมศักยภาพ เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเท่ากับ 0.6872 2) ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักแบบช่วยเสริมศักยภาพ เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า 2.1) นักเรียนมีทักษะการคิดทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) นักเรียนมีทักษะการคิดทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.3) ผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ด้านการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนสามารถวิเคราะห์โจทย์ เลือกแนวทางการแก้ปัญหา และสามารถดำเนินการแก้ปัญหาได้สำเร็จ ด้านการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนสามารถระบุความสัมพันธ์ของข้อมูล และให้เหตุผลในการลงข้อสรุปในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัญหาได้อย่างสมเหตุสมผล ด้านการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานที่แสดงถึงกระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่ต้นจนได้คำตอบของปัญหา โดยมีการระบุขั้นตอนการแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจน มีการนำเสนอรายละเอียด ระบุเป็นขั้นตอน ด้านการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนสามารถนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ในเรื่องอื่นๆ มาเชื่อมโยงในการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันได้ ด้านการสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนสามารถใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์ในการนำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาที่กำหนด 2.4) ผลการศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ แต่ละขั้นตอน ได้แก่ ขั้นศึกษาสถานการณ์ปัญหา พบว่า นักเรียนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา โดยการเชื่อมโยงความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมเข้ากับสถานการณ์ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ขั้นร่วมพิจารณาแนวการคิด พบว่า นักเรียนสามารถกำหนดประเด็นที่ต้องศึกษาและแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ขั้นมวลมิตรพิชิตปัญหา พบว่า นักเรียนสามารถเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ปัญหาและแก้ปัญหาได้

สำเร็จ ขั้นร่วมใช้ปัญญาตรวจสอบ พบว่า นักเรียนสามารถอธิบายกระบวนการแก้ปัญหาร่วมกันภายในกลุ่มได้อย่างถูกต้องและสมเหตุสมผล และขั้นเห็นชอบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานในชั้นเรียนได้อย่างเป็นระบบ สมบูรณ์ ชัดเจน

ปริญญภาษ สีทอง และคณะ (2559) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วยการเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมความสามารถในการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ คือ 1) เพื่อสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วยการเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมความสามารถในการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 2) เพื่อใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วยการเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมความสามารถในการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 สร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 2 การใช้และการศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน กลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลสวรรคโลกประชาสรรค์ สังกัดเทศบาลเมืองสวรรคโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทยเป็นแบบเลือกตอบ แบบวัดฉบับนี้ ผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .22-.73 และมีค่าความเที่ยง .92 และแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทย เป็นแบบเขียนตอบ แบบวัดฉบับนี้ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.0 ทุกข้อ ผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน มีค่าความเที่ยง .91 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบมีแบบไม่อิสระ และการทดสอบทีแบบกลุ่มเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วยการเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมความสามารถในการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า 1.1 รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนามี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล รูปแบบการเรียนการสอนนี้ มีชื่อว่า PACPRAA Model ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม (Preparation: P) 2) ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis: A) 3) ขั้นสร้างชิ้นงาน (Creation : C) 4) ขั้นนำเสนอผลงาน (Presentation: P) 5) ขั้นสะท้อนความคิด (Reflection: R) 6) ขั้นเรียบเรียง

เรื่องใหม่ (Arrangement : A) 7) ขั้นประเมินผล (Assessment: A) ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 1.2 ดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วยการเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมความสามารถในการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2.1 ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วยการเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมความสามารถในการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พัฒนาขึ้น พบว่า 1.นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.2 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.3 นักเรียนมีพัฒนาการทักษะการเขียนสื่อสารภาษาไทยหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วยการเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในทุกประเด็นของการประเมินและนักเรียนมีทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.4 นักเรียนมีทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

โจเบ (Jobe, 1975) ได้วิจัยเรื่อง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนในการเลือกหัวข้อการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยเสรี ผลการวิจัยพบว่า เมื่อนักเรียนมีเสรีที่จะเลือกหัวข้อด้วยตนเอง นักเรียนมักจะเลือกเรื่องที่เพ้อฝัน เรื่องสัตว์และเรื่องส่วนตัว และอิทธิพลสำคัญในการเลือกหัวข้อนั้นมีผลจากแรงกดดันภายใน ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนจากประสบการณ์ตรงและจากหนังสือ

เซ็นต์ โรเมน (St. Romain, 1975) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความแตกต่างในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สิ่งเร้าที่แตกต่างกันดังนี้ 1.โดยการอภิปราย 2.ใช้ฟิล์มและภาพ ทดลองกับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยกลุ่มทดลองจัดกระทำดังนี้ 1.ให้เลือกเรื่องเอง 2.กำหนดเรื่องให้เขียนต่อไปเรื่อย ๆ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันแต่วิธีอภิปรายในกลุ่มทดลองจะทำให้เด็กเกิดความคิดริเริ่ม

เคนเนย์ (Keeney, 1976) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง จำนวนนักเรียน 276 คน เกี่ยวกับการเขียนแบบสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชอบเลือกเรื่องด้วยตนเอง ร้อยละ 67.40 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6 ใช้เวลาในการเรียนเรื่องต่อเนื่องกัน คิดเป็นร้อยละ57.20 และร้อยละ 4.30 ตามลำดับ ความยากในการเขียนเรื่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คือ การรวม

ความคิด เวลาน้อย ขาดเครื่องมือที่จะช่วยในการเขียนคำศัพท์และไม่มีสมาธิเนื่องจากเสียงรบกวน ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาเช่นเดียวกัน และมีปัญหาเพิ่มขึ้นมาบ้าง คือ การกำหนดเหตุการณ์และอุปนิสัยของตัวละคร

หยาง (Yang, 1999) ได้ศึกษาเปรียบเทียบธรรมชาติของปฏิสัมพันธ์ที่เป็นการช่วยเหลือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยยึดแนวคิดเรื่องการช่วยส่งเสริมต่อการเรียนรู้ของวีก็อตสกี้และนิยามคำว่าปฏิสัมพันธ์ที่มีการช่วยเหลือว่า หมายถึง ทั้งผู้สอนและผู้เรียนร่วมทำกิจกรรม ซึ่งเกี่ยวกับองค์ประกอบของการช่วยส่งเสริมต่อการเรียนรู้ที่มี 4 ประเภท คือ 1) การสร้างความเข้าใจร่วมกัน (Establishing share understanding) 2) การจัดระบบโครงสร้างในงาน (Structuring of tasks) 3) การสร้างข้อตกลงในการรับผิดชอบ (Negotiating of responsibility) 4) การกำกับอย่างต่อเนื่อง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้สอน 4 คน และผู้เรียนก่อนวัยเรียน 5 ปี จำนวน 76 คน ในกรุงไทเป ประเทศไต้หวัน วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตแบบธรรมชาติโดยสังเกตการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่ม และช่วงการเล่นโดยอิสระ ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีลักษณะการช่วยเหลือที่คล้ายคลึงกัน ส่วนในการกำกับอย่างต่อเนื่องพบว่า ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันในสถานภาพทางปฏิสัมพันธ์ที่หลากหลาย ในช่วงที่ใช้กระบวนการช่วยเหลือและสถานะแห่งปฏิสัมพันธ์แปรเปลี่ยนไปตามบริบทการสอนและที่สำคัญที่สุด ก็คือรูปแบบของการช่วยเหลือของผู้สอนและผู้เรียนที่มีต่อการช่วยเสริมต่อการเรียนรู้นั้นแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของปฏิสัมพันธ์

โช (Cho, 2001) ได้ศึกษาผลของการช่วยเสริมศักยภาพในการใช้เหตุผล ในรูปแบบอักษรและแบบกราฟิกในการให้เหตุผลและแก้ปัญหาในลักษณะของปัญหาที่ต่างกัน 2 รูปแบบในบริบทของกลุ่มร่วมมือแก้ปัญหา โดยผู้เรียนกลุ่มละ 3 คน ใช้เครื่องมือการเรียนออนไลน์ในการสนทนาโต้ตอบและช่วยสนับสนุนการแก้ปัญหา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับวิทยาลัยที่ศึกษาในวิชาเศรษฐศาสตร์ จำนวน 60 คน การช่วยเสริมศักยภาพในการให้เหตุผล แบ่งเป็นแบบตัวอักษรและกราฟิก คำถาม แบ่งออกเป็น ด้านความรู้ ความเข้าใจ และด้านการตัดสินใจ ตัวแปรตาม ได้แก่ องค์ประกอบของเหตุผลของผู้เรียนขณะมีการอภิปราย คุณภาพของการให้เหตุผลในการแก้ปัญหารายบุคคล องค์ประกอบของกระบวนการแก้ปัญหาระหว่างการอภิปรายกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า การช่วยเสริมศักยภาพแบบกราฟิกช่วยสนับสนุนการให้เหตุผลในการแก้ปัญหารายบุคคล ประเภทของปัญหาที่มีต่อการให้เหตุผลของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ปัญหาที่มีโครงสร้างน้อยทำให้มีการโต้แย้งระหว่างการอภิปรายกลุ่มและคุณภาพของการให้เหตุผลในการแก้ปัญหารายบุคคลมากขึ้น ผู้เรียนที่ได้รับการช่วยเสริมศักยภาพการให้เหตุผลแบบอักษรและแบบกราฟิก

จะสามารถสร้างองค์ประกอบในกระบวนการแก้ปัญหาระหว่างการอภิปรายกลุ่มได้มากกว่าผู้เรียนที่ได้รับการช่วยเสริมศักยภาพแบบอักษร

เอ็ดเลอร์ (Adler, 2002) ได้วิจัยบทบาทการปฏิบัติพัฒนาการเขียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาเลือกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่อาศัยในชุมชานเมืองนิวยอร์ก โดยมีผู้ร่วมวิจัย คือ ครู 4 คน และนักเรียน 24 คน โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ครูจะเปิดวิสัยทัศน์และคอยช่วยเหลือผู้เรียน พบว่าผู้เรียนได้ช่วยให้นักเรียนทำความเข้าใจในวิชาการ นักเรียนมีจินตนาการสูง ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการเขียนเชิงสร้างสรรค์พัฒนาขึ้น

ลี และซองเจอร์ (Lee, & Songer, 2004) ได้ศึกษาเพื่อทำความเข้าใจทฤษฎีการช่วยเสริมศักยภาพโดยศึกษาองค์ประกอบของทฤษฎีการช่วยเสริมศักยภาพในวิชาความหลากหลายทางชีววิทยาซึ่งมีการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนการสอน โดยมีการจัดกระทำ 2 รูปแบบ เพื่อทดสอบว่าจำเป็นหรือไม่ที่ต้องมีการค่อยๆ ลดปริมาณการช่วยเสริมศักยภาพลงเมื่อผู้เรียนได้ประสบการณ์การให้เหตุผลในบริบทจริงแล้ว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 รวมกัน และแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่มีการช่วยเสริมศักยภาพแบบคงที่จะมีการให้การช่วยเสริมศักยภาพในการให้เหตุผล (Explanation Scaffolding) 3 แบบ เช่น การใช้ตัวอย่าง การใช้คำถามและคำถามนำในสถานการณ์สืบสอบ 11 สถานการณ์ในบทเรียนในกลุ่มที่มีการลดการช่วยเสริมศักยภาพการให้ความช่วยเหลือ เหล่านั้นจะค่อยๆ ลดลงตามระยะเวลา 3 ช่วง มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน การเขียนให้เหตุผล และการสัมภาษณ์ผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มที่มีการช่วยเสริมศักยภาพแบบคงที่สามารถให้เหตุผลจากข้อมูลจริงได้ดีกว่ากลุ่มที่มีการลดการช่วยเสริมศักยภาพ ผู้เรียนที่มีความสามารถสูงมีแนวโน้มจะได้รับประโยชน์จากการช่วยเสริมศักยภาพด้านเนื้อหา ส่วนผู้ที่มีความสามารถต่ำมีการใช่การช่วยเสริมศักยภาพในการให้เหตุผลที่จัดไว้ให้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น

ซิดเนย์ (Zydney, 2004) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาการช่วยเสริมศักยภาพรูปแบบใดมีประสิทธิผลในการช่วยให้ผู้เรียนสามารถนิยามปัญหาที่ซับซ้อนได้ และเพื่อศึกษาระยะเวลาที่ผู้เรียนใช้ในการดูวีดีทัศน์ของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้แสดงความเห็นที่หลากหลายเกี่ยวกับปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนของผู้เรียนหรือไม่ โดยในการสนับสนุนผู้เรียนได้มีการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนโดยมีพื้นฐานจากทฤษฎี Cognitive Flexibility Theory รวมทั้งการจัดกรณีตัวอย่างและการช่วยเสริมศักยภาพจากทฤษฎี Constructivists กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนเกรด 10 จำนวน 79 คน ซึ่งใช้การเข้ากลุ่มทดลอง 4 กลุ่ม ที่มีการช่วยเสริม

ศักยภาพที่แตกต่างกัน ดังนี้ 1) การช่วยเสริมศักยภาพด้านการจัดการ (The Organization Scaffold) จะมีลักษณะเป็นแม่แบบที่มีหัวเรื่องและคำถามนำ ซึ่งมีประสิทธิผลในการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหา สร้างสมมุติฐานและตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้ 2) การช่วยเสริมศักยภาพการคิดระดับสูงมีลักษณะเป็นการชี้นำ (Prompt) ที่มีคำถามแบบสะท้อน ซึ่งมีประสิทธิผลในการช่วยให้ผู้เรียนสามารถตั้งคำถามมากขึ้นและช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจแง่มุมต่างๆ ของปัญหา 3) แบบผสมของการช่วยเสริมศักยภาพแบบที่ 1 และแบบที่ 2 ซึ่งมีแนวโน้มว่าน่าจะช่วยผู้เรียนได้มากกว่าการช่วยเสริมศักยภาพด้านการจัดการเพียงอย่างเดียว แต่ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบผสมไม่ช่วยให้เกิดผลดีเท่ากับการใช้การช่วยเสริมศักยภาพแบบใดแบบหนึ่งตามลำพัง เวลาในการดูวีดีทัศน์มีผลในการทำนายความสามารถของผู้เรียนในการพิจารณาความซับซ้อนของปัญหา ความสามารถในการคิดหลากหลายมีผลต่อการตั้งคำถามและสมมติฐานเกี่ยวกับปัญหา

วอง และหลุย (Wong, L.H., & Looi, C.K., 2010) ได้วิจัยในประเด็น การเรียนรู้คำศัพท์โดยการสร้างเนื้อหาผ่านเครื่องมือสื่อสารและการสร้างความหมายทางสังคม: 2 กรณีศึกษา มีวัตถุประสงค์คือ การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ การสื่อสารและการสร้างความหมายทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กลุ่มที่ศึกษาได้แก่ นักเรียนสิงคโปร์ แบ่งเป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณีที่ 1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 40 คน ในวิชาภาษาอังกฤษ โดยศึกษาการใช้คำบุพบทจำนวน 6 คำ (Six English perpositions) และกรณีที่ 2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน ในการศึกษานำร่อง (Pilot study) ในการเรียนสำนวนภาษาจีน (Chinese idioms) ซึ่งแต่ละกรณีดำเนินการศึกษาโดยใช้การเรียนรู้คำศัพท์โดยการสร้างเนื้อหาผ่านโทรศัพท์มือถือ (Mobile-assisted language learning: MALL) และการเรียนรู้ตามสภาพจริง กรณีศึกษาที่ 1 บทเรียนมือถือ เรื่อง คำ preposition (mobilized lesson) โดยใช้การเรียนรู้ผ่านการสื่อสารโดยโทรศัพท์มือถือรุ่น HP RX3715 ที่มี MS Windows Mobile และ กล้องดิจิตอล Wi-Fi internet มีกิจกรรมการถ่ายรูปและการสร้างประโยค และกรณีศึกษาที่ 2 (Case study #2) แบ่งเป็น 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 ในชั้นเรียนการเรียนรู้สำนวนจากบริบทแวดล้อม มีการเข้ากลุ่มออนไลน์ร่วมกันของนักเรียน กิจกรรมที่ 2 ออกนอกห้องเรียน การแต่งประโยคตามความสนใจซึ่งสามารถแต่งโดยอาศัยสิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียน ถ่ายรูป แต่งประโยคแล้วแชร์ใน "idiom page" กิจกรรมที่ 3 ออกนอกชั้นเรียน เรียนรู้จากการออนไลน์กลุ่มโดยการแสดงผ่านทาง wiki และกิจกรรมที่ 4 ในชั้นเรียนสรุปบทเรียน กิจกรรมทั้งหมดในชั้นเรียนอภิปรายกลุ่มย่อยในการเลือกประโยคที่แต่งของกลุ่มและช่วยกันโหวตรูปถ่ายและประโยคที่ดีที่สุด ผลการศึกษาดังกล่าวพบว่า การเรียนรู้คำศัพท์โดยการสร้างเนื้อหาผ่านโทรศัพท์มือถือ (Mobile-assisted language learning: MALL) การเรียนรู้ตาม

สภาพจริง (Authentic learning) สามารถช่วยพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ การสื่อสารและการสร้างความหมายทางสังคมของนักเรียนให้สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

พรีอัส เบตตี้ (Preus, Betty, ED.D., 2012) ได้วิจัยเรื่อง การเรียนการสอนตามสภาพจริงในศตวรรษที่ 21 ในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงในโรงเรียนที่มีการเรียนร่วมกันของนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความพิการ มีวัตถุประสงค์คือ การจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง (Higher Oder Thinking) ของนักเรียน โดยการออกแบบชั้นเรียนที่มีความหลากหลายทางเศรษฐกิจ เชื้อชาติในโรงเรียนมัธยมโดยใช้การเรียนการสอนตามสภาพจริง ให้นักเรียนปกติและมีความพิการ เพื่อพัฒนาการคิดขั้นสูงโดยใช้คำถามสำหรับการคิดขั้นสูงและเทคนิคที่ทำให้เกิดการหยั่งรู้ การใช้ตัวแบบ การสะท้อนกลับเป็นรายบุคคล การเชื่อมโยงประสบการณ์ความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่สอดคล้องเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของนักเรียน การมอบหมายชิ้นงาน/ภาระงาน ศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้ นักเรียนเกรด 7 ห้องเรียนการอ่าน จำนวน 11 คน นักเรียนเกรด 7 ห้องเรียนการเขียน จำนวน 10 คน นักเรียนเกรด 8 ห้องเรียนภาษาอังกฤษและวิทยาศาสตร์ จำนวน 38 คน นักเรียนเกรด 9 ห้องเรียนภาษาอังกฤษ จำนวน 30 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้เวลาทั้งสิ้น 47 ชั่วโมง ในการสังเกตชั้นเรียน สัมภาษณ์ครูทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่กำหนด ได้แก่ การคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) ความรู้ที่ลึกซึ้ง (Deep Knowledge) สาระสำคัญของการสนทนา (Substantive Conversation) และการติดต่อเชื่อมโยงกับโลกภายนอกห้องเรียน (Connections to the World Beyond the Classroom) ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนแต่ละระดับชั้นที่ศึกษามีพัฒนาการด้านความคิดขั้นสูงเพิ่มขึ้นและสามารถใช้ภาษาในการสนทนาติดต่อสื่อสารได้ดีขึ้น

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังภาพ 9 ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

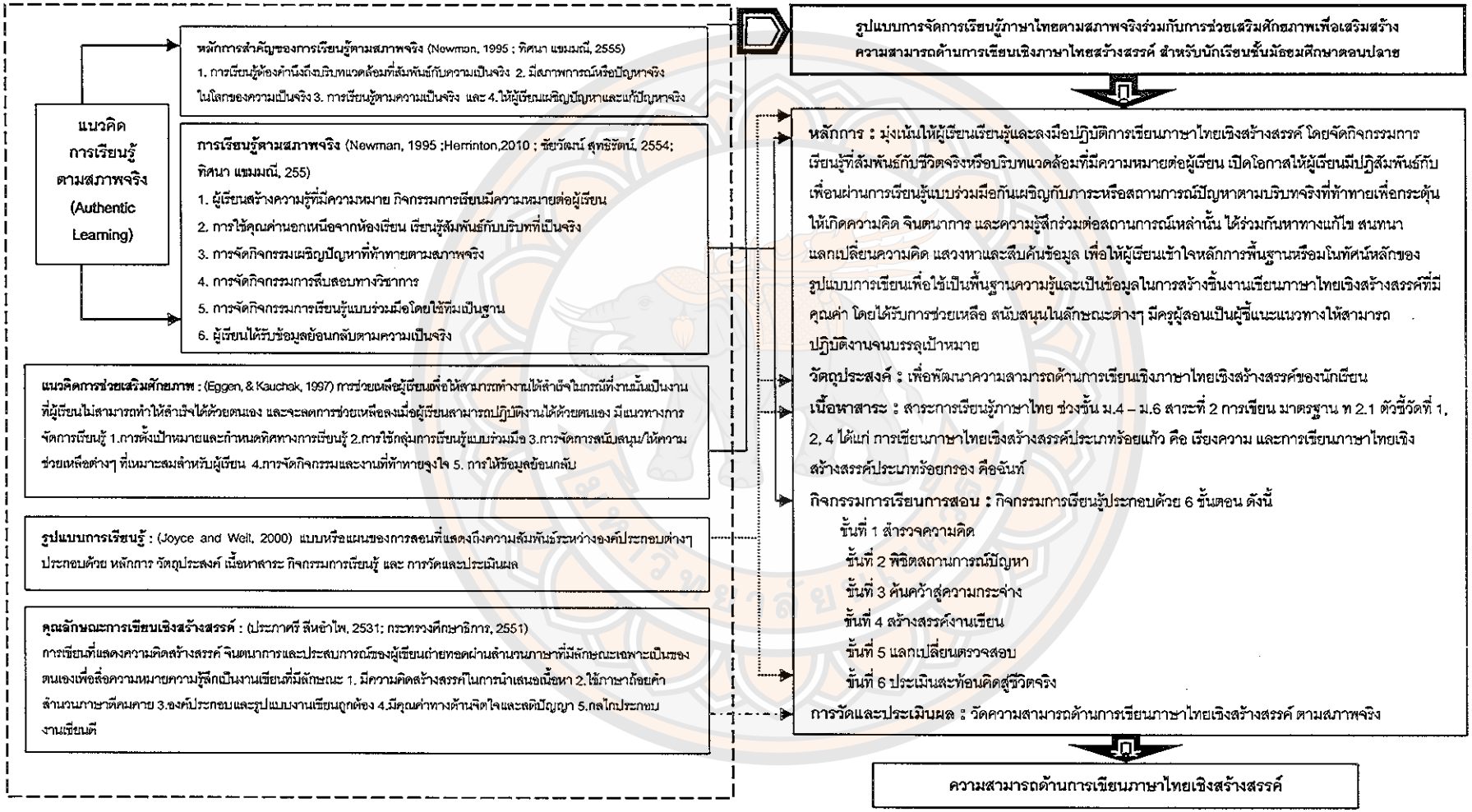

ภาพ 9 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ สำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนการดำเนินงานซึ่งสามารถสรุปดังภาพประกอบ 10 ดังนี้

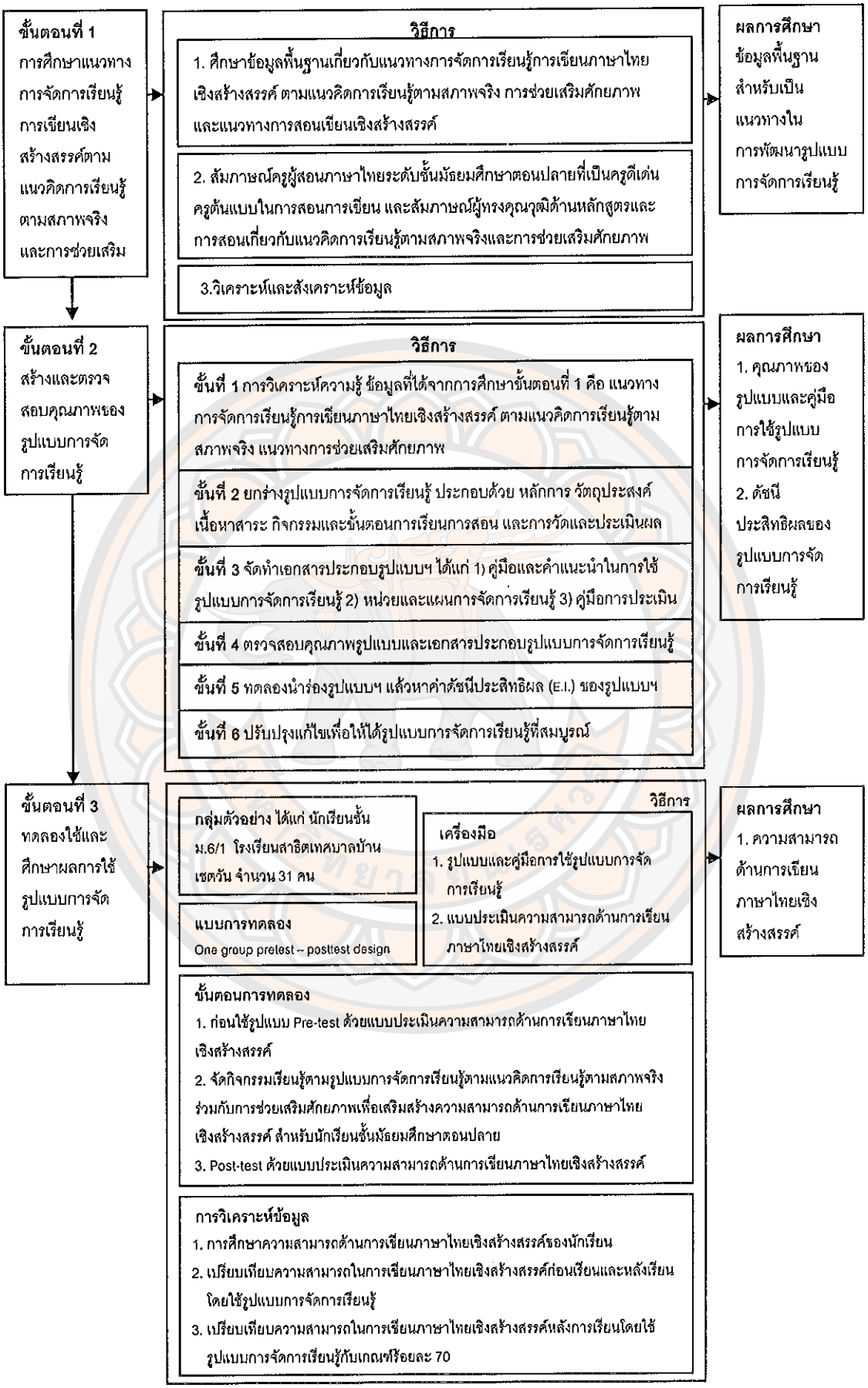

ภาพ 10 แสดงขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ สำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. **แหล่งข้อมูล**

แหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1.1 ครูผู้สอนภาษาไทย จำนวน 4 คน โดยผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจง และได้กำหนดคุณลักษณะไว้ ดังนี้

1.1.1 เป็นครูภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นครูดีเด่น ครูต้นแบบ หรือครูชำนาญการพิเศษทางด้านการสอนการเขียน

1.1.2 เป็นครูที่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อย่างน้อย 10 ปี

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ จำนวน 3 คน

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 ได้แก่

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

3. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการเขียน และแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้าง จัดทำร่างแบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยตามประเด็นที่ได้จากการศึกษา จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้การสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย

1. แนวทางในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว (เรียงความ)

1.1 วิธีการ/กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการสอนเขียนภาษาไทย เชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว

1.2 สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว

1.3 แนวทางการประเมิน เครื่องมือ/วิธีการประเมินการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว

2. แนวทางในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง

2.1 วิธีการ/กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง

2.2 สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง

2.3 แนวทางการประเมิน เครื่องมือ/วิธีการประเมินการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง

3.1.3 นำร่างแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เหมาะสม ความสอดคล้อง ครอบคลุมเนื้อหา และนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.1.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความถูกต้องในข้อความของแบบสัมภาษณ์ โดยพิจารณาจากค่า IOC

3.1.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากนั้นจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.2.1 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อนำมาใช้กำหนดประเด็นแบบสัมภาษณ์

3.2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จัดทำร่างแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิตามประเด็นที่ได้จากการศึกษา จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิด การช่วยเสริมศักยภาพ ที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

1. หลักการสำคัญของแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

1.1 หลักการสำคัญของแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.2 ขั้นตอนกระบวนการการจัดการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

1.3 บทบาทสำคัญของครูผู้สอนในการส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

1.4 แนวทางการวัดและประเมินผลการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

2. หลักการสำคัญของแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

2.1 หลักการสำคัญของแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 กลวิธี/วิธีการในการช่วยเสริมศักยภาพการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ โดยไม่ปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของผู้เรียน

2.3 บทบาทของครูผู้สอนในการช่วยเสริมศักยภาพด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.2.3 นำร่างแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เหมาะสม ความสอดคล้อง ครอบคลุมเนื้อหา และนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความถูกต้องในข้อความของแบบสัมภาษณ์ โดยพิจารณาจากค่า IOC

3.2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากนั้นจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ใช้สนับสนุนและเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

4.1 สังเคราะห์เอกสาร ด้วยการสังเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ 1) สมรรถภาพ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การเขียนจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และ 3) แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพสำหรับใช้เป็นกรอบการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูผู้สอนภาษาไทย

4.2 สัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยที่มีคุณสมบัติดังที่กำหนดไว้ จำนวน 4 คน (รายนามปรากฏในภาคผนวก ก) ตามประเด็นสัมภาษณ์ คือ แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน (รายนามปรากฏในภาคผนวก ก) เกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่ช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

4.3 บันทึกการสัมภาษณ์ วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเนื้อหาที่ได้จากประเด็นการสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร และจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุป

5.2 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 5.1 มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความรู้และข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 การยกร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 5 การทดลองนำร่องเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 6 การแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์

1. **แหล่งข้อมูล**

แหล่งข้อมูลในการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนภาษาไทย จำนวน 7 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญไว้ ดังนี้

1.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน เป็นคณาจารย์สาขาหลักสูตรและการสอนในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา หรือผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาหลักสูตรและการสอน

1.1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 4 คน เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยหรือรายวิชาภาษาไทย โดยมีประสบการณ์สอนไม่น้อยกว่า 10 ปี มีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป หรือเป็นคณาจารย์ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นไป หรือจบการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านภาษาไทย

1.1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน เป็นคณาจารย์ ในสถาบันการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและประเมินผลการศึกษา

1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองแพร่ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 37 แพร่-น่าน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง สำหรับทดลองนำร่อง (Try out) การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 แบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 แบบประเมินเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่

2.2.1 การประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.2.2 การประเมินหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

2.2.3 การประเมินคู่มือการวัดและประเมินผล

3. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนดำเนินการสร้าง ดังนี้

3.1.1 กำหนดจุดประสงค์การประเมิน เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาในองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทุกองค์ประกอบ

3.1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมิน และกำหนดรูปแบบของแบบประเมินองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

1) สร้างแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีลักษณะเป็นแบบประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับมาก
3 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
2 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับน้อย
1 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (ปกรณ์ ประจัญบาน, 2552, น. 55)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง รูปแบบมีองค์ประกอบเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง รูปแบบมีองค์ประกอบเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง รูปแบบมีองค์ประกอบเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง รูปแบบมีองค์ประกอบเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง รูปแบบมีองค์ประกอบเหมาะสมน้อยที่สุด

แบบประเมินแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประเด็นใน การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กำหนดให้ครอบคลุมองค์ประกอบต่างๆ ของการนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ส่วนของความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

ส่วนที่ 2 เป็นส่วนข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ประเมินได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.1.3 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความครอบคลุมของประเด็นในการประเมิน ความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามคำแนะนำ

3.1.4 นำแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายนามปรากฏในภาคผนวก ข.) พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องในการใช้ภาษา ความเป็นปรนัย และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.1.5 นำแบบประเมินมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และนำไปจัดทำเป็นแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์

3.2 แบบประเมินเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนการดำเนินการสร้าง ดังนี้

3.2.1 กำหนดจุดประสงค์การประเมินเพื่อประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3.2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมิน และกำหนดรูปแบบของแบบประเมิน

3.2.3 สร้างแบบประเมินเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมะสมของเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยประเมินในทุกองค์ประกอบของเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ว่ามีความชัดเจนเหมาะสมเพียงพอที่จะนำไปใช้อย่างได้ผล แนวทางของการศึกษาเอกสารก่อนการสอนรายละเอียดในคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดเตรียมความพร้อมในการจัด

กิจกรรมเรียนรู้ ความชัดเจนของการวัดประเมินผล เกณฑ์การให้คะแนน บทบาทของผู้สอนผู้เรียน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การวัด ดังนี้

5 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับมาก

3 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

2 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับน้อย

1 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (ปกรณ์ ประจันบาน, 2552, น. 55)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง เอกสารประกอบรูปแบบเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง เอกสารประกอบรูปแบบเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง เอกสารประกอบรูปแบบเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง เอกสารประกอบรูปแบบเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง เอกสารประกอบรูปแบบเหมาะสมน้อยที่สุด

โดยแบบประเมินแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการพิจารณาส่วนประกอบต่างๆ ของคู่มือและคำแนะนำการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ บทบาทครูผู้สอน บทบาทผู้เรียน การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

ตอนที่ 2 ประเมินหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการพิจารณาส่วนประกอบต่างๆ ของหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ คือ แนวคิดสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

ตอนที่ 3 ประเมินคู่มือวัดและประเมินผล เป็นการพิจารณาส่วนประกอบต่างๆ ของแบบประเมิน องค์ประกอบและระดับเกณฑ์การประเมินว่ามีความเหมาะสมเพียงใด และมีส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ประเมินได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.2.4 นำแบบประเมินเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ให้ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.2.5 นำแบบประเมินเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายนามปรากฏในภาคผนวก ข.) พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องในการใช้ภาษา ความเป็นปรนัย และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.2.6 นำแบบประเมินมาแก้ไขปรับปรุง จากนั้นนำไปจัดทำเป็นแบบประเมินเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์

4. การดำเนินการ

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดำเนินการเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สรุปข้อมูลพื้นฐานที่ได้รับจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบโดยพิจารณาร่วมกับข้อมูลต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของครูผู้สอนภาษาไทย

2. แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ จากการศึกษาและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 2 ยกร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามสภาพจริง และการช่วยเสริมศักยภาพมาเป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล โดยมีจุดมุ่งหมายหลัก คือ พัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้วิจัยดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. สรุปข้อมูลจากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ได้

อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยได้กำหนดการนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ที่มาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่อธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ อันเป็นที่มาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความเป็นมาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 คือ สภาพการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของครูผู้สอน และแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญของรูปแบบ ได้แก่ แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากบริบทที่เป็นจริง สร้างความคิดขั้นสูง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดความชำนาญเต็มตามศักยภาพ

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Model) ซึ่งเป็นการอธิบายถึงองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ รายละเอียด ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งอาศัยแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งจะเป็นตัวชี้นำการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ หลักการของรูปแบบผู้วิจัยได้มาจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารจากแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง การช่วยเสริมศักยภาพ และจากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาของข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ใช้ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. เนื้อหา เป็นส่วนที่ระบุถึงเนื้อหาและกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ช่วงชั้น ม.4-6 ได้แก่ การเขียนร้อยแก้วประเภทเรียงความ และการเขียนร้อยกรองประเภทฉันท์

4. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นส่วนที่ระบุวิธีปฏิบัติในขั้นตอนต่างๆ เมื่อนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ คือ การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ได้ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประเด็นหลัก ได้แก่ แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของ Newman, et.al (1996) ; Gordon (1998) ; ทิศนา แขมมณี (2555) ; ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554) และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพของ Brek, & Winsler (1995); Eggen, & Kauchak (1997) ร่วมกับข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ตามตาราง 20 ดังนี้

ตาราง 20 แสดงการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Newman, et.al (1996), Gordon (1998), ทิศนา แขมมณี (2555), ชัยวัฒน์ สุธิรัตน์ (2554)	แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ (Brek, & Winsler (1995), Eggen, & Kauchak (1997))	แนวทางการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์	แนวทางการส่งเสริมจินตนาการตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพ	ผลการสังเคราะห์
1. ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ที่มีความหมาย โดยผู้เรียนสร้างความรู้โดยเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่จากกระบวนการจัดระบบตีความวิเคราะห์ข้อมูล การลงมือปฏิบัติจริงในบริบทจริง ตามสภาพจริง สร้างงานที่มีความหมายในโลกแห่งความเป็นจริง มีการเชื่อมโยงสู่โลกภายนอก	1. การตั้งเป้าหมายและกำหนดทิศทางการเรียนรู้	1. เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1. การกำหนดทิศทางการเรียนที่ชัดเจน	1. การสำรวจความคิดก่อนเขียน การตั้งเป้าหมายและทิศทางการเรียนรู้ที่ชัดเจน การจัดบรรยากาศให้จูงใจและกระตุ้นให้เกิดการคิด การชี้แนะให้ผู้เรียนเข้าใจสถานการณ์การเรียนรู้ การสำรวจระดับความสามารถความสนใจก่อนเรียนรู้
2. การใช้คุณค่านอกเหนือจากห้องเรียน การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับบริบทจริง ความเป็นจริงในชีวิตจริงของผู้เรียน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	2. การจัดการสนับสนุน/ให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน - การพูดให้แบบอย่าง - การตั้งคำถามกระตุ้น ท้าทายให้คิด การช่วยเสริมศักยภาพด้านความคิด - การชี้นำ/แนะนำ - การให้กำลังใจ - การใช้ระบบแผนผังเสริมด้านความคิด กรอบมโนทัศน์	2.การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงและประสบการณ์ตรง	2. การใช้บริบทแวดล้อมที่มีความหมายต่อผู้เรียนกระตุ้นให้สะท้อนคิดและจินตนาการ	

ตาราง 20 (ต่อ)

แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Newman, et.al (1996), Gordon (1998), ทิศนา แขมมณี (2555), ชัยวัฒน์ สุธิรัตน์ (2554)	แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ (Brek, & Winsler (1995), Eggen, & Kauchak (1997))	แนวทางการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์	แนวทางการส่งเสริมจินตนาการตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพ	ผลการสังเคราะห์
3. การจัดกิจกรรมเผชิญปัญหาท้าทายตามสภาพจริง (real life problem) การนำเนื้อหาสาระที่ต้องการสอนมาปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปของปัญหาให้ผู้เรียนเผชิญ	3. การจัดกิจกรรมและมอบหมายงานที่ท้าทาย บรรยากาศจูงใจ สนุกสนาน	3. การสอนหลักความรู้ 4. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	3. สร้างบรรยากาศการเรียนที่สนุกสนาน 4. มีกิจกรรมท้าทายการคิดและการเขียนอย่างอิสระโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ	2. การเผชิญกับปัญหาตามสภาพจริงที่ท้าทายความสามารถ โดยการใช้กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ การใช้คำถามกระตุ้นให้คิด
4. การจัดกิจกรรมการสืบสอบทางวิชาการ (Disciplined Inquiry) การใช้ทรัพยากรรอบตัว 5. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทีมเป็นฐาน (Cooperative learning-team based approach) - การสนับสนุนจากสังคม - การพัฒนาอย่างมืออาชีพ	4.การใช้กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มที่ประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันร่วมกันแก้ปัญหา - การชี้นำ/แนะนำ - การให้กำลังใจ - การใช้ระบบแผนผังเสริมด้านความคิด กรอบมโนทัศน์	5. เน้นการลงมือปฏิบัติจริงโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา 6. การให้ศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างงานเขียนที่ดี	5. การใช้คำถามชี้นำแบบปลายเปิดไม่ตีกรอบการตอบ 6. การศึกษาตัวอย่างที่ดี	3. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทีมเป็นฐานศึกษาตัวแบบและร่วมกันสืบค้นสืบสอบทางวิชาการเพื่อให้ได้มโนทัศน์และหลักการของการเรียนรู้

ตาราง 20 (ต่อ)

แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Newman et.al (1996), Gordon (1998), ทิศนา แขมมณี (2555), ชัยวัฒน์ สุธีรัตน์(2554))	แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ (Brek and Winsler (1995), Eggen and Kauchak (1997))	แนวทางการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์	แนวทางการส่งเสริมจินตนาการตามการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพ	ผลการสังเคราะห์
		7. การฝึกสร้างแนวคิดวางโครงเรื่องก่อนเขียน 8. เริ่มจากเรื่องง่ายใกล้ตัวไปหาเรื่องยาก	7. การสอนหลักการเขียนและการวางโครงเรื่องก่อนเขียน 8. เขียนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงที่กระทบความรู้สึก	4. การลงมือปฏิบัติงานจริงในบริบทจริง ตามสภาพความหมายในโลกแห่งความเป็นจริง ได้รับการสนับสนุนจากสังคมเพื่อนและครู
6. ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับตามความเป็นจริง - การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - มีกระบวนการสะท้อนคิด (reflection) เกี่ยวกับความรู้ของตน - มีประเมินตามสภาพจริง และ - การปรับประยุกต์สู่ชีวิตจริง	5. การให้ข้อมูลย้อนกลับช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสตรวจสอบความก้าวหน้าของตน	9. การให้ประเมินและปรับปรุงงานเขียนของตน		5. การสะท้อนคิดและได้รับข้อมูลย้อนกลับเพื่อทราบข้อดีข้อด้อยและปรับปรุงเพื่อความก้าวหน้า 6. การประเมินผลงานตามสภาพจริง และมีการเชื่อมโยงสู่โลกภายนอกด้วยการประยุกต์ความรู้และผลงานสู่ชีวิตจริง

การสังเคราะห์แนวคิดพื้นฐานสำคัญที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ เป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สำรวจความคิด (Survey the conceptual idea: S) เป็นขั้นของการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสถานการณ์ที่จะ เรียนรู้ด้วยกิจกรรมกลุ่มให้ผู้เรียนร่วมมือกันตั้งเป้าหมายและกำหนดทิศทางของการเรียนรู้ที่ชัดเจน และสำรวจระดับความสามารถ ความสนใจของผู้เรียนในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยได้รับการ ชี้แนะ/การชี้นำ การตั้งคำถามช่วยเจาะความสนใจ ท้าทายและกระตุ้นให้คิด เพื่อให้ผู้เรียนมี แรงจูงใจและเข้าใจสถานการณ์ที่จะเรียนรู้ โดยมีกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มร่วมกันสนทนา อภิปรายในประเด็นเกี่ยวกับเป้าหมายและกำหนดทิศทางการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ เพื่อตอบคำถามสำคัญ คือ จะเขียนอะไร เหตุใดจึงต้องเขียน และจะเขียนได้อย่างไร

ขั้นที่ 2 พิชิตสถานการณ์ปัญหา (Solve the real life problem: S) เป็นขั้นที่ผู้เรียนเผชิญกับภาระงาน สภาพการณ์ปัญหาตามสภาพจริงที่ท้าทาย หรือสถานการณ์จำลองซึ่งสัมพันธ์กับบริบทชีวิตจริงที่มีความหมายต่อผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ความคิดจินตนาการ และความรู้สึกร่วมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่มีความหมาย โดยใช้กิจกรรมกลุ่มแบบร่วมมือของผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันวิเคราะห์วางแผนในการค้นหาคำตอบ เพื่อให้เข้าใจในมโนทัศน์หลักของสิ่งที่เรียนรู้และสร้างประสบการณ์ที่มีความหมายกระทบใจ ด้วย การชี้แนะ การตั้งคำถามท้าทายและกระตุ้นให้คิด กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มร่วมมือกันแก้ปัญหาที่ท้าทายเกี่ยวกับประเด็นที่กระทบใจนำไปสู่การระเบิดเรื่องราวสู่การเขียน เพื่อตอบคำถามที่ว่า สิ่งที่อยากจะเขียนคืออะไร เรื่องราวที่อยากบอกเล่าคืออะไร

ขั้นที่ 3 ค้นคว้าสู่ความกระจ่าง (Research into Clarity: R) เป็นขั้นที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยการลงมือสืบค้นคำตอบจากสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทายความสามารถ หรือภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากขั้นที่ 2 ด้วยการสืบสอบทางวิชาการ การค้นคว้าแสวงหาข้อมูล โดยใช้ทรัพยากรรอบตัว ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สังเกต อภิปรายสนทนาแก่นสาร จัดระบบ ตีความ วิเคราะห์ข้อมูลจากการอ่านและศึกษาตัวแบบหรือแบบอย่าง (งานเขียน) ที่ดีเพื่อให้เข้าใจหลักการใช้ภาษาสำหรับการเขียน องค์ประกอบของงานเขียน และมโนทัศน์หลักของรูปแบบการเขียนที่ชัดเจนอันเป็นข้อมูลพื้นฐานก่อนลงมือเขียนเชิงสร้างสรรค์ กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ นักเรียนลงมือปฏิบัติการสืบค้น/สืบสอบทางวิชาการ

การศึกษาวิเคราะห์ตัวอย่างงานเขียน ศึกษาหลักการและระเบียบทางการเขียน เพื่อตอบคำถามว่าจะเขียนอย่างไร

ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์งานเขียน (Create writing: C) เป็นขั้นที่นักเรียนลงมือปฏิบัติการสร้างสรรค์งานเชิงสร้างสรรค์ โดยการนำข้อมูลและ หลักการมโนทัศน์ที่ได้จากการค้นคว้าจัดระบบ และความคิดจินตนาการ มาเชื่อมโยงกับการเขียน เชิงสร้างสรรค์ แบ่งเป็น 1. กิจกรรมวางแผนก่อนลงมือเขียน ด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นที่ 2 และ 3 ร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นให้จัดระบบความคิดมาใช้ในการวางโครงเรื่อง 2. การลงมือสร้างสรรค์งานเขียนในลักษณะต่างๆ ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงที่มีความหมายต่อผู้เรียนอย่างอิสระ โดยเริ่มจากการเขียนสิ่งใกล้ตัวอันเป็นประสบการณ์ ตรงของผู้เรียน โดยในขั้นตอนนี้นักเรียนจะได้รับการกระตุ้น ให้กำลังใจและคำชี้แนะแนวทางจากครูให้สะท้อนจินตนาการ ความรู้สึกออกมาเพื่อให้งานเขียนของนักเรียนแต่ละคนมีลักษณะโดดเด่น ทั้งด้านการใช้ภาษาและความคิด

ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนตรวจสอบ (Examine the product: E) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับจากการนำเสนอผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดย ได้รับการชี้แนะและให้กำลังใจจากครู การวิเคราะห์ข้อดีและข้อบกพร่องของงานเขียนของตนและเพื่อนเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสวิเคราะห์ข้อบกพร่อง ปรับปรุงงานเขียน และตรวจสอบ ความก้าวหน้าของตน ตลอดจนทำซ้ำและฝึกฝนอย่างจริงจัง เพื่อพัฒนาผลงานของตนให้สมบูรณ์ กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ การนำเสนอผลงานเขียนในลักษณะต่างๆ หน้าชั้นเรียน การแลกเปลี่ยนกับเพื่อนอ่าน การวิเคราะห์งานเขียนของตนเองและเพื่อน นักเรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปปรับปรุงงานเขียน กิจกรรมขั้นนี้เพื่อตอบคำถามสำคัญคือ จะทำอย่างไรให้งานเขียนของนักเรียนเป็นงานเขียนที่ดี

ขั้นที่ 6 ประเมินสะท้อนคิดสู่ชีวิตจริง (Evaluation and reflection to apply to the real world: E) เป็นขั้นการประเมินผลงานของผู้เรียนด้วยการสะท้อนคิด และการประเมินที่หลากหลายจากเพื่อน ครู และหรือบุคคลภายนอก การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง และการเชื่อมโยงงานเขียนประยุกต์สู่ชีวิตจริง กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ นักเรียนสะท้อนคิด กิจกรรมการประเมินผลงานจากเพื่อน ครู บุคคลที่เกี่ยวข้องและตนเอง กิจกรรมการประยุกต์ใช้สู่ชีวิตจริง แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1.การนำความรู้ที่ได้จากการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไปประยุกต์เขียนเรื่องราวอื่นๆ ในชีวิตประจำวัน และ 2. การนำผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไปใช้เพื่อประโยชน์ในชีวิตจริง ตลอดจนเผยแพร่สู่สังคมออนไลน์ กิจกรรมขั้นนี้เพื่อตอบคำถามว่า งานเขียนของนักเรียนมีคุณค่า/มีประโยชน์อย่างไร

จากการสังเคราะห์ข้างต้นสามารถแสดงความสัมพันธ์ของแนวคิดและเหตุผลในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้กับกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ ดังนี้

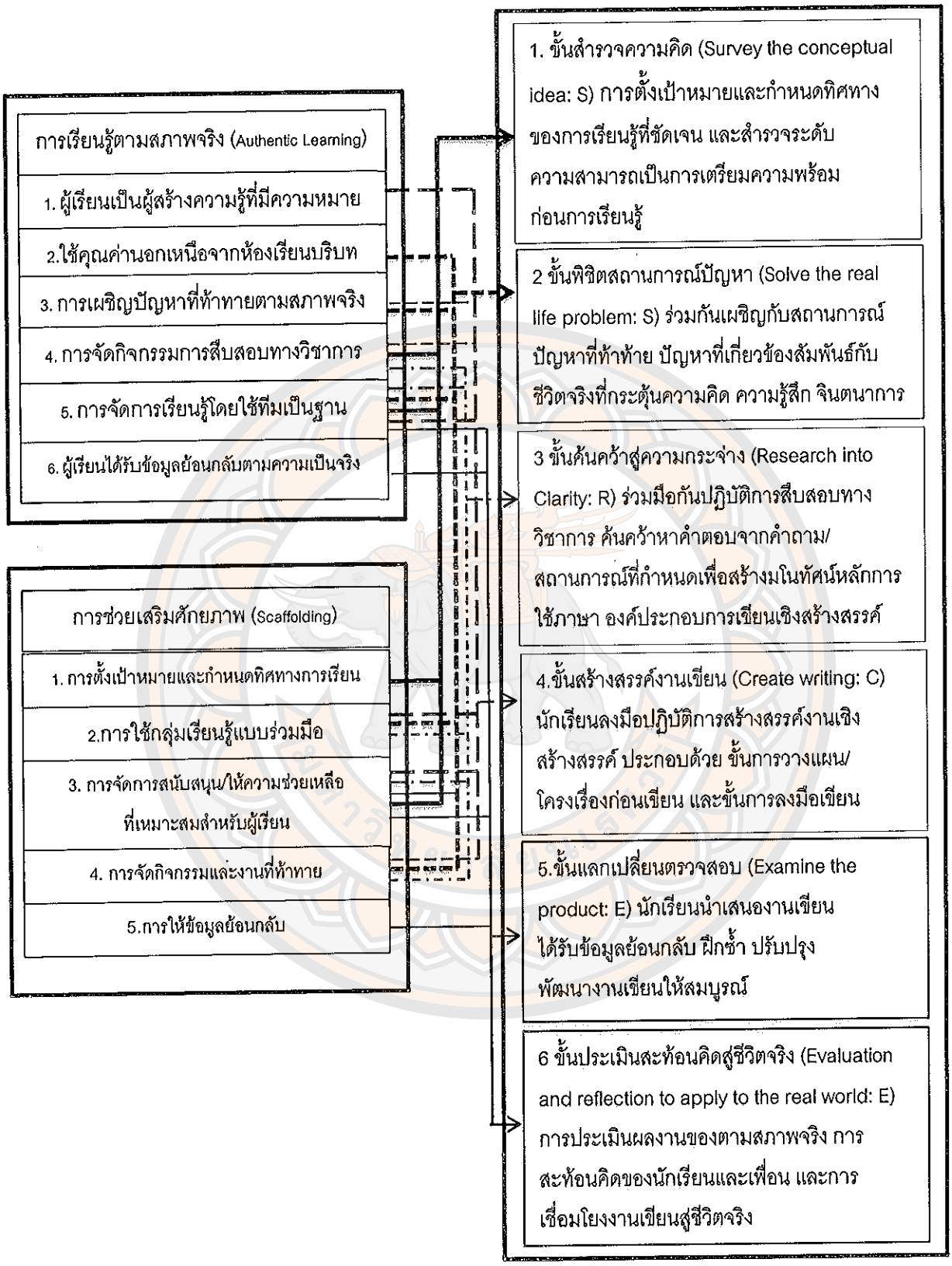

ภาพ 11 แสดงความสัมพันธ์ของแนวคิดทฤษฎีในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

5. การวัดและประเมินผล เป็นส่วนที่ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สาระ ทักษะ/กระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการวัดความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ด้วยแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ เป็นแบบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ การเขียนร้อยแก้วประเภทเรียงความจำนวน 1 ข้อ การเขียนร้อยกรองประเภทฉันท์ จำนวน 1 ข้อ โดยใช้เกณฑ์คุณภาพการให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rubric Score) ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมิน 5 ด้าน คือ 1) ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา 2) ด้านการใช้ภาษา 3) ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียน 4) ด้านคุณค่าของงานเขียน และ 5) ด้านกลไกประกอบการเขียน

ตอนที่ 3 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปใช้

การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปใช้ให้ได้ผลจะต้องศึกษาเงื่อนไขในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้สอนและคำแนะนำในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจเพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 4 ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ นักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิง สร้างสรรค์

2. นำข้อสรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากขั้นที่ 1 มาพิจารณาสร้างกรอบแนวคิด เพื่อพิจารณายกร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 การจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนนี้เป็นการเตรียมเอกสารต่างๆ เพื่อเป็นคำอธิบายรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ได้ ด้วยความเข้าใจในองค์ประกอบและรายละเอียดของการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง เอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้รายละเอียดแก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับการสอนทั้งหมด เพื่อให้ผู้ที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เกิดความเข้าใจ และสามารถนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปใช้ได้ ประกอบด้วย คำแนะนำการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ บทบาทครูผู้สอน บทบาทผู้เรียน สิ่งที่ผู้สอนต้องศึกษา วิธีการปฏิบัติ การจัดเตรียมสิ่งต่างๆ ซึ่งไม่ได้กล่าวไว้ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติจริง

2. หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูทราบถึงแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบในการจัดหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ คือ สาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.1 การพิจารณาหลักการของรูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อนำมาจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้น ม.4-6

2.2 การเรียบเรียงลำดับขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.3 ผู้วิจัยเลือกรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน รหัสวิชา ท33101 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่จะพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง โดยวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา ท 33101 ภาษาไทยพื้นฐาน และวิเคราะห์ตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน ช่วงชั้น ม.4-6

2.4 การวิเคราะห์เนื้อหาจากมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน เพื่อ

กำหนดกรอบการจัดทำโครงสร้างการสอนและโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้สำหรับพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

2.5 การเรียบเรียงลำดับขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องของแนวคิดสำคัญ ได้แก่ แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ ตลอดจนทฤษฎีและหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นสำคัญ

2.6 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้ได้หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และครอบคลุมตัวชี้วัด ตรงตามวัตถุประสงค์ หลักการ องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งหน่วยการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นมี จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ และ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นเวลา 12 ชั่วโมง ในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ท 33101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปี การศึกษา 2561 ตามตาราง 21 ดังนี้

ตาราง 21 แสดงหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา/ชั่วโมง	จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้
	ทดสอบก่อนเรียน	2	-
1	เรียงถ้อยร้อย "เรียงความ"	6	1
2	ลิขิต "ฉันท์" เสกสรรคุณค่า	6	1
	ทดสอบหลังเรียน	2	-
	รวม	16	2

แผนการจัดการเรียนรู้เน้นกระบวนการเรียนรู้โดยใช้หลักการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพ ซึ่งกำหนดรายละเอียดขั้นตอนการสอนรวมทั้งระบุวิธีการเรียนไว้ในทุกขั้นตอน

3. คู่มือการวัดผลและประเมินผล เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนด้านทักษะกระบวนการเขียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยสร้างเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rubric Score)

เอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่จัดขึ้นประกอบด้วย คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการวัดและประเมินผล เพื่อนำไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้

การดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมตามหลักการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ความเป็นมาของรูปแบบ การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ แนวคิดสำคัญที่ใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ หลักการ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และองค์ประกอบของเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ องค์ประกอบของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการวัดและประเมินผล

ผู้วิจัยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ เพื่อ

1. ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเอกสารตามหลักการของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในแต่ละองค์ประกอบของการนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ความเป็นมา แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ หลักการ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3. ตรวจสอบความเหมาะสมของเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบ คุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้อง

ของ องค์ประกอบของโครงร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1.1 นำรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 2) แบบประเมินเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 การประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 การประเมินคุณภาพหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 การประเมินคู่มือการวัดและประเมินผล

ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอนและด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 7 คน (รายนามปรากฏในภาคผนวก ข) พิจารณาตอบแบบประเมิน

1.2 นำแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 ฉบับที่ผ่านการลงความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำคะแนนจากแบบประเมินทั้ง 2 ฉบับ มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, น. 163) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

โดยกำหนดค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ที่มีค่าตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คำนวณได้มีค่าไม่เกิน 1 ถือว่ามีความเหมาะสม สอดคล้องกับองค์ประกอบ

จากนั้นนำส่วนที่เป็นปลายเปิดที่เป็นข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุป

1.3 นำข้อมูลการวิเคราะห์เนื้อหาและข้อสรุปที่ได้จากผลของประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ก่อนนำไปทดลองนำร่องเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติต่อไป

ขั้นที่ 5 การทดลองนำร่องใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อหาดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.)

การทดลองนำร่องดำเนินการโดยนำรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองแพร่ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบว่ารูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้น มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ปฏิบัติเพียงใด นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ และระหว่างดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. คัดเลือกนักเรียนที่จะเข้าร่วมการทดลองนำร่อง โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนที่มีการจัดนักเรียนแบบคละความสามารถ

2. ประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียนด้วยแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ แล้วตรวจให้คะแนน

3. จัดการเรียนการสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น จำนวน 2 แผนการเรียนรู้ รวม 12 ชั่วโมง สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนและบันทึกสภาพการจัดการเรียนรู้ จากนั้นทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนด้วยแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ แล้วตรวจให้คะแนน เพื่อนำไปคำนวณหาค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เกณฑ์ค่าดัชนีประสิทธิผล ไม่ต่ำกว่า 0.05 หรือร้อยละ 50 จึงถือว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิผล

4. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองนำร่องไปปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 6 การแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์

ผู้วิจัยดำเนินการนำผลที่ได้จากการทดลองนำร่องเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการปฏิบัติมาปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1. นำข้อสรุปจากการบันทึกสภาพของการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ บรรยากาศการเรียนรู้ ปัญหาที่พบ วิธีการแก้ปัญหา ความเป็นไปได้ของการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผน

ที่วางไว้ และข้อเสนอแนะต่างๆ มาแก้ไขปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการวัดและประเมินผลการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2. นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แก้ไข ปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้อีกครั้งเพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสมบูรณ์ จากนั้นจัดพิมพ์เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปทดลองใช้จริง

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยดำเนินการในขั้นตอนนี้โดยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือตามขั้นตอนวิจัยด้วยการนำไปทดลองนำร่อง (Try out) และนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขจนได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ จากนั้นดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดการดำเนินการตามประเด็น ดังนี้

1. **แหล่งข้อมูล**

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเชตวัน สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่มโดยมีหน่วยการสุ่ม คือ ห้องเรียนจำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 31 คน

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

2.1 เครื่องมือในการทดลอง ประกอบด้วย

2.1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1.2 เอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.2.1 แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ มีลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ ข้อละ 50 คะแนน โดยใช้เกณฑ์การให้ประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rubric Score) มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ หลักสูตรตัว ชี้วัด สาระการเรียนรู้ มาสร้างตารางวิเคราะห์แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ เพื่อกำหนดคุณลักษณะของข้อสอบตามสัดส่วนน้ำหนักความสำคัญ ตามตาราง 22 ดังนี้

ตาราง 22 แสดงการวิเคราะห์แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์

สาระการเรียนรู้/ หน่วยการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	จำนวนแบบทดสอบ
1. เรียงถ้อยร้อย "เรียงความ"	1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ แนวคิดแปลกใหม่น่าสนใจ การลำดับความคิดชัดเจน มีเอกภาพและสัมพันธภาพ	1
	2. การเลือกใช้สำนวนภาษาในการเขียนเรียงความเข้าใจง่าย ถูกต้องตามอักขรวิธี ตามความหมายกระชับ สละสลวย	
	3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ หลักการและองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ	
	4. เขียนเรียงความที่เกิดประโยชน์ให้คุณค่าและข้อคิด ด้านต่างๆ	
	5. มีมารยาทในการเขียน งานเขียนสะอาดมีระเบียบ	

ตาราง 22 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้/หน่วยการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	จำนวนแบบทดสอบ
2. ลิขิต "ฉันท์" เสกสรรคุณค่า	1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ แนวคิดแปลกใหม่ น่าสนใจ การลำดับความคิดชัดเจน มีเอกภาพและสัมพันธภาพ	
	2. การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร สละสลวย เกิดจินตภาพเข้าใจง่าย กระชับ	1
	3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบ รูปแบบ และฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทฉันท์	
	4. แต่งฉันท์ที่เกิดประโยชน์ให้คุณค่าและข้อคิดด้านต่างๆ	
	5. การแสดงนิสัยที่ดีในการเขียน งานเขียนสะอาดมีระเบียบ	
	รวม	2

จากตาราง 22 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์มากำหนดข้อคำถามในแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 6 ข้อ ตามสาระการเรียนรู้การเขียน คือ 1) การเขียนเรียงความ จำนวน 3 ข้อ และ 2) การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ จำนวน 3 ข้อ

1.3 สร้างแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นแบบอัตนัย จำนวน 6 ข้อ ที่ครอบคลุมเนื้อหาและตัวชี้วัดของสาระการเขียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การเขียนเรียงความ และการแต่งฉันท์

1.4 สร้างเกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามเกณฑ์คุณภาพการประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ(Rubric Score) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดแนวทางการประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rubric Score) จากสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 94) โดยนำมาปรับตามเกณฑ์ของลักษณะและองค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดของ โอแฮร์ (O'Hare 1973), ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2518), วรรณี โสมประยูร (2524), กรรณิการ์ พวงเกษม (2534), เสาวลักษณ์ รัตนวิชช์ (2531), กระทรวงศึกษาธิการ (2545), อัจฉรา วงศ์โสธร (2538) สรุปประเด็นตามภาพ 12 ดังนี้

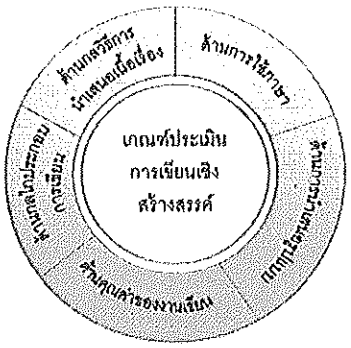

ภาพ 12 เกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1) ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15 คะแนน) คือ กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาที่มีแนวคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร สร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตน น่าสนใจ ชวนติดตาม มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ การจัดลำดับความคิดและการเรียบเรียงเนื้อหาชัดเจนเป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง มีเอกภาพและสัมพันธภาพ

2) ด้านการใช้ภาษา (20 คะแนน) คือ ใช้ภาษาเข้าใจง่าย ถูกต้องตามอักขรวิธี มีลีลาการเขียนคมคาย การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนได้ถูกต้องตรงตามความหมาย กระชับกะทัดรัด เข้าใจง่าย สละสลวย เลือกใช้คำได้หลากหลาย การใช้สำนวนโวหารถูกต้องสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เกิดจินตภาพ สร้างอารมณ์และความรู้สึกน่าสนใจ การเรียงลำดับคำในประโยคถูกต้องตามหลักภาษา ไม่ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความสมบูรณ์สื่อความหมายชัดเจน เลือกใช้ระดับภาษาถูกต้องเหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์และใช้ภาษาระดับเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง เขียนสะกดคำ ย่อหน้า เว้นวรรคตอนและใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง

3) ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียน (5 คะแนน) คือ การนำเสนอรูปแบบของงานเขียน ถูกต้องครบถ้วนตามลักษณะ แบบแผน และองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทนั้นๆ

4) ด้านคุณค่าของงานเขียน (5 คะแนน) คือ ความสามารถในการนำเสนองานที่เกิดประโยชน์มีสาระให้คุณค่าทางด้านอารมณ์ ความเพลิดเพลิน คุณค่าด้านสติปัญญาให้ข้อคิดและคุณค่าด้านการจรรโลงใจ

5) ด้านกลไกประกอบการเขียน (5 คะแนน) คือ การแสดงออกถึงนิสัยที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย สะอาด งานเขียนเป็นระเบียบเรียบร้อย การสะกดการันต์ถูกต้อง

จากนั้นจัดทำเกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 23 แสดงเกณฑ์การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว

เกณฑ์	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15 คะแนน)	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนถูกต้องตลอดทั้งเรื่อง	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนเป็นส่วนใหญ่	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา มีความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนเป็นบางประเด็น	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการไม่มีความแปลกใหม่ และไม่น่าสนใจ ขาดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียน	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา ไม่ปรากฏจินตนาการ ไม่มีความแปลกใหม่ ไม่น่าสนใจ ขาดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนตลอดทั้งเรื่อง
	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ได้อย่างชัดเจน เป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่มีจินตนาการสร้างเรื่องราวที่มีลักษณะ เฉพาะของตนเอง ไม่คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ไม่เป็นระบบ 1 ส่วน ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่มีจินตนาการและไม่คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ไม่เป็นระบบ 2 ส่วน ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ขาดจินตนาการ คัดลอกงานเขียนของผู้อื่นบางส่วน	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ไม่เป็นระบบ 3 ส่วน ขาดการขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ไม่เป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง เนื้อหาสับสน ขาดการขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ และคัดลอกงานเขียนของผู้อื่น
	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่มีจินตนาการสร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่มีจินตนาการแต่ยังไม่ชัดเจน การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 1 ส่วน	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่มีจินตนาการแต่ยังไม่ชัดเจน การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 2 ส่วน	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดไม่แปลกใหม่ ขาดจินตนาการ การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 3 ส่วน	ไม่สามารถดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 3 ส่วนขึ้นไป
ด้านการใช้ภาษา (20 คะแนน)	เลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนได้ถูกต้องตรงความหมายทั้งหมด ใช้ภาษาที่สละสลวย เลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพ สร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจและประทับใจตลอด ทั้งเรื่อง	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 1-2 แห่ง เลือกใช้ภาษาสละสลวย ใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจ ประทับใจ 5-6 แห่ง	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 3-4 แห่ง เลือกใช้ภาษาสละสลวย ใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจ ประทับใจ 3-4 แห่ง	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 5 แห่ง และไม่สามารถเลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกไม่น่าสนใจ	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 5 แห่งขึ้นไป ไม่สามารถเลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกไม่น่าสนใจ

ตาราง 23 (ต่อ)

เกณฑ์	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
	ใช้รูปประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา**ไม่ใช้**สำนวนภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความสมบูรณ์ สื่อความหมายได้ชัดเจนตลอดทั้งเรื่อง	ใช้รูปประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา **ใช้สำนวน**ภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความสมบูรณ์ **5-6 ประโยค แต่ยังสื่อความหมายได้ดี**	ใช้รูปประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา **ใช้สำนวน**ภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความสมบูรณ์ **3-4 ประโยค แต่สื่อความหมายได้**	ใช้รูปประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา **ใช้สำนวน**ภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความสมบูรณ์ **1 ประโยค และสื่อความหมายไม่เข้าใจ**	ใช้รูปประโยค**ไม่ถูกต้อง**ตามหลักภาษา **ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ** ประโยคมีใจความ**ไม่สมบูรณ์และสื่อความหมายไม่เข้าใจ**
	เลือกใช้ระดับภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ตลอดทั้งเรื่อง	เลือกใช้ระดับภาษา**ไม่เหมาะสม**กับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ **1-2 แห่ง**	เลือกใช้ระดับภาษา**ไม่เหมาะสม**กับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ **3-4แห่ง**	เลือกใช้ระดับภาษา**ไม่เหมาะสม**กับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ **4 แห่งขึ้นไป**	เลือกใช้ระดับภาษา**ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม**กับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์
	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้องเหมาะสม ตลอดทั้งเรื่อง	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมาย**วรรคตอนไม่ถูกต้อง 1-2 ตำแหน่ง**	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมาย**วรรคตอนไม่ถูกต้อง 3-4 ตำแหน่ง**	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมาย**วรรคตอนไม่ถูกต้อง 5-6 ตำแหน่ง**	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมาย**วรรคตอนไม่ถูกต้อง 7 ตำแหน่งขึ้นไป**
ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบงานเขียน (5 คะแนน)	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียน**ถูกต้องครบถ้วน**ตามลักษณะแบบแผน และองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียน**ไม่ครบ**องค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ **1 องค์ประกอบ แต่ไม่กระทบต่อเนื้อหา**	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียน**ไม่ครบ**องค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2 **องค์ประกอบ ส่งผลให้เนื้อหาไม่สมบูรณ์**	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียน**ไม่ครบ**องค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ **3 องค์ประกอบ ส่งผลให้เนื้อหาไม่สมบูรณ์**	**ไม่ปรากฏ**โครงสร้างรูปแบบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ **ไม่สามารถระบุได้ว่า**เป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทใด
ด้านคุณค่าของงานเขียน (5 คะแนน)	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจ ให้ข้อคิดสอนใจ คุณค่าด้านความเพลิดเพลิน ฝอนคลาย จรรโลงใจ และคุณค่าทางสติปัญญา**มีสาระ ตลอดทั้งเรื่อง**	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจ ให้ข้อคิดสอนใจ คุณค่าด้านความเพลิดเพลิน ฝอนคลาย จรรโลงใจ	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจ ให้ข้อคิดสอนใจ **แต่ไม่ให้คุณค่าด้านความเพลิดเพลิน** ฝอนคลาย จรรโลงใจ	นำเสนองานเขียนที่ให้**แต่ความเพลิดเพลิน** ฝอนคลาย **แต่ไม่มีสาระ ไม่มีข้อคิด**	งานเขียนที่นำเสนอ**ไม่ปรากฏคุณค่าใด** ทั้งคุณค่าด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา ด้านความเพลิดเพลิน
ด้านกลไกประกอบการเขียน (5 คะแนน)	แสดงออกถึงนิสัย และมารยาทที่ดีใน การเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย สะอาด งานเขียนเป็นระเบียบเรียบร้อย ตลอดทั้งเรื่อง	แสดงออกถึงนิสัย และมารยาทที่ดี ใน การเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย งานเขียน เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า **1-2 ตำแหน่ง**	แสดงออกถึงนิสัย และมารยาทที่ดี ใน การเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย งานเขียน เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า **3-4 ตำแหน่ง**	**ลายมือไม่ชัดเจน** อ่านยาก แต่งานเขียนยังเป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า **5 ตำแหน่ง**	**ลายมือไม่ชัดเจน** อ่านไม่ออก งานเขียนไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า **5 ตำแหน่งขึ้นไป**

เกณฑ์การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง ดังนี้

ตาราง 24 แสดงเกณฑ์การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง

เกณฑ์	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15 คะแนน)	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนถูกต้องตลอดทั้งเรื่อง	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียน**เป็นส่วนใหญ่**	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา มีความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียน**เป็นบางประเด็น**	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามี**จินตนาการ ไม่มีความแปลกใหม่**และ**ไม่น่าสนใจ ขาดความ**สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียน	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา **ไม่มีจินตนาการ ไม่มีความแปลกใหม่ ไม่น่าสนใจ ขาดความ**สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนตลอดทั้งเรื่อง
	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิดได้อย่างชัดเจนเป็น**ระบบ**ตลอดทั้งเรื่อง ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มีจินตนาการสร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง ไม่คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด**ไม่เป็นระบบ** 1 ส่วน ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มีจินตนาการ และไม่คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด**ไม่เป็นระบบ** 2 ส่วน ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ**คัดลอก**งานเขียนของผู้อื่นบางส่วน	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด**ไม่เป็นระบบ** 3 ส่วน ขาดการขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ **ขาดจินตนาการ คัดลอก**งานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด**ไม่เป็นระบบ**ตลอดทั้งเรื่อง เนื้อหาสับสน ขาดการขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการและคัดลอกงานเขียนของผู้อื่น
	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่ มีจินตนาการสร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ **มีจินตนาการแต่ยังไม่ชัดเจน** การสร้างเรื่องราว**ยังลอกเลียนผู้อื่น 1 ส่วน**	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ **มีจินตนาการแต่ยังไม่ชัดเจน** การสร้างเรื่องราว**ยังลอกเลียนผู้อื่น 2 ส่วน**	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ **ขาดจินตนาการ** การสร้างเรื่องราว**ยังลอกเลียนผู้อื่น 3 ส่วน**	**ไม่สามารถดัดแปลง**หรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ **ขาดจินตนาการ** การสร้างเรื่องราว**ยังลอกเลียนผู้อื่น 3 ส่วนขึ้นไป**

ตาราง 24 (ต่อ)

เกณฑ์	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านการใช้ภาษา (20 คะแนน)	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนได้ถูกต้องตรงความหมายทั้งหมด ใช้ภาษาที่สละสลวย เลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจและประทับใจตลอดทั้งเรื่อง	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวน**ไม่ถูกต้องตรงความหมาย 1-2 แห่ง** เลือกใช้ภาษาสละสลวย ใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจ ประทับใจ 5-6 แห่ง	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวน**ไม่ถูกต้องตรงความหมาย 3-4 แห่ง** เลือกใช้ภาษาสละสลวย ใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจ ประทับใจ 3-4 แห่ง	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวน**ไม่ถูกต้องตรงความหมาย 5 แห่ง** และ**ไม่สามารถ**เลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึก**ไม่น่าสนใจ**	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวน**ไม่ถูกต้องตรงความหมาย 5 แห่งขึ้นไป ไม่สามารถ**เลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึก**ไม่น่าสนใจ**
	เรียบเรียงถ้อยคำสำนวนโวหารสละสลวย กระชับและเข้าใจง่าย มีใจความสมบูรณ์และสื่อความหมายได้ชัดเจนตลอดทั้งเรื่อง	เรียบเรียงถ้อยคำสำนวนโวหารสละสลวย กระชับและเข้าใจง่าย มีใจความสมบูรณ์ 5-6 **ประโยค แต่ยังสื่อความหมายได้ดี**	เรียบเรียงถ้อยคำสำนวนโวหารสละสลวย กระชับและเข้าใจง่าย มีใจความสมบูรณ์ 3-4 **ประโยค แต่สื่อความหมายได้**	เรียบเรียงถ้อยคำสำนวนโวหาร**ไม่สละสลวย** วกวน มีใจความสมบูรณ์ 1 **ประโยค** และ**สื่อความหมายไม่เข้าใจ**	เรียบเรียงถ้อยคำสำนวนโวหาร**ไม่สละสลวย** ไม่กระชับ สับสนวกวน มีใจความไม่สมบูรณ์ และ**สื่อความหมายไม่เข้าใจ**
	แต่ละวรรคมีจังหวะสัมผัสและถูกต้องตามแบบแผนข้อบังคับของฉันทลักษณ์	แต่ละวรรคมีจังหวะสัมผัส **ไม่ถูกต้อง**ตามข้อบังคับของฉันทลักษณ์ **1 แห่ง**	แต่ละวรรคมีจังหวะสัมผัส **ไม่ถูกต้อง**ตามข้อบังคับของฉันทลักษณ์ **2 แห่ง**	แต่ละวรรคมีจังหวะสัมผัส **ไม่ถูกต้อง**ตามข้อบังคับของฉันทลักษณ์ **3 แห่ง**	แต่ละวรรคมีจังหวะ**ไม่สัมผัส และไม่ถูกต้อง**ตามข้อบังคับฉันทลักษณ์ **3 แห่งขึ้นไป**
	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอน**ได้ถูกต้องเหมาะสม** ตลอดทั้งเรื่อง	เขียนสะกดคำเว้นวรรคตอน **ไม่ถูกต้อง 1-2 ตำแหน่ง**	เขียนสะกดคำเว้นวรรคตอน **ไม่ถูกต้อง 3-4 ตำแหน่ง**	เขียนสะกดคำเว้นวรรคตอน **ไม่ถูกต้อง 5-6 ตำแหน่ง**	เขียนสะกดคำเว้นวรรคตอน **ไม่ถูกต้อง 7 ตำแหน่งขึ้นไป**
ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียน (5 คะแนน)	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียน**ถูกต้องครบถ้วน**ตามลักษณะแบบแผนฉันทลักษณ์และองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียน**ไม่ครบ**องค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ **1 องค์ประกอบ แต่ไม่กระทบต่อเนื้อหา**	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียน**ไม่ครบ**องค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ **2 องค์ประกอบ ส่งผลให้เนื้อหาไม่สมบูรณ์**	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียน**ไม่ครบ**องค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ **3 องค์ประกอบ ส่งผลให้เนื้อหาไม่สมบูรณ์**	**ไม่ปรากฏ**โครงสร้างรูปแบบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ **ไม่สามารถระบุได้ว่าเป็น**งานเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์ประเภทใด

ตาราง 24 (ต่อ)

เกณฑ์	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านคุณค่าของงานเขียน (5 คะแนน)	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจ ให้ข้อคิดสอนใจ คุณค่าด้านความเพลิดเพลินผ่อนคลาย จรรโลงใจ และคุณค่าทางสติปัญญามีสาระตลอดทั้งเรื่อง	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจให้ข้อคิดสอนใจ คุณค่าด้านความเพลิดเพลินผ่อนคลาย จรรโลงใจ	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจให้ข้อคิดสอนใจ แต่ไม่ให้คุณค่าด้านความเพลิดเพลินผ่อนคลาย จรรโลงใจ	นำเสนองานเขียนที่ให้แต่ความเพลิดเพลินผ่อนคลาย แต่ไม่มีสาระ ไม่มีข้อคิด	งานเขียนที่นำเสนอไม่ปรากฏคุณค่าใดทั้งคุณค่าด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา ด้านความเพลิดเพลิน
ด้านกลไกประกอบการเขียน (5 คะแนน)	แสดงออกถึงนิสัยและมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย สะอาด งานเขียนเป็นระเบียบเรียบร้อยตลอดทั้งเรื่อง	แสดงออกถึงนิสัยและมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย งานเขียน เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 1-2 ตำแหน่ง	แสดงออกถึงนิสัยและมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย งานเขียน เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 3-4 ตำแหน่ง	ลายมือไม่ชัดเจน อ่านยาก แต่งานเขียนยังเป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 5 ตำแหน่ง	ลายมือไม่ชัดเจน อ่านไม่ออก งานเขียนไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 5 ตำแหน่งขึ้นไป

1.5 นำแบบประเมินและเกณฑ์การประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมของเวลาในการสอบ ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับตัวชี้วัด ความชัดเจนของสำนวนภาษา ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบประเมินและเกณฑ์การประเมิน

1.6 นำแบบประเมินและเกณฑ์การประเมินที่แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พร้อมแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับตัวชี้วัดเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยและการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกแบบประเมินที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (ปกรณ์ ประจันบาน, 2552, น. 164)

1.7 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.8 นำแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์และเกณฑ์การประเมินไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งเป็นนักเรียนที่ได้เรียนเกี่ยวกับการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์มาแล้ว

1.9 ผู้วิจัยตรวจให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rubrics Score) ตามตาราง 26 และ27 ข้างต้น ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน 5 ด้าน แต่ละด้านผู้วิจัยได้กำหนดน้ำหนักคะแนน คือ 1) ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา จำนวน 15 คะแนน 2) ด้านการใช้ภาษา จำนวน 20 คะแนน 3) ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียน จำนวน 5 คะแนน 4) ด้านคุณค่าของงานเขียน จำนวน 5 คะแนน และ 5) ด้านกลไกประกอบการเขียน จำนวน 4 คะแนน รวม คะแนนเต็มแต่ละข้อ 50 คะแนน โดยกำหนดค่าคะแนนของการประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ คิดเป็นคะแนนร้อยละ และเทียบกับเกณฑ์การประเมิน 8 ระดับ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนี้

ร้อยละ 80 – 100 หมายถึง ดีเยี่ยม
ร้อยละ 75 – 79 หมายถึง ดีมาก
ร้อยละ 70 – 74 หมายถึง ดี
ร้อยละ 65 – 69 หมายถึง ค่อนข้างดี
ร้อยละ 60 – 64 หมายถึง น่าพอใจ
ร้อยละ 55 – 59 หมายถึง พอใช้
ร้อยละ 50 – 54 หมายถึง ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
ร้อยละ 0 – 49 หมายถึง ต่ำกว่าเกณฑ์

1.10 คำนวณหาค่าดัชนีความเที่ยงของแบบประเมินทั้งฉบับตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1976 อ้างอิงใน พวงรัตน์ ทวีรรัตน์, 2540, น. 125 - 126) ได้ค่า 0.87

1.11 นำข้อสอบจากข้อ 1.8 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 2 คน ตรวจให้คะแนน แล้วคำนวณหาค่าดัชนีความเที่ยงของแบบประเมิน ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1976 อ้างอิงใน พวงรัตน์ ทวีรรัตน์, 2540, น. 125 - 126) ได้ค่า 0.83 และ 0.85 ตามลำดับ สอดคล้องกับค่าดัชนีความเที่ยงของผู้วิจัย

1.12 พิมพ์แบบประเมินฉบับสมบูรณ์ จำนวน 2 ข้อ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 การออกแบบการทดลอง

การวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest Posttest Design) (อนุวัติ คูณแก้ว, 2555, น. 121) ซึ่งมีลักษณะรูปแบบตามตาราง 25 ดังนี้

ตาราง 25 แสดงแบบแผนการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest Posttest Design)

ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
T_1	X	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

T_1 แทน การทดสอบก่อนการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Pre-test)

X แทน การเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้

T_2 แทน การทดสอบหลังการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Post-test)

3.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

3.2.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเชตวัน สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม โดยมีหน่วยการสุ่มคือ ห้องเรียนจำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 31 คน

3.2.2 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งเป็นระยะ ดังนี้

1) ดำเนินการก่อนการทดลอง ผู้วิจัยแจ้งจุดประสงค์ และอธิบายกระบวนการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2) ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดอัตนัย จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย 1) การเขียนเรียงความ และ 2) การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ จากนั้นตรวจและวิเคราะห์ผลการทำแบบประเมิน แล้วแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน

3) ดำเนินการทดลอง โดยจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้กำหนดในรูปแบบ จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 แผน ใช้เวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง และประเมินหลังเรียนโดยใช้แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

ตาราง 26 แสดงการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	จำนวนชั่วโมง
7 พ.ค. 2561	ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์	2
8 พ.ค. 2561	เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ หน่วยที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ขั้นที่ 1 สำรวจความคิด	1
9 พ.ค. 2561	เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ หน่วยที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ขั้นที่ 2 พิชิตสถานการณ์ปัญหา	1
10 พ.ค. 2561	เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ หน่วยที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ขั้นที่ 3 ค้นคว้าสู่ความกระจ่าง	1
11 พ.ค. 2561	เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ หน่วยที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์งานเขียน	1
14 พ.ค. 2561	เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ หน่วยที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนตรวจสอบ	1
15 พ.ค. 2561	เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ หน่วยที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ขั้นที่ 6 ประเมินสะท้อนคิดสู่ชีวิตจริง	1
16 พ.ค. 2561	เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ หน่วยที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ขั้นที่ 1 สำรวจความคิด	1
17 พ.ค. 2561	เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ หน่วยที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ขั้นที่ 2 พิชิตสถานการณ์ปัญหา	1
21 พ.ค. 2561	เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ หน่วยที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ขั้นที่ 3 ค้นคว้าสู่ความกระจ่าง	1

ตาราง 26 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	จำนวนชั่วโมง
22 พ.ค. 2561	เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ หน่วยที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์งานเขียน	1
23 พ.ค. 2561	เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ หน่วยที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนตรวจสอบ	1
24 พ.ค. 2561	เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ หน่วยที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ขั้นที่ 6 ประเมินสะท้อนคิดสู่ชีวิตจริง	1
25 พ.ค. 2561	ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์	2

4) ดำเนินการหลังการทดลองจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

4.1) ทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับก่อนการทดลอง

4.2) ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ ด้วยการนำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิง สร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

4.1 เปรียบเทียบคะแนนแต่ละประเด็นตัวชี้วัดของการประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อศึกษาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน

4.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองระหว่าง ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน (t-test dependent Sample)

4.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้กับเกณฑ์ระดับดี ร้อยละ 70 โดยใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบกลุ่มเดียว (t-test one sample)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 102)

สูตร $$\overline{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ คือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum x$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณโดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 103)

สูตร $$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ คือ ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ คือ กำลังสองของคะแนนผลรวม

n คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (ปกรณ์ ประจันบาน, 2552, น. 164)

สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 การหาค่าความยากและอำนาจจำแนกรายข้อของข้อสอบแบบอัตนัย สูตรของ Whitney and Sabers (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539, น. 199 – 201 อ้างอิงใน อนุวัติ คูณแก้ว, 2555, น. 211 – 212)

หาค่าความยาก จากสูตร

$$P = \frac{S_u + S_L - (2NX_{min})}{2N(X_{max} - X_{min})}$$

หาค่าอำนาจจำแนก ได้จากสูตร

$$D = \frac{S_u - S_L}{N(X_{max} - X_{min})}$$

เมื่อ P คือ ดัชนีค่าความยาก (Index of difficulty)

D คือ ดัชนีค่าอำนาจจำแนก (Index of discrimination)

S_u คือ ผลรวมของคะแนนกลุ่มสูง

S_L คือ ผลรวมของคะแนนกลุ่มต่ำ

N คือ จำนวนคนกลุ่มสูง หรือ กลุ่มต่ำ (กลุ่มเดียว)

X_{max} คือ คะแนนสูงสุดที่ได้

X_{min} คือ คะแนนต่ำสุดที่ได้

2.3 การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) หรือสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอัตนัย ด้วยวิธีการของ Cronbach (สมนึก ภัททิยธนี, 2546, น. 60-61)

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left\{1-\frac{sumS_i^2}{S_t^2}\right\}$$

เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

k คือ จำนวนข้อของแบบทดสอบ

S_i^2 คือ ความแปรปรวนของแบบทดสอบรายข้อ

S_t^2 คือ ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

2.4 การหาดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I.) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น. 64)

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - (\text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียน})}$$

เกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ ดัชนีประสิทธิผล (E.I.) มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

3. สถิติในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test dependent samples) (รัตนะ บัวสนธ์, 2551, น. 141)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - \left(\sum D\right)^2}{(n-1)}}} \quad , df = n - 1$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

D แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน

df แทน องศาหรือชั้นความเป็นอิสระ

3.2 การเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนกับเกณฑ์ ใช้สถิติทดสอบทีแบบกลุ่มเดียว (t-test one sample) โดยใช้สูตร (ปกรณ์ ประจันบาน, 2552, น. 238)

$$t = \frac{\overline{X} - \mu}{\frac{S_x}{\sqrt{n}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที

μ แทน เกณฑ์ที่กำหนด

$\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มทดลอง

S_x แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของกลุ่มทดลอง

n แทน ขนาดของกลุ่มทดลอง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ผลการสร้างและศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับ การช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 3 ดังนี้

1. ผลการศึกษาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น
2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบ

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น กับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทย

การสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยซึ่งเป็นครูต้นแบบหรือครูชำนาญการพิเศษด้านการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ที่มีประสบการณ์จัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างน้อย 10 ปี จำนวน 4 คน เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ผลสรุปตามประเด็น ดังนี้

1. **แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว**

1.1 ครูผู้สอนควรใช้การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้กระบวนการเรียนรู้เน้นการปฏิบัติจริงโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา การให้นักเรียนได้เห็นสถานการณ์จริงจากประสบการณ์ทำงาน บูรณาการทักษะการอ่าน การฟัง การศึกษาจากตัวอย่างงานเขียนที่ดี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การให้นักเรียนวางโครงเรื่องที่จะเขียน และการใช้เทคนิคการสอนเขียนจากรายละเอียดส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ ดังตัวอย่าง

> ...แนวทางในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์จะใช้วิธีให้นักเรียนได้เห็นสถานการณ์จริง จากประสบการณ์การทำงาน นำตัวอย่างผลงานที่ดีเด่นมาเป็นตัวอย่าง แล้วให้นักเรียนวางแผนและวางโครงเรื่องที่จะผลิตผลงานของตนตามกระบวนการเขียน
>
> (ครูผู้สอนคนที่ 1, ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2561)

> ...จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการบูรณาการทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง การพูดและการคิด โดยใช้เทคนิคกระบวนการที่หลากหลาย เน้นการฝึกปฏิบัติจริงโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
>
> (ครูผู้สอนคนที่ 2, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2561)

...สอนจากการเขียนรายละเอียดส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ เช่น สอนเขียนบรรยาย สอนเขียนพรรณนา ก่อนที่จะสอนเขียนเรียงความ สอนรูปแบบของการเขียนเรียงความ เริ่มจาก คำนำ ส่วนเนื้อเรื่อง และสุดท้ายสอนการเขียนส่วนสรุป

(ครูผู้สอนคนที่ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2561)

1.2 ครูผู้สอนประสบปัญหาการสอนเขียนร้อยแก้ว ได้แก่ นักเรียนคิดเรื่องที่จะเขียนไม่ออก วางโครงเรื่องไม่เป็น ไม่รักการอ่านจึงทำให้ไม่ชอบเขียน ขาดความรู้และข้อมูลของเรื่องที่จะเขียน เขียนบรรยายได้น้อย เขียนขยายความไม่เป็น ครูผู้สอนมีแนวทางในการแก้ปัญหาโดยการนำตัวอย่างงานเขียนมาให้ศึกษา วิเคราะห์โครงเรื่องจากตัวอย่างงานเขียน ฝึกให้นักเรียนคิดโดยคิดเรื่องง่ายๆ ใกล้ตัวก่อน กระตุ้นให้นักเรียนคิดและเขียนข้อความสั้นๆ ที่นักเรียนประทับใจหรือที่นักเรียนอยากเขียน ให้นักเรียนฝึกเขียนด้วยตนเอง ให้แรงเสริมทางบวก และให้นักเรียนฝึกเขียนซ้ำๆ บ่อยๆ ดังตัวอย่าง

...ปัญหาที่พบคือนักเรียนคิดเรื่องไม่ออก วางโครงเรื่องไม่เป็น มีแนวทางการแก้ไขคือจะนำตัวอย่างงานเขียนมาให้นักเรียนอ่าน แล้ววิเคราะห์โครงเรื่องให้ดูเป็นตัวอย่าง แล้วจึงให้นักเรียนฝึกคิดโดยให้คิดจากเรื่องง่ายๆ ใกล้ๆ ตัวก่อน ถ้าทำได้แล้วจึงให้เขียนเรื่องที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น

(ครูผู้สอนคนที่ 1, ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2561)

...ปัญหาที่พบ คือ นักเรียนไม่รักการอ่านและไม่ชอบเขียน แก้ปัญหาโดยการสนทนาซักถามนักเรียนแล้วให้นักเรียนคิดและเขียนข้อความสั้นๆ ที่นักเรียนประทับใจหรือที่นักเรียนอยากเขียน เริ่มจากคำ วลี ประโยค หรือข้อความสั้นๆ โดยใช้ภาษาง่ายๆ แต่เน้นย้ำเรื่องการใช้ภาษาเขียนและภาษาพูดที่สละสลวย อ่านง่าย ถูกกาลเทศะ รวมทั้งให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม จับคู่กับเพื่อนเพื่อฝึกเขียน โดยมีตัวอย่างผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของรุ่นพี่ให้นักเรียนได้ศึกษาและดูเป็นแนวทางในการฝึกเขียน แล้วจึงมอบหมายให้นักเรียนฝึกเขียนด้วยตนเอง พร้อมให้แรงเสริมทางบวก

(ครูผู้สอนคนที่ 2, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2561)

1.3 ครูผู้สอนใช้วิธีการประเมินการเขียนสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว โดยใช้แบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แบบรูบริคส์ โดยมีเกณฑ์การผ่านที่ 70% ใช้รูปแบบการประเมินอย่างหลากหลาย การใช้แบบทดสอบ การให้เพื่อนประเมินเพื่อน ดังตัวอย่าง

...วิธีการประเมินจะใช้แบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเมิน โดยมีเกณฑ์การผ่านที่ 70% ถ้าไม่ผ่านจะให้นักเรียนทบทวนงานเขียนใหม่ตามระบบวงจร PDCA

(ครูผู้สอนคนที่ 1, ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2561)

...ครูประเมินโดยใช้แบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อนประเมินเพื่อน

(ครูผู้สอนคนที่ 2, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2561)

2. แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง

2.1 ครูผู้สอนใช้การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใช้สถานการณ์จริงในการสร้างสรรค์งานเขียน เน้นการฝึกปฏิบัติจริงโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา เน้นให้ศึกษาตัวอย่างบทร้อยกรอง เรียนรู้หลักการและฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้เทคนิคให้เรียบเรียงเป็นร้อยแก้วก่อนที่จะเขียนเป็นร้อยกรอง ให้ฝึกสร้างแนวคิดโครงเรื่องในการแต่ง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้มีการประเมินงานเขียนและปรับปรุงงานเขียน ดังตัวอย่าง

...วิธีการหรือกระบวนการในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรองจะใช้วิธีเดียวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว คือ ใช้สถานการณ์จริงในการสร้างสรรค์ เช่น เรื่องเกี่ยวกับการศึกษาดูงาน กิจกรรมที่นักเรียนทำ แล้วนำมาเขียนก่อนอื่นต้องเขียนเป็นร้อยแก้วก่อนต่อจากนั้นจึงนำมาแต่งเป็นบทร้อยกรอง

(ครูผู้สอนคนที่ 1, ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2561)

...สอนเขียนร้อยกรองด้วยการให้นักเรียนอ่านตัวอย่างบทร้อยกรอง สอนฉันทลักษณ์และให้นักเรียนสร้างแนวคิดโครงเรื่องในการแต่ง

(ครูผู้สอนคนที่ 3, ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2561)

...ให้นักเรียนศึกษาฉันทลักษณ์ของงานประพันธ์ที่ต้องการจะเขียน โดยศึกษาจากใบความรู้ หรือแหล่งเรียนรู้ทางอินเตอร์เน็ต ศึกษาเนื้อหาสาระ คำสัมผัสคล้องจอง ครูอธิบายเพิ่มเติมและฝึกทักษะการเขียนโดยใช้ภาพมาเขียนบรรยายเป็นบทร้อยกรอง

(ครูผู้สอนคนที่ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2561)

2.2 ครูผู้สอนประสบปัญหานักเรียนการสอนเขียนร้อยกรอง ได้แก่ ขาดความรู้เรื่องฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ นักเรียนไม่ชอบแต่งคำประพันธ์และไม่ชอบอ่านงานเขียนที่เป็นร้อยกรอง ปัญหาการเขียนมักมีเนื้อหาประเภทกลอนพาไป การเลือกใช้คำศัพท์มาร้อยเรียงไม่ไพเราะและไม่ชัดเจน ครูผู้สอนมีแนวทางในการแก้ปัญหาโดยครูเป็นผู้ชี้แนะให้คำแนะนำในการแต่ง แล้วให้นักเรียนปรับปรุงงานเขียนตามคำชี้แนะ การสอนเทคนิคการแต่งโดยใช้ตัวอย่างบทร้อยกรองหรือบทอาขยานที่นักเรียนเคยเรียนมา ใช้บริบทรอบตัวนักเรียนเพื่อเร้าการคิดสร้างสรรค์ ใช้แบบฝึกเริ่มจากเรื่องง่ายไปหายาก ใช้กิจกรรมกลุ่ม จับคู่ และฝึกแต่งด้วยตนเอง การใช้สถานการณ์กำหนดคำศัพท์ให้นักเรียนฝึกแต่ง ดังตัวอย่าง

...ปัญหานักเรียนไม่แม่นในฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ การแก้ไขครูจะเป็นผู้ช่วยในการแต่งเบื้องต้น และชี้แนะในการปรับปรุงงานเขียนให้นักเรียน

(ครูผู้สอนคนที่ 1, ผู้ให้สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2561)

...ปัญหาที่พบ คือ นักเรียนไม่ชอบแต่งคำประพันธ์และไม่ชอบอ่านงานเขียนที่เป็นร้อยกรอง แก้ปัญหาโดยการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนไม่ให้เครียด ทบทวนร้อยกรองที่นักเรียนเคยเรียนและเคยท่องจำบทอาขยาน สอนเทคนิคการจำฉันทลักษณ์ของร้อยกรองแต่ละประเภทพร้อมตัวอย่างแล้วสร้างข้อตกลงร่วมกันว่านักเรียนทุกคนจะต้องอ่านหรือท่องจำบทร้อยกรองที่เป็นตัวอย่างก่อนเรียนทุกชั่วโมง ส่วนกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง จะใช้บริบทโดยรอบตัวนักเรียนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ใช้แบบฝึกที่เริ่มต้นจากง่ายไปหายาก โดยกิจกรรมกลุ่ม การจับคู่ และฝึกแต่งด้วยตนเอง

(ครูผู้สอนคนที่ 2, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2561)

...ปัญหาที่พบคือการนำคำศัพท์มาร้อยเรียงถ้อยคำยังไม่ไพเราะ ไม่ชัดเจน แก้ปัญหาด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนโดยกำหนดคำศัพท์และให้นักเรียนนำไปฝึกแต่ง

(ครูผู้สอนคนที่ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2561)

2.3 ครูผู้สอนใช้วิธีการประเมินการเขียนร้อยกรองโดยใช้แบบประเมินการแต่งคำประพันธ์แบบรูบริคส์ โดยมีเกณฑ์การผ่านที่ 70% ใช้รูปแบบการประเมินอย่างหลากหลาย การใช้แบบทดสอบ การให้เพื่อนประเมินเพื่อน ดังตัวอย่าง

...ครูประเมินโดยใช้แบบประเมินการแต่งคำประพันธ์ และเปิดโอกาสให้เพื่อนประเมินเพื่อนด้วย

(ครูผู้สอนคนที่ 2, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2561)

...ประเมินโดยใช้แบบทดสอบ ที่มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคส์ โดยครูเป็นผู้ตรวจผลงาน (ชิ้นงาน) การแต่งบทร้อยกรองของนักเรียน

(ครูผู้สอนคนที่ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2561)

จากข้อมูลดังกล่าวที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยที่ยกมาเป็นตัวอย่าง นำมาสรุปเป็นตารางวิเคราะห์ผลข้อมูลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทย ดังตาราง 27 ดังนี้

ตาราง 27 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การเขียนเชิงสร้างสรรค์	1.แนวทางการสอนวิธีการ/กระบวนการ	2.แนวทางการแก้ปัญหาการสอน	3.แนวทางการประเมิน
1.ร้อยแก้ว	1. เน้นลงมือปฏิบัติจริงโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา 2. การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ประสบการณ์จริง 3. บูรณาการทักษะต่างๆ 4. ศึกษาจากตัวอย่างที่ดี 5. สอนวางโครงเรื่อง 6. เริ่มจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่	- การใช้ตัวอย่างที่ดี - การวิเคราะห์โครงเรื่องจากตัวอย่าง - การกระตุ้นให้ฝึกคิดและเขียนจากเรื่องง่ายๆ ใกล้ตัว - การให้แรงเสริมทางบวก - การให้ฝึกเขียนซ้ำๆ	- การประเมินหลากหลายโดยครูและเพื่อนประเมิน - ใช้แบบประเมินแบบรูบริคส์ โดยกำหนดเกณฑ์การผ่านที่ 70%
2.ร้อยกรอง	1. สอนหลักการและฉันทลักษณ์คำประพันธ์ 2. ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 3. ศึกษาจากตัวอย่างที่ดี 4. ฝึกสร้างแนวคิดโครงเรื่อง 5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6. ลงมือปฏิบัติโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา 7. สอนเขียนโดยเรียบเรียงเป็นร้อยแก้วก่อนเขียนเป็นร้อยกรอง 8. ประเมินงานเขียนและปรับปรุงงานของตน	- ครูทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ ให้คำแนะนำ - การให้ตัวอย่างที่ดีให้นักเรียนศึกษา - ใช้บริบทรอบตัวนักเรียนเพื่อกระตุ้นการคิด - การใช้แบบฝึกเริ่มจากเรื่องง่ายไปเรื่องยาก - การใช้กิจกรรมกลุ่มจับคู่ - ใช้สถานการณ์กำหนดคำศัพท์ให้ฝึกแต่ง	- การประเมินหลากหลายโดยครูและเพื่อนประเมิน - ใช้แบบประเมินแบบรูบริคส์ โดยกำหนดเกณฑ์การผ่านที่ 70%

จากตาราง 27 แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนภาษาไทยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง ประกอบด้วย 1) การสอนหลักความรู้ 2) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) เน้นการลงมือปฏิบัติจริงโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา 4) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้หลากหลาย 5) การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงและประสบการณ์ตรงของนักเรียน 6) การให้ศึกษาและวิเคราะห์จากตัวอย่างงานเขียนที่ดี 7) ฝึกสร้างแนวคิดวางโครงเรื่องก่อนเขียน 8) เริ่มจากเรื่องง่ายไปหาเรื่องยาก 9) การให้ประเมินและปรับปรุงงานเขียนของตน ส่วนพบปัญหา ได้แก่ นักเรียนไม่ชอบเขียน คิดเรื่องที่จะเขียนไม่ออก แนวทางการแก้ปัญหา ได้แก่ 1) การใช้ตัวอย่างที่ดี การกระตุ้นให้ฝึกคิดและเขียนจากบริบทรอบตัว 2) ให้เริ่มเขียนจากเรื่องง่ายๆ ใกล้ตัวก่อน 3) การให้แรงเสริมทางบวก และ 4) การให้ฝึกเขียนซ้ำๆ ครูผู้สอนภาษาไทยประเมินการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยการใช้แบบประเมินการเขียนแบบรูบริคส์ และกำหนดเกณฑ์การผ่านที่ 70%

ส่วนที่ 2 แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน การจัดกิจกรรมกาเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ เกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถ ด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ได้ผลสรุปเป็นประเด็น ดังนี้

1. หลักการสำคัญของแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

1.1 หลักการสำคัญของแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ หลักการให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับบริบทชีวิตจริงของผู้เรียนโดยตรง เผชิญกับสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาที่ท้าทาย หลักการที่เน้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่เป็นจริงเพื่อให้เกิดกระบวนการคิด หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อเรียนรู้ความคิดของผู้อื่น ดังตัวอย่าง

...ควรอาศัยหลักการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากบริบทที่แวดล้อมกับผู้เรียนโดยตรง ซึ่งจะมีความหมายกับผู้เรียนอย่างแท้จริง เน้นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด และใฝ่รู้ใฝ่ เรียน การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2561)

...หลักการให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง การเขียนเรื่องราวที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีคุณค่ามีความหมายสำหรับผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่เป็นจริง กระบวนการคิดและแสวงหาข้อมูลเพื่อแก้ปัญหานั้นๆ หลักการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วมโดยใช้ทีมเป็นฐาน โดยผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, ผู้ให้สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2561)

1.2 ขั้นตอนกระบวนการ และกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดจินตนาการ ตลอดจนส่งเสริมสามารถด้านเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน ควรมีลักษณะเน้นกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดเปิดโอกาสให้ได้จัดกระทำกับหลักการ เนื้อหาที่จะเขียนสอนแก่นของความรู้ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาที่ท้าทายเพื่อศึกษาสืบค้นเรียนรู้แบบร่วมมือให้เข้าใจแก่นความคิดหลักของเนื้อหาวิชาหลักการเขียน หลักการทางภาษา เปิดโอกาสให้วิเคราะห์ตัวอย่างงานเขียนที่ดีในชีวิตจริงแล้วสร้างความเข้าใจเชื่อมโยงในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้บริบทแวดล้อมที่มีความหมายต่อผู้เรียนเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดจินตนาการและสร้างคำ สร้างถ้อยความออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีลักษณะเฉพาะตัวของผู้เรียน ตลอดจนเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือเขียนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง หรือเกี่ยวกับความรู้สึกที่ผู้เรียนมีต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งหรือเรื่องราวที่กระทบกับความรู้สึกของผู้เรียนมากที่สุด ดังตัวอย่าง

... การกำหนดเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน กิจกรรมที่สอนให้นักเรียนได้ใช้ความคิดขั้นสูง โดยเปิดโอกาสให้ได้จัดกระทำกับหลักการ เนื้อหาที่จะเขียน สอนแก่นของความรู้ให้ผู้เรียนได้เข้าใจแก่นความคิดหลักของเนื้อหาวิชา เปิดโอกาสให้วิเคราะห์ตัวอย่างแล้วสร้างความเข้าใจเชื่อมโยงในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อน การให้นักเรียนได้สืบสอบสร้าง ความหมายของเรื่องที่จะเขียนด้วยตนเอง การใช้ทรัพยากรรอบตัวให้เกิด ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

...การลงมือศึกษาค้นคว้าจากตัวอย่างในชีวิตจริงจากบริบทจริง ใช้การท้าทายผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือเขียน หลังจากได้ร่วมกันค้นคว้าข้อมูลจากประสบการณ์ตัวอย่างและสถานการณ์แห่งความเป็นจริงแห่งชีวิต

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2561)

...กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้อ่าน คิด วิเคราะห์ จากงานเขียนที่ดีในชีวิตจริงอย่างหลากหลายโดยเฉพาะเรื่องที่ใกล้เคียงเกี่ยวข้องกับผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าสืบค้นจาก สถานการณ์ต่างๆ เพื่อเก็บเกี่ยวแนวทางแห่งการเขียน การสืบค้นหลักการของวิชาการ การเรียนรู้ แบบร่วมมือเป็นทีม การใช้บริบทแวดล้อมที่มีความหมายต่อผู้เรียนเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ สะท้อนความคิดจินตนาการและสร้างคำ สร้างถ้อยความออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มี ลักษณะเฉพาะตัวของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือเขียนงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, ผู้ให้สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2561)

1.3 บทบาทสำคัญของครูในการส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ควรมีลักษณะเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้ชี้แนะหรือผู้นิเทศให้ผู้เรียนสร้างความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตั้งคำถามให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ของตนอย่างเต็มที่ ครูจะต้องเน้นการสร้างโอกาสสำหรับการคิดระดับสูงและความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากกว่าการเรียนรู้แบบธรรมดา ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็นหลัก ครูควรให้ความเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง เป็นผู้เสริมแรงให้กำลังใจ ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับตามความเป็นจริง มีกระบวนการสะท้อนคิด เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงพัฒนาการของตนในการเรียน ดังตัวอย่าง

...ครูมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะให้ผู้เรียนสร้างความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้เสริมแรงให้กำลังใจโดยการกระตุ้นให้ผู้เรียนที่เรียนอ่อนหรือไม่สามารถปฏิบัติภาระงานได้ให้เกิดความรู้สึกที่ดี...

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

...ครูต้องให้โอกาสที่หลากหลายสำหรับผู้เรียนในการใช้สนทนา การเขียน และรูปแบบอื่นๆ ของกระบวนการข้อมูลข่าวสาร ครูต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้แนะนำ หรือผู้นิเทศที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและลงมือปฏิบัติ

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2561)

...ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็นหลัก ต้องยอมรับว่าพื้นฐานประสบการณ์ชีวิตของผู้เรียนแต่ละคนไม่เท่ากันแต่ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ ครูควรให้ความเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน สร้างบรรยากาศเป็นกันเองไม่กดดันตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียนว่าสามารถพัฒนาตนเองได้ ไม่ปิดกั้นความคิดของผู้เรียน ครูต้องเป็นผู้ให้คำชี้แนะ แก่ผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับตามความเป็นจริง มีกระบวนการสะท้อนคิด เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงพัฒนาการของตน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, ผู้ให้สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2561)

1.4 แนวทางการวัดและประเมินผลการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงควรมีลักษณะเป็นการประเมินตามสภาพจริง ประเมินชิ้นงานของผู้เรียนด้วยเกณฑ์คุณภาพ การให้ผู้เรียนได้สะท้อนคิด การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังตัวอย่าง

...ให้มีการวัดและประเมินตามสภาพจริงของการเรียนรู้ ประเมินชิ้นงานของผู้เรียนด้วยเกณฑ์คุณภาพ

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2561)

...ใช้กระบวนการวัดประเมินที่หลากหลาย ดังนี้ การประเมินตามสภาพจริง (authentic assessment) การให้ผู้เรียนได้สะท้อนคิด (reflection) การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, ผู้ให้สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2561)

2. หลักการสำคัญของแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

2.1 การส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายควรอาศัยหลักการสำคัญของการช่วยเสริมศักยภาพ ควรมีลักษณะคือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ครู ให้มีกิจกรรมทางสังคมและกิจกรรมกลุ่มที่ประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันร่วมมือกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้ การมอบหมายงานที่ท้าทายและสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน การเสริมต่อความสามารถและความพยายามของผู้เรียนด้วยกลวิธีต่างๆ (การสาธิต การใช้ประเด็นคำถามกระตุ้น การให้ข้อมูลย้อนกลับบ่อยๆ เพื่อให้ผู้เรียนทำงานได้มากขึ้น การแบ่งงานออกเป็นส่วนย่อยและง่าย) การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนด้วยกลวิธีการต่างๆ เพื่อเสริมแรงการเรียนรู้ที่หลากหลาย (การใช้แบบอย่าง การกำกับแนะนำ การช่วยเสริมศักยภาพ) ดังตัวอย่าง

> ...หลักการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ครู การช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการพื้นฐานของวิชา/การเขียน การให้งานที่ท้าทายแก่ผู้เรียน ใช้กิจกรรมร่วมมือกัน การเสริมต่อความสามารถและความพยายามของผู้เรียน ด้วยกลวิธีการต่างๆ การให้ข้อมูลย้อนกลับบ่อยๆ เพื่อให้ผู้เรียนทำงานได้มากขึ้น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมทำกิจกรรมที่เป็นจริง การใช้กลวิธีการเสริมแรงการเรียนรู้ที่หลากหลาย
>
> (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

> ...การกำหนดหรือจัดภาระงานที่สอดคล้องกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน หลักการมีปฏิสัมพันธ์เปิดโอกาสให้มีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน การเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียน การส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบร่วมมือที่ประกอบไปด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน ร่วมมือกันในกิจกรรมการเรียนรู้และแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน
>
> (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2561)

> ...หลักการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่างครู และผู้เรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ หลักการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ในลักษณะต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเกิดความคิด จิตนาการ และกล้าที่จะเขียนสิ่งที่กระทบ (เรื่องราวในใจ) ออกมาเป็นงานเขียน

เชิงสร้างสรรค์ที่มีความงดงามทั้งการใช้ภาษาและความคิด การให้ภาระงานที่ท้าทายผู้เรียนแต่ต้องไม่ยากหรือซับซ้อนเกินไปกว่าศักยภาพของผู้เรียน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, ผู้ให้สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2561)

2.2 การส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายควรใช้เทคนิค/กลวิธี ในการช่วยเสริมศักยภาพ โดยไม่ปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของผู้เรียน ควรมีลักษณะที่เน้นกิจกรรมและงานท้าทายให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและเขียนอย่างอิสระโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ การสร้างบรรยากาศการเรียนที่เน้นความสุข สนุกสนาน จูงใจให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้ กำหนดทิศทางการเรียนรู้ การสาธิตและให้แบบอย่าง การชี้แนะหรือการชี้นำให้นักเรียนวางแผนในการจัดระบบความคิด การใช้คำถามที่มีคุณภาพซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดไม่ตีกรอบการตอบของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดฝึกจินตนาการ กลวิธีการสะท้อนความคิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ครูจะหยุดช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีการซึมซับเอาแผนงานหรือขั้นตอนต่างๆ ไว้ในตนเองแล้ว จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือเขียนปฏิบัติงานโดยอิสระ ดังตัวอย่าง

...ครูจะหยุดช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีการซึมซับเอาแผนงานหรือขั้นตอนต่างๆ ไว้ในตนเองแล้ว จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือเขียนปฏิบัติงานโดยอิสระ

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

...กลวิธีการจัดกิจกรรมที่จูงใจให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้ สนุกสนาน และมอบหมายงานที่ท้าทาย (เช่น การใช้ตัวแบบที่ดี การวิเคราะห์ตัวอย่างจากการอ่านงานเขียนที่มีลักษณะที่ดี) เน้นกิจกรรมและงานท้าทายให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและเขียนอย่างอิสระโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ เช่น เขียนอย่างไรให้รู้ว่า "สวย" โดยไม่ใช้คำว่า "สวย" เลย เป็นต้น

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2561)

...การใช้คำถามที่มีคุณภาพ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดไม่ตีกรอบการตอบคำถามของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดฝึกจินตนาการ การสร้างบรรยากาศการเรียนที่เน้นความสุข สนุกสนาน กลวิธีการสะท้อนความคิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และครู

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, ผู้ให้สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2561)

2.3 บทบาทของครูในการช่วยเสริมศักยภาพด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรมีลักษณะ คือ ครูควรศึกษาผู้เรียนและทราบถึงระดับความสามารถในเรียนรู้และการเขียนของผู้เรียน ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ครูต้องเลือกงานที่เหมาะสมแจกแจงประเด็นที่ผู้เรียนสนใจและให้เชื่อมโยงกับสิ่งที่ต้องการ ครูเป็นผู้เตรียมและปรับการเรียนให้ง่ายขึ้นสำหรับผู้เรียน ครูควรสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสนุกสนาน มีความสุข อยากเรียนรู้ ผ่อนคลายไม่กดดันผู้เรียน ครูเป็นผู้ให้แนวทางหรือทิศทางเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย ครูควรคำนึงถึงการใช้คำถามที่ดีในการช่วยเหลือแนะนำความสนใจ การแนะนำทางเลือก สร้างความท้าทายให้ผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ดังตัวอย่าง

> ...ครูควรศึกษาผู้เรียนและทราบถึงระดับความสามารถในเรียนรู้และการเขียนของผู้เรียน ครูต้องเลือกงานที่เหมาะสมแจกแจงประเด็นที่ผู้เรียนสนใจและให้เชื่อมโยงกับสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในงานนั้น ครูควรคำนึงถึงการให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายที่ชัดในการเรียนรู้ การใช้ภาษากระตุ้นและส่งเสริมความสนใจในการทำงาน
>
> (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

> ...ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนครูควรเป็นผู้ชี้นำชี้แนะผู้เรียนแต่ละคนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามศักยภาพของแต่ละคน ครูควรสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสนุกสนาน มีความสุข อยากเรียนรู้ ผ่อนคลายไม่กดดันผู้เรียน
>
> (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2561)

> ...ครูควรเลือกงานที่เหมาะสมกับผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ครูควรสร้างแรงจูงใจอย่างต่อเนื่องในการเรียนเป็นการรักษาความสนใจของผู้เรียนให้คงอยู่อย่างสม่ำเสมอ โดยสร้างความท้าทายให้ผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
>
> (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, ผู้ให้สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2561)

จากข้อมูลดังกล่าวที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ยกมาเป็นตัวอย่างนำมาสรุปเป็นตารางวิเคราะห์ผลข้อมูลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทย ดังตาราง 28 ดังนี้

ตาราง 28 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน

ประเด็น	แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning)	แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ (Scaffolding)
1. หลักการสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์	1. หลักการให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับบริบทชีวิตจริงของผู้เรียนโดยตรง 2. การเผชิญกับสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาที่ท้าทาย สืบค้นทางวิชาการ 3. หลักการที่เน้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่เป็นจริงเพื่อให้เกิดกระบวนการคิด 4. หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อเรียนรู้ความคิดของผู้อื่น	1. การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน และระหว่างครู 2. มีกิจกรรมทางสังคมและกิจกรรมกลุ่มที่ประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันร่วมมือกัน 3. การให้งานที่ท้าทายและสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน 4. การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและเสริมต่อความสามารถและความพยายามของผู้เรียนด้วยกลวิธีต่างๆ อย่างหลากหลาย
2. ขั้นตอนกระบวนการสอน/กิจกรรมที่ช่วยเสริมให้เกิดจินตนาการในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์	1.เน้นกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดเปิดโอกาสให้ได้จัดกระทำกับหลักการเนื้อหาที่จะเขียน 2.สอนแก่นของความรู้ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาที่ท้าทายเพื่อศึกษาสืบค้นเรียนรู้แบบร่วมมือ 3.วิเคราะห์ตัวอย่าง งานเขียนที่ดีในชีวิตจริงแล้วสร้างความเข้าใจเชื่อมโยงในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง 4. การใช้บริบทแวดล้อมที่มีความหมายต่อผู้เรียนเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดจินตนาการ 5.เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือเขียนงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง หรือเรื่องราวที่กระทบกับความรู้สึกของผู้เรียน	1.เน้นกิจกรรมและงานท้าทายให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและเขียนอย่างอิสระโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ 2. การสร้างบรรยากาศการเรียนที่เน้นความสุขสนุกสนาน จูงใจให้ผู้เรียนสนใจ 3. กำหนดทิศทางการเรียนรู้ สาธิตและให้แบบอย่าง การชี้แนะหรือการชี้นำให้นักเรียนมีการวางแผนในการจัดระบบความคิดก่อนการเขียน 4. การใช้คำถามที่มีคุณภาพ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดไม่ตีกรอบการตอบคำถามของผู้เรียน ฝึกคิดจินตนาการ 5. กลวิธีการสะท้อนความคิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู 6 ครูจะหยุดช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีการซึมซับเอาความรู้ต่างๆ ไว้ในตนเองแล้ว จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือเขียนปฏิบัติงานโดยอิสระ

ตาราง 28 (ต่อ)

ประเด็น	แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning)	แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ (Scaffolding)
3. บทบาทสำคัญของครูในการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์	1.เป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้ชี้แนะ ผู้แนะนำหรือผู้นิเทศให้ผู้เรียนสร้างความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2. ครูต้องเน้นการสร้างโอกาสสำหรับการคิดระดับสูงและความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากกว่าการเรียนรู้แบบธรรมดา 3.ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็นหลัก 4. ครูควรให้ความเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง เป็นผู้เสริมแรงให้กำลังใจ 5. ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับตามความเป็นจริง มีกระบวนการสะท้อนคิด เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการของตน	1. ครูควรศึกษาผู้เรียนและทราบถึงระดับความสามารถในเรียนรู้และการเขียนของผู้เรียน 2. ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เลือกงานที่เหมาะสมกับความสามารถ 3. ครูควรแจกแจงประเด็นที่ผู้เรียนสนใจให้เชื่อมโยงกับสิ่งที่ต้องการ 4. ครูเป็นผู้เตรียมและปรับการเรียนให้ง่ายขึ้นสำหรับผู้เรียน 5. ครูควรสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสนุกสนานมีความสุขอยากเรียนรู้ ผ่อนคลายไม่กดดัน 6. ครูเป็นผู้ให้แนวทางหรือทิศทางเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย 7. ครูควรคำนึงถึงการใช้คำถามที่ดีในการช่วยเหลือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดจินตนาการ แนะนำความสนใจ ทางเลือกและสร้างความท้าทายให้ผู้เรียนไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้
4. แนวทางการวัดและประเมินการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์	- การประเมินตามสภาพจริง - ประเมินชิ้นงานของผู้เรียนด้วยเกณฑ์คุณภาพ - การให้ผู้เรียนได้สะท้อนคิด - การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน	

จากตาราง 28 พบว่า หลักการของแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (authentic learning) ที่ส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ 1) การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับบริบทชีวิตจริง 2) เน้นการลงมือปฏิบัติและเผชิญปัญหาที่ท้าทาย 3) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ส่วนหลักการของแนวคิด

การช่วยเสริมศักยภาพ (scaffolding) ที่ส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ 1) การมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียน 2) มีกิจกรรมทางสังคมแบบกลุ่มร่วมมือ 3) มอบหมายงานที่ท้าทายสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน 4) การเสริมต่อความสามารถโดยให้ความช่วยเหลือที่หลากหลาย ส่วนแนวทางการจัดกิจกรรมตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมให้เกิดจินตนาการ ได้แก่ 1) การใช้บริบทแวดล้อมที่มีความหมายต่อผู้เรียนกระตุ้นให้สะท้อนความคิดและจินตนาการ 2) การศึกษาจากตัวอย่างที่ดี 3) การสอนหลักการเขียนและการวางโครงเรื่องก่อนเขียน 4) เน้นเขียนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงที่กระทบความรู้สึกของผู้เรียน 5) มีกิจกรรมท้าทายการคิดและเขียนอย่างอิสระโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ 6) สร้างบรรยากาศการเรียนที่ สนุกสนาน 7) กำหนดทิศทางการเรียนที่ชัดเจน 8) เริ่มจากเรื่องง่ายและใกล้ตัวไปหาเรื่องยาก 9) การใช้คำถามชี้นำแบบปลายเปิดไม่ตีกรอบการตอบ 10) หยุดการให้ความช่วยเหลือทันทีเมื่อ ผู้เรียนสามารถทำงานได้ด้วยตนเอง

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการสร้างและศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น

1. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้ผ่านการพัฒนาตามขั้นตอนในการสร้างรูปแบบ 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 ยกร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ขั้นที่ 3 การจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 5 การทดลองนำร่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ ขั้นที่ 6 การแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ได้รูปแบบการจัด

การเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ผลการดำเนินงานดังกล่าวได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ โดยมีผลการสร้างซึ่งจะนำเสนอรายละเอียด ดังนี้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักการ

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงหรือบริบทแวดล้อมที่มีความหมายต่อผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนผ่านการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเผชิญกับภาระหรือสถานการณ์ปัญหาตามบริบทจริงที่ท้าทายเพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิด ความรู้สึกกระทบใจต่อสถานการณ์เหล่านั้น แล้วให้นักเรียนได้ระเบิดอารมณ์ ความรู้สึกเหล่านั้นและถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของงานเขียน นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ร่วมกันหาทางแก้ปัญหา สนทนาแลกเปลี่ยนความคิด แสวงหาและสืบค้นข้อมูลต่างๆ เพื่อให้เข้าใจหลักการใช้ภาษาสำหรับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ องค์ประกอบของงานเขียน และมโนทัศน์หลักของรูปแบบการเขียน มาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการสร้างชิ้นงานเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณค่า

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถการเขียนของผู้เรียนตามศักยภาพ ด้วยการช่วยเหลือ สนับสนุนในลักษณะต่างๆ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย ช่วยเสริมต่อความพยายามของผู้เรียนโดยการใช้คำถามช่วยเหลือเจาะประเด็นความสนใจและกระตุ้นให้คิด จินตนาการและสะท้อนความคิดออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีลักษณะสร้างสรรค์และโดดเด่นทั้งในแง่ของการใช้สำนวนภาษาและการนำเสนอเนื้อหา ตลอดจนมีการใช้ตัวอย่างหรือแบบอย่างงานเขียนที่ดีมีคุณค่าและกระทบใจผู้เรียนเพื่อเร้าความสนใจ และเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากเขียน

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยเริ่มจากสิ่งใกล้ตัว ให้ผู้เรียนวางแผนก่อนการปฏิบัติงาน (การเขียน) การตัดสินใจเลือกหัวข้อ การจัดระบบและลำดับความคิดของสิ่งที่จะเขียน ตลอดจนการลงมือเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยอาศัยมวลประสบการณ์การมองโลกอย่างเป็นองค์รวมและรอบด้าน ร่วมกับการให้ผู้เรียนได้ทำซ้ำและฝึกฝนอย่างจริงจังและจริงใจ เพื่อให้งานเขียนของนักเรียนเป็นงานเขียนที่มีคุณค่า

4. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาผลงานของตน ด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนว่าดีหรือไม่เพื่อทราบระดับความสามารถและพัฒนาการในการเขียนของตนเอง มีการสะท้อนคิด มีโอกาสวิเคราะห์ข้อดีและข้อบกพร่องของงานเขียนของตนและเพื่อน เพื่อเป็น

แนวทางในการปรับปรุงพัฒนางานเขียนของตน ตลอดจนมีการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงและปรับประยุกต์ใช้สู่ชีวิตจริง ใน 2 ลักษณะ คือ การนำความรู้ที่ได้จากการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ไปปรับใช้ในสถานการณ์ต่างๆ และการนำชิ้นงาน/ผลงานที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์แห่งชีวิตจริงของนักเรียน

วัตถุประสงค์

รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มุ่งเน้นพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

เนื้อหา

เนื้อหาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กำหนดจากการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ตัวชี้วัดที่ 1, 2 และ 4 ได้แก่ เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูลและสาระสำคัญชัดเจน เขียนเรียงความ และผลิตงานเขียนของตนในรูปแบบและเนื้อหาหลากหลาย จากการวิเคราะห์หลักสูตรดังกล่าวกำหนดเป็นเนื้อหาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 สาระ ดังนี้

1. การเขียนร้อยแก้ว ประเภทเรียงความ มีตัวชี้วัด ดังนี้

1.1 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ แนวคิดแปลกใหม่ น่าสนใจ การลำดับความคิดชัดเจนมีเอกภาพและสัมพันธภาพ

1.2 การเลือกใช้สำนวนภาษาในการเขียนเข้าใจง่าย ถูกต้องตามอักขรวิธี ตามความหมาย กระชับ สละสลวย

1.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและหลักการ องค์ประกอบของการเขียนเรียงความ

1.4 เขียนเรียงความที่เกิดประโยชน์ให้คุณค่าและข้อคิดด้านต่างๆ

1.5 มีมารยาทในการเขียน งานเขียนสะอาดมีระเบียบ

2. การเขียนบทร้อยกรอง ประเภทฉันท์ มีตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ แนวคิดแปลกใหม่น่าสนใจ การลำดับความคิดชัดเจนมีเอกภาพและสัมพันธภาพ

2.2 การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร สละสลวย เกิดจินตภาพเข้าใจง่าย กระชับ

2.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบ รูปแบบ และฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทฉันท์

2.4 แต่งฉันท์ที่เกิดประโยชน์ให้คุณค่าและข้อคิดด้านต่างๆ

2.5 การแสดงนิสัยที่ดีในการเขียน งานเขียนสะอาดมีระเบียบ

กระบวนการเรียนการสอน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน ดังนี้ (SSR-CEE Model)

ขั้นที่ 1 สำรวจความคิด (Survey the conceptual idea: S)

เป็นขั้นของการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสถานการณ์ที่จะเรียนรู้ด้วยกิจกรรมกลุ่มให้ผู้เรียนร่วมมือกันตั้งเป้าหมายและกำหนดทิศทางของการเรียนรู้ที่ชัดเจน และสำรวจระดับความสามารถ ความสนใจของผู้เรียนในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยครูผู้สอนเสริมศักยภาพด้วยการชี้แนะ/การชี้นำ การตั้งคำถามช่วยเจาะความสนใจ ท้าทายและกระตุ้นให้คิด เพื่อให้ผู้เรียนมี แรงจูงใจและเข้าใจสถานการณ์ที่จะเรียนรู้ โดยมีกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มร่วมกันสนทนา อภิปรายในประเด็นเกี่ยวกับเป้าหมายและกำหนดทิศทางการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ เพื่อตอบคำถามสำคัญ คือ จะเขียนอะไร เหตุใดจึงต้องเขียน และจะเขียนได้อย่างไร

ขั้นที่ 2 พิชิตสถานการณ์ปัญหา (Solve the real life problem: S)

เป็นขั้นที่ผู้เรียนเผชิญกับภาระงาน สภาพการณ์ปัญหาตามสภาพจริงที่ท้าทาย หรือสถานการณ์จำลองซึ่งสัมพันธ์กับบริบทชีวิตจริงที่มีความหมายต่อผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ความคิดจินตนาการ และความรู้สึกร่วมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่มีความหมาย เสริมศักยภาพโดยเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่าช่วยเพื่อนในกลุ่มแบบร่วมมือของผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันวิเคราะห์วางแผนในการค้นหาคำตอบ เพื่อให้เข้าใจในมโนทัศน์หลักของสิ่งที่เรียนรู้และสร้างประสบการณ์ที่มีความหมายกระทบใจ ครูผู้สอนเสริมศักยภาพด้วยการชี้แนะ การตั้งคำถามท้าทายและกระตุ้นให้คิด กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มร่วมมือกันแก้ปัญหาที่ท้าทายเกี่ยวกับประเด็นที่กระทบใจนำไปสู่การระเบิดเรื่องราวสู่การเขียน เพื่อตอบคำถามที่ว่า สิ่งที่อยากจะเขียนคืออะไร เรื่องราวที่อยากบอกเล่าคืออะไร

ขั้นที่ 3 ค้นคว้าสู่ความกระจ่าง (Research into Clarity: R)

เป็นขั้นที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยการลงมือสืบค้นคำตอบจากสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทายความสามารถ หรือภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากขั้นที่ 2 ด้วยการสืบสอบทางวิชาการ การค้นคว้าแสวงหาข้อมูล โดยใช้ทรัพยากรรอบตัว ผู้สอนเสริมศักยภาพโดยการใช้คำถามกระตุ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สังเกต อภิปรายสนทนาแก่นสาร จัดระบบ ตีความ

วิเคราะห์ข้อมูลจากการอ่านและศึกษาตัวแบบหรือแบบอย่าง(งานเขียน)ที่ดีเพื่อให้เข้าใจหลักการใช้ภาษาสำหรับการเขียน องค์ประกอบของงานเขียน และมโนทัศน์หลักของรูปแบบการเขียนที่ชัดเจน อันเป็นข้อมูลพื้นฐานก่อนลงมือเขียนเชิงสร้างสรรค์ กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ นักเรียนลงมือปฏิบัติการสืบค้น/สืบสอบทางวิชาการ การศึกษาวิเคราะห์ตัวอย่างงานเขียน ศึกษาหลักการและระเบียบทางการเขียน เพื่อตอบคำถามว่า จะเขียนอย่างไร

ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์งานเขียน (Create writing: C)

เป็นขั้นที่นักเรียนลงมือปฏิบัติการสร้างสรรค์งานเชิงสร้างสรรค์ โดยการนำข้อมูลและหลักการมโนทัศน์ที่ได้จากการค้นคว้าจัดระบบ และความคิดจินตนาการ มาเชื่อมโยงกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แบ่งเป็น 1. กิจกรรมวางแผนก่อนลงมือเขียน ด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นที่ 2 และ 3 ร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นให้จัดระบบความคิดมาใช้ในการวางโครงเรื่อง 2. การลงมือสร้างสรรค์งานเขียนในลักษณะต่างๆ ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงที่มีความหมายต่อผู้เรียนอย่างอิสระ โดยเริ่มจากการเขียนสิ่งใกล้ตัวอันเป็นประสบการณ์ ตรงของผู้เรียน ครูเสริมศักยภาพด้วยการกระตุ้น ให้กำลังใจและคำชี้แนะแนวทางจากครูให้สะท้อนจินตนาการ ความรู้สึกออกมา เพื่อให้งานเขียนของนักเรียนแต่ละคนมีลักษณะโดดเด่นทั้งด้านการใช้ภาษาและความคิด

ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนตรวจสอบ (Examine the product: E)

เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับจากการนำเสนอผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยครูผู้สอนเสริมศักยภาพด้วยการชี้แนะและให้กำลังใจ เสริมศักยภาพจากเพื่อนด้วยการแลกเปลี่ยนกันศึกษา วิเคราะห์ข้อดีและข้อบกพร่องของงานเขียนของตนและเพื่อนเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสวิเคราะห์ข้อบกพร่อง ปรับปรุงงานเขียน และตรวจสอบ ความก้าวหน้าของตน ตลอดจนทำซ้ำและฝึกฝนอย่างจริงจัง เพื่อพัฒนาผลงานของตนให้สมบูรณ์ กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ การนำเสนอผลงานเขียนในลักษณะต่างๆ หน้าชั้นเรียน การแลกเปลี่ยนกับเพื่อนอ่าน การวิเคราะห์งานเขียนของตนเองและเพื่อน นักเรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปปรับปรุงงานเขียน กิจกรรมขั้นนี้เพื่อตอบคำถามสำคัญคือ จะทำอย่างไรให้งานเขียนของนักเรียนเป็นงานเขียนที่ดี

ขั้นที่ 6 ประเมินสะท้อนคิดสู่ชีวิตจริง (Evaluation and reflection to apply to the real world: E)

เป็นขั้นการประเมินผลงานของผู้เรียนด้วยการสะท้อนคิด และการประเมินที่หลากหลายจากเพื่อน ครู และหรือบุคคลภายนอก การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง และการเชื่อมโยงงานเขียนประยุกต์สู่ชีวิตจริง กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ นักเรียนสะท้อนคิด กิจกรรมการประเมินผลงานจากเพื่อน ครู บุคคลที่เกี่ยวข้องและตนเอง กิจกรรมการประยุกต์ใช้สู่ชีวิตจริง แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.การนำความรู้ที่ได้จากการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไปประยุกต์เขียนเรื่องราวอื่นๆ ในชีวิตประจำวัน และ 2. การนำผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไปใช้เพื่อประโยชน์ในชีวิตจริง ตลอดจนเผยแพร่สู่สังคมออนไลน์ กิจกรรมขั้นนี้เพื่อตอบคำถามว่า งานเขียนของนักเรียนมีคุณค่า/มีประโยชน์อย่างไร โดยได้รับการเสริมศักยภาพจากครูผู้สอนด้วยการจัดสถานการณ์ท้าทายเพื่อนำผลงานของนักเรียนที่สมบูรณ์ประยุกต์ใช้สู่ชีวิตจริง นอกจากนี้ยังกระตุ้นและให้คำชมแก่ผู้เรียนที่สามารถพัฒนางานของตนจนสำเร็จลุล่วง

กระบวนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน ปรากฏดังภาพ 13 ดังนี้

ภาพ 13 แสดงกระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (SSR-CEE Model)

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มุ่งเน้นประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการวัดและประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังการเรียน ประกอบด้วย

1. การประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นแบบประเมินแบบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ แบ่งเป็น 1. แบบประเมินประเภทร้อยแก้ว จำนวน 50 คะแนน และประเภทร้อยกรอง จำนวน 50 คะแนน คะแนนรวม 100 คะแนน นำคะแนนจากการประเมินก่อนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบเพื่อศึกษาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน

2. ประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ดำเนินการระหว่างการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เน้นการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งประเมินโดยผู้สอน เพื่อนและผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อดูความก้าวหน้า เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนในการพัฒนาความสามารถ ด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ให้สูงขึ้น

2. ผลการศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ด้วยการหาค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังตาราง 29 ดังนี้

ตาราง 29 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน)

ข้อที่	รายการประเมิน	n = 7		ระดับความเหมาะสม
		$\bar{x}$	S.D.	
ความเป็นมาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์				
1.	การบรรยายความเป็นมาของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจน	4.14	0.69	มาก
2.	การกล่าวถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.43	0.53	มาก
3.	การให้เหตุผลสนับสนุนเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.14	0.69	มาก
4.	การใช้ภาษาและการเรียบเรียง ความเป็นมาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความต่อเนื่อง สอดคล้องเหมาะสมทำให้เห็นภาพรวมและจุดเน้นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.43	0.53	มาก
การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้				
5.	การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ครอบคลุมความต้องการจำเป็นของการสอนที่ดี	4.57	0.53	มากที่สุด
6.	องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ส่งเสริมซึ่งกันและกัน.	4.43	0.53	มาก
7.	การเรียบเรียงลำดับขององค์ประกอบ ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมทำให้เข้าใจง่าย	4.43	0.53	มาก

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	n = 7		ระดับความเหมาะสม
		$\bar{x}$	S.D.	
องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (แต่ละองค์ประกอบ)				
แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้				
8.	ความชัดเจนในการบรรยายแนวคิดพื้นฐานที่ใช้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.00	0.82	มาก
9.	การนำแนวคิดมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.29	0.49	มาก
10.	การใช้ภาษาในการอธิบายแนวคิดต่างๆ มีความชัดเจน ต่อเนื่อง	4.43	0.53	มาก
หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้				
11.	หลักการที่กำหนดขึ้นมีความชัดเจนสามารถแสดงจุดเน้นของการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพ	4.14	0.69	มาก
12.	หลักการชัดเจนสามารถใช้เป็นกรอบกำหนดสาระ วิธีการใช้องค์ประกอบอื่นๆ	4.29	0.49	มาก
13.	การใช้ภาษาและการเรียบเรียงถ้อยคำเหมาะสม เข้าใจง่าย	4.71	0.49	มากที่สุด
วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้				
14.	วัตถุประสงค์มีความชัดเจน สามารถแสดงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน	4.14	0.69	มาก
15.	สิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียนมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของผู้เรียน	4.57	0.53	มากที่สุด
16.	การใช้ภาษาและเรียบเรียงถ้อยคำมีความเหมาะสม สละสลวยเข้าใจง่าย	4.29	0.49	มาก
เนื้อหา				
17.	เนื้อหาเหมาะสมสามารถไปสู่การ บรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4.57	0.53	มากที่สุด
18.	รูปแบบ/ประเภทของเนื้อหา สามารถนำทางสู่ความสามารถ ด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ได้	4.14	0.69	มาก

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	n = 7		ระดับความเหมาะสม
		$\bar{x}$	S.D.	
19.	เนื้อหาเหมาะสมสอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน	4.57	0.53	มากที่สุด
กิจกรรมการเรียนการสอน				
20.	กิจกรรมการเรียนการสอน เรียบเรียงไว้เป็นลำดับเหมาะสม เข้าใจง่ายและสะดวกในการนำไปสอน	4.29	0.49	มาก
21.	กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์	4.29	0.49	มาก
22.	กิจกรรมการเรียนการสอนนำหลักการสำคัญของการเรียนรู้ตามสภาพจริงมาใช้เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน	4.71	0.49	มากที่สุด
23.	กิจกรรมการเรียนการสอนนำหลักการช่วยเสริมศักยภาพมาช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ได้	4.43	0.53	มาก
การวัดและประเมินผล				
24.	สามารถวัดความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย	4.29	0.49	มาก
25.	การกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทางในการวัดและประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์มีความสอดคล้องเหมาะสม สามารถนำไปประเมินได้เที่ยงตรง	4.43	0.53	มาก
	รวมเฉลี่ย	**4.37**	**0.56**	**มาก**

จากตาราง 29 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน มีความเห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาขึ้นในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.37, S.D.= 0.56) โดยทุกรายการมีความเหมาะสมระหว่างมากถึงมากที่สุด

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ด้วยการหาค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ปรากฏตามตาราง 30 ดังนี้

ตาราง 30 แสดงผลการประเมินเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน)

ข้อที่	รายการประเมิน	n = 7		ระดับความเหมาะสม
		$\bar{x}$	S.D.	
ตอนที่ 1 คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้				
1.	คู่มือให้รายละเอียดชัดเจนและเพียงพอที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างได้ผล	4.43	0.53	มาก
2.	แนวทางการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ก่อนการสอนแสดงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดแก่ครูผู้สอนชัดเจน	4.29	0.49	มาก
3.	ให้คำแนะนำในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้จัดเตรียมสิ่งที่จำเป็นในการสอน	4.57	0.53	มากที่สุด
4.	ข้อเสนอแนะด้านบทบาทครู บรรยากาศในชั้นเรียน ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้	4.57	0.53	มากที่สุด
5.	ข้อเสนอแนะด้านบทบาทนักเรียนในชั้นเรียนชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.29	0.49	มาก
6.	ข้อเสนอแนะด้านการวัดและประเมินผลการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ชัดเจนสมารถนำไปปฏิบัติได้	4.29	0.49	มาก
	รวมเฉลี่ย	**4.40**	**0.51**	**มาก**

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	n = 7		ระดับความเหมาะสม
		$\bar{x}$	S.D.	
ตอนที่ 2 หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้				
หน่วยการเรียนรู้				
1.	ชื่อหน่วยการเรียนรู้แสดงสาระสำคัญชัดเจนมีลักษณะเป็นองค์รวมสะท้อนมาตรฐาน ตัวชี้วัด	4.43	0.53	มาก
2.	ชื่อหน่วยการเรียนรู้น่าสนใจกะทัดรัดชัดเจน	4.57	0.53	มากที่สุด
3.	การกำหนดหน่วยน้ำหนักคะแนนและเวลาเรียนของหน่วยการเรียนรู้เหมาะสม	4.43	0.53	มาก
องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้				
4.	การเรียงลำดับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมช่วยให้เข้าใจง่าย	4.71	0.49	มากที่สุด
5.	องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน	4.29	0.49	มาก
6.	การเรียบเรียงและการใช้ภาษาในแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม เข้าใจง่าย	4.43	0.53	มาก
สาระสำคัญ				
7.	สาระสำคัญมีความเหมาะสม ชัดเจน แสดงถึงความเชื่อมโยงกับการพัฒนาผู้เรียน	4.43	0.53	มาก
8.	สาระสำคัญสัมพันธ์กับจุดประสงค์ เนื้อหา และสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียน	4.43	0.53	มาก
จุดประสงค์การเรียนรู้				
9.	จุดประสงค์ในแผนการจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
10.	จุดประสงค์มีความชัดเจนสามารถแสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียน	4.29	0.49	มาก
11.	จุดประสงค์มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง	4.57	0.53	มากที่สุด

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	n = 7		ระดับความเหมาะสม
		$\bar{x}$	S.D.	
สาระการเรียนรู้				
12.	สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์และสามารถนำไปสู่การบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้	4.43	0.53	มาก
13.	สาระการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.43	0.53	มาก
กิจกรรมการเรียนรู้				
14.	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับและมีความต่อเนื่อง	4.43	0.53	มาก
15.	การกำหนดการดำเนินกิจกรรมแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.43	0.53	มาก
16.	กิจกรรมการเรียนรู้น่าสนใจ จูงใจให้กระตือรือร้นในการเรียนรู้ และเหมาะสมกับเวลา	4.57	0.53	มากที่สุด
17.	การดำเนินกิจกรรมแต่ละขั้นตอนครอบคลุมสอดคล้องกับการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพ	4.29	0.49	มาก
18.	การดำเนินกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ	4.57	0.53	มากที่สุด
สื่อและแหล่งเรียนรู้				
19.	การกำหนดรายการสื่อและแหล่งเรียนรู้ชัดเจนนำไปสู่การจัดกิจกรรมได้ง่ายและสะดวก	4.43	0.53	มาก
20.	การเรียงลำดับรายการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อย่างเหมาะสม	4.57	0.53	มากที่สุด
21.	สื่อและแหล่งเรียนรู้สอดคล้องเหมาะสมกับกระบวนการเรียนการสอนและสะดวกต่อการนำไปใช้	4.29	0.49	มาก

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	n = 7		ระดับความเหมาะสม
		$\bar{x}$	S.D.	
การวัดและประเมินผล				
22.	การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้	4.29	0.49	มาก
23.	การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้	4.43	0.53	มาก
24.	เครื่องมือที่ใช้วัดผลมีวิธีการวัดผลชัดเจนเหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการของผู้เรียนสามารถวัดตามสภาพจริงได้	4.43	0.53	มาก
25.	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล	4.57	0.53	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	**4.46**	**0.52**	**มาก**
ตอนที่ 3 คู่มือการวัดและประเมินผล				
1.	คำอธิบายเกณฑ์การประเมินใช้ภาษาที่ชัดเจนเข้าใจง่าย สามารถใช้วัดได้จริง	4.43	0.53	มาก
2.	เกณฑ์การวัด ประเมินการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาครอบคลุมพฤติกรรมอันพึงประสงค์	4.57	0.53	มากที่สุด
3.	เกณฑ์การวัด ประเมินการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.29	0.49	มาก
4.	เกณฑ์การประเมินเหมาะสมกับวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในภาคปฏิบัติ	4.43	0.53	มาก
5.	เกณฑ์การวัดและประเมินการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับและวัยของผู้เรียน	4.43	0.53	มาก
	รวมเฉลี่ย	**4.43**	**0.53**	**มาก**
	รวมเฉลี่ยทั้ง 3 ฉบับ	**4.43**	**0.52**	**มาก**

จากตาราง 30 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าความเหมาะสมของเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมทั้ง 3 ตอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.43, S.D.= 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในภาพรวมในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.40, S.D.= 0.51) พบว่ามีความเหมาะสมระดับมากที่สุด 2 รายการ ได้แก่ ให้คำแนะนำในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้จัดเตรียมสิ่งที่จำเป็นในการสอน และข้อเสนอแนะด้านบทบาทครู บรรยากาศในชั้นเรียน ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ ในด้านของหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในภาพรวมในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.46, S.D.= 0.52) พบว่า ความเหมาะสมระดับมากที่สุด 8 รายการ โดยรายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ การเรียงลำดับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมช่วยให้เข้าใจง่าย และจุดประสงค์ในแผนการจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ รองลงมา คือ ชื่อหน่วยการเรียนรู้น่าสนใจกะทัดรัดชัดเจน จุดประสงค์มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง กิจกรรมการเรียนรู้น่าสนใจ จูงใจให้กระตือรือร้นในการเรียนรู้และเหมาะสมกับเวลา การดำเนินกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ การเรียงลำดับรายการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อย่างเหมาะสม และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ในด้านคู่มือการวัดและประเมินผล พบว่า มีความเหมาะสมในภาพรวมในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.43, S.D.= 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด 1 รายการ ได้แก่ เกณฑ์การวัดประเมินการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาครอบคลุมพฤติกรรมอันพึงประสงค์

นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ เขียนได้สอดคล้องกับแนวคิดที่นำมาพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ และเสนอแนะให้ปรับการเขียนโดยอาจเขียนเป็นรายข้อที่สะท้อนต่อแนวคิดในแต่ละแนวคิด เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น

2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่สังเคราะห์ได้ ยังไม่ครอบคลุมในการพัฒนาตัวแปรคือความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ โดยเฉพาะด้านความคิดการใช้ภาษา ยังไม่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้ ควรเพิ่มเติมให้ครอบคลุม

3. กิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นค้นคว้าสู่ความกระจ่าง มีประเด็นที่ควรปรับปรุงและแก้ไขเนื่องจากเป็นกระบวนการที่ค่อนข้างซ้ำซ้อน ควรปรับให้ชัดเจนขึ้น เพื่อให้กระชับและชัดเจน

4. การวัดและประเมินผล ในส่วนของการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียดจะเป็นการประเมินที่ดีมาก เนื่องจากจะทำให้ทราบว่าในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ อย่างไร

5. การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้และมีเกณฑ์การประเมินที่ละเอียดและชัดเจนดี ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรที่วัดเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้นเสนอแนะให้มีการศึกษาเครื่องมือวัดหรือเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินเพิ่มเติมเพื่อให้ได้เครื่องมือหรือเกณฑ์ที่สามารถประเมินพฤติกรรมที่เป็นตัวบ่งชี้ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างแท้จริง

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปรากฏผล ดังตาราง 31

ตาราง 31 แสดงค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (n=30)

จำนวนนักเรียน	ผลรวมของคะแนน		ดัชนีประสิทธิผล
	ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน	
30	1521	2416	0.6051

จากตาราง 31 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเท่ากับ 0.6051 ซึ่งแสดงว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นส่งผลให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6051 คิดเป็นร้อยละ 60.51

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งดำเนินการโดยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการทดลองนำร่องแล้ว จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ ไปทดลองใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตามกิจกรรมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 31 คน โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเชตวัน สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

ผลการศึกษาวิเคราะห์ แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

การศึกษาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ปรากฏผลดังตาราง 32 ดังนี้

ตาราง 32 แสดงผลการศึกษาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ร้อยแก้ว ประเภทเรียงความ ระหว่างก่อนกับหลังทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (n = 31)

รายการประเมิน	การทดลอง	คะแนนเต็มของระดับคะแนน	จำนวนคนที่ได้ระดับคะแนน				
			1	2	3	4	5
1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15)							
1.1 กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา	ก่อนเรียน	5	6	19	6	0	0
	หลังเรียน	5	0	0	4	19	8
1.2 การเรียบเรียงเนื้อหา	ก่อนเรียน	5	3	21	7	0	0
	หลังเรียน	5	0	0	5	17	9
1.3 จินตนาการในการสร้างสรรค์เรื่องราว	ก่อนเรียน	5	4	21	6	0	0
	หลังเรียน	5	0	0	5	17	9
2. ด้านการใช้ภาษา (20)							
2.1 การเลือกใช้ถ้อยคำ	ก่อนเรียน	5	1	19	11	0	0
	หลังเรียน	5	0	0	3	18	10
2.2 การใช้ประโยค	ก่อนเรียน	5	0	20	9	2	0
	หลังเรียน	5	0	0	5	12	14
2.3 การใช้ระดับภาษา	ก่อนเรียน	5	3	20	8	0	0
	หลังเรียน	5	0	0	3	16	12

ตาราง 32 (ต่อ)

รายการประเมิน	การทดลอง	คะแนนเต็มของระดับคะแนน	จำนวนคนที่ได้ระดับคะแนน				
			1	2	3	4	5
2.4 อักขรวิธี	ก่อนเรียน	5	0	16	15	0	0
	หลังเรียน	5	0	0	2	17	12
3. ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียน(5)	ก่อนเรียน	5	0	0	2	20	9
	หลังเรียน	5	0	0	0	2	29
4. ด้านคุณค่าของงานเขียน (5)	ก่อนเรียน	5	4	23	4	0	0
	หลังเรียน	5	0	0	2	15	14
5. ด้านกลไกประกอบการเขียน (5)	ก่อนเรียน	5	1	17	10	3	0
	หลังเรียน	5	0	0	2	13	16

จากตาราง 32 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นกลุ่มทดลองมีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ร้อยแก้วประเภทเรียงความ หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพิ่มขึ้นทุกประเด็นการประเมินโดยทุกด้านมีคะแนนอยู่ในระดับ 4 ขึ้นไป

ตาราง 33 แสดงผลการศึกษาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ร้อยกรอง ประเภทฉันท์ ระหว่างก่อนกับหลังทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (n = 31)

รายการประเมิน	การทดลอง	คะแนนเต็มของระดับคะแนน	จำนวนคนที่ได้ระดับคะแนน				
			1	2	3	4	5
1.ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา							
1.1 กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา	ก่อนเรียน	5	14	15	2	0	0
	หลังเรียน	5	0	2	10	12	7
1.2 การเรียบเรียงเนื้อหา	ก่อนเรียน	5	11	20	0	0	0
	หลังเรียน	5	0	0	6	16	9
1.3 จินตนาการในการสร้างสรรค์เรื่องราว	ก่อนเรียน	5	12	18	1	0	0
	หลังเรียน	5	0	0	1	18	12
2. ด้านการใช้ภาษา							
2.1 การเลือกใช้ถ้อยคำ	ก่อนเรียน	5	9	20	2	0	0
	หลังเรียน	5	0	0	6	19	6
2.2 การเรียบเรียงถ้อยคำ	ก่อนเรียน	5	10	21	0	0	0
	หลังเรียน	5	0	0	15	12	4
2.3 ฉันทลักษณ์	ก่อนเรียน	5	24	7	0	0	0
	หลังเรียน	5	0	0	0	11	20
2.4 อักขรวิธี	ก่อนเรียน	5	0	9	21	1	0
	หลังเรียน	5	0	0	1	20	10
3. ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียน	ก่อนเรียน	5	4	23	4	0	0
	หลังเรียน	5	0	0	8	17	6
4. ด้านคุณค่าของงานเขียน	ก่อนเรียน	5	15	15	1	0	0
	หลังเรียน	5	0	0	4	20	7
5. ด้านกลไกประกอบการเขียน	ก่อนเรียน	5	0	6	20	5	0
	หลังเรียน	5	0	0	2	18	11

จากตาราง 33 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นกลุ่มทดลองมีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ร้อยกรองประเภทฉันท์ หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพิ่มขึ้นทุกประเด็นการประเมิน โดยแต่ละด้านมีคะแนนอยู่ในระดับ 4 ขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบ

การเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปรากฏดังตาราง 34 ดังนี้

ตาราง 34 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (n = 31)

การทดลอง	n	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	31	100	43.13	3.72	62.03*	0.0000
หลังเรียน	31	100	84.45	3.41		

*p < .05

จากตาราง 34 พบว่า ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 43.13 และ 84.45 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ปรากฏดังตาราง 35

ตาราง 35 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กับเกณฑ์ร้อยละ 70

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	%	t	p
เกณฑ์ที่กำหนด					70.00		
หลังเรียน	31	100	84.45	3.41	84.45	23.57*	0.0000

*p < .05

จากตาราง 35 พบว่า ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 84.45 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.45 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนด พบว่า ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนของนักเรียน สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

บทสรุป

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ ที่เสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย

2.1 เพื่อสร้างและศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. เพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย

3.1 เพื่อศึกษาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

3.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบ

3.3 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น กับเกณฑ์ร้อยละ 70

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินงานตามกรอบวิธีวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ สำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเด็น คือ

1. ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากครูผู้สอนภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ ที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยดำเนินการเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดแนวทางสำหรับยกร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2. การยกร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยข้อสรุปจากขั้นที่ 1 มาพิจารณาสร้างกรอบแนวคิดในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดการนำเสนอรูปแบบเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ที่มาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและการประเมินผล ตอนที่ 3 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ และตอนที่ 4 ผลที่เกิดกับนักเรียน

3. การจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการเตรียมเอกสารด้านต่างๆ เพื่อนำมาอธิบายรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เพื่อให้ผู้ที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้สามารถทำความเข้าใจในองค์ประกอบและรายละเอียดของการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการ

เรียนรู้เมื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1.รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2.คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3.หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ และ 4.คู่มือการวัดและประเมินผล

4. การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบตามหลักของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

5. การทดลองนำร่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ โดยทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

6. การแก้ไขปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ จัดทำเป็นฉบับที่สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงภาษาไทย สร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยนำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 31 คน ดำเนินการโดยประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียน แล้วดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ 2 แผน หลังเรียนผู้วิจัยประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ด้วยแบบประเมินชุดเดียวกับก่อนเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

1.1 แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง ประกอบด้วย 1) การสอนหลักความรู้ 2) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) เน้นการลงมือปฏิบัติจริงโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา 4) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้หลากหลาย 5) การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงและประสบการณ์ตรงของนักเรียน 6) การให้ศึกษาและวิเคราะห์จากตัวอย่างงานเขียนที่ดี 7) ฝึกสร้างแนวคิดวางโครงเรื่องก่อนเขียน 8) เริ่มจากเรื่องง่ายไปหาเรื่องยาก 9) การให้ประเมินและปรับปรุงงานเขียนของตน ส่วนพบปัญหา ได้แก่ นักเรียนไม่ชอบเขียน คิดเรื่องที่จะเขียนไม่ออก แนวทางการแก้ปัญหา ได้แก่ 1) การใช้ตัวอย่างที่ดี 3) การกระตุ้นให้ฝึกคิดและเขียนจากบริบทรอบตัว 4) ให้เริ่มเขียนจากเรื่องง่ายๆ ใกล้ตัวก่อน 5) การให้แรงเสริมทางบวก และ 6) การให้ฝึก

เขียนซ้ำๆ ครูผู้สอนภาษาไทยประเมินการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยการใช้แบบประเมินการเขียนแบบรูบริคส์ และกำหนดเกณฑ์การผ่านที่ 70%

1.2 หลักการของแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับบริบทชีวิตจริง 2) เน้นการลงมือปฏิบัติและเผชิญปัญหาที่ท้าทาย 3) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และหลักการของแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) การมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียน 2) มีกิจกรรมทางสังคมแบบกลุ่มร่วมมือ 3) มอบหมายงานที่ท้าทายสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน 4) การเสริมต่อความสามารถโดยให้ความช่วยเหลือที่หลากหลาย ส่วนแนวทางการจัดกิจกรรมตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมให้เกิดจินตนาการ ประกอบด้วย 1) การใช้บริบทแวดล้อมที่มีความหมายต่อผู้เรียนกระตุ้นให้สะท้อนความคิดและจินตนาการ 2) การศึกษาจากตัวอย่างที่ดี 3) การสอนหลักการเขียนและการวางโครงเรื่องก่อนเขียน 4) เน้นเขียนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงที่กระทบความรู้สึกของผู้เรียน 5) มีกิจกรรมท้าทายการคิดและเขียนอย่างอิสระโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ 6) สร้างบรรยากาศการเรียนที่สนุกสนาน 7) กำหนดทิศทางการเรียนที่ชัดเจน 8) เริ่มจากเรื่องง่ายและใกล้ตัวไปหาเรื่องยาก 9) การใช้คำถามชี้นำแบบปลายเปิดไม่ตีกรอบการตอบ 10) หยุดการให้ความช่วยเหลือทันทีเมื่อผู้เรียนสามารถทำงานได้ด้วยตนเอง

2. ผลการสร้างและศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า

2.1 การสร้างและศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

2.1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ที่มาของรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย เป้าหมายของรูปแบบทฤษฎีและข้อสมมุติฐานที่รองรับรูปแบบ ความเป็นมาและความสำคัญ หลักการและแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ส่วนที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา โครงสร้างของรูปแบบซึ่งเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ SSR-SEE Model ประกอบด้วย ขั้นสำรวจความคิด (Survey the conceptual idea: S) ขั้นพิชิตสถานการณ์ปัญหา (Solve the real life problem: S) ขั้นค้นคว้าสู่ความกระจ่าง (Research into Clarity: R) ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน (Create writing: C) ขั้นแลกเปลี่ยนตรวจสอบ (Examine the product: E) และขั้นสะท้อนคิดสู่ชีวิตจริง (Evaluation and reflection to apply to the real world: E) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมาย สาระการเรียนรู้ เวลาเรียน ส่วนที่ 4

ผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังการสอน ซึ่งผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1.2 ผลการศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีรายละเอียด ดังนี้

2.1.2.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้นในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = 0.56)

2.1.2.2 เอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้นโดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.52) รายละเอียดการประเมินความเหมาะสม ดังนี้

1) คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.51) โดยประเด็นที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ให้คำแนะนำในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้จัดเตรียมสิ่งที่จำเป็นในการสอนและข้อเสนอแนะด้านบทบาทครู บรรยากาศในชั้นเรียนชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้

2) หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.52)

3) คู่มือการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.53) โดยประเด็นที่มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด คือ เกณฑ์การวัด ประเมินการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาครอบคลุมพฤติกรรมอันพึงประสงค์

2.2 ค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.6051 ซึ่งแสดงว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น 0.6051 คิดเป็นร้อยละ 60.51

3. ผลการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า

3.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นกลุ่มทดลองมีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพิ่มขึ้นในทุกประเด็นของการประเมิน ประกอบด้วย ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียน ด้านคุณค่าของงานเขียน และด้านกลไกประกอบการเขียน

3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย 3 ประเด็น คือ 1.แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ ที่เสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ 2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 3.การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

1.1 แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง ประกอบด้วย 1) การสอนหลักความรู้ 2) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) เน้นการลงมือปฏิบัติจริงโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา 4) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้หลากหลาย 5) การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงและประสบการณ์ตรงของนักเรียน 6) การให้ศึกษาและวิเคราะห์จากตัวอย่างงานเขียนที่ดี 7) ฝึกสร้างแนวคิดวางโครงเรื่องก่อนเขียน 8) เริ่มจากเรื่องง่ายไปหาเรื่องยาก 9) การให้ประเมินและปรับปรุงงานเขียนของตน ส่วนพบปัญหา ได้แก่ นักเรียนไม่ชอบเขียน คิดเรื่องที่จะเขียนไม่ออก แนวทางการแก้ปัญหา ได้แก่ 1) การใช้ตัวอย่างที่ดี 3) การกระตุ้นให้ฝึกคิดและเขียนจากบริบทรอบตัว 4) ให้เริ่มเขียนจากเรื่องง่ายๆ ใกล้ตัวก่อน 5) การให้แรงเสริมทางบวก และ 6) การให้ฝึกเขียนซ้ำๆ ครูผู้สอนภาษาไทยประเมินการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยการใช้แบบประเมินการเขียนแบบรูบริคส์ และกำหนดเกณฑ์การผ่านที่ 70% ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสมิธ (Smith, 1973) ที่เสนอหลักเกณฑ์ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ ว่า ควรจะกระตุ้นให้

ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมให้สัมพันธ์กับความคิดใหม่และจะต้องสนับสนุนส่งเสริมให้นำความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่เล่าเรียนมาใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ และจะต้องจัดสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทั้งสถานการณ์ทางกาย และจัดสถานการณ์ทางจิตใจคือการสร้างบรรยากาศให้เกิดความเชื่อมั่น และมีอิสระในการคิดหรือเขียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ อัจฉรา ชีวพันธ์ (2554, น. 5) ที่กล่าวว่า การเขียนจากสิ่งที่ใกล้ตัวนับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญอย่างยิ่งในการสอนการเขียนอย่างสร้างสรรค์ เพราะจะช่วยเร้าความสนใจของเด็กให้อยากเขียน อยากเล่าในสิ่งที่เขามีประสบการณ์อยู่ด้วยตัวของเขาเอง ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะเขียนงานต่างๆ อย่างสบายใจ สิ่งใกล้ตัวเด็กที่จะนำมาใช้อาจเป็นเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เริ่มจากในครอบครัว โรงเรียนหรือสถานที่ต่างๆ ที่เขามีประสบการณ์ผ่านมา ตัวอย่างเช่น การเขียนเล่าเรื่องของตน การเขียนบันทึกประจำวัน การแต่งคำประพันธ์เรื่องที่ตนสนใจ การเขียนจดหมายเล่าเรื่องที่อยากเล่าสู่เพื่อนๆ ฯลฯ

1.2 หลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ส่งเสริมการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับบริบทชีวิตจริง 2) เน้นการลงมือปฏิบัติและเผชิญปัญหาที่ท้าทาย 3) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ส่วนหลักการของแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพส่งเสริมที่ส่งเสริมการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) การมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียน 2) มีกิจกรรมทางสังคมแบบกลุ่มร่วมมือ 3) มอบหมายงานที่ท้าทายสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน 4) การเสริมต่อความสามารถโดยให้ความช่วยเหลือที่หลากหลาย ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา แขมมณี (2555, น. 133) ที่กล่าวถึงหลักของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงว่าเป็นการเรียนรู้โดยคำนึงถึงบริบทแวดล้อมสัมพันธ์กับความเป็นจริงของผู้เรียน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นการให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์จริง ปัญหาจริงจึงเป็นโอกาสที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายเพราะสามารถนำไปใช้ได้เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้อยากเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Eggen, & Kauchak (1997, p. 57) ที่กล่าวถึงกลวิธีในการช่วยเสริมศักยภาพ ได้แก่ การใช้ตัวแบบ (Modeling) การตั้งคำถาม (Question) และใช้การชี้แนะหรือการชี้นำ (Prompts and Cues) มีการวางแผนการเขียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนจัดระบบการคิดของตนเองก่อนจะเขียนงานที่ได้รับมอบหมาย การช่วยเหลือนี้จะหยุดลงเมื่อผู้เรียนมีการซึมซับเอาแผนงานหรือขั้นตอนต่างๆ ไว้ในตนเองแล้วอย่างอัตโนมัติ

นอกจากนี้การศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมให้เกิดจินตนาการ พบว่า ประกอบด้วย 1) การใช้บริบทแวดล้อมที่มีความหมายต่อผู้เรียนกระตุ้นให้สะท้อนความคิดและจินตนาการ 2) การศึกษาจากตัวอย่างที่ดี 3) การสอนหลักการเขียนและการวางโครงเรื่องก่อนเขียน 4) เน้นเขียนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงที่กระทบความรู้สึกของผู้เรียน 5) มีกิจกรรมท้าทายการคิดและเขียนอย่างอิสระโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ 6) สร้างบรรยากาศการเรียนที่สนุกสนาน 7) กำหนดทิศทางการเรียนที่ชัดเจน 8) เริ่มจากเรื่องง่ายและใกล้ตัวไปหาเรื่องยาก 9) การใช้คำถามชี้นำแบบปลายเปิดไม่ตีกรอบการตอบ 10) หยุดการให้ความช่วยเหลือทันทีเมื่อผู้เรียนสามารถทำงานได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Smith (1973, p. 9) ที่เสนอหลักเกณฑ์ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าควรจะกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมให้สัมพันธ์กับความคิดใหม่และสนับสนุนให้นำความรู้และทักษะต่างๆ ที่เรียนมาใช้ และจัดสถานการณ์ให้มีอิสระในการคิดหรือเขียนเพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ อัจฉรา ชีวพันธ์ (2554, น. 5) ที่กล่าวว่าการเขียนจากสิ่งที่ใกล้ตัวนับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญอย่างยิ่งในการสอนการเขียนอย่างสร้างสรรค์ เพราะจะช่วยเร้าความสนใจของเด็กให้อยากเขียน อยากเล่าในสิ่งที่เขามีประสบการณ์อยู่ด้วยตัวของเขาเอง ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะเขียนงานต่างๆ อย่างสบายใจ

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาขึ้นมี 5 องค์ประกอบ คือ 1.หลักการ 2.วัตถุประสงค์ 3.เนื้อหา 4.กิจกรรมการเรียนการสอน 5.การวัดและประเมินผล เมื่อตรวจสอบคุณภาพด้วยการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ศึกษา สังเคราะห์แนวคิดการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Joyce and Weil (1996) ที่กล่าวถึง 5 องค์ประกอบสำคัญของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ หลักการ แนวคิด/ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานความเชื่อ จุดประสงค์ของรูปแบบที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน การกำหนดเนื้อหาสาระที่สอดคล้องสัมพันธ์กับเป้าหมาย การดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนด้วยวิธีสอนต่างๆ และการวัดและประเมินผลเพื่อให้ทราบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ แนวทางการสอนและการแก้ปัญหาของครูผู้สอนภาษาไทย แนวคิดและหลักการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับแนวทางการช่วยเสริมศักยภาพที่เสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ทำให้ได้แนวคิด

และข้อมูลพื้นฐานที่มีความถูกต้องชัดเจนเพียงพอที่จะนำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยกำหนดองค์ประกอบต่างๆ แล้วกำหนดรายละเอียดขององค์ประกอบให้ชัดเจน และสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปริญญาภาษ สีทอง และคณะ (2559) ที่วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วยการเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมความสามารถในการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมาก

นอกจากนี้ ดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.6051 แสดงว่านักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น 0.6051 คิดเป็นร้อยละ 60.51 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้วิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สาระที่ 2 การเขียน เพื่อกำหนดเนื้อหาที่จะนำมาใช้สอนซึ่งเน้นส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และผู้วิจัยยังออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ด้วยการสังเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของ Newman, et.al (1996) และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพของ Eggen, & Kauchak (1997) ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ แนวทางการสอนและการแก้ปัญหาของครูผู้สอนภาษาไทย สังเคราะห์เป็นขั้นตอนการเรียนรู้แบบ SSR-CEE Model 6 ขั้นตอน นอกจากนี้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญหลายด้านเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่ามีความเหมาะสมเป็นอย่างดี และได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ และเมื่อนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้ทำกิจกรรมจนครบทุกขั้นตอนย่อมส่งผลให้เกิดการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี ทำให้ดัชนีประสิทธิผลมีค่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่คาดหวังดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปริญญาภาษ สีทอง และคณะ (2559) ที่วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วยการเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมความสามารถในการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.6308 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. การใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า

3.1 การศึกษาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า เพิ่มขึ้นในทุกประเด็นของการประเมิน ซึ่งประกอบด้วย ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียน ด้านคุณค่าของงานเขียน และด้านกลไกประกอบการเขียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนั้น ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้สอดรับกับตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 โดยอาศัยหลักการตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของ Newman, et.al (1996) และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพของ Eggen, & Kauchak (1997) ร่วมกับข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหลักการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ทำให้ได้ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอนที่ช่วยเสริมสร้างการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังเช่น ขั้นพิชิตสถานการณ์ปัญหา ที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในสิ่งที่จะเขียน เป็นการกระตุ้นด้วยเรื่องราวใกล้ตัว ด้วยปัญหาที่ท้าทายสัมพันธ์กับบริบทชีวิตจริง มีความหมายกระทบใจผู้เรียนสู่การสะท้อนความคิดออกมาเป็นการเขียนอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ในขั้นค้นคว้าสู่ความกระจ่าง ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมมือกันค้นคว้าหาคำตอบจากสถานการณ์ต่างๆ ในขั้นนี้ผู้วิจัยเน้นให้ผู้เรียนได้สืบค้น วิเคราะห์การใช้ภาษาจากตัวอย่างงานเขียนที่ดี โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือร่วมกับการเสริมศักยภาพจากครูผู้สอนด้วยการให้คำชี้แนะ ส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ภาษาถ้อยคำตลอดจนรูปแบบของงานเขียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Newman, et al (1996) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญในการออกแบบการเรียนรู้ตามสภาพจริง ว่าผู้เรียนได้คิดขั้นสูง (higher-order thinking) การเรียนการสอนตามสภาพจริงจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้จัดกระทำข้อมูลและใช้ความคิดในการสังเคราะห์ การสรุปนัยทั่วไป การอธิบาย และการสรุปรวม เพื่อสร้างความเข้าใจและความหมายใหม่ๆ สำหรับผู้เรียน ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ระดับลึกมากกว่าความรู้พื้นฐาน (depth of knowledge) การเรียนการสอนตามสภาพจริงจะต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้ถึงแก่นความคิดของเนื้อหาวิชาใช้ความรู้ที่มากกว่าความรู้พื้นฐาน โดยต้องมีการสำรวจความเชื่อมโยงดูความสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความซับซ้อน มีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเนื้อหาวิชากับผู้สอนและ/หรือกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน เพื่อเป็น

การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่างๆ มากขึ้น ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา การใช้ภาษา และการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียน

3.2 ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนั้นผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของ Newman, et.al (1996) และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพของ Eggen, & Kauchak (1997) ที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ การร่วมกันสืบค้นหาคำตอบจากสถานการณ์ท้าทายที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของนักเรียนร่วมกับการให้เพื่อนที่เก่งกว่าช่วยเหลือเพื่อนที่ไม่สามารถทำงานได้ ดังเช่น กิจกรรมการแต่งฉันท์วันปัจฉิม ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่สัมพันธ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นกลุ่มทดลองโดยตรงร่วมกับการให้นักเรียนได้เผชิญกับสถานการณ์เกี่ยวเพื่อน ตลอดจนการนำสื่อการเรียนรู้มาช่วยเพิ่มประสบการณ์แก่นักเรียน เช่น ในขั้นพิชิตสถานการณ์ปัญหา ครูผู้สอนช่วยเสริมศักยภาพด้วยการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกร่วมกับสถานการณ์ปัญหาโดยการให้นักเรียนดูคลิปละครสั้นเกี่ยวกับเพื่อนซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับนักเรียนโดยตรง ซึ่งพบว่าช่วยกระตุ้นความคิดและความรู้สึกร่วมโดยตรงของนักเรียนให้ถ่ายทอดออกมาเป็นงานเขียนที่สร้างสรรค์ นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นประเมินสะท้อนคิดสู่ชีวิตจริงยังเน้นให้นักเรียนได้เชื่อมโยงงานเขียนหรือผลงานของตนสู่ชีวิตจริงซึ่งทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อนักเรียนเป็นอย่างมากส่งผลให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตัวเองอีกด้วย ประกอบกับการช่วยเสริมศักยภาพด้วยการชี้แนะและให้กำลังใจส่งผลให้ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทำนองเดียวกับผลการวิจัยของทัศนีย์ มงคลรัตน์ และคณะ (2555) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนแบบเน้นสมรรถภาพการอ่านและการเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และผลการวิจัยของปริญญภาษ สีทอง และคณะ (2559) ที่พบว่าความสามารถในการเขียนสื่อสารภาษาไทยโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทย

เชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาขึ้นนั้น ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมกันหาทางแก้ปัญหา สนทนาแลกเปลี่ยนความคิด แสวงหาและสืบค้นข้อมูลต่างๆ เพื่อให้เข้าใจหลักการใช้ภาษาสำหรับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ องค์ประกอบของงานเขียน และมโนทัศน์หลักของรูปแบบการเขียน โดยนักเรียนร่วมกันสร้างสรรค์ชิ้นงานเพื่อตอบคำถามที่ท้าทาย อาทิเช่น กิจกรรมขั้นค้นคว้าสู่ความกระจ่าง นักเรียนร่วมมือการสืบค้นเกี่ยวกับหลักการเขียนเรียงความ และการแต่งอินทรวิเชียรฉันท์แล้วช่วยกันจัดทำปฏิทินความรู้ขึ้นเพื่อสรุปมโนทัศน์ ฉันทลักษณ์ ของรูปแบบการเขียน เป็นต้น นอกจากนี้หลักการที่เน้นให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถการเขียนของผู้เรียนตามศักยภาพ ด้วยการช่วยเหลือ สนับสนุนในลักษณะต่างๆ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย ช่วยเสริมต่อความพยายามของผู้เรียนโดยการใช้คำถามช่วยเหลือเจาะประเด็นความสนใจและกระตุ้นให้คิดจินตนาการและสะท้อนความคิดออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีลักษณะสร้างสรรค์และโดดเด่นทั้งในแง่ของการใช้สำนวนภาษาและการนำเสนอเนื้อหา ตลอดจนมีการใช้ตัวอย่างหรือแบบอย่างงานเขียนที่ดีมีคุณค่าและกระทบใจผู้เรียนเพื่อเร้าความสนใจ และเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากเขียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Eggen, & Kauchak (1997) ทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานที่ไม่สามารถทำได้สำเร็จด้วยตนเองจนกระทั่งสามารถทำงานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง จึงน่าจะเป็นสาเหตุให้นักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทำนองเดียวกับผลการวิจัยของปริญญภาษ สีทอง และคณะ (2559) ที่พบว่านักเรียนมีความสามารถในการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทยหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1.1 ผู้สอนที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้จะต้องเตรียมความพร้อมด้วยการศึกษาเอกสารคู่มือการใช้ให้เข้าใจชัดเจน เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนของรูปแบบได้ เนื่องจากครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้สร้างสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงหรือบริบทจริงของนักเรียน ตลอดถึงต้องให้ความช่วยเหลือในการเสริมศักยภาพ

แก่นักเรียนตลอดการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน จึงควรเตรียมการณ์ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดกับนักเรียนในระหว่างดำเนินกิจกรรม สร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ที่สนุกมีความสุข เตรียมคำถามกระตุ้นให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและลงมือปฏิบัติงานได้จนประสบความสำเร็จ

1.2 กิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ใช้เวลาทดลองจำนวน 12 ชั่วโมง ดังนั้น ผู้สอนควรเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการเรียนรู้ให้เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนว่าต้องมีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ทั้งประเภทร้อยแก้วและร้อยกรองมาก่อน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบบรรลุวัตถุประสงค์และให้นักเรียนเกิดความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์อย่างแท้จริง

1.3 การช่วยเสริมศักยภาพด้วยการช่วยเหลือ ในลักษณะต่างๆ ครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย ช่วยเสริมต่อความพยายามของนักเรียนด้วยการใช้คำถามกระตุ้นให้คิดและสะท้อนความคิดออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ควรเสริมศักยภาพตามระดับความสามารถของนักเรียนอย่างเหมาะสมโดยเริ่มจากสิ่งใกล้ตัวที่นักเรียนสนใจ การเสริมศักยภาพต้องไม่มากหรือน้อยเกินไป หากมากเกินไปอาจส่งผลให้นักเรียนลดความพยายามในการเขียน และหากเสริมศักยภาพน้อยเกินไปอาจส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถประสบความสำเร็จในการเรียนหรือการปฏิบัติงานได้

1.4 ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับกระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับหรือสะท้อนผลของผลงานเนื่องจากมีความสำคัญจำเป็นต่อการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์เป็นอย่างยิ่ง ที่จะช่วยให้นักเรียนได้ทราบข้อดีข้อด้อยของงานเขียน และมีโอกาสได้ปรับปรุงผลงานของตนเองให้สมบูรณ์ที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยค้นพบประเด็นที่น่าสนใจจากการศึกษา จึงขอเสนอแนะเพื่อทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาตัวแปรด้านทักษะการสื่อสารด้านต่างๆ ของนักเรียนทั้งการรับสารและการส่งสารให้ครบทั้งการอ่าน การฟัง ดูและการพูด ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้รู้ภาษาไทย

2.2 ควรศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนโดยจำแนกตามระดับความสามารถของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันย่อมมีความต้องการใช้การช่วยเสริมศักยภาพที่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมล โพธิเย็น. (2548). *รูปแบบการพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างเสริมความสามารถด้านทักษะการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้แนวคิดทฤษฎีไตรอาร์ขีและวิธีการแบบสแกฟโฟลดิ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กรรณิการ์ พวงเกษม. (2534). *การสอนเขียนเรื่องโดยใช้จินตนาการทางสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กองเทพ เคลือบพณิชกุล. (2542). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

โกวิท ประวาลพฤกษ์. (2545). *การเรียนรู้มาตรฐานคุณภาพและการประเมินแท้*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2554). *การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (AUTHENTIC LEARNING)*. นนทบุรี: สหมิตรพริ้นติ้งแอนด์พลับลิสชิ่ง.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). *80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). *การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: วีพรินท์.

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2545). *การสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

ดวงใจ ไทยอุบุญ. (2554). *ทักษะการเขียนภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถวัลย์ มาศจรัส. (2550). *การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาและอาชีพ*. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.

ทัศนีย์ มงคลรัตน์, วารีรัตน์ แก้วอุไร, สิรินภา กิจเกื้อกูล, และสายฝน วิบูลรังสรรค์. (2555). การพัฒนารูปแบบการสอนแบบเน้นสมรรถภาพการอ่านและการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 14* (ฉบับพิเศษ), 35-46.

ทิศนา แขมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปกรณ์ ประจันบาน. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.

ประชุมพร สุวรรณตรา. (2528). *การเขียนแบบสร้างสรรค์*. ขอนแก่น: ภาควิชาการประถมมหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประภาศรี สีหอำไพ. (2531). *การเขียนแบบสร้างสรรค์* . กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พริ้นติ้ง เฮาส์.

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. (2518). *การเขียนภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ปราโมทย์ ขันติลาภาพันท์. (2530). *ความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางการเรียนภาษาไทยและด้านคณิตศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดระยอง* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปริญญภาษ สีทอง, วารีรัตน์ แก้วอุไร, อมรรัตน์ วัฒนาธร, และอังคณา อ่อนธานี. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วยการเสริมศักยภาพที่ส่งเสริมความสามารถในการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 18*(4), 69-85.

ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์. (2549). *การใช้แนวคิดเรื่องพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development) ของไวกอตสกี้เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาอุดมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ภาวนี สืบเสาะ.(2556). *เคล็ดไม่ลับกับการเรียนรู้ตามสภาพจริง*. สืบค้น 20 มกราคม 2560, จาก http://www.bcnsurin.ac.th/knowledgemanagement/newsattach/1315292551เคล็ดไม่ลับการเรียนรู้ตามสภาพจริง.pdf.

มารศรี มีโชค. (2557). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักแบบช่วยเสริม ศักยภาพเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

รัตนะ บัวสนธ์. (2551). *วิจัยเชิงคุณภาพการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฤทัยรัตน์ ธรเสนา. (2546). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบช่วยเสริมศักยภาพเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักศึกษาพยาบาล* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต) กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลัดดาวัลย์ ไวยสุระสิงห์, และสุภาวดี นพรุจจินดา. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงเพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา, 4* (3), 63-77.

วรรณี โสมประยูร. (2542). *การสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

วารีรัตน์ แก้วอุไร. (2549). *เอกสารคำสอนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน*. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ศิวกานต์ ปทุมสูติ. (2548). *การเขียนสร้างสรรค์ ไม่ยากอะไรเลย*. กรุงเทพฯ: นวสาสน์การพิมพ์.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) .(2558). *คู่มือการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O -NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).

สมนึก ภัททิยธนี. (2546). *การวัดผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์โสภา. (2555). *วิวิธภาษาวรรณคดีวิจักษ์ ม.1-3*. กรุงเทพฯ: ภูมิบัณฑิต.

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธรรัฐสีมาคุณากรปิยะชาติ สยามบรมราชกุมารี. (2529). *การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย* (ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุจริต เพียรชอบ. (2539). *ศิลปะการใช้ภาษา*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

สุจิตรา เขียวศรี. (2550). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบสอบบนเว็บวิชาวิทยาศาสตร์โดยใช้การช่วยเสริมศักยภาพเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาณี ชินวงศ์. (2542). ความสามารถในการเขียนงานเชิงวิชาการของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. *วารสารภาษาปริทัศน์, 18* (2542 - 2543), 10-27.

สุรพล บุญลือ. (2550). *การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ห้องเรียนเสมือนจริงโดยใช้ปัญหาเป็นหลักในระดับอุดมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุรางค์ โค้วตระกูล. (2545). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.

เสาวลักษณ์ รัตนวิชช์. (2531). *รายงานการวิจัยโครงการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประยูรพงศ์ปริ้นติ้ง.

โสภณ สาทรสัมฤทธิ์. (2555). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.

อนุวัติ คูณแก้ว. (2555). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สู่ผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัจฉรา ชีวพันธ์. (2554). *กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัจฉรา วงศ์โสธร. (2538). *แนวทางการสร้างข้อสอบภาษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์

Adler, M.R. (2002). *The role of play in writing development: A study of four high school creative writing classes*. N.P.: n.p.

Azevedo, M.C. (2006). *Maus-Tratos a Crianca.* Lisboa: Climeps Editores.

Berk, L. E., & Spuhl, S.T. (1995). Maternal interaction, private speech task performance in preschool children. *Early Childhood Research Quarter 10*, 145-169.

Berk, L.E., & Winsler, A. (1995). *Scaffolding children's learning: Vygotsky and early childhood education*. Washington, DC: The National Association for the Education for young children.

Beyer, B. K. (1997). *Improving student thinking: A comprehensive approach*. Boston: Allyn and Bacon.

Blake, Howard E. (1973). "What Children Write About. In Martha L. King, Robert Emans, & Patricia J. (Eds.), *A forum for focus*. (p.75). Clanciolo Urbana III: National Council of Teachers of English.

Bransford, J., Brown, A., & Cocking, R. (2002). *How people learn: Brain, mind, and experience & school.* Washington, DC : National Academy Press.

Brek, L.E., & Winsler, A. (1995). *Scaffolding children's learning: Vygotsky and early childhood of education.* Washington, DC: The National Association the Education of Young Children.

Cho, K.-L. (2001*). The effects of argumentation scaffolds on argumentation and problem solving in an online collaborative group problem-solving environment* (Doctoral dissertation). Pennsylvania: The Pennsylvania State University.

Dixon – Krauss, L. (1996). *Vygotsky in the classroom: mediated literacy instruction and assessment.* White Plains, NY : Longman.

Eggen, P., & Kauchak, D. (1997). *Educational psychology: Windows on classrooms* (3rd ed.). Upper Saddle River, NJ: Merrill.

Gordon, R. (1998). Balancing real-world problems with real-world results. *Phi Delta Kappan, 79*, 390-393.

Gredler, M. (1992a). *Learning and Instruction: theory into practice* (2nd ed.). New York: Macmillan.

Guilford, J.P. (1967). *A psychometric approach to creative.* N.P.: n.p.

Gustafson, K.L., & Branch, R.M. (1997). *Survey of instructional development models* (3rd ed.). Syracuse, NY: ERIC.

Hannafin, M.J. (1999). *Learning in open-ended environments: Tools and technologies for the next millennium.* Retrieved 20 January, 2018, from http;//it.coe.uga.edu/itforum/paper34/paper34.html

Harton, H., Richardson, D., Barreras, R., Rockloff, M., & Latane, B. (2002). Focused interactive learning : A tool for active class discussion. *Teaching of Psychology, 29*(1), 10-15.

Hayden, & Marylee Griffith. (1971). *Creative writing and composition in the elementary school, In interpreting language arts research for the teacher.* Washington D.C.: Association for Supervision and Curriculum Development, Washington D.C.,

Hedegaard, M. (1990). *Vygotsky and education: Instructional implications and applications of sociohistorical psychology.* New York, NY: Cambridge University Press.

Herrington, J., Reeves, T.C., & Oliver, R. (2010). *A guide to authentic e-learning.* New York: Routledge,

Jobe, R.A. (1975). Factor that influence Children's free choice of tops for creative writing. *Dissertation Abstracts International, 35*(2), 7529-A.

Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (1996). *Model of teaching* (5th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Keeney, M.L. (1976). *An investigation of what intermediate grad children say about the writing of stories.* Retrieved 20 January, 2018, from http://proquest.uml.com/pqdweb/?did=756437311&sid=4&Fmt=1&clientId=71090&RQT=309&VName=PQD.

Lado, R. (1964). *Language teaching: A scientific approach.* N.P.: McGraw-Hill.

Larkin, M.J. (2001). Providing support for student independence through scaffolding instruction. *Council for Exceptional Children, 34*, 30-34.

Lee, H.-S., & Songer, N. B. (2004). Loungitudinal knowledge development: Scaffolds for Inquiry. In *The annual meeting of the American Educational Research Assocoation.* San Diego, CA.: n.p.

McDevitt, T.M., & Ormrod, J.E. (2002). *Child development and education.* Upper Saddle River, NJ: Merrill Prentice Hall.

McLoughlin, C. (2002). *Learner support in distance and network learning environment: Ten dimensions for successful design.* N.P.: Distance Education.

Murray, Donald M. (1973). Why creative writing Isn't or Is. *Elementary SchoolEnglish, 50*, 523-525.

Newmann, F. M., & Wehlage, G. G. (1996). Five standards of authentic instruction. *Educational Leadership, 50*, 8-12.

Nikitina, Larisa. (2011). Creating an authentic learning environment in the foreign language classroom. *International Journal of Instruction, 4*(1), 33-46.

O, Hare, F. (1973). *Sentence combining: Improving students writing formal grammar instruction.* Urbana: National Council of Teacher of English.

Parsons, R.D. Hinson, S.L., & Sardo-Brown, D. (2001). Education psychology: A practitioner- researcher model of teaching. Canda: Nelson Thomson Learning.

Preus, Betty, ED.D. (2012). *Authentic instruction for 21st century learning: Higher oder thinking in an inclusive school.* N.P.: American Secondary Education.

Randoll, S., & Kali. Y. (2004). *Design principles for the use of scaffold.* Retrieved November 17, 2012, from http;//www.ke.berkeleyed transitions scafod-principle.html.

Raymond, E. (2000). *Learners with mild disabilities.* Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.

Revington. S. (2014). *Elements of authentic learning: Learning by doing.* Retrieved November 17, 2012, from http://authenticlearning.weebly.com/the-elements.html.

Roehler, L.R., & Cantlon, D.J. (1996). *Scaffolding: A powerful tool in social constructivist classroom.* Retrieved November 17, 2012, from http://ed.web3.educ.msu.edu/literacy/paperlr2.htm[2001,nov9]

Saylor, J., Galen William ,M. Alexander, & Arthur, J. (1981). *Lewis curriculum planning for better teaching* (4th ed.). New York: Sanders International.

Shaffer, D. (1999). *Developmental psychology : Childhood & adolescence.* (5th ed.). Pacific Grove: Brooks/Cole.

Smith, J.A. (1973). *Creative teaching of the language art in the elementary school.* Boston: Allyn and Bacon.

Smith, P. L., & Ragan, T. J. (2005). *Instructional design* (3rd ed.). Hoboken, NJ: Wiley.

St.Romain, M.D. (1975). *A study of differences in creative writing of children under varying stimuli.* Retrieved November 17, 2012, from http://proquest.Umi.com./pqdweb?did=759213781&sid=1&Fmt=1&clientId=71090&RQT=309&VName=PQD.

Sternberg, J., Robert, & Wendy, M. Willams. (2002). *Educational psychology*. MA: Pearson Education.

Torrance, P.E. (1972). *Guilding creative talent*. New York: Prentice-hall.

Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Wells, G. (1999). *Dialogic inquiry: Towards a sociocultural practice and theory of education*. New York: Cambridge University Press.

Westcott, M.S., & Smith, D.W. (1973). *Child development and personality*. New York: Harper and Brothers.

Wink, J., & Putney, L. (2002). *A vision of Vygotsky*. Boston, MA: Allyn & Bacon. Retrieved June 16, 2007, from ttp://www.joanwink.com/Vygotsky.html And also, at www. JoanWink.com (URL citation provided)

Wong, L.H., & Looi, C.K. (2010). *Mobile-assisted vocabulary learning in real-life setting for mobile and ubiquitious technology in education*. Chung-Li: National Central University.

Wood, D., Bruner, J., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 17*(2), 89-100.

Yang. (1999). Creating a low- anxiety classroom environment: What does language anxiety research suggest?. *The Modern Language Journal, 74*(4), 426-439.

Zydney, J.M. (2004). *The effect of different types of scaffolding in a multimedia program on students' problem finding* (Doctoral dissertation). New York: New York University,

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้ให้ความร่วมมือเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

รายนามผู้ให้ความร่วมมือเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

1. รายนามครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ให้ความร่วมมือเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.1 ครูพลร่ม ดอกแก้ว ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนารีรัตน์ จังหวัดแพร่ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

1.2 ครูวิจิตรา วรรณมาลิกพันธ์ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนารีรัตน์จังหวัดแพร่ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

1.3 ครูกาญจนาพร คงเพ็ชร ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

1.4 ครูวัธนานันท์ ขจรกิตติพิเชียร ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเชตวัน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

2. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอนที่ให้ความร่วมมือเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

2.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก

2.2 ดร.ปริญญภาษ สีทอง ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จังหวัดลำปาง

2.3 ดร.สมเจตน์ พันธ์พรม ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รายนามผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

1.1 รองศาสตราจารย์ ดร.สรวงพร กุศลส่ง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

1.2 ดร.ปาลิตา สุขสำราญ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา จังหวัดพะเยา

1.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม คำขาด สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

1.5 อาจารย์ปทุมวดี ศิริสวัสดิ์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

1.6 ดร.ทัศนีย์ มงคลรัตน์ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์ จังหวัดพิจิตร

1.7 รองศาสตราจารย์ ดร.ระพินทร์ โพธิ์ศรี สาขาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

2. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสัมภาษณ์

2.1 รองศาสตราจารย์ ดร.สรวงพร กุศลส่ง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

2.2 ดร.ปาลิตา สุขสำราญ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา จังหวัดพะเยา

2.3 อาจารย์ปทุมวดี ศิริสวัสดิ์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

2.4 ดร.ทัศนีย์ มงคลรัตน์ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์ จังหวัดพิจิตร

2.5 รองศาสตราจารย์ ดร.ระพินทร์ โพธิ์ศรี สาขาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

3. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

3.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม คำขาด สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

3.3 รองศาสตราจารย์ ดร.ระพินทร์ โพธิ์ศรี สาขาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

3.4 อาจารย์ปทุมวดี ศิริสวัสดิ์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

3.5 ดร.ทัศนีย์ มงคลรัตน์ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์ จังหวัดพิจิตร

4. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม คำขาด สาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

4.3 รองศาสตราจารย์ ดร.ระพินทร์ โพธิ์ศรี สาขาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

4.4 อาจารย์ปทุมวดี ศิริสวัสดิ์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

4.5 ดร.ทัศนีย์ มงคลรัตน์ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์ จังหวัดพิจิตร

ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพที่ช่วยเสริมสร้างการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

3. แบบประเมินรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้

4. แบบประเมินเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้

5. แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

แบบสัมภาษณ์ครูสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อ.....นามสกุล.....

โทรศัพท์.....E-mail.....

วุฒิการศึกษา.....

ตำแหน่งปัจจุบัน.....

ประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอนภาษาไทย..... ปี

สถานที่ทำงาน.....

เกียรติยศที่ได้รับ.....เมื่อ.....

จากสถาบัน.....

ตอนที่ 2 แนวทางในการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อ 1 แนวทางในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว (เรียงความ)

1.1 ท่านใช้วิธีการ/ กระบวนการในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้วกับนักเรียนของท่านอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.2 ในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว ท่านพบปัญหาอย่างไรและแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.3 ท่านใช้เครื่องมือ / วิธีการประเมินการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้วของนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ข้อ 2 แนวทางในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง

2.1 ท่านใช้วิธีการ/ กระบวนการในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรองกับนักเรียนของท่านอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.2 ในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง ท่านพบปัญหาอย่างไรและแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.3 ท่านใช้เครื่องมือ / วิธีการประเมินการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรองของนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ข้อ 3 ข้อคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลอันจะนำไปสู่
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน
ผู้วิจัย

ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูล

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2561

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน
เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพที่ช่วยเสริมสร้างการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อ.....นามสกุล.....

โทรศัพท์.....E-mail.....

วุฒิการศึกษา.....

ตำแหน่งปัจจุบัน.....

ประสบการณ์การทำงาน.....

สถานที่ทำงาน.....

ตอนที่ 2 แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อ 1 หลักการสำคัญของแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ควรมีลักษณะอย่างไร

1.1 หลักการสำคัญของแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงใดบ้าง ที่ช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

.....

.....

.....

.....

1.2 ขั้นตอนกระบวนการ และกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ ตลอดจนส่งเสริมสามารถด้านเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน ควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.3 บทบาทสำคัญของครูในการส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 แนวทางการวัดและประเมินผลการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ 2 หลักการสำคัญของแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ควรมีลักษณะอย่างไร

2.1 การส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายควรอาศัยหลักการสำคัญของการช่วยเสริมศักยภาพใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 การส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายควรใช้เทคนิค/กลวิธี ในการช่วยเสริมศักยภาพ โดยไม่ปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของผู้เรียนควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.3 บทบาทของครูในการช่วยเสริมศักยภาพด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ข้อ 3 ข้อคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่ช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลอันจะนำไปสู่
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน
ผู้วิจัย

ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูล

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2561

แบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้ เป็นแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ความเป็นมาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แนวคิดพื้นฐาน หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

วิธีประเมิน

แบบประเมินนี้เป็นแบบจัดอันดับคุณภาพแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับมาก
3 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
2 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับน้อย
1 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ขอให้ท่านพิจารณาข้อความต่างๆ ตามรายการประเมิน แล้วทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด และโปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมลงในช่องว่างท้ายรายการ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือของท่าน

นางสาวปุญญาภา ศรีวิชัย

ผู้วิจัย

ข้อที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
ความเป็นมาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์							
1.	การบรรยายความเป็นมาของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจน...						
2.	การกล่าวถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้.....						
3.	การให้เหตุผลสนับสนุนเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้.....						
4.	การใช้ภาษาและการเรียบเรียงความเป็นมาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความต่อเนื่อง สอดคล้อง เหมาะสม ทำให้เห็นภาพรวมและจุดเน้นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....						
การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้							
5.	การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ครอบคลุมความต้องการจำเป็นของการสอนที่ดี.....						
6.	องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ ส่งเสริมซึ่งกันและกัน.....						
7.	การเรียบเรียงลำดับขององค์ประกอบในรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมทำให้เข้าใจง่าย.....						
องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (แต่ละองค์ประกอบ)							
แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้							
8.	ความชัดเจนในการบรรยายแนวคิดพื้นฐานที่ใช้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้.....						

ข้อที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
9.	การนำแนวคิดมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม.....						
10.	การใช้ภาษาในการอธิบายแนวคิดต่างๆ มีความชัดเจน ต่อเนื่อง.....						
หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้							
11.	หลักการที่กำหนดขึ้นมีความชัดเจน สามารถแสดงจุดเน้นของการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพ.....						
12.	หลักการชัดเจนสามารถใช้เป็นกรอบกำหนดสาระ วิธีการใช้องค์ประกอบอื่นๆ.						
13.	การใช้ภาษาและการเรียบเรียงถ้อยคำมีความเหมาะสม สละสลวย เข้าใจง่าย....						
วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้							
14.	วัตถุประสงค์มีความชัดเจน สามารถแสดงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน...						
15.	สิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียนมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของผู้เรียน....						
16.	การใช้ภาษาและเรียบเรียงถ้อยคำมีความเหมาะสม สละสลวยเข้าใจง่าย.....						
เนื้อหา							
17.	เนื้อหาเหมาะสมสามารถไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนด.....						
18.	รูปแบบ/ประเภทของเนื้อหาสามารถนำทางสู่ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ได้.....						
19.	เนื้อหาเหมาะสมสอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน.....						

ข้อที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
กิจกรรมการเรียนการสอน							
20.	กิจกรรมการเรียนการสอน เรียบเรียงไว้เป็นลำดับเหมาะสม เข้าใจง่ายและสะดวกในการนำไปสอน.....						
21.	กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์.....						
22.	กิจกรรมการเรียนการสอนนำหลักการสำคัญของการเรียนรู้ตามสภาพจริงมาใช้เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน.....						
23.	กิจกรรมการเรียนการสอนนำหลักการช่วยเสริมศักยภาพมาช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ได้.....						
การวัดและประเมินผล							
24.	สามารถวัดความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย.....						
25.	การกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทางในการวัดและประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์มีความสอดคล้องเหมาะสม สามารถนำไปประเมินได้เที่ยงตรง.....						

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ

( )

ผู้ทรงคุณวุฒิ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

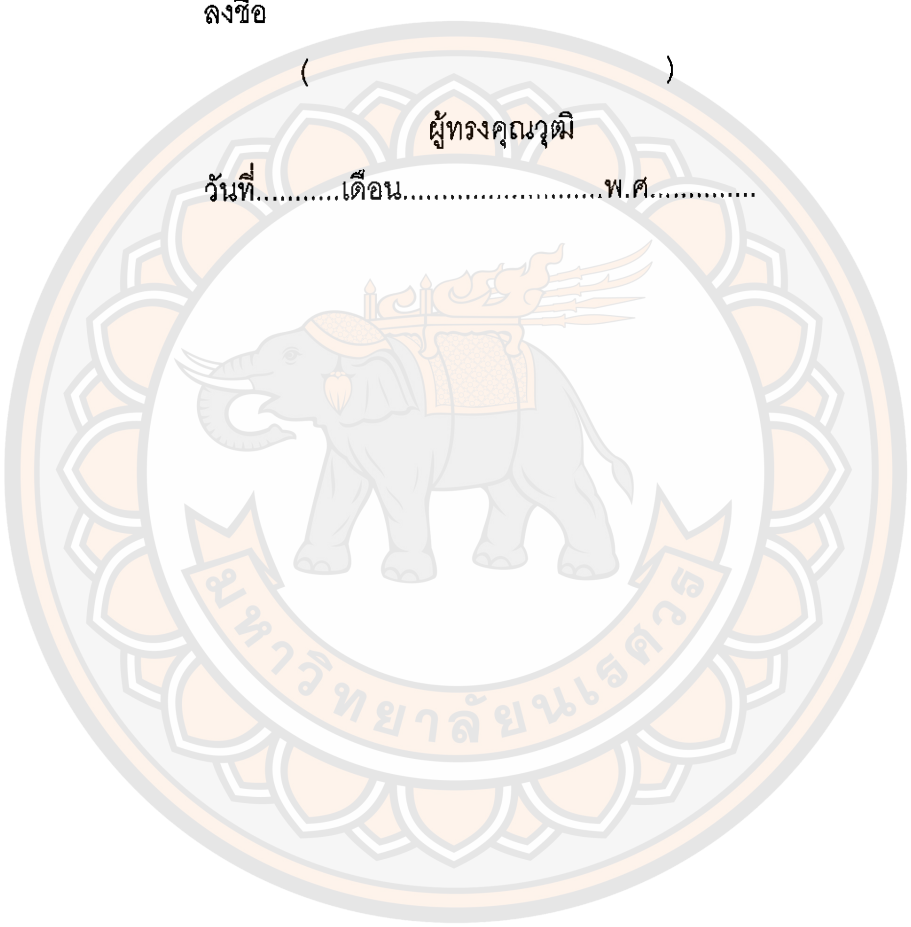

แบบประเมินเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง

แบบประเมินเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยแบบประเมินแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการพิจารณาส่วนประกอบต่างๆ ของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

ตอนที่ 2 การประเมินหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ของหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

ตอนที่ 3 การประเมินคู่มือการวัดและประเมินผลการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ภาคปฏิบัติว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

วิธีประเมิน

แบบประเมินนี้ เป็นแบบจัดอันดับคุณภาพแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับมาก
3 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
2 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับน้อย
1 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ขอให้ท่านพิจารณาข้อความต่างๆ ตามรายการประเมิน แล้วทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด และโปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมลงในช่องว่างท้ายรายการ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือของท่าน

นางสาวปุญญาภา ศรีวิชัย

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 การประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้							
1.	คู่มือให้รายละเอียดชัดเจนและเพียงพอที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างได้ผล....						
2.	แนวทางการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ก่อนการสอนแสดงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดแก่ครูผู้สอนชัดเจน.....						
3.	ให้คำแนะนำในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้จัดเตรียมสิ่งที่จำเป็นในการสอน.....						
4.	ข้อเสนอแนะด้านบทบาทครู บรรยากาศในชั้นเรียน ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้.....						
5.	ข้อเสนอแนะด้านบทบาทนักเรียนในชั้นเรียนชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้.....						
6.	ข้อเสนอแนะด้านการวัดและประเมินผลการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ชัดเจนสมารถนำไปปฏิบัติได้.....						

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 การประเมินหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
หน่วยการเรียนรู้							
1.	ชื่อหน่วยการเรียนรู้แสดงสาระสำคัญชัดเจนมีลักษณะเป็นองค์รวมสะท้อนมาตรฐาน ตัวชี้วัด.....						
2.	ชื่อหน่วยการเรียนรู้น่าสนใจกะทัดรัดชัดเจน.....						
3.	การกำหนดหน่วยน้ำหนักคะแนนและเวลาเรียนของหน่วยการเรียนรู้เหมาะสม..						
องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้							
4.	การเรียงลำดับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมช่วยให้เข้าใจง่าย.....						
5.	องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน.....						
6.	การเรียบเรียงและการใช้ภาษาในแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม เข้าใจง่าย						
สาระสำคัญ							
7.	สาระสำคัญมีความเหมาะสม ชัดเจน แสดงถึงความเชื่อมโยงกับการพัฒนาผู้เรียน.....						
8.	สาระสำคัญสัมพันธ์กับจุดประสงค์ เนื้อหาและสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียน.....						

ข้อที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
จุดประสงค์การเรียนรู้							
9.	จุดประสงค์ในแผนการจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้.....						
10.	จุดประสงค์มีความชัดเจนสามารถแสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียน.....						
11.	จุดประสงค์มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง.....						
สาระการเรียนรู้							
12.	สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์และสามารถนำไปสู่การบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้.....						
13.	สาระการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน...						
กิจกรรมการเรียนรู้							
14.	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับและมีความต่อเนื่อง.....						
15.	การกำหนดการดำเนินกิจกรรมแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง.....						
16.	กิจกรรมการเรียนรู้น่าสนใจ จูงใจให้กระตือรือร้นในการเรียนรู้ และเหมาะสมกับเวลา.....						
17.	การดำเนินกิจกรรมแต่ละขั้นตอนครอบคลุมสอดคล้องกับการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพ						
18.	การดำเนินกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ.....						

ข้อที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
สื่อและแหล่งเรียนรู้							
19.	การกำหนดรายการสื่อและแหล่งเรียนรู้ชัดเจน นำไปสู่การจัดกิจกรรมได้ง่ายและสะดวก.....						
20.	การเรียงลำดับรายการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อย่างเหมาะสม.....						
21.	สื่อและแหล่งเรียนรู้สอดคล้องเหมาะสมกับกระบวนการเรียนการสอน และสะดวกต่อการนำไปใช้.....						
การวัดและประเมินผล							
22.	การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้.....						
23.	การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้.....						
24.	เครื่องมือที่ใช้วัดผลมีวิธีการวัดผลชัดเจนเหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการของผู้เรียน สามารถวัดตามสภาพจริงได้.....						
25.	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล.....						

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมของคู่มือการวัดและประเมินผลการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ภาคปฏิบัติ

ข้อที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1.	คำอธิบายเกณฑ์การประเมินใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถใช้วัดได้จริง....						
2.	เกณฑ์การวัด ประเมินการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาครอบคลุมพฤติกรรมอันพึงประสงค์.....						
3.	เกณฑ์การวัด ประเมินการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง.....						
4.	เกณฑ์การประเมินเหมาะสมกับวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในภาคปฏิบัติ...						
5.	เกณฑ์การวัดและประเมินการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับและวัยของผู้เรียน.....						

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

( )

ผู้ทรงคุณวุฒิ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง
แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

---

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบอัตนัย มีจุดประสงค์เพื่อประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนละ 1 ข้อ ข้อละ 50 คะแนน รวม 100 คะแนน ให้เวลาทำข้อละ 60 นาที โดยเริ่มจับเวลาเมื่อเริ่มสอบตอนที่ 1 รายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว (การเขียนเรียงความ) จำนวน 1 ข้อ 50 คะแนน

ตอนที่ 2 แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง (การแต่งฉันท์) จำนวน 1 ข้อ 50 คะแนน

2. เมื่อนักเรียนได้แบบประเมินแล้วให้อ่านคำชี้แจงให้เข้าใจ ก่อนลงมือทำแบบทดสอบ เมื่อครูผู้สอนให้สัญญาณเริ่มสอบ ให้นักเรียนลงมือเขียนลงในแบบประเมิน

3. ไม่อนุญาตให้นำเครื่องมือสื่อสารเข้าในห้องสอบ

4. เมื่อครูผู้สอนให้สัญญาณหมดเวลาให้นักเรียนวางแบบประเมินบนโต๊ะ รอจนกว่าครูผู้สอนจะเก็บแบบประเมินจึงจะออกจากห้องสอบได้

แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์
ตอนที่ 1 การเขียนร้อยแก้วประเภทเรียงความ

ชื่อ-สกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเรียงความตามจินตนาการจากภาพสถานการณ์ที่กำหนดให้ด้วยตัวบรรจงครึ่งบรรทัด ความยาวไม่น้อยกว่า 1 หน้ากระดาษ พร้อมตั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องเหมาะสม ใช้เวลา 60 นาที

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์
ตอนที่ 2 การเขียนร้อยกรองประเภทฉันท์

ชื่อ-สกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งฉันท์ (อินทรวิเชียรฉันท์) จากภาพสถานการณ์ที่กำหนดให้ จำนวน 2 บท พร้อมตั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องเหมาะสม ใช้เวลา 60 นาที

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

เกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rubrics Score) ดังนี้

1. เกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความ

เกณฑ์	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15 คะแนน)	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนถูกต้องตลอดทั้งเรื่อง	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียน**เป็นส่วนใหญ่**	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา มีความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนเป็นบาง**ประเด็น**	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการ**ไม่มีความแปลกใหม่** และ**ไม่น่าสนใจ ขาด**ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียน	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา **ไม่ปรากฏจินตนาการ ไม่มีความแปลกใหม่ ไม่น่าสนใจ ขาด**ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนตลอดทั้งเรื่อง
	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิดได้อย่างชัดเจน เป็น**ระบบตลอดทั้งเรื่อง** ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่มีจินตนาการสร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง **ไม่คัดลอก**งานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด**ไม่เป็นระบบ 1 ส่วน** ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่มีจินตนาการและไม่คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด**ไม่เป็นระบบ 2 ส่วน** ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ **ขาดจินตนาการ คัดลอก**งานเขียนของผู้อื่นบางส่วน	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด**ไม่เป็นระบบ 3 ส่วน ขาดการ**ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ **ขาดจินตนาการ คัดลอก**งานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด**ไม่เป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง** เนื้อหา**สับสน ขาดการ**ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ **ขาดจินตนาการ และคัดลอก**งานเขียนของผู้อื่น
	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่ มีจินตนาการสร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มี**จินตนาการแต่ยังไม่ชัดเจน** การสร้างเรื่องราว**ยังลอกเลียนผู้อื่น 1 ส่วน**	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มี**จินตนาการแต่ยังไม่ชัดเจน** การสร้างเรื่องราว**ยังลอกเลียนผู้อื่น 2 ส่วน**	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดไม่แปลกใหม่ **ขาดจินตนาการ** การสร้างเรื่องราว**ยังลอกเลียนผู้อื่น 3 ส่วน**	**ไม่สามารถดัดแปลง**หรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ **ขาดจินตนาการ** การสร้างเรื่องราว**ยังลอกเลียนผู้อื่น 3 ส่วนขึ้นไป**

เกณฑ์	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านการใช้ภาษา (20 คะแนน)	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวน**ได้ถูกต้อง**ตรงความหมายทั้งหมด ใช้ภาษาที่สละสลวย เลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจและประทับใจ**ตลอดทั้งเรื่อง**	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวน**ไม่ถูกต้องตรงความหมาย 1-2 แห่ง** เลือกใช้ภาษาสละสลวย ใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจ ประทับใจ 5-6 แห่ง	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวน**ไม่ถูกต้องตรงความหมาย 3-4 แห่ง** เลือกใช้ภาษาสละสลวย ใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจ ประทับใจ 3-4 แห่ง	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวน**ไม่ถูกต้องตรงความหมาย 5 แห่ง** และ**ไม่สามารถ**เลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึก**ไม่น่าสนใจ**	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวน**ไม่ถูกต้องตรงความหมาย 5 แห่งขึ้นไป ไม่สามารถ**เลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึก**ไม่น่าสนใจ**
	ใช้รูปประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา**ไม่ใช้สำนวน**ภาษาต่างประเทศประโยคมีใจความสมบูรณ์ สื่อความหมายได้ชัดเจน**ตลอดทั้งเรื่อง**	ใช้รูปประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา **ใช้สำนวน**ภาษาต่างประเทศประโยคมีใจความสมบูรณ์ 5-6 **ประโยค แต่ยังสื่อความหมายได้ดี**	ใช้รูปประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา **ใช้สำนวน**ภาษาต่างประเทศประโยคมีใจความสมบูรณ์ 3-4 **ประโยค แต่สื่อความหมายได้**	ใช้รูปประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา **ใช้สำนวน**ภาษาต่างประเทศประโยคมีใจความสมบูรณ์ 1 **ประโยค**และ**สื่อความหมาย ไม่เข้าใจ**	ใช้รูปประโยค**ไม่ถูกต้องตาม** หลักภาษา **ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ**ประโยคมีใจความ**ไม่สมบูรณ์และสื่อความหมายไม่เข้าใจ**
	เลือกใช้ระดับภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์**ตลอดทั้งเรื่อง**	เลือกใช้ระดับภาษา**ไม่เหมาะสมกับ**งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 1-2 แห่ง	เลือกใช้ระดับภาษา**ไม่เหมาะสมกับ**งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 3-4แห่ง	เลือกใช้ระดับภาษา**ไม่เหมาะสมกับ**งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 4 แห่ง**ขึ้นไป**	เลือกใช้ระดับภาษา**ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมกับ**งานเขียนเชิงสร้างสรรค์
	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมายวรรคตอน**ได้ถูกต้องเหมาะสม**ตลอดทั้งเรื่อง	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมายวรรคตอน**ไม่ถูกต้อง 1-2 ตำแหน่ง**	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมายวรรคตอน**ไม่ถูกต้อง 3-4 ตำแหน่ง**	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมายวรรคตอน**ไม่ถูกต้อง 5-6 ตำแหน่ง**	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมายวรรคตอน**ไม่ถูกต้อง 7 ตำแหน่งขึ้นไป**

เกณฑ์	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบงานเขียน (5 คะแนน)	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียนถูกต้องครบถ้วนตามลักษณะ แบบแผน และ องค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียนไม่ครบองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 1 องค์ประกอบ แต่ไม่กระทบต่อเนื้อหา	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียนไม่ครบองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2 องค์ประกอบ ส่งผลให้เนื้อหาไม่สมบูรณ์	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียนไม่ครบองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 3 องค์ประกอบ ส่งผลให้เนื้อหาไม่สมบูรณ์	ไม่ปรากฏโครงสร้างรูปแบบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทใด
ด้านคุณค่าของงานเขียน (5 คะแนน)	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจ ให้ข้อคิดสอนใจ คุณค่าด้านความเพลิดเพลินผ่อนคลายจรรโลงใจ และคุณค่าทางสติปัญญามีสาระตลอดทั้งเรื่อง	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจให้ข้อคิดสอนใจ คุณค่าด้านความเพลิดเพลินผ่อนคลายจรรโลงใจ	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจให้ข้อคิดสอนใจ แต่ไม่ให้คุณค่าด้านความเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย จรรโลงใจ	นำเสนองานเขียนที่ให้แต่ความเพลิดเพลินผ่อนคลาย แต่ไม่มีสาระ ไม่มีข้อคิด	งานเขียนที่นำเสนอไม่ปรากฏคุณค่าใดทั้งคุณค่าด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา ด้านความเพลิดเพลิน
ด้านกลไกประกอบการเขียน (5 คะแนน)	แสดงออกถึงนิสัยและมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย สะอาด งานเขียนเป็นระเบียบเรียบร้อยตลอดทั้งเรื่อง	แสดงออกถึงนิสัยและมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย งานเขียน เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 1-2 ตำแหน่ง	แสดงออกถึงนิสัยและมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย งานเขียน เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 3-4 ตำแหน่ง	ลายมือไม่ชัดเจน อ่านยาก แต่งานเขียนยังเป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 5 ตำแหน่ง	ลายมือไม่ชัดเจน อ่านไม่ออก งานเขียนไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 5 ตำแหน่งขึ้นไป

2. เกณฑ์การประเมินการแต่งฉันท์

เกณฑ์	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15 คะแนน)	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนถูกต้องตลอดทั้งเรื่อง	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนเป็นส่วนใหญ่	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา มีความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนเป็นบางประเด็น	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการไม่มีความแปลกใหม่ และไม่น่าสนใจ ขาดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียน	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา ไม่ปรากฏจินตนาการ ไม่มีความแปลกใหม่ ไม่น่าสนใจ ขาดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนตลอดทั้งเรื่อง
	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิดได้อย่างชัดเจน เป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่มีจินตนาการสร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง ไม่คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ไม่เป็นระบบ 1 ส่วน ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มีจินตนาการและไม่คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ไม่เป็นระบบ 2 ส่วน ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ คัดลอกงานเขียนของผู้อื่นบางส่วน	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ไม่เป็นระบบ 3 ส่วน ขาดการขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ไม่เป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง เนื้อหาสับสน ขาดการขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ และคัดลอกงานเขียนของผู้อื่น
	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่ มีจินตนาการสร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มีจินตนาการแต่ยังไม่ชัดเจน การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 1 ส่วน	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มีจินตนาการแต่ยังไม่ชัดเจน การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 2 ส่วน	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดไม่แปลกใหม่ ขาดจินตนาการ การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 3 ส่วน	ไม่สามารถดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 3 ส่วนขึ้นไป

เกณฑ์	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านการใช้ภาษา (20 คะแนน)	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนได้ถูกต้องตรงความหมายทั้งหมด ใช้ภาษาที่สละสลวย เลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพ สร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจและประทับใจตลอดทั้งเรื่อง	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 1-2 แห่ง เลือกใช้ภาษาสละสลวย ใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจ ประทับใจ 5-6 แห่ง	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 3-4 แห่ง เลือกใช้ภาษาสละสลวย ใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจ ประทับใจ 3-4 แห่ง	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 5 แห่ง และไม่สามารถเลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกไม่น่าสนใจ	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 5 แห่งขึ้นไป ไม่สามารถเลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกไม่น่าสนใจ
	เรียบเรียงถ้อยคำสำนวนโวหารสละสลวย กระชับและเข้าใจง่าย มีใจความสมบูรณ์และสื่อความหมายได้ชัดเจนตลอดทั้งเรื่อง	เรียบเรียงถ้อยคำสำนวนโวหารสละสลวย กระชับและเข้าใจง่าย มีใจความสมบูรณ์ 5-6 ประโยค แต่ยังสื่อความหมายได้ดี	เรียบเรียงถ้อยคำสำนวนโวหารสละสลวย กระชับและเข้าใจง่าย มีใจความสมบูรณ์ 3-4 ประโยค แต่สื่อความหมายได้	เรียบเรียงถ้อยคำสำนวนโวหารไม่สละสลวย วกวน มีใจความสมบูรณ์ 1 ประโยค และสื่อความหมายไม่เข้าใจ	เรียบเรียงถ้อยคำสำนวนโวหารไม่สละสลวย ไม่กระชับ สับสนวกวน มีใจความไม่สมบูรณ์และสื่อความหมายไม่เข้าใจ
	แต่ละวรรคมีจังหวะสัมผัสและถูกต้องตามแบบแผนข้อบังคับของฉันทลักษณ์	แต่ละวรรคมีจังหวะสัมผัส ไม่ถูกต้องตามข้อบังคับของฉันทลักษณ์ 1 แห่ง	แต่ละวรรคมีจังหวะสัมผัส ไม่ถูกต้องตามข้อบังคับของฉันทลักษณ์ 2 แห่ง	แต่ละวรรคมีจังหวะสัมผัส ไม่ถูกต้องตามข้อบังคับของฉันทลักษณ์ 3 แห่ง	แต่ละวรรคมีจังหวะไม่สัมผัส และไม่ถูกต้องตามข้อบังคับฉันทลักษณ์ 3 แห่งขึ้นไป
	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนได้ถูกต้องเหมาะสม ตลอดทั้งเรื่อง	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง 1-2 ตำแหน่ง	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง 3-4 ตำแหน่ง	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง 5-6 ตำแหน่ง	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง7 ตำแหน่งขึ้นไป

เกณฑ์	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบงานเขียน (5 คะแนน)	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียน **ถูกต้องครบถ้วน** ตามลักษณะแบบแผน ฉันทลักษณ์และองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียน**ไม่ครบ**องค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 1 **องค์ประกอบแต่ไม่กระทบต่อเนื้อหา**	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียน**ไม่ครบ**องค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2 **องค์ประกอบส่งผลให้เนื้อหาไม่สมบูรณ์**	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียน**ไม่ครบ**องค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 3 **องค์ประกอบส่งผลให้เนื้อหาไม่สมบูรณ์**	**ไม่ปรากฏ**โครงสร้างรูปแบบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ **ไม่สามารถระบุได้ว่า**เป็นงานเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์ประเภทใด
ด้านคุณค่าของงานเขียน (5 คะแนน)	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจ ให้ข้อคิดสอนใจ คุณค่าด้านความเพลิดเพลินฝอนคลายจรรโลงใจ และคุณค่าทางสติปัญญามีสาระ **ตลอดทั้งเรื่อง**	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจให้ข้อคิดสอนใจ คุณค่าด้านความเพลิดเพลินฝอนคลายจรรโลงใจ	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจให้ข้อคิดสอนใจ **แต่ไม่ให้คุณค่าด้านความเพลิดเพลิน**ฝอนคลายจรรโลงใจ	นำเสนองานเขียนที่ให้**แต่ความเพลิดเพลิน**ฝอนคลาย **แต่ไม่มีสาระ ไม่มีข้อคิด**	งานเขียนที่นำเสนอ**ไม่ปรากฏคุณค่าใด**ทั้งคุณค่าด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา ด้านความเพลิดเพลิน
ด้านกลไกประกอบการเขียน (5 คะแนน)	แสดงออกถึงนิสัยและมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย สะอาด งานเขียนเป็นระเบียบเรียบร้อย **ตลอดทั้งเรื่อง**	แสดงออกถึงนิสัยและมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย งานเขียน เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า **1-2 ตำแหน่ง**	แสดงออกถึงนิสัยและมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย งานเขียน เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า **3-4 ตำแหน่ง**	ลายมือ**ไม่ชัดเจน** อ่านยาก แต่งานเขียนยังเป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า **5 ตำแหน่ง**	ลายมือ**ไม่ชัดเจน** อ่านไม่ออก งานเขียนไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า **5 ตำแหน่งขึ้นไป**

แบบบันทึกคะแนนความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ร้อยแก้วประเภทเรียงความ

ที่	ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15)			การใช้ภาษา (20)				การนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบงานเขียน (5)	คุณค่าของงานเขียน (5)	กลไกประกอบการเขียน (5)	รวม
	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา	การเรียบเรียงเนื้อหา	จินตนาการในการสร้างเรื่อง	การเลือกใช้ถ้อยคำ	การใช้ประโยค	การใช้ระดับภาษา	อักขร-วิธี				
เต็ม	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											
13											
14											
15											
รวม											

ลงชื่อ.....ครูผู้ประเมิน

หมายเหตุ

1. ให้บันทึกคะแนนการเขียนเรียงความของนักเรียนตามรายการประเมิน เพื่อให้รู้ว่านักเรียนมีข้อบกพร่องในด้านใดสำหรับใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเขียนของนักเรียน

2. วิธีการบันทึกให้ใส่คะแนนที่ได้ตามเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละรายการประเมิน

3. ใช้คะแนนรวม "รวม" เพื่อประโยชน์ในการวินิจฉัย การให้ข้อมูลย้อนกลับ ปรับปรุงการเขียนเรียงความและการจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลและภาพรวม

แบบบันทึกคะแนนความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์
ร้อยกรองประเภทฉันท์

ที่	ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15)			การใช้ภาษา (20)				การนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบงานเขียน (5)	คุณค่าของงานเขียน (5)	กลไกประกอบการเขียน (5)	รวม
	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา	การเรียบเรียงเนื้อหา	จินตนาการในการสร้างเรื่อง	การเลือกใช้ถ้อยคำ	การเรียบเรียงถ้อยคำ	ฉันทลักษณ์	อักขรวิธี				
เต็ม	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											
13											
14											
15											
รวม											

ลงชื่อ.....ครูผู้ประเมิน

หมายเหตุ

1. ให้บันทึกคะแนนการเขียนเรียงความของนักเรียนตามรายการประเมิน เพื่อให้รู้ว่านักเรียนมีข้อบกพร่องในด้านใดสำหรับใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเขียนของนักเรียน

2. วิธีการบันทึกให้ใส่คะแนนที่ได้ตามเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละรายการประเมิน

3. ใช้คะแนนรวม "รวม" เพื่อประโยชน์ในการวินิจฉัย การให้ข้อมูลย้อนกลับ ปรับปรุงการเขียนเรียงความและการจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลและภาพรวม

แบบบันทึกคะแนนความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ที่	การเขียนร้อยแก้ว (เรียงความ)	การเขียนร้อยกรอง (ฉันท์)	รวม
	50 คะแนน	50 คะแนน	100 คะแนน
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			

ลงชื่อ.....ครูผู้ประเมิน

การแปลผลการประเมิน

ให้นำคะแนนจากการประเมินมาเทียบกับเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

เกณฑ์ของระดับคะแนน	ช่วงคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ 80 - 100	80 - 100	ดีเยี่ยม
ร้อยละ 75 - 79	75 – 79	ดีมาก
ร้อยละ 70 – 74	70 – 74	ดี
ร้อยละ 65 – 69	65 – 69	ค่อนข้างดี
ร้อยละ 60 – 64	60 – 64	น่าพอใจ
ร้อยละ 55 – 59	55 – 59	พอใช้
ร้อยละ 50 – 54	50 – 54	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
ร้อยละ 0 – 49	0 – 49	ต่ำกว่าเกณฑ์

ตัวอย่างสรุปผลการประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ที่	ชื่อ-สกุล	ผลการประเมินการเขียนเรียงความ (คะแนนเต็ม 50)	ผลการประเมินการแต่งฉันท์ (คะแนนเต็ม 50)	รวม 100 คะแนน	การแปลผล

ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทย
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน
3. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้
4. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้
5. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทย จำนวน 4 คน

ผลการสัมภาษณ์ครูสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
เรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 4 คน ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตั้งแต่วันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2561 ถึงวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2561 โดยได้ข้อมูลการสัมภาษณ์ตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. **แนวทางในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว (เรียงความ)**

1.1 ท่านใช้วิธีการ/ กระบวนการในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้วกับนักเรียนของท่านอย่างไร

ครูผู้สอน	สาระสำคัญ
คนที่ 1	การสอนที่เน้นให้นักเรียนได้เห็นสภาพจริง/จากประสบการณ์การทำงาน ใช้ตัวอย่างผลงานดีเด่น ให้นักเรียนวางแผน/วางโครงเรื่องก่อนลงมือเขียน
คนที่ 2	สร้างข้อตกลงร่วมกับนักเรียนก่อนเรียน เน้นการฝึกปฏิบัติจริงโดยครูเป็นที่ปรึกษา ใช้เทคนิคหลากหลายร่วมกับการบูรณาการทักษะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเมินผลงานโดยครูและเพื่อน
คนที่ 3	สอนจากการเขียนรายละเอียดส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่
คนที่ 4	ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ให้นักเรียนฝึกทักษะซ้ำๆ เน้นให้ฝึกเขียนบรรยาย อธิบาย

1.2 ในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว ท่านพบปัญหาอย่างไรและแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร

ครูผู้สอน	สาระสำคัญ
คนที่ 1	ปัญหา: นักเรียนคิดเรื่องที่จะเขียนไม่ออก วางโครงเรื่องไม่เป็น แนวทางแก้ไข : ครูทำให้ดูเป็นตัวอย่าง วิเคราะห์โครงเรื่องจากตัวอย่างงานเขียนที่ดี ฝึกให้คิดจากเรื่องง่ายใกล้ตัวก่อน แล้วจึงเขียนเรื่องที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น
คนที่ 2	ปัญหา: นักเรียนไม่ชอบเขียน แนวทางแก้ไข : การให้แรงเสริมทางบวก การใช้ตัวอย่างงานเขียนของรุ่นพี่เป็น

ครูผู้สอน	สาระสำคัญ
	เป็นแนวทางในการฝึกเขียน เริ่มเขียนจากข้อความสั้นๆ ในสิ่งที่นักเรียนประทับใจโดยใช้ภาษาง่ายๆ ก่อน
คนที่ 3	ปัญหา: นักเรียนขาดความรู้เรื่องข้อมูลการเขียน แนวทางแก้ไข: ครูให้นักเรียนศึกษาในเรื่องนั้นๆ ก่อน
คนที่ 4	ปัญหา : นักเรียนเขียนบรรยายได้น้อย เขียนขยายความไม่เป็น แนวทางแก้ไข : ครูกำหนดสถานการณ์และประโยคให้นักเรียนฝึกเขียนขยายความ และฝึกซ้ำๆ จนชำนาญ

1.3 ท่านใช้เครื่องมือ / วิธีการประเมินการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้วของนักเรียนอย่างไร

ครูผู้สอน	สาระสำคัญ
คนที่ 1	ใช้แบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยกำหนดเกณฑ์การผ่านที่ 70%
คนที่ 2	ใช้แบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ให้เพื่อนประเมินเพื่อนนอกเหนือจากครูประเมิน
คนที่ 3	แบบประเมินการเขียนแบบรูบริคส์
คนที่ 4	ใช้แบบทดสอบการเขียน และแบบประเมินการเขียนแบบรูบริคส์

2. แนวทางในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง

2.1 ท่านใช้วิธีการ/ กระบวนการในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรองกับนักเรียนของท่านอย่างไร

ครูผู้สอน	สาระสำคัญ
คนที่ 1	ใช้วิธีเหมือนกับร้อยแก้ว ใช้สถานการณ์จริงในการสร้างสรรค์งานเขียน การให้เขียนเป็นร้อยแก้วก่อนแล้วนำมาแต่งเป็นร้อยกรอง
คนที่ 2	สร้างข้อตกลงในการเรียน เน้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ บูรณาการทักษะต่างๆ
คนที่ 3	เน้นให้ศึกษา/อ่านตัวอย่างบทร้อยกรอง สอนฉันทลักษณ์และหลักการ สร้างแนวคิดโครงเรื่องในการแต่ง ลงมือแต่งร้อยกรอง
คนที่ 4	ศึกษาฉันทลักษณ์และหลักการแต่งร้อยกรอง ใช้แหล่งเรียนรู้หลากหลาย

2.2 ในการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง ท่านพบปัญหาอย่างไรและแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร

ครูผู้สอน	สาระสำคัญ
คนที่ 1	ปัญหา : นักเรียนไม่แม่นฉันทลักษณ์ แนวทางแก้ปัญหา : ครูเป็นผู้แนะแนวทางและช่วยปรับปรุงงานให้
คนที่ 2	ปัญหา : นักเรียนไม่ชอบแต่งคำประพันธ์และไม่ชอบอ่านงานเขียนร้อยกรอง แนวทางแก้ปัญหา : สร้างบรรยากาศชั้นเรียนให้ผ่อนคลาย เริ่มสอนจากตัวอย่างบทร้อยกรองที่เคยเรียน ใช้บริบทรอบตัวเป็นสิ่งเร้าให้คิด ใช้แบบฝึกเริ่มต้นจากง่ายไปหายาก ใช้กิจกรรมกลุ่ม คู่มาเสริมในการฝึก
คนที่ 3	ปัญหา : นักเรียนเขียนไม่ถูกตามฉันทลักษณ์ มักมีเนื้อหาประเภทกลอนพาไป แนวทางแก้ปัญหา : ครูให้คำแนะนำเป็นรายกรณี
คนที่ 4	ปัญหา : นักเรียนเลือกคำศัพท์มาร้อยเรียงไม่ไพเราะ แนวทางแก้ปัญหา : ใช้แบบฝึกทักษะ ครูกำหนดคำศัพท์/สถานการณ์ให้นักเรียนนำไปฝึกเขียน

2.3 ท่านใช้เครื่องมือ / วิธีการประเมินการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรองของนักเรียนอย่างไร

ครูผู้สอน	สาระสำคัญ
คนที่ 1	ใช้แบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยกำหนดเกณฑ์การผ่านที่ 70%
คนที่ 2	ใช้แบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง(แต่ละชนิด) ให้เพื่อนประเมินเพื่อนนอกเหนือจากครูประเมิน
คนที่ 3	แบบประเมินการเขียนแบบรูบริคส์
คนที่ 4	ใช้แบบทดสอบการเขียน และแบบประเมินการเขียนแบบรูบริคส์

3. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ครูผู้สอน	สาระสำคัญ
คนที่ 1	ปัจจุบันนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบเขียน ครูจึงควรปรับวิธีสอนที่หลากหลายสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน
คนที่ 2	การจะสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ครูต้องมีความรู้และเขียนเป็นเพื่อเป็นตัวอย่างและสร้างศรัทธาแก่นักเรียน สร้างแรงจูงใจให้อยากเขียน สนับสนุนให้นักเรียนมีโอกาสเข้าร่วมประกวดการเขียนตามหน่วยงานต่างๆ สร้างแรงเสริมทางบวก ครูต้องตรวจผลงานอย่างสม่ำเสมอ ให้คำปรึกษา เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาดูงานเขียนตามหน่วยงานและโอกาสต่างๆ
คนที่ 3	ปัจจุบันนักเรียนมีทักษะการอ่านน้อยมากจึงส่งผลให้ไม่มีคลังความรู้มากพอที่จะนำไปสู่การเขียนได้ ตลอดจนนักเรียนเขียนสะกดคำไม่ถูกต้องทำให้ครูผู้สอนต้องแก้ไขคำศัพท์ในการตรวจงานมากขึ้นกว่าเดิม
คนที่ 4	ครูผู้สอนควรเน้นให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการเขียนให้มาก ทั้งในและนอกเวลาเรียน รวมทั้งปลูกฝังนิสัยให้นักเรียนรักการเขียนบันทึกเรื่องราว/เหตุการณ์จากเรื่องใกล้ตัว ซึ่งจะช่วยขยายความคิดและพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ต่อไปได้

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน

ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน
เรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริม
ศักยภาพที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2561 ถึงวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2561 โดยได้ข้อมูลการสัมภาษณ์ตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. หลักการสำคัญของแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ควรมีลักษณะอย่างไร

1.1 หลักการสำคัญของแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงใดบ้าง ที่ช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้ทรงคุณวุฒิ	สาระสำคัญ
คนที่ 1	1) การให้เรียนรู้ที่สัมพันธ์กับบริบทของผู้เรียน 2) การให้เผชิญกับสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาที่ท้าทายให้ผู้เรียนค้นคว้า เกิดกระบวนการคิด และกล้าที่จะระเบิดความคิดความรู้สึกของผู้เรียนออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 3) การกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากลงมือปฏิบัติ
คนที่ 2	ควรอาศัยหลักการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากบริบทที่แวดล้อมกับผู้เรียนโดยตรง ซึ่งจะมีความหมายกับผู้เรียนอย่างแท้จริง เน้นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดและใฝ่รู้ใฝ่เรียน การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ
คนที่ 3	1) หลักการให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง การเขียนเรื่องราวที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีคุณค่ามีความหมายสำหรับผู้เรียน เช่น การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อเชิญชวนหรือรณรงค์ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งในบริบทชีวิตของผู้เรียน 2) เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่เป็นจริง กระบวนการคิดและแสวงหาข้อมูล เพื่อแก้ปัญหานั้นๆ 3) หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยใช้ทีมเป็นฐาน โดยผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องในชีวิตจริงของผู้เรียน

1.2 ขั้นตอนกระบวนการ และกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ ตลอดจนส่งเสริมสามารถด้านเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนควรมีลักษณะอย่างไร

ผู้ทรงคุณวุฒิ	สาระสำคัญ
คนที่ 1	1. การกำหนดเป้าหมายในการเรียน (การเขียน) ที่ชัดเจน 2.กิจกรรมที่สอนให้นักเรียนได้ใช้ความคิดขั้นสูง โดยเปิดโอกาสให้ได้จัดกระทำกับหลักการ เนื้อหาที่จะเขียน 3. สอนแก่นของความรู้ให้ผู้เรียนได้เข้าใจแก่นความคิดหลักของเนื้อหาวิชา (หลักการเขียน หลักการทางภาษา ฯลฯ) เปิดโอกาสให้วิเคราะห์ตัวอย่างแล้วสร้างความเข้าใจเชื่อมโยงในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง 4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อน 5. การให้นักเรียนได้สืบสอบสร้างความหมายของเรื่องที่จะเขียนด้วยตนเอง การใช้ทรัพยากรรอบตัวให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า
คนที่ 2	เน้นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติทั้งกระบวนการสืบค้นหาคำตอบเพื่อให้ได้กระจ่างและความเข้าใจในหลักการอย่างแท้จริง การลงมือศึกษาค้นคว้าจากตัวอย่างในชีวิตจริงจากบริบทจริง ใช้การท้าทายผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือเขียนหลังจากได้ร่วมกันค้นคว้าข้อมูลจากประสบการณ์ตัวอย่างและสถานการณ์แห่งความเป็นจริงแห่งชีวิตโดยเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมเข้ากับประสบการณ์แห่งการเรียนรู้ใหม่ที่มีความหมายต่อผู้เรียน
คนที่ 3	1. กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้อ่าน คิด วิเคราะห์ จากงานเขียนที่ดีในชีวิตจริงอย่างหลากหลายโดยเฉพาะเรื่องที่ใกล้เคียงเกี่ยวข้องกับผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าสืบค้นจากสถานการณ์ต่างๆ เพื่อเก็บเกี่ยวแนวทางแห่งการเขียน 2.การสืบค้นหลักการของวิชาการ (หลักของการเขียนเชิงสร้างสรรค์) ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นทีม 3. การใช้บริบทแวดล้อมที่มีความหมายต่อผู้เรียน (สภาพจริง)เป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดจินตนาการและสร้างคำ สร้างถ้อยความออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีลักษณะเฉพาะตัวของผู้เรียน 4.เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือเขียนงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง และความรู้สึกที่ผู้เรียนมีต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งหรือเรื่องราวที่กระทบกับความรู้สึกของผู้เรียนมากที่สุด

1.3 บทบาทสำคัญของครูในการส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงควรมีลักษณะอย่างไร

ผู้ทรงคุณวุฒิ	สาระสำคัญ
คนที่ 1	ครูมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะให้ผู้เรียนสร้างความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้เสริมแรงให้กำลังใจโดยการกระตุ้นให้ผู้เรียนที่เรียนอ่อนหรือไม่สามารถปฏิบัติภาระงานได้ให้เกิดความรู้สึกที่ดี เป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ ความคิด เนื้อเรื่อง และความรู้เรื่องภาษาเข้าด้วยกัน ครูเป็นผู้ตั้งคำถามให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ของตนอย่างเต็มที่
คนที่ 2	ครูต้องยอมรับการใช้ความรู้เดิมของผู้เรียน การดูดซึมของผู้เรียนขึ้นอยู่กับว่าข้อมูลนั้นช่วยให้อธิบายประสบการณ์เดิมของผู้เรียนอย่างมีความหมายมากน้อยเพียงใด ครูต้องตระหนักว่าผู้เรียนเป็นนักคิดที่พยายามสร้างความหมายของโลกครูจะต้องเน้นในการสร้างโอกาสสำหรับการคิดระดับสูงและความเข้าในที่ลึกซึ้งมากกว่าการเรียนรู้แบบธรรมดา ครูต้องให้โอกาสที่หลากหลายสำหรับผู้เรียนในการใช้สนทนา การเขียน และรูปแบบอื่นๆ ของกระบวนการข้อมูลข่าวสาร ครูต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้แนะนำหรือผู้นิเทศที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและลงมือปฏิบัติ
คนที่ 3	1. ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็นหลัก ต้องยอมรับว่าพื้นฐานประสบการณ์ชีวิตของผู้เรียนแต่ละคนไม่เท่ากัน แต่ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ 2.ครูควรให้ความเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน สร้างบรรยากาศเป็นกันเองไม่กดดันตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียนว่าสามารถพัฒนาตนเองได้ ไม่ปิดกั้นความคิดของผู้เรียน 3. ครูต้องเป็นผู้ให้คำชี้แนะ เป็นโค้ช ให้คำแนะนำต่างๆ แก่ผู้เรียนซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า และลงมือปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย 4. ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับตามความเป็นจริง มีกระบวนการสะท้อนคิด เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงพัฒนาการของตนในการเรียน

1.4 แนวทางการวัดและประเมินผลการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงควรมีลักษณะอย่างไร

ผู้ทรงคุณวุฒิ	สาระสำคัญ
คนที่ 1	ผู้สอนควรประเมินตามสภาพจริง
คนที่ 2	ให้มีการวัดและประเมินตามสภาพจริงของการเรียนรู้ ประเมินชิ้นงานของผู้เรียนด้วยเกณฑ์คุณภาพ
คนที่ 3	ใช้กระบวนการวัดประเมินที่หลากหลาย ดังนี้ - การประเมินตามสภาพจริง (authentic assessment) - การให้ผู้เรียนได้สะท้อนคิด (reflection) - การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. หลักการสำคัญของแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ควรมีลักษณะอย่างไร

2.1 การส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายควรอาศัยหลักการสำคัญของการช่วยเสริมศักยภาพใดบ้าง

ผู้ทรงคุณวุฒิ	สาระสำคัญ
คนที่ 1	1. หลักการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ครู ให้มีกิจกรรมทางสังคม ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้ 2. การช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการพื้นฐานของวิชา/การเขียน ทำความเข้าใจมโนทัศน์ของหลักการเขียนที่ดี 3. การให้งานที่ท้าทายแก่ผู้เรียน ใช้กิจกรรมร่วมมือกัน 4. การเสริมต่อความสามารถและความพยายามของผู้เรียน ด้วยกลวิธีต่างๆ (การสาธิต การใช้ประเด็นคำถามกระตุ้น การให้ข้อมูลย้อนกลับบ่อยๆ เพื่อให้ผู้เรียนทำงานได้มากขึ้น การแบ่งงานออกเป็นส่วนย่อยและง่าย) 5. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมทำกิจกรรมที่เป็นจริง 6. การใช้กลวิธีการเสริมแรงการเรียนรู้ที่หลากหลาย (การใช้แบบอย่าง การกำกับแนะนำ การช่วยเสริมศักยภาพ)
คนที่ 2	1. การกำหนดหรือจัดภาระงานที่สอดคล้องกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน 2. หลักการมีปฏิสัมพันธ์เปิดโอกาสให้มีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 3. การเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียน 4. การส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบร่วมมือที่ประกอบไปด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน ร่วมมือกันในกิจกรรมการเรียนรู้และแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

ผู้ทรงคุณวุฒิ	สาระสำคัญ
คนที่ 3	1. หลักการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (กิจกรรมทางสังคม) กิจกรรมระหว่างครูและผู้เรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ 2. หลักการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ในลักษณะต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเกิดความคิด จิตนาการ และกล้าที่จะเขียนสิ่งที่กระทบ (เรื่องราวในใจ) ออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีความงดงามทั้งการใช้ภาษาและความคิด 3. การให้ภาระงานที่ท้าทายผู้เรียนแต่ต้องไม่ยากหรือซับซ้อนเกินไปกว่าศักยภาพของผู้เรียน

2.2 การส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายควรใช้เทคนิค/กลวิธี ในการช่วยเสริมศักยภาพ โดยไม่ปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของผู้เรียนควรมีลักษณะอย่างไร

ผู้ทรงคุณวุฒิ	สาระสำคัญ
คนที่ 1	การเสริมศักยภาพโดยการสร้างความสนใจกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ กำหนดทิศทางการเรียนรู้และสาธิตและให้แบบอย่าง การชี้แนะหรือการชี้นำให้นักเรียนมีการวางแผนในการจัดระบบความคิด การค้นคว้าและการทำงานเขียนของนักเรียนเอง ครูจะหยุดช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีการซึมซับเอาแผนงานหรือขั้นตอนต่างๆ ไว้ในตนเองแล้ว จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือเขียนปฏิบัติงานโดยอิสระ
คนที่ 2	กลวิธีการจัดกิจกรรมที่จูงใจให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้ สนุกสนาน และมอบหมายงานที่ท้าทาย (เช่น การใช้ตัวแบบที่ดี การวิเคราะห์ตัวอย่างจากการอ่านงานเขียนที่มีลักษณะที่ดี) เน้นกิจกรรมและงานท้าทายให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและเขียนอย่างอิสระโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ เช่น เขียนอย่างไรให้รู้ว่า "สวย" โดยไม่ใช้คำว่า "สวย" เลย เป็นต้น
คนที่ 3	การเสริมศักยภาพด้วยการใช้คำถามที่มีคุณภาพ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดไม่ตีกรอบการตอบคำถามของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดฝึกจินตนาการ การสร้างบรรยากาศการเรียนที่เน้นความสุข สนุกสนาน กลวิธีการสะท้อนความคิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และครู

2.3 บทบาทของครูในการช่วยเสริมศักยภาพด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรมีลักษณะอย่างไร

ผู้ทรงคุณวุฒิ	สาระสำคัญ
คนที่ 1	ครูควรศึกษาผู้เรียนและทราบถึงระดับความสามารถในเรียนรู้และการเขียนของผู้เรียน ครูต้องเลือกงานที่เหมาะสมแจกแจงประเด็นที่ผู้เรียนสนใจและให้เชื่อมโยงกับสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในงานนั้น ครูควรคำนึงถึงการให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายที่ชัดในการเรียนรู้ การใช้ภาษากระตุ้นและส่งเสริมความสนใจในการทำงาน ครูเป็นผู้เตรียมและปรับการเรียนให้ง่ายขึ้นสำหรับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนจัดการและทำงานเขียนได้สำเร็จ ครูเป็นผู้ให้แนวทางหรือทิศทางเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย ตลอดจนการให้แบบอย่างที่ดีและให้ผู้เรียนนิยามความคาดหวังของกิจกรรมที่จะทำ ครูควรคำนึงถึงการใช้คำถามที่ดีในการช่วยเหลือแนะนำความสนใจ การแนะนำทางเลือก และการกระตุ้นผู้เรียนให้สามารถคิดและเขียนหรือสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างอิสระ
คนที่ 2	ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ครูควรเป็นผู้ชี้นำชี้แนะผู้เรียนแต่ละคนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามศักยภาพของแต่ละคน ครูควรสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสนุกสนาน มีความสุขอยากเรียนรู้ ผ่อนคลายไม่กดดันผู้เรียน ครูควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญของการเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนคือการช่วยเหลือผู้เรียนต้องมีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้โดยให้มีความสามารถในการเขียนมากขึ้น ดังนั้นครูควรลดความช่วยเหลือ และยุติการช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนสามารถทำงานหรือปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง
คนที่ 3	ครูควรเลือกงานที่เหมาะสมกับผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ครูความสร้างแรงจูงใจอย่างต่อเนื่องในการเรียนของผู้เรียนเป็นการรักษาความสนใจของผู้เรียนให้คงอยู่อย่างสม่ำเสมอ โดยสร้างความท้าทายให้ผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ครูควรควบคุมปัญหาหรือความคับข้องใจของผู้เรียน ควรให้มีความเครียดหรือความกดดันในการทำงานเล็กน้อย หากงานมีความผิดพลาดครูจะต้องช่วยให้ผู้เรียนไม่รู้สึกวิตกกังวลกับความผิดพลาด ไม่ให้ผู้เรียนรู้สึกเสียหน้าจากความผิดพลาดของตน ครูต้องระมัดระวังความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ผู้เรียนพึ่งพาครูมากเกินไปในระหว่างทำกิจกรรม

3. ข้อคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพที่ช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้ทรงคุณวุฒิ	สาระสำคัญ
คนที่ 1	การจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ควรให้ความสำคัญกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ท้าทายและเปิดกว้าง มีอิสระในการคิด เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการค้นหา คิด วิเคราะห์จากสถานการณ์ที่เป็นบริบทจริง เช่น อาจสร้างสถานการณ์การประกวด/แข่งขันการเขียน นอกจากนี้ควรคำนึงถึงการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายกับผู้เรียน ได้แก่ การเขียนเรื่องที่กระทบใจ เรื่องจากความรู้สึก เรื่องราวประสบการณ์ตรงของผู้เรียน
คนที่ 2	การเรียนรู้ตามสภาพจริงและช่วยเสริมศักยภาพผู้เรียนในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรสอดรับกัน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีคิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจากบริบทจริงที่มีความหมาย ทั้งนี้ผู้สอนต้องปลูกความรักและความสุขในการอ่านและเขียนให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ให้มีความตั้งใจจริง การแสวงหาประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง การมองโลกอย่างเป็นองค์รวมและรอบด้าน ผสานกับการฝึกฝนอย่างจริงจังและจริงใจ จึงเป็นวิถีจำเป็นและสำคัญที่ต้องยึดถือปฏิบัติ
คนที่ 3	สิ่งสำคัญคือต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน และเรื่องราวที่ผู้เรียนเรียนรู้นั้นต้องมีความหมายต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง ให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานกับการเรียน ครูต้องสร้างความสนใจในการอ่านงานเขียนที่ดีเพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนอยากเขียน ครูต้องสร้างสถานการณ์ที่มีความสำคัญต่อกระบวนการเร้า/กระตุ้นคิดของผู้เรียน ใช้ประสบการณ์ จินตนาการ และวิชาการเปรียบเทียบผลงานที่สร้างสรรค์ของผู้อื่น สู่กระบวนการประกอบสร้างงานของตนเอง

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

โปรแกรมพัฒนาโดย ดร.ปกรณ์ ประจันบาน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	0	8.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
21	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

โปรแกรมพัฒนาโดย ดร.ปกรณ์ ประจันบาน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ 1 คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้

ตอนที่ 2 หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
1	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
9	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 3 คู่มือการวัดและประเมินผล

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินความสามารถ
ด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์
โปรแกรมพัฒนาโดย ดร.ปกรณ์ ประจัญบาน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก จ ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

ตอนที่ 1 คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 คู่มือการวัดและประเมินผล

3. ผลการคำนวณค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน)

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3	4	5	6	7			
ความเป็นมาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์											
1	การบรรยายความเป็นมาของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจน	5	4	3	4	5	4	4	4.14	0.69	มาก
2	การกล่าวถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้	5	5	4	4	5	4	4	4.43	0.53	มาก
3	การให้เหตุผลสนับสนุนเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้	4	3	5	5	4	4	4	4.14	0.69	มาก
4	การใช้ภาษาและการเรียบเรียงความเป็นมาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความต่อเนื่องสอดคล้อง เหมาะสมทำให้เห็นภาพรวมและจุดเน้นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4	4	4	5	4	5	5	4.43	0.53	มาก
การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้											
5	การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ครอบคลุมความต้องการจำเป็นของการสอนที่ดี	5	4	5	5	4	4	5	4.57	0.53	มากที่สุด
6	องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ ส่งเสริมซึ่งกันและกัน.	4	4	5	4	5	5	4	4.43	0.53	มาก
7	การเรียบเรียงลำดับขององค์ประกอบ ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมทำให้เข้าใจง่าย	4	4	4	5	4	5	5	4.43	0.53	มาก

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3	4	5	6	7			
องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (แต่ละองค์ประกอบ) แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้											
8	ความชัดเจนในการบรรยายแนวคิดพื้นฐานที่ใช้เป็นการพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้	3	4	4	5	3	4	5	4.00	0.82	มาก
9	การนำแนวคิดมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4	4	5	4	4	5	4	4.29	0.49	มาก
10	การใช้ภาษาในการอธิบายแนวคิดต่างๆ มีความชัดเจนต่อเนื่อง	5	4	4	5	4	5	4	4.43	0.53	มาก
หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้											
11	หลักการที่กำหนดขึ้นมีความชัดเจนสามารถแสดงจุดเน้นของการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพ	4	3	4	4	5	5	4	4.14	0.69	มาก
12	หลักการชัดเจนสามารถใช้เป็นกรอบกำหนดสาระ วิธีการใช้องค์ประกอบอื่นๆ	5	4	4	4	5	4	4	4.29	0.49	มาก
13	การใช้ภาษาและการเรียบเรียงถ้อยคำเหมาะสม เข้าใจง่าย	5	5	4	4	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้											
14	วัตถุประสงค์มีความชัดเจนสามารถแสดงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน	5	4	4	3	5	4	4	4.14	0.69	มาก
15	สิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียนมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของผู้เรียน	5	5	4	4	5	4	5	4.57	0.53	มากที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3	4	5	6	7			
16	การใช้ภาษาและเรียบเรียงถ้อยคำมีความเหมาะสมสละสลวยเข้าใจง่าย	5	4	4	5	4	4	4	4.29	0.49	มาก
เนื้อหา											
17	เนื้อหาเหมาะสมสามารถไปสู่การ บรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4	4	5	5	4	5	5	4.57	0.53	มากที่สุด
18	รูปแบบ/ประเภทของเนื้อหาสามารถนำทางสู่ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ได้	5	4	4	4	3	4	5	4.14	0.69	มาก
19	เนื้อหาเหมาะสมสอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน	5	4	5	5	4	4	5	4.57	0.53	มากที่สุด
กิจกรรมการเรียนการสอน											
20	กิจกรรมการเรียนการสอน เรียบเรียงไว้เป็นลำดับเหมาะสม เข้าใจง่ายและสะดวกในการนำไปสอน	4	4	5	4	5	4	4	4.29	0.49	มาก
21	กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์	4	4	4	5	5	4	4	4.29	0.49	มาก
22	กิจกรรมการเรียนการสอนนำหลักการสำคัญของการเรียนรู้ตามสภาพจริงมาใช้เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน	5	5	4	5	5	5	4	4.71	0.49	มากที่สุด
23	กิจกรรมการเรียนการสอนนำหลักการช่วยเสริมศักยภาพมาช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ได้	4	4	4	5	4	5	5	4.43	0.53	มาก

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3	4	5	6	7			
การวัดและประเมินผล											
24	สามารถวัดความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย	5	4	5	4	4	4	4	4.29	0.49	มาก
25	การกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทางในการวัดและประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์มีความสอดคล้องเหมาะสม สามารถนำไปประเมินได้เที่ยงตรง	4	5	5	4	4	5	4	4.43	0.53	มาก
รวมเฉลี่ย									4.37	0.56	มาก

ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน)

ตอนที่ 1 คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3	4	5	6	7			
1	คู่มือให้รายละเอียดชัดเจนและเพียงพอที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างได้ผล	4	5	4	4	5	5	4	4.43	0.53	มาก
2	แนวทางการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ก่อนการสอนแสดงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดแก่ครูผู้สอนชัดเจน	4	4	5	5	4	4	4	4.29	0.49	มาก
3	ให้คำแนะนำในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้จัดเตรียมสิ่งที่จำเป็นในการสอน	5	5	4	4	5	5	4	4.57	0.53	มากที่สุด
4	ข้อเสนอแนะด้านบทบาทครู บรรยากาศในชั้นเรียน ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้	5	5	4	4	5	4	5	4.57	0.53	มากที่สุด
5	ข้อเสนอแนะด้านบทบาทนักเรียนในชั้นเรียนชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้	4	4	4	5	4	5	4	4.29	0.49	มาก
6	ข้อเสนอแนะด้านการวัดและประเมินผลการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ชัดเจนสมารถนำไปปฏิบัติได้	5	4	4	5	4	4	4	4.29	0.49	มาก
รวมเฉลี่ย									4.40	0.51	มาก

ตอนที่ 2 หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3	4	5	6	7			
หน่วยการเรียนรู้											
1	ชื่อหน่วยการเรียนรู้แสดงสาระสำคัญชัดเจนมีลักษณะเป็นองค์รวมสะท้อนมาตรฐานตัวชี้วัด	4	4	4	5	5	4	5	4.43	0.53	มาก
2	ชื่อหน่วยการเรียนรู้น่าสนใจกะทัดรัดชัดเจน	5	4	5	5	4	5	4	4.57	0.53	มากที่สุด
3	การกำหนดหน่วยน้ำหนักคะแนนและเวลาเรียนของหน่วยการเรียนรู้เหมาะสม	4	4	5	4	5	5	4	4.43	0.53	มาก
องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้											
4	การเรียงลำดับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมช่วยให้เข้าใจง่าย	5	4	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
5	องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน	4	4	4	5	4	5	4	4.29	0.49	มาก
6	การเรียบเรียงและการใช้ภาษาในแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม เข้าใจง่าย	4	5	4	4	5	4	5	4.43	0.53	มาก
สาระสำคัญ											
7	สาระสำคัญมีความเหมาะสมชัดเจน แสดงถึงความเชื่อมโยงกับการพัฒนาผู้เรียน	4	4	5	5	4	5	4	4.43	0.53	มาก
8	สาระสำคัญสัมพันธ์กับจุดประสงค์เนื้อหา และสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียน	5	5	4	4	5	4	4	4.43	0.53	มาก

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3	4	5	6	7			
จุดประสงค์การเรียนรู้											
9	จุดประสงค์ในแผนการจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้	5	5	5	4	5	4	5	4.71	0.49	มากที่สุด
10	จุดประสงค์มีความชัดเจนสามารถแสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียน	4	5	4	4	5	4	4	4.29	0.49	มาก
11	จุดประสงค์มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง	4	5	5	4	4	5	5	4.57	0.53	มากที่สุด
สาระการเรียนรู้											
12	สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์และสามารถนำไปสู่การบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้	5	4	4	4	4	5	5	4.43	0.53	มาก
13	สาระการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	5	5	4	4	5	4	4	4.43	0.53	มาก
กิจกรรมการเรียนรู้											
14	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับและมีความต่อเนื่อง	4	4	4	5	4	5	5	4.43	0.53	มาก
15	การกำหนดการดำเนินกิจกรรมแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	5	5	4	5	4	4	4	4.43	0.53	มาก
16	กิจกรรมการเรียนรู้น่าสนใจ จูงใจให้กระตือรือร้นในการเรียนรู้ และเหมาะสมกับเวลา	5	5	4	5	4	4	5	4.57	0.53	มากที่สุด
17	การดำเนินกิจกรรมแต่ละขั้นตอนครอบคลุมสอดคล้องกับการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพ	4	4	5	4	4	5	4	4.29	0.49	มาก

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3	4	5	6	7			
18	การดำเนินกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ	4	5	5	4	4	5	5	4.57	0.53	มากที่สุด
สื่อและแหล่งเรียนรู้											
19	การกำหนดรายการสื่อและแหล่งเรียนรู้ชัดเจน นำไปสู่การจัดกิจกรรมได้ง่ายและสะดวก	4	4	5	4	5	4	5	4.43	0.53	มาก
20	การเรียงลำดับรายการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อย่างเหมาะสม	5	5	5	5	4	4	4	4.57	0.53	มากที่สุด
21	สื่อและแหล่งเรียนรู้สอดคล้องเหมาะสม กับกระบวนการเรียนการสอนและสะดวกต่อการนำไปใช้	4	4	5	4	5	4	4	4.29	0.49	มาก
การวัดและประเมินผล											
22	การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้	4	5	4	4	5	4	4	4.29	0.49	มาก
23	การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้	4	5	4	4	5	4	5	4.43	0.53	มาก
24	เครื่องมือที่ใช้วัดผลมีวิธีการวัดผลชัดเจน เหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการของผู้เรียนสามารถวัดตามสภาพจริงได้	4	4	4	5	5	4	5	4.43	0.53	มาก
25	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล	5	5	4	4	5	5	4	4.57	0.53	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย									4.46	0.52	มาก

ตอนที่ 3 คู่มือการวัดและประเมินผล

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3	4	5	6	7			
1	คำอธิบายเกณฑ์การประเมินใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถใช้วัดได้จริง	4	4	4	5	4	5	5	4.43	0.53	มาก
2	เกณฑ์การวัด ประเมินการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาครอบคลุมพฤติกรรมอันพึงประสงค์	5	5	4	5	4	4	5	4.57	0.53	มากที่สุด
3	เกณฑ์การวัด ประเมินการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4	4	4	5	4	4	5	4.29	0.49	มาก
4	เกณฑ์การประเมินเหมาะสมกับวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในภาคปฏิบัติ	5	4	5	4	4	4	5	4.43	0.53	มาก
5	เกณฑ์การวัดและประเมินการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับและวัยของผู้เรียน	4	4	4	5	4	5	5	4.43	0.53	มาก
รวมเฉลี่ย									**4.43**	**0.53**	**มาก**
รวมเฉลี่ยทั้งหมด									**4.43**	**0.52**	**มาก**

โปรแกรมคำนวณค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)

โปรแกรมพัฒนาโดย ดร.ปกรณ์ ประจัญบาน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ชุดที่	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนรวมก่อนเรียน	คะแนนรวมหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล	แปลผล
1	30	100	1521	2416	0.6051	ผ่านเกณฑ์

หมายเหตุ

ค่าดัชนีประสิทธิผลของเอกสารประกอบการเรียน (The Effectiveness Index: E.I.) โดยใช้สูตรนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น. 64)

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - (\text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียน})}$$

เกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่า คือ ดัชนีประสิทธิผล มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

Update by Prachanban,P. (21 Jan 2009)

ภาคผนวก ฉ ผลคะแนนจากการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

1. คะแนนความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2. คะแนนความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ร้อยแก้วประเภทเรียงความ ก่อนและหลังเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3. คะแนนความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ร้อยกรองประเภทฉันท์ก่อนและหลังเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้

คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

ที่	คะแนนสอบก่อนเรียน			คะแนนสอบหลังเรียน		
	ร้อยแก้ว (50)	ร้อยกรอง (50)	รวม (100)	ร้อยแก้ว (50)	ร้อยกรอง (50)	รวม (100)
1	22	18	40	38	36	74
2	25	21	46	41	40	81
3	22	16	38	41	40	81
4	23	19	42	42	40	82
5	25	22	47	43	40	83
6	23	20	43	46	43	89
7	28	17	45	42	44	86
8	25	18	43	42	41	83
9	25	25	50	44	40	84
10	25	19	44	45	39	84
11	27	16	43	46	40	86
12	26	19	45	44	40	84
13	20	22	42	43	41	84
14	25	20	45	45	41	86
15	24	22	46	46	43	89
16	20	19	39	42	39	81
17	27	16	43	47	39	86
18	28	16	44	44	40	84
19	29	18	47	43	42	85
20	27	17	44	42	46	88
21	20	17	37	41	43	84
22	20	17	37	42	44	86
23	25	19	44	45	41	86
24	23	19	42	42	39	81
25	22	17	39	41	41	82
26	23	20	43	44	40	84
27	26	19	45	47	45	92
28	21	16	37	42	41	83
29	21	18	39	42	41	83
30	25	20	45	43	43	86
31	31	22	53	48	43	91

t-test

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation
Pair 1	Pre-test	43.13	31	3.72
	Posttest	84.45	31	3.41

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig.(2-tailed)	Sig.(1-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean				
Pair 1	Posttest - Pretest	41.32	3.71	0.67	62.0258	30	0.0000	0.0000

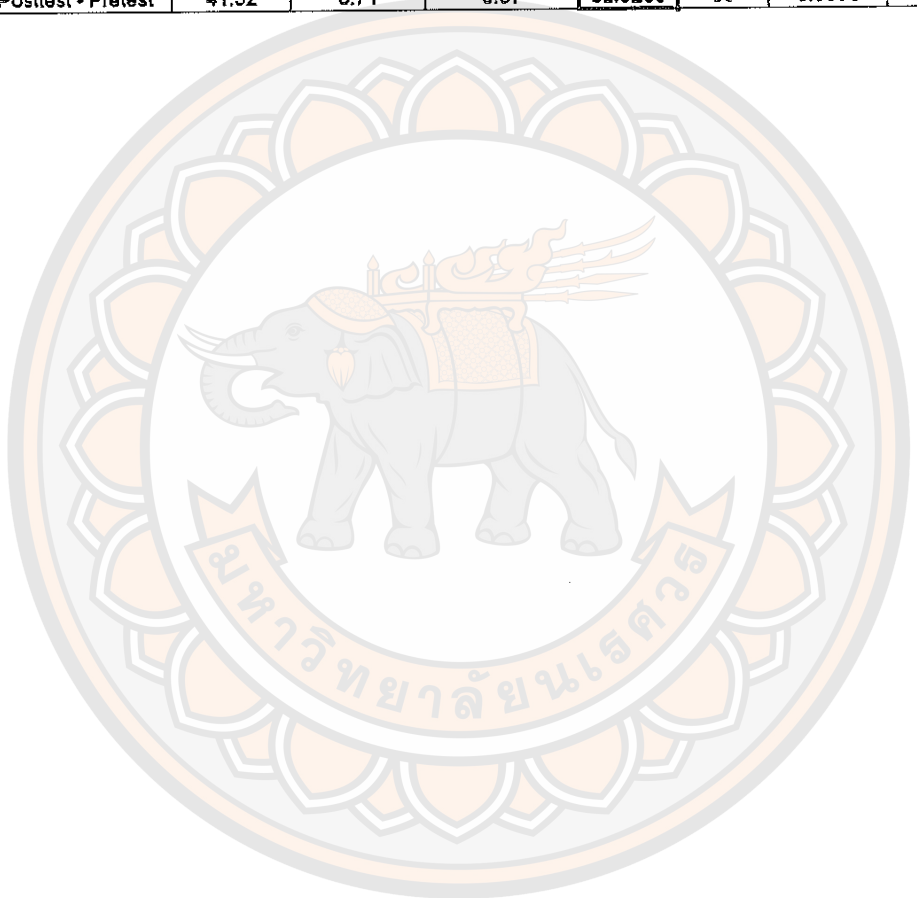

คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนตามเกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ร้อยแก้วประเภทเรียงความ

ที่	คะแนนก่อนเรียน											คะแนนหลังเรียน										
	ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15)			การใช้ภาษา (20)				การนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบงานเขียน (5)	คุณค่าของงานเขียน (5)	กลไกประกอบการเขียน (5)	รวม (50)	ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15)			การใช้ภาษา (20)				การนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบงานเขียน (5)	คุณค่าของงานเขียน (5)	กลไกประกอบการเขียน (5)	รวม (50)
	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา (5)	การเรียบเรียงเนื้อหา (5)	จินตนาการในการสร้างเรื่อง (5)	การเลือกใช้ถ้อยคำ (5)	การใช้ประโยค (5)	การใช้ระดับภาษา (5)	อักขระ-วิธี (5)					กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา (5)	การเรียบเรียงเนื้อหา (5)	จินตนาการในการสร้างเรื่อง (5)	การเลือกใช้ถ้อยคำ (5)	การใช้ประโยค (5)	การใช้ระดับภาษา (5)	อักขระ-วิธี (5)				
1	2	2	2	1	2	2	2	4	2	3	22	4	3	4	3	3	4	3	5	4	5	38
2	2	3	2	2	2	2	3	4	2	3	25	4	4	3	4	4	4	4	5	4	5	41
3	2	1	2	2	2	2	3	4	2	2	22	5	4	4	4	3	4	4	5	4	4	41
4	3	2	2	2	2	2	3	4	1	2	23	4	3	5	5	4	3	4	5	5	4	42
5	1	2	2	3	3	3	2	5	1	3	25	3	4	5	4	4	4	4	5	5	5	43
6	2	2	1	3	2	2	3	4	2	2	23	3	5	5	4	5	4	5	5	5	5	46
7	2	2	2	3	4	3	3	5	2	2	28	3	4	4	3	5	5	4	5	4	5	42
8	1	2	2	2	3	3	2	4	3	3	25	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4	42
9	2	2	3	2	2	2	2	4	2	4	25	4	5	5	4	4	4	5	5	5	3	44
10	3	2	3	3	2	2	2	4	2	2	25	4	4	4	5	5	5	5	5	4	4	45
11	2	3	2	3	3	2	3	5	2	2	27	5	5	3	5	5	5	4	5	5	4	46
12	2	2	2	2	3	3	2	4	3	3	26	4	5	4	5	5	5	3	5	3	5	44
13	1	2	2	2	2	1	3	4	2	1	20	3	4	5	4	5	4	4	5	4	5	43
14	2	3	3	3	2	2	2	5	1	2	25	4	4	5	4	5	4	4	5	5	5	45
15	2	3	2	3	2	2	2	4	2	2	24	5	5	4	4	5	4	5	5	5	4	46

คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนตามเกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ร้อยแก้วประเภทเรียงความ (ต่อ)

ที่	คะแนนก่อนเรียน											คะแนนหลังเรียน										
	ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15)			การใช้ภาษา (20)				การนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบงานเขียน (5)	คุณค่าของงานเขียน (5)	กลไกประกอบการเขียน (5)	รวม (50)	ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15)			การใช้ภาษา (20)				การนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบงานเขียน (5)	คุณค่าของงานเขียน (5)	กลไกประกอบการเขียน (5)	รวม (50)
	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา (5)	การเรียบเรียงเนื้อหา (5)	จินตนาการในการสร้างเรื่อง (5)	การเลือกใช้ถ้อยคำ (5)	การใช้ประโยค (5)	การใช้ระดับภาษา (5)	อักขร-วิธี (5)					กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา (5)	การเรียบเรียงเนื้อหา (5)	จินตนาการในการสร้างเรื่อง (5)	การเลือกใช้ถ้อยคำ (5)	การใช้ประโยค (5)	การใช้ระดับภาษา (5)	อักขร-วิธี (5)				
16	2	1	2	2	2	1	3	3	2	2	20	4	4	5	4	4	3	5	4	4	5	42
17	3	2	2	3	3	2	3	4	2	3	27	5	5	4	5	5	4	5	5	4	5	47
18	3	2	3	2	2	2	3	4	3	4	28	5	5	4	4	5	4	4	4	5	4	44
19	2	3	3	2	4	3	2	5	2	3	29	4	4	3	4	4	5	4	5	5	5	43
20	2	3	2	3	3	2	3	5	2	2	27	4	4	4	5	3	4	5	5	4	4	42
21	1	2	2	2	2	2	2	3	2	2	20	4	3	4	5	3	5	4	5	5	3	41
22	1	2	2	2	2	2	2	4	1	2	20	4	4	5	4	4	4	4	5	4	4	42
23	2	2	2	2	2	3	3	4	2	3	25	4	5	4	4	5	3	5	5	5	5	45
24	1	2	2	2	2	2	3	4	3	2	23	4	4	4	3	5	4	4	5	4	5	42
25	2	1	1	2	3	2	2	5	2	2	22	5	4	3	4	4	4	4	5	4	4	41
26	2	2	2	2	2	3	2	4	2	2	23	4	4	5	5	4	5	5	5	3	4	44
27	3	2	2	3	3	2	2	4	2	3	26	5	5	5	5	5	5	4	5	3	5	47
28	2	2	1	2	2	1	2	4	2	3	21	4	4	4	4	4	5	4	5	4	4	42
29	2	2	1	2	2	2	2	4	2	2	21	4	3	4	4	3	5	4	5	5	5	42
30	2	2	2	2	2	3	3	5	2	2	25	4	3	4	5	4	5	5	5	4	4	43
31	3	3	3	3	3	2	3	5	2	4	31	5	4	5	4	5	5	5	5	5	5	48

แสดงคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนตามเกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ร้อยกรองประเภทฉันท์

ที่	คะแนนก่อนเรียน											คะแนนหลังเรียน										
	ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15)			การใช้ภาษา (20)				การนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบงานเขียน (5)	คุณค่าของงานเขียน (5)	กลไกประกอบการเขียน (5)	รวม (50)	ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15)			การใช้ภาษา (20)				การนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบงานเขียน (5)	คุณค่าของงานเขียน (5)	กลไกประกอบการเขียน (5)	รวม (50)
	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา (5)	การเรียบเรียงเนื้อหา (5)	จินตนาการในการสร้างเรื่อง (5)	การเลือกใช้ถ้อยคำ (5)	การเรียบเรียงถ้อยคำ (5)	ฉันท-ลักษณ์ (5)	อักขร-วิธี (5)					กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา (5)	การเรียบเรียงเนื้อหา (5)	จินตนาการในการสร้างเรื่อง (5)	การเลือกใช้ถ้อยคำ (5)	การเรียบเรียงถ้อยคำ (5)	ฉันท-ลักษณ์ (5)	อักขร-วิธี (5)				
1	1	2	1	2	2	1	3	2	1	3	18	3	3	3	3	3	5	4	3	4	5	36
2	2	2	1	2	2	1	3	2	2	4	21	4	3	4	4	4	4	5	4	3	5	40
3	1	1	2	2	1	1	2	2	1	3	16	5	4	4	4	3	5	4	4	3	4	40
4	2	2	1	1	2	2	3	2	1	3	19	4	4	5	3	3	5	4	3	4	5	40
5	3	2	2	2	2	1	3	1	2	4	22	4	3	4	4	4	5	4	4	4	4	40
6	2	1	2	2	2	2	2	2	2	3	20	5	4	4	4	3	5	4	4	5	5	43
7	1	2	1	1	2	1	3	2	2	2	17	3	4	5	4	4	5	5	5	4	5	44
8	1	1	2	2	1	1	3	3	1	3	18	2	4	5	5	3	5	5	4	4	4	41
9	2	2	3	3	2	2	3	2	2	4	25	3	5	4	4	3	4	5	4	4	4	40
10	2	2	2	2	1	1	2	2	2	3	19	2	4	4	5	3	5	4	4	5	3	39
11	1	1	1	2	1	1	3	2	1	3	16	3	4	4	5	3	5	4	4	4	4	40
12	2	1	2	2	2	1	3	1	1	4	19	3	3	5	4	4	4	5	3	4	5	40
13	1	2	2	3	2	1	4	2	2	3	22	4	4	4	3	4	5	4	5	4	4	41
14	2	2	1	2	1	2	3	2	2	3	20	4	5	4	4	3	4	5	5	3	4	41
15	1	2	2	2	2	1	3	2	3	4	22	5	5	4	4	4	4	4	4	4	5	43

แสดงคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนตามเกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ร้อยกรองประเภทฉันท์ (ต่อ)

ที่	คะแนนก่อนเรียน											คะแนนหลังเรียน										
	ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15)			การใช้ภาษา (20)				การนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบงานเขียน (5)	คุณค่าของงานเขียน (5)	กลไกประกอบการเขียน (5)	รวม (50)	ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15)			การใช้ภาษา (20)				การนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบงานเขียน (5)	คุณค่าของงานเขียน (5)	กลไกประกอบการเขียน (5)	รวม (50)
	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา (5)	การเรียบเรียงเนื้อหา (5)	จินตนาการในการสร้างเรื่อง (5)	การเลือกใช้ถ้อยคำ (5)	การเรียบเรียงถ้อยคำ (5)	ฉันท-ลักษณ์ (5)	อักขร-วิธี (5)					กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา (5)	การเรียบเรียงเนื้อหา (5)	จินตนาการในการสร้างเรื่อง (5)	การเลือกใช้ถ้อยคำ (5)	การเรียบเรียงถ้อยคำ (5)	ฉันท-ลักษณ์ (5)	อักขร-วิธี (5)				
16	1	2	2	1	2	1	3	2	2	3	19	3	4	4	4	3	5	4	3	5	4	39
17	1	2	1	1	1	1	3	2	2	2	16	3	4	5	3	3	5	4	4	4	4	39
18	1	1	2	2	2	1	2	1	1	3	16	4	5	4	4	4	5	3	3	4	4	40
19	2	2	2	2	1	1	3	2	1	2	18	4	5	4	4	3	5	4	4	5	4	42
20	2	2	1	1	1	1	2	2	2	3	17	5	5	5	5	4	5	4	4	4	5	46
21	1	1	1	2	2	2	3	1	1	3	17	4	5	5	4	4	4	4	3	5	5	43
22	2	1	2	1	1	2	3	2	1	2	17	4	5	4	4	4	4	5	5	5	4	44
23	3	2	1	2	2	1	3	2	1	2	19	5	4	4	5	3	5	4	4	4	3	41
24	2	2	1	1	2	1	3	2	2	3	19	4	4	5	3	3	4	4	4	4	4	39
25	1	1	2	2	1	1	2	2	2	3	17	3	3	5	4	3	5	4	5	4	5	41
26	2	1	2	2	2	1	3	3	1	3	20	4	3	4	4	4	5	5	4	3	4	40
27	2	2	2	1	2	1	3	2	1	3	19	5	4	4	5	5	5	5	4	4	4	45
28	1	2	1	1	2	1	2	2	2	2	16	3	4	5	4	5	4	4	3	4	5	41
29	2	1	2	2	2	1	2	2	1	3	18	5	5	4	3	4	4	4	3	5	4	41
30	1	2	2	2	2	1	2	3	2	3	20	4	4	5	4	5	5	4	4	4	4	43
31	2	2	2	2	2	2	3	3	1	3	22	3	4	5	4	5	4	5	5	4	4	43

ภาคผนวก ซ เอกสารรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. คู่มือการวัดและประเมินผลความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีรายละเอียด ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ที่มาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

1. ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
2. แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ

1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
3. เนื้อหาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
4. กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ผลที่เกิดกับนักเรียน

ตอนที่ 1
ที่มาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

1. ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

การเขียนนับเป็นทักษะสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันของมนุษย์ท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ถือว่าเป็นกระจกที่สะท้อนความเจริญทางวัฒนธรรมและอารยธรรมของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัยซึ่งถ่ายทอดมรดกทางด้านสติปัญญาของมนุษย์ผ่านภาษา ทั้งยังเป็นแหล่งส่งต่อความคิดประสบการณ์บรรพบุรุษให้กว้างไกลยังผลให้มนุษย์พัฒนาอย่างไม่มีขีดจำกัด หากบุคคลมีความสามารถถ่ายทอดความรู้ความคิด ประสบการณ์ผ่านภาษาถ้อยคำด้วยการเขียนก็จะช่วยให้มวลความรู้ประสบการณ์ในแต่ละยุคสมัยคงอยู่เป็นฐานรากของการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป ดังที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดสาระการเรียนรู้ที่ 2 สาระการเขียนให้มีมาตรฐานการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนอันประกอบด้วย การเขียนสะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ บทความ ย่อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ, 2551, น. 1) กอปรกับกำหนดคุณภาพผู้เรียนที่ระบุไว้ว่าผู้เรียนที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องสามารถเขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่างๆ เขียนบันทึกรายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ (กรมวิชาการ, 2551, น. 34) จะเห็นว่ากระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับทักษะกระบวนการเขียนของนักเรียนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยากที่สุด ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ศาสตร์หมายถึงหลักการความรู้ที่ฝึกฝนได้ และศิลป์หมายถึงเทคนิควิธีการของผู้เขียนแต่ละคนอันส่งผลให้ผู้รับสารเข้าใจงานเขียน ตลอดจนมีความคิดซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นสำหรับการเขียนยิ่งเพราะความคิดจะช่วยทำให้เกิดสิ่งแปลกใหม่โดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์ การเขียนที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาเรียกว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนสร้างคำและความจากความคิดจินตนาการและประสบการณ์ของตน ดังที่ อัจฉรา ชีวพันธ์ (2554, น. 3) กล่าวว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีลักษณะประกอบด้วยการคิดริเริ่ม โดยที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้เขียนได้สรรสร้างขึ้นมา ล้วนให้คุณค่าในแง่มุมต่างๆ ทั้งคุณค่าด้านพัฒนาสติปัญญาช่วยยกระดับความสามารถของคน คุณค่า

ด้านการประเทืองอารมณ์และความภูมิใจในตนเอง คุณค่าด้านการจรรโลงใจและยกระดับจิตสำนึกของมนุษย์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ดีควรมีลักษณะ 4 ประการ ได้แก่ คือ 1) มีความคิดดี คือ เป็นงานเขียนที่สะท้อนจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดเห็น ข้อสังเกต และประสบการณ์ของผู้เขียน 2) มีความแปลกใหม่ คือ เป็นงานเขียนที่มีความแปลกใหม่ตามสำนวนลีลา (style) ของผู้เขียน ทั้งในด้านรูปแบบและเทคนิคการนำเสนอ 3) มีถ้อยคำสำนวนภาษาดี คือ เป็นงานเขียนที่มีสำนวนภาษาดี คมคาย เลือกเฟ้นถ้อยคำหลากหลายไพเราะสละสลวย และใช้สำนวนโวหารไพเราะ 4) ให้คุณค่า คือ เป็นงานเขียนที่นอกจากจะให้ความเพลิดเพลินแล้วยังให้คุณค่าทางด้าน จิตใจและสติปัญญา จรรโลงใจผู้อ่าน ให้ข้อคิดที่เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม (ประภาศรี สีหอำไพ, 2531 ; กระทรวงศึกษาธิการ, 2534 ; กองเทพ เคลือบพณิชกุล, 2542 ; สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์โสภา, 2555) การเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงมีลักษณะที่เป็นทั้ง "ศาสตร์" ซึ่งหมายถึงความรู้เกี่ยวกับหลักและศิลปะของการเขียน และ "ศิลป์" คือความคิดจินตนาการ ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนในการเลือกสรรถ้อยคำที่สละสลวยมาร้อยเรียงเป็นงานเขียนนั่นเอง หากผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างสรรค์งานเขียนก็จะส่งผลให้เป็นบุคคลมีโอกาสได้แสดงศักยภาพด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และด้านการรังสรรค์ภาษาที่งดงาม สามารถถ่ายโยงความคิด มวลประสบการณ์ได้อย่างมีประโยชน์ ทั้งยังมีคุณค่าต่อสังคม สามารถแสดงตัวตนที่มีจุดยืนในโลกยุคแห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างสง่างาม

แม้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการเขียนของผู้เรียน แต่จากผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการเขียน โดยเฉพาะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังที่นักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงปัญหาของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ อาทิ สุจริต เพียรชอบ (2539, น. 69) กล่าวไว้ว่าทักษะการเขียนเป็นทักษะที่สลับซับซ้อนยากกว่าการอ่าน การฟัง การดู และการพูด เพราะผู้เขียนจะต้องมีความรู้ดี รู้จักคำมาก มีความสามารถในการสังเคราะห์เรียบเรียงถ้อยคำ ผูกประโยคให้ชัดเจนตามที่ผู้เขียนต้องการ แต่ในปัจจุบันปรากฏว่าผู้คนไม่ใคร่มีความสามารถในการเขียนไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเยาวชน สอดคล้องกับทรรศนะของ ดวงใจ ไทยอุบุญ (2554, น. 2-3) กล่าวถึงข้อผิดพลาดและข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของคนสมัยปัจจุบัน โดยเฉพาะในเรื่องของการใช้คำ การใช้สำนวนภาษาที่ไม่เหมาะสม ไม่ถูกกาลเทศะ การใช้ประโยคไม่ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งการลำดับความ ลำดับประโยค ประเด็นสำคัญคือผู้เขียนขาดความคิดริเริ่มใน การถ่ายทอดภาษา เราจึงควรให้ความสนใจและพัฒนาการเขียนให้มากขึ้นโดยเฉพาะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนดังที่ เบลก (Blake, 1973) กล่าวไว้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถทางความคิดและจินตนาการได้ดีกว่าการเขียนชนิดอื่นๆ เด็กที่มีโอกาสได้ฝึกฝน การเขียนเชิงสร้างสรรค์บ่อยๆ จะมีวุฒิภาวะทางด้านการเขียนดีกว่าเด็กที่ฝึกฝนแต่เฉพาะการเขียนตามรูปแบบชนิดต่างๆ

จากประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน ตัวชี้วัด ม.4-6/2 การเขียนเรียงความ และ ม.4-6/4 การผลิตงานเขียนของตนเองในรูปแบบต่างๆ ผู้วิจัยสังเกตพบว่ามีประเด็นปัญหาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ในการสื่อความรู้ความคิดและประสบการณ์ของนักเรียน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ปัญหาเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับการเขียน พบว่าทุกครั้งที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความ ผู้เรียนส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมหรือแสดงออกให้เห็นว่าไม่ชอบ ไม่อยากเขียน ไม่รู้จะเขียนอะไร เขียนไม่ได้ โดยอ้างว่าเขียนไม่เป็น เขียนได้น้อย ทั้งที่ผู้เรียนต่างมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเขียนเรียงความมาแล้วทุกคน รู้หลักของการเขียนเรียงความว่ามีองค์ประกอบอะไรบ้างแต่ไม่ชอบเขียน 2) ผู้เรียนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่รู้จะเขียนอะไร นับว่ายังขาดประสบการณ์และความรู้ในสิ่งที่จะเขียน ขาดประเด็นหลัก ไม่มีการเชื่อมโยงความคิดจึงทำให้งานเขียนที่ออกมาสับสนวกวนไม่ชวนอ่าน เป็นเรื่องราวทั่วไปที่ปรากฏตามหนังสือหรือสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งบางคนก็คัดลอกมาโดยไม่ได้สร้างสรรค์ให้เป็นถ้อยคำของตน ถ้อยคำที่นำมาเขียนมีวงจำกัดกล่าวคือยังไม่สามารถเลือกสรรถ้อยคำมาใช้ในงานเขียนได้อย่างหลากหลาย 3) ปัญหาเรื่องการใช้ภาษา ผู้เรียนยังมีปัญหาการเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นประโยคที่สละสลวย เรียงลำดับประโยคสับสน ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศหลายแห่ง เช่น นำส่วนขยายไว้ข้างหน้าประโยค ใช้ประโยคกรรม ตลอดจนใช้คำบุพบทและคำอาการนามในประโยคจำนวนมาก ส่งผลให้เป็นประโยคฟุ่มเฟือย เยิ่นเย้อ นอกจากนี้ยังมีปัญหาการใช้ภาษาพูดและคำแสลงเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นในงานเขียนโดยไม่คำนึงถึงบริบทของภาษา ปัญหาการสะกดคำผิดโดยนำภาษาที่ใช้สำหรับสนทนาตามสื่อสังคมออนไลน์มาเขียนเลียนตามเสียงพูด ปัญหาทั้ง 3 ประเด็นนี้นับเป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องรีบแก้ไขโดยเร่งด่วน นอกจากนี้ผลของการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาที่ 6 โดยสำนักทดสอบการศึกษาแห่งชาติองค์การมหาชน พบว่า คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2558 มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศไม่ถึงร้อยละ 50 จำนวน 4 ปีการศึกษา ได้แก่ ปีการศึกษา 2554, 2555, 2556 และ 2558 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระดับประเทศตามลำดับ คือ 41.88, 47.19, 49.26 และ 49.36 โดยมีเพียง 1 ปีการศึกษาเท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศถึงร้อยละ 50 คือ ปีการศึกษา 2557 ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 50.76 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2558, น. 1) เมื่อพิจารณา

คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 โดยปีการศึกษา 2554 ถึง 2558 มีคะแนนเฉลี่ยของสาระการเขียน คือ 41.59, 42.95, 55.71, 55.50, 48.73 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน, 2558, น. 1) จากผลการประเมินดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในสาระการเขียนตามการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับประเทศที่เน้นการเขียนเพื่อการสื่อสาร การเขียนในโอกาสต่างๆ และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ยังต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นหน้าที่ สำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่ควรใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดริเริ่มสร้างสรรค์และฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตลอดจนมีความสุขและมีเจตคติที่ดีต่อการเขียน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดลักษณะกระบวนเรียนรู้อันพึงประสงค์ไว้ว่าเป็นกระบวนการทางปัญญาที่พัฒนา บุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตเน้นกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริงได้เรียนรู้ตามสภาพจริงโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สอดคล้องกับแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงหรือการเรียนรู้แท้ (Authentic learning) ซึ่งเป็นมุมมองการปฏิรูปในการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่มีความหมายอย่างแท้จริง โดยผู้เรียนจะต้องใช้การสืบสอบในการสร้างและแลกเปลี่ยนความหมายเพื่อสร้างความรู้และงานที่ท้าทาย มีการเชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียนกับโลกแห่งความเป็นจริงเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและเข้าใจในสิ่งที่กำลังเรียนรู้นั้นๆ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2555, น. 8) เป็นการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน ตัดสินใจด้วยตนเอง มีกระบวนการที่ใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนเป็นผู้อธิบายนำเสนอได้อย่างมีหลักวิชาด้วยการเรียบเรียงด้วยตนเอง ตลอดจนใช้ทักษะกระบวนการสื่อสารที่ดีให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริงได้

นอกจากนี้แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพเป็นกลวิธีที่ผู้มีความสามารถดีกว่าให้การช่วยเหลือผู้ที่มีความสามารถน้อยกว่าให้สามารถทำงานได้หรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เป็นการช่วยเหลือทั้งในแง่ของการให้แนวทาง การกระตุ้น การเสริมแรง การสร้างความชัดเจน การสนับสนุน การอำนวยความสะดวก เป้าหมายของการช่วยเหลือคือการให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานที่ผู้เรียนไม่สามารถทำให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง ให้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยตนเอง ซึ่งวิธีการช่วยเหลือดังกล่าวจะถูกลดลงหรือยกเลิกเมื่อผู้เรียนที่ได้รับการช่วยเหลือสามารถทำงานหรือ

แก้ปัญหาได้ด้วยตนเองแล้ว การช่วยเสริมศักยภาพที่มีประสิทธิผลมีลักษณะช่วยลดโอกาสของการล้มเหลวในงานที่ผู้เรียนกำลังทำ ช่วยให้ผู้เรียนทำงานที่ตนไม่สามารถทำได้ด้วยตนเองได้สำเร็จ ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในระดับที่สูงขึ้น และนำผู้เรียนสู่ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

จากความสำคัญของแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพจึงได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีลักษณะสำคัญ คือ มีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ อย่างเป็นระบบเป็นกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยและเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพ

2. แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยแนวคิดพื้นฐาน โดยมีสาระสำคัญของแนวคิดสรุปโดยสังเขป ดังนี้

1. แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning)

การเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นรูปแบบการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากชีวิตจริงหรือจากสภาพจริงที่อยู่แวดล้อมผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมผู้เรียนให้สร้างชิ้นงาน/ภาระงานที่ส่งเสริมด้านสติปัญญาของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเหมาะสมตามความถนัดและความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความสำคัญ และมีความหมาย (Newman, et al., 1996) จุดเน้นของการสร้างความรู้ในการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงนั้นอยู่บนพื้นฐานแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ในเรื่องการสร้างความหมายของบุคคลโดยการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่เพียงแต่แนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงยังขยายเพิ่มเติมไปมากกว่าการนำเอาความรู้และการลอกเลียนความรู้ที่สร้างโดยตนเองหรือคนอื่น การสร้างความรู้ตามสภาพจริงเกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ การจัดกระทำ การตีความ หรือการวิเคราะห์ความรู้เดิมเพื่อแก้ปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยการทำซ้ำจากความรู้เดิม โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้ (ทิศนา แขมมณี, 2555, น. 133)

1. การเรียนรู้เรื่องใดๆ ก็ตามย่อมมีความสัมพันธ์กับบริบทของเรื่องนั้นๆ การเรียนรู้โดยคำนึงถึงบริบทแวดล้อมเป็นการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับความเป็นจริง จึงสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. สภาพการณ์จริง ปัญหาจริง เป็นโลกแห่งความเป็นจริง ซึ่งทุกคนจะต้องเผชิญ ดังนั้นการให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์จริง ปัญหาจริงจึงเป็นโอกาสที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความเป็นจริง

3. การเรียนรู้ตามความเป็นจริง ของจริง เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายเพราะสามารถนำไปใช้ได้ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน จึงเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ใฝ่เรียน

4. การให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาและแก้ปัญหา จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

การเรียนรู้ตามสภาพจริงนั้นตามหลักการแล้วควรเป็นการเรียนรู้ที่ไม่แยกออกจากบริบท (Context) เป็นการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งตามสภาพและบริบทจริง ไม่ดึงเอาเรื่องนั้นออกจากบริบทที่เป็นอยู่ ดังนั้นหากผู้สอนไม่สามารถที่จะนำผู้เรียนไปเรียนรู้ตามสภาพจริงในบริบทจริงได้ ผู้สอนสามารถที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้เกิดขึ้นในห้องเรียนได้โดยการจัดสภาพการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนให้มีองค์ประกอบของการเรียนรู้เช่นเดียวกันกับที่เกิดขึ้นตามสภาพจริง กล่าวคือ ให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาที่เป็นจริง ได้คิด ได้แสวงหาข้อมูลที่จะใช้ในการตัดสินใจ และได้ตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยที่ผู้เรียนจะได้รับผลการประเมินการกระทำของตนตามมาตรฐานคุณภาพในชีวิตจริง และมีโอกาสที่จะนำการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ไปใช้ในบริบทอื่นๆ และพัฒนาปรับปรุงต่อไปเรื่อยๆ

องค์ประกอบของการเรียนรู้ตามสภาพจริง จากการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาได้องค์ประกอบที่สำคัญ (Newman, 1996 ; Gordon, 1998 ; Herrington, 2010 ; Revington, 2014 ; ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2554) ดังนี้

1. บริบทตามสภาพจริง/บริบทจริง (authentic context) 2. การสอนให้ผู้เรียนได้คิดขั้นสูง (higher-order thinking) 3. การสอนแก่นของความรู้ให้ผู้เรียน (depth of knowledge) 4. การเรียนรู้แบบบูรณาการณ์ตามสถานการณ์จริง ผู้เรียนได้ลงมือกระทำตามสภาพจริง (authentic performance) 5. ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่โลกภายนอกหรือบริบทอื่นๆ (connections to the world beyond the classroom) 6. ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทีมเป็นฐาน (cooperative learning-team based approach) 7. ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับตามความเป็นจริงมีกระบวนการสะท้อนคิด (reflection) 8. ผู้เรียนได้รับการสนับสนุน และการ

ได้รับการยอมรับจากสังคม (social support for student achievement) 9. การเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน (coaching and scaffolding) 10. การประเมินตามสภาพจริง (authentic assessment)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง จากการสังเคราะห์แนวคิด ของนักวิชาได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Newman, 1996 ; Gordon, 1998 ; ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2554, ทิศนา แขมมณี, 2555) ได้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. **ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้** กิจกรรมการเรียนรู้ต้องเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างความหมายและความรู้ด้วยตนเอง

2. **การใช้คุณค่านอกเหนือจากห้องเรียน** ได้แก่ การเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กับบริบทของเรื่องนั้นๆ คำนึงถึงบริบทแวดล้อมเป็นการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับความเป็นจริง และการใช้คุณค่านอกเหนือจากห้องเรียน จึงสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. **การจัดกิจกรรมเผชิญปัญหาที่ท้าทายตามสภาพจริง** (real life problem) ได้แก่ การนำผู้เรียนไปเผชิญกับปัญหาตามสภาพจริงในบริบทจริงที่ท้าทายผู้เรียนด้วยการนำเนื้อหาสาระที่ต้องการสอนมาปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปของปัญหา ให้ผู้เรียนเผชิญและร่วมกันศึกษาเรียนรู้เพื่อที่จะแก้ปัญหานั้น ด้วยกิจกรรมแก้ปัญหาท้าทายความสามารถทางวิชาการ (academic challenges) ตัดสินใจกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแก้ปัญหานั้น และได้รับผลจากการกระทำนั้นๆ

4. **การจัดกิจกรรมการสืบสอบทางวิชาการ** (Disciplined Inquiry) ได้แก่ การให้ผู้เรียนได้ใช้การสืบสอบทางวิชาการ ด้วยการแสวงหาข้อมูล นำข้อมูลทางวิชาการมาใช้ในการตัดสินใจลงมือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง และประเมินด้วยมาตรฐานคุณภาพในชีวิตจริง โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้เดิม ความเข้าใจลึกซึ้งและการติดต่อที่ซับซ้อน

5. **การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทีมเป็นฐาน** (Cooperative learning-team based approach) ผู้เรียนได้ร่วมมือกันเป็นทีมในการแก้ปัญหาที่ท้าทาย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาและใช้ความรู้ และทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการเข้าใจสภาพการณ์จริงและชีวิตจริง

6. **ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับตามความเป็นจริง** มีกระบวนการสะท้อนคิด (reflection) ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับตามสภาพจริงเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาผลงานของตน

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงมาใช้ในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนและการกำหนดชิ้นงาน/ภาระงานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติตามบริบทจริง หรือสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทายให้คิดหาคำตอบอย่างสร้างสรรค์

โดยใช้การสืบสอบทางวิชาการที่หลากหลายสาขาและกว้างขวาง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากกว่าการมีความรู้เพียงผิวเผิน แล้วให้ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้มาถ่ายทอดในรูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และใช้องค์ความรู้ที่ได้ไปสร้างสรรค์งานเขียนที่มีความหมายต่อนักเรียนในโลกของความเป็นจริง

2. แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพการเรียนรู้ (Scaffolding)

การช่วยเสริมศักยภาพ เป็นการช่วยเหลือ สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยผู้สอนเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ หรือนักเรียนให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างนักเรียน ผู้สอนหรือผู้ที่มีศักยภาพมากกว่า โดยเป้าหมายของการช่วยเหลือ คือ การช่วยให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานที่นักเรียนไม่สามารถทำให้สำเร็จได้ด้วยตนเองให้สามารถทำสำเร็จได้ด้วยตนเอง การช่วยเหลือ การสนับสนุนจะค่อยๆ ลดลง และจะยุติลงเมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง หลักการช่วยเสริมศักยภาพ มีดังนี้

1. ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน 2.การให้ความช่วยเหลือนักเรียนในระดับที่เหมาะสม การช่วยเหลือผู้เรียนที่มากเกินไปอาจส่งผลทำให้ผู้เรียนลดระดับความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้และลดระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (self-directed Learning) ลง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการที่ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการวางเป้าหมาย กำหนดแผนการเรียนและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ สร้างกลวิธีในการเรียนรู้และประเมินสัมฤทธิผลทางการเรียนด้วยตนเอง สิ่งสำคัญของการเสริมศักยภาพการเรียนรู้ คือ การช่วยเหลือผู้เรียนต้องมีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้โดยให้เขามีความสามารถในการเรียนมากขึ้น 3. จัดกิจกรรมและงานที่ท้าทาย จูงใจหรือทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานทำงานหรือกิจกรรมนั้น แต่งานหรือกิจกรรมต้องไม่ยากหรือซับซ้อนมากเกินไปกว่าศักยภาพของผู้เรียนที่จะสามารถจัดการหรือประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นในงานที่ค่อนข้างยากจะต้องมีตัวอย่าง หรือมีการกำหนดเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนทำงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายได้อย่างถูกต้อง และบรรลุเป้าหมายที่กำหนด 4. ลำดับขั้นตอนและทิศทางการช่วยเหลือที่ถูกต้องและชัดเจน ต้องจัดลำดับขั้นตอนในการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่ถูกต้องโดยมุ่งเน้นไปที่การบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้เป็นหลัก การเรียนการสอนต้องมีทิศทางที่ชัดเจนและลดความสับสนของผู้เรียน โดยผู้สอนต้องคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่าจะมีปัญหาอะไรที่ผู้เรียนจะเผชิญบ้าง และจะพัฒนาการสอนไปทีละขั้นๆ ได้อย่างไร จึงจะสามารถอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจได้ เมื่อเขาต้องพบกับสถานการณ์ที่คาดการณ์ไว้ 5. กำหนดจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่ชัดเจน 6. เลือกเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับผู้เรียน 7. จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ที่สะดวกและหลากหลาย

8. ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างดี ให้ความอบอุ่นและตอบสนองต่อกัน เพราะผู้เรียน จะเข้าร่วมในการทำงานด้วยความเต็มใจและเกิดแรงกระตุ้นเมื่อเขามีความสนุก อบอุ่นและ ตอบสนองความต้องการ 9.ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันร่วมกันแก้ปัญหา เป็นการให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการแก้ปัญหา และมีการร่วมมือกัน สิ่งที่สำคัญคือนักเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นในขณะที่ร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 10. ประเมินผู้เรียนแบบพลวัตร

กลวิธีการช่วยเสริมศักยภาพ มีรายละเอียด ดังนี้ (Eggen, & Kauchak, 1997, p.57)

1. การเป็นตัวแบบ (Modeling) เช่น การแสดงวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นตัวอย่างก่อนที่จะให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง

2. การคิดดังหรือการพูดความคิดออกมา (Think Aloud) หมายถึง การคิดดังนี้ถือเป็นตัวแบบของกระบวนการ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงกระบวนการคิดของผู้สอนในขณะที่กำลังแก้ปัญหา

3. การตั้งคำถาม (Question) หมายถึง การใช้คำถามจะเป็นการช่วยเหลือเจาะประเด็นความสนใจและการเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา

4. การประยุกต์ใช้สื่อในการเรียนการสอน (Adapting Instructional Material) เช่น การปรับสื่อการเรียนการสอนและงานให้มีความสอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน

5. การใช้การชี้แนะหรือการชี้นำ (Prompts and Cues) เช่น มีการวางแผนการเขียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนจัดระบบการคิดของตนเองก่อนจะเขียนงานที่ได้รับมอบหมาย การช่วยเหลือนี้จะหยุดลงเมื่อผู้เรียนมีการซึมซับเอาแผนงานหรือขั้นตอนต่างๆ ไว้ในตนเองแล้วอย่างอัตโนมัติ

ผู้วิจัยนำแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพมาใช้การช่วยส่งเสริมการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการใช้คำถามกระตุ้นในขั้นการกำหนดเป้าหมายและการเตรียมความพร้อมก่อนเรียน การให้นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในขั้นการเรียนรู้หลักการของความรู้ การใช้ตัวแบบและการชี้นำในขั้นลงมือเขียนเชิงสร้างสรรค์ และลดระดับการช่วยเหลือเมื่อนักเรียนสามารถพัฒนางานเขียนเชิงสร้างสรรค์ของตนได้ แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ ดังนี้

1. การตั้งเป้าหมายและกำหนดทิศทาง ได้แก่ การให้ผู้เรียนร่วมกันร่วมกันตั้งเป้าหมายของการเรียนรู้ร่วมกัน ให้ความสำคัญกับเป้าหมายของงานซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจและใส่ใจในกระบวนการเรียนมากขึ้น และทำงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายได้อย่างถูกต้องและบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

2. **การใช้กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ**ที่ประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันร่วมกันแก้ปัญหา เป็นการให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการแก้ปัญหา และมีการร่วมมือกัน สิ่งที่สำคัญคือผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นในขณะที่ร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

3. **การจัดการสนับสนุน/ให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน** ได้แก่ การจัดกิจกรรมสนับสนุนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในระดับที่เหมาะสม ได้แก่ การชี้แนะ/การชี้นำ การตั้งคำถามช่วยเจาะความสนใจ ท้าทายและกระตุ้นให้คิด การเป็นตัวแบบหรือการใช้ตัวแบบที่ดีเป็นการแสดงวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นตัวอย่างก่อนที่จะให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง

4. **การจัดกิจกรรมและงานที่ท้าทาย** จูงใจหรือทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานทำงานหรือกิจกรรมนั้น แต่งานหรือกิจกรรมต้องไม่ยากหรือซับซ้อนมากเกินไปกว่าศักยภาพของผู้เรียนที่จะสามารถจัดการหรือประสบความสำเร็จได้

5. **การให้ข้อมูลย้อนกลับ** การให้ข้อมูลย้อนกลับจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสตรวจสอบความก้าวหน้าของตนเพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงและพัฒนางานของตนให้ดีขึ้น

ความสัมพันธ์ของแนวคิดทฤษฎีของการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

จากหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าว สามารถแสดงความสัมพันธ์ของแนวคิดและเหตุผลในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้กับกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ ดังนี้

ตอนที่ 2
รูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีหลักการ ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงหรือบริบทแวดล้อมที่มีความหมายต่อผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนผ่านการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเผชิญกับภาระหรือสถานการณ์ปัญหาตามบริบทจริงที่ท้าทายเพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิด ความรู้สึกกระทบใจต่อสถานการณ์เหล่านั้น แล้วให้นักเรียนได้ระเบิดอารมณ์ ความรู้สึกเหล่านั้นและถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของงานเขียน นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ร่วมกันหาทางแก้ปัญหา สนทนาแลกเปลี่ยนความคิด แสวงหาและสืบค้นข้อมูลต่างๆ เพื่อให้เข้าใจหลักการใช้ภาษาสำหรับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ องค์ประกอบของงานเขียน และมโนทัศน์หลักของรูปแบบการเขียน มาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการสร้างชิ้นงานเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณค่า

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถการเขียนของผู้เรียนตามศักยภาพ ด้วยการช่วยเหลือ สนับสนุนในลักษณะต่างๆ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย ช่วยเสริมต่อความพยายามของผู้เรียนโดยการใช้คำถามช่วยเหลือเจาะประเด็นความสนใจและกระตุ้นให้คิด จินตนาการและสะท้อนความคิดออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีลักษณะสร้างสรรค์และโดดเด่นทั้งในแง่ของการใช้สำนวนภาษาและการนำเสนอเนื้อหา ตลอดจนมีการใช้ตัวอย่างหรือแบบอย่างงานเขียนที่ดีมีคุณค่าและกระทบใจผู้เรียนเพื่อเร้าความสนใจ และเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากเขียน

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยเริ่มจากสิ่งใกล้ตัว ให้ผู้เรียนวางแผนก่อนการปฏิบัติงาน (การเขียน) การตัดสินใจเลือกหัวข้อ การจัดระบบและลำดับความคิดของสิ่งที่จะเขียน ตลอดจนการลงมือเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยอาศัยมวลประสบการณ์

การมองโลกอย่างเป็นองค์รวมและรอบด้าน ร่วมกับการให้ผู้เรียนได้ทำซ้ำและฝึกฝนอย่างจริงจังและจริงใจ เพื่อให้งานเขียนของนักเรียนเป็นงานเขียนที่มีคุณค่า

4. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาผลงานของตน ด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนว่าดีหรือไม่เพื่อทราบระดับความสามารถและพัฒนาการในการเขียนของตนเอง มีการสะท้อนคิด มีโอกาสวิเคราะห์ข้อดีและข้อบกพร่องของงานเขียนของตนและเพื่อน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนางานเขียนของตน ตลอดจนมีการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงและปรับประยุกต์ใช้สู่ชีวิตจริง ใน 2 ลักษณะ คือ การนำความรู้ที่ได้จากการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ไปปรับใช้ในสถานการณ์ต่างๆ และ การนำชิ้นงาน/ผลงานที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์แห่งชีวิตจริงของนักเรียน

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มุ่งเน้นพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. เนื้อหาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเนื้อหาตามการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสารเขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวชี้วัดที่ 1 2 และ 4 ได้แก่ เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูลและสาระสำคัญชัดเจน เขียนเรียงความ และผลิตงานเขียนของตนในรูปแบบและเนื้อหาหลากหลาย

จากการวิเคราะห์หลักสูตรดังกล่าวกำหนดเป็นเนื้อหาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 สาระ ดังนี้

1. การเขียนร้อยแก้ว ประเภทเรียงความ มีตัวชี้วัด ดังนี้

1.1 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ แนวคิดแปลกใหม่ น่าสนใจ การลำดับความคิดชัดเจนมีเอกภาพและสัมพันธภาพ

1.2 การเลือกใช้สำนวนภาษาในการเขียนเข้าใจง่าย ถูกต้องตามอักขรวิธี ตามความหมาย กระชับ สละสลวย

1.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและหลักการ องค์ประกอบของการเขียนเรียงความ

1.4 เขียนเรียงความที่เกิดประโยชน์ให้คุณค่าและข้อคิดด้านต่างๆ

1.5 มีมารยาทในการเขียน งานเขียนสะอาดมีระเบียบ

2. การเขียนบทร้อยกรอง ประเภทฉันท์ มีตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ แนวคิดแปลกใหม่น่าสนใจ การลำดับความคิดชัดเจนมีเอกภาพและสัมพันธภาพ

2.2 การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร สละสลวย เกิดจินตภาพเข้าใจง่าย กระชับ

2.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบ รูปแบบ และฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทฉันท์

2.4 แต่งฉันท์ที่เกิดประโยชน์ให้คุณค่าและข้อคิดด้านต่างๆ

2.5 การแสดงนิสัยที่ดีในการเขียน งานเขียนสะอาดมีระเบียบ

4. กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน ดังนี้ (SSR-CEE Model)

ขั้นที่ 1 สำรวจความคิด (Survey the conceptual idea: S)

เป็นขั้นของการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสถานการณ์ที่จะเรียนรู้ด้วยกิจกรรมกลุ่มให้ผู้เรียนร่วมมือกันตั้งเป้าหมายและกำหนดทิศทางของการเรียนรู้ที่ชัดเจน และสำรวจระดับความสามารถ ความสนใจของผู้เรียนในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยครูผู้สอนเสริมศักยภาพด้วยการชี้แนะ/การชี้นำ การตั้งคำถามช่วยเจาะความสนใจ ท้าทายและกระตุ้นให้คิดเพื่อให้ผู้เรียนมี แรงจูงใจและเข้าใจสถานการณ์ที่จะเรียนรู้ โดยมีกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มร่วมกันสนทนา อภิปรายในประเด็นเกี่ยวกับเป้าหมายและกำหนดทิศทางการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ เพื่อตอบคำถามสำคัญ คือ จะเขียนอะไร เหตุใดจึงต้องเขียน และจะเขียนได้อย่างไร

ขั้นที่ 2 พิชิตสถานการณ์ปัญหา (Solve the real life problem: S)

เป็นขั้นที่ผู้เรียนเผชิญกับภาระงาน สภาพการณ์ปัญหาตามสภาพจริงที่ท้าทาย หรือสถานการณ์จำลองซึ่งสัมพันธ์กับบริบทชีวิตจริงที่มีความหมายต่อผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ความคิดจินตนาการ และความรู้สึกร่วมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่มีความหมาย เสริมศักยภาพโดยเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่าช่วยเพื่อนในกลุ่มแบบร่วมมือของผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันวิเคราะห์วางแผนในการค้นหาคำตอบ เพื่อให้เข้าใจในมโนทัศน์หลักของสิ่งที่เรียนรู้และสร้างประสบการณ์ที่มีความหมายกระทบใจ ครูผู้สอนเสริมศักยภาพด้วยการชี้แนะ การตั้งคำถามท้าทายและกระตุ้นให้คิด กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มร่วมมือกันแก้ปัญหาที่ท้าทายเกี่ยวกับประเด็นที่กระทบใจนำไปสู่การระเบิดเรื่องราวสู่การเขียน เพื่อตอบคำถามที่ว่า สิ่งที่อยากจะเขียนคืออะไร เรื่องราวที่อยากบอกเล่าคืออะไร

ขั้นที่ 3 ค้นคว้าสู่ความกระจ่าง (Research into Clarity: R)

เป็นขั้นที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยการลงมือสืบค้นคำตอบจากสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทายความสามารถ หรือภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากขั้นที่ 2 ด้วยการสืบสอบทางวิชาการ การค้นคว้าแสวงหาข้อมูล โดยใช้ทรัพยากรรอบตัว ผู้สอนเสริมศักยภาพโดยการใช้คำถามกระตุ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สังเกต อภิปรายสนทนาแก่นสาร จัดระบบ ตีความ วิเคราะห์ข้อมูลจากการอ่านและศึกษาตัวแบบหรือแบบอย่าง(งานเขียน)ที่ดีเพื่อให้เข้าใจหลักการใช้ภาษาสำหรับการเขียน องค์ประกอบของงานเขียน และมโนทัศน์หลักของรูปแบบการเขียนที่ชัดเจนอันเป็นข้อมูลพื้นฐานก่อนลงมือเขียนเชิงสร้างสรรค์ กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ นักเรียนลงมือปฏิบัติการสืบค้น/สืบสอบทางวิชาการ การศึกษาวิเคราะห์ตัวอย่างงานเขียน ศึกษาหลักการและระเบียบทางการเขียน เพื่อตอบคำถามว่า จะเขียนอย่างไร

ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์งานเขียน (Create writing: C)

เป็นขั้นที่นักเรียนลงมือปฏิบัติการสร้างสรรค์งานเชิงสร้างสรรค์ โดยการนำข้อมูลและหลักการมโนทัศน์ที่ได้จากการค้นคว้าจัดระบบ และความคิดจินตนาการ มาเชื่อมโยงกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แบ่งเป็น 1. กิจกรรมวางแผนก่อนลงมือเขียน ด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นที่ 2 และ 3 ร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นให้จัดระบบความคิดมาใช้ในการวางโครงเรื่อง 2. การลงมือสร้างสรรค์งานเขียนในลักษณะต่างๆ ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงที่มีความหมายต่อผู้เรียนอย่างอิสระโดยเริ่มจากการเขียนสิ่งใกล้ตัวอันเป็นประสบการณ์ ตรงของผู้เรียน ครูเสริมศักยภาพด้วยการกระตุ้นให้กำลังใจและคำชี้แนะแนวทางจากครูให้สะท้อนจินตนาการ ความรู้สึกออกมาเพื่อให้งานเขียนของนักเรียนแต่ละคนมีลักษณะโดดเด่นทั้งด้านการใช้ภาษาและความคิด

ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนตรวจสอบ (Examine the product: E)

เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับจากการนำเสนอผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยครูผู้สอนเสริมศักยภาพด้วยการชี้แนะและให้กำลังใจ เสริมศักยภาพจากเพื่อนด้วยการแลกเปลี่ยนกันศึกษา วิเคราะห์ข้อดีและข้อบกพร่องของงานเขียนของตนและเพื่อนเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสวิเคราะห์ข้อบกพร่อง ปรับปรุงงานเขียน และตรวจสอบ ความก้าวหน้าของตน ตลอดจนทำซ้ำและฝึกฝนอย่างจริงจัง เพื่อพัฒนาผลงานของตนให้สมบูรณ์ กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ การนำเสนอผลงานเขียนในลักษณะต่างๆ หน้าชั้นเรียน การแลกเปลี่ยนกับเพื่อนอ่าน การวิเคราะห์งานเขียนของตนเองและเพื่อน นักเรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปปรับปรุงงานเขียน กิจกรรมขั้นนี้เพื่อตอบคำถามสำคัญคือ จะทำอย่างไรให้งานเขียนของนักเรียนเป็นงานเขียนที่ดี

ขั้นที่ 6 ประเมินสะท้อนคิดสู่ชีวิตจริง (Evaluation and reflection to apply to the real world: E)

เป็นขั้นการประเมินผลงานของผู้เรียนด้วยการสะท้อนคิด และการประเมินที่หลากหลายจากเพื่อน ครู และหรือบุคคลภายนอก การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง และการเชื่อมโยงงานเขียนประยุกต์สู่ชีวิตจริง กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ นักเรียนสะท้อนคิด กิจกรรมการประเมินผลงานจากเพื่อน ครู บุคคลที่เกี่ยวข้องและตนเอง กิจกรรมการประยุกต์ใช้สู่ชีวิตจริง แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1.การนำความรู้ที่ได้จากการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไปประยุกต์เขียนเรื่องราวอื่นๆ ในชีวิตประจำวัน และ 2. การนำผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไปใช้เพื่อประโยชน์ในชีวิตจริง ตลอดจนเผยแพร่สู่สังคมออนไลน์ กิจกรรมขั้นนี้เพื่อตอบคำถามว่า งานเขียนของนักเรียนมีคุณค่า/มีประโยชน์อย่างไร โดยได้รับการเสริมศักยภาพจากครูผู้สอนด้วยการจัดสถานการณ์ท้าทายเพื่อนำผลงานของนักเรียนที่สมบูรณ์ประยุกต์ใช้สู่ชีวิตจริง นอกจากนี้ยังกระตุ้นและให้คำชมแก่ผู้เรียนที่สามารถพัฒนางานของตนจนสำเร็จลุล่วง

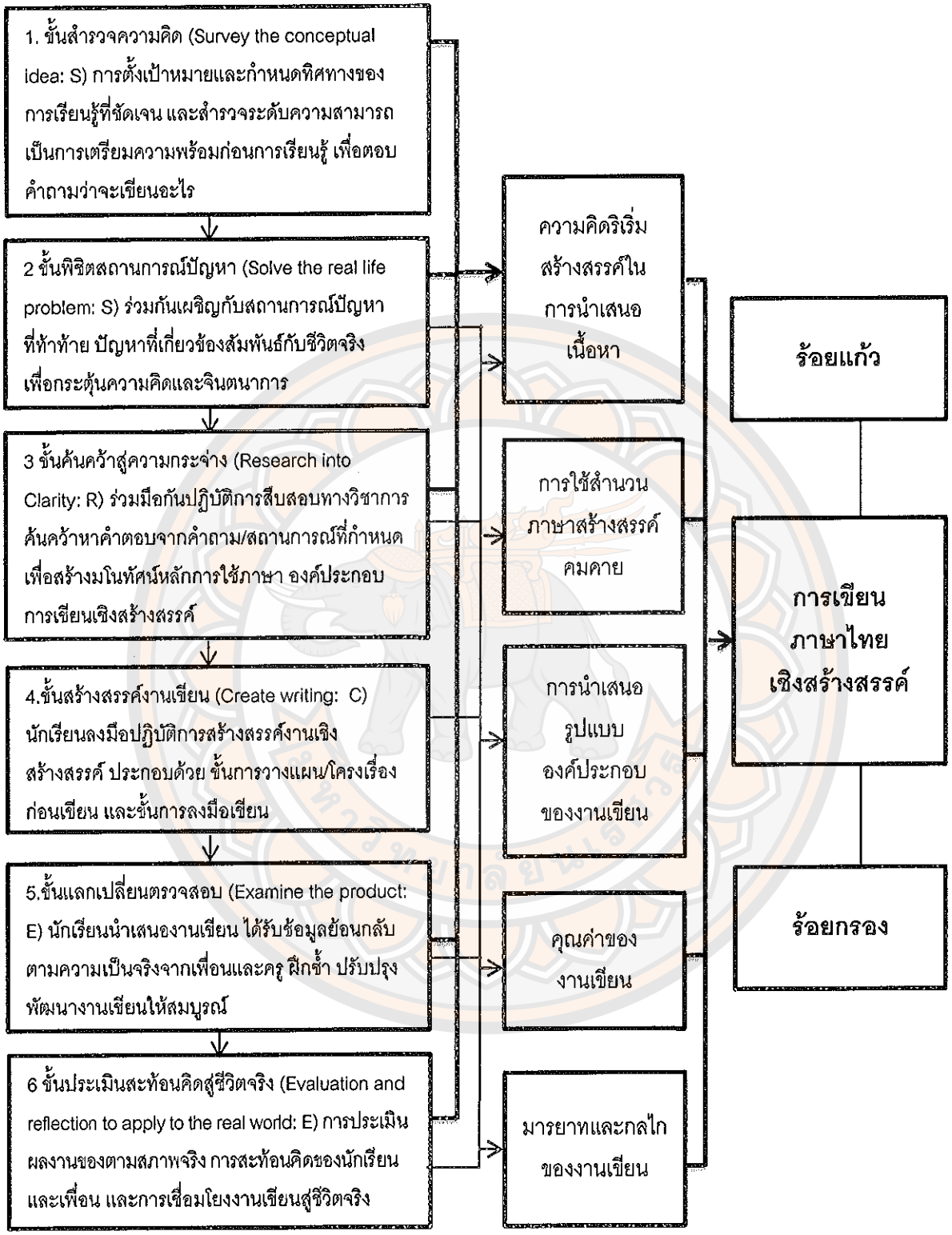

ภาพ 14 กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มุ่งเน้นประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว จำนวน 50 คะแนน และประเภทร้อยกรอง จำนวน 50 คะแนน จากแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ แบ่งเป็น

1. การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว ได้แก่ การเขียน เรียงความ จำนวน 1 ข้อ

2. การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง ได้แก่ การแต่งฉันท์ จำนวน 1 ข้อ

แบบประเมิน	ตัวชี้วัด
ข้อ 1 ร้อยแก้ว "เรียงความ"	1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ แนวคิดแปลกใหม่น่าสนใจ การลำดับความคิดชัดเจนมีเอกภาพและสัมพันธภาพ
	2. การเลือกใช้สำนวนภาษาในการเขียนเรียงความ เข้าใจง่าย ถูกต้องตามอักขรวิธี ตามความหมาย กระชับ สละสลวย
	3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ หลักการและองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ
	4. เขียนเรียงความที่เกิดประโยชน์ให้คุณค่าและข้อคิดด้านต่างๆ
	5. มีมารยาทในการเขียน งานเขียนสะอาดมีระเบียบ
ข้อ 2 ร้อยกรอง "ฉันท์"	1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ แนวคิดแปลกใหม่น่าสนใจ การลำดับความคิดชัดเจนมีเอกภาพและสัมพันธภาพ
	2. การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร สละสลวย เกิด จินตภาพเข้าใจง่าย กระชับ
	3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบ รูปแบบ และ ฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทฉันท์
	4. แต่งฉันท์ที่เกิดประโยชน์ให้คุณค่าและข้อคิดด้านต่างๆ
	5. การแสดงนิสัยที่ดีในการเขียน งานเขียนสะอาดมีระเบียบ

โดยแต่ละข้อมีคะแนน 50 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rubrics Score) ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่

1. **ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15 คะแนน)** คือ กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาที่มีแนวคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร สร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตน น่าสนใจชวนติดตาม มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ การจัดลำดับความคิดและการเรียบเรียงเนื้อหาชัดเจนเป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง มีเอกภาพและสัมพันธภาพ

2. **ด้านการใช้ภาษา (20 คะแนน)** คือ ใช้ภาษาเข้าใจง่าย ถูกต้องตามอักขรวิธี มีลีลาการเขียนคมคาย การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนได้ถูกต้องตรงตามความหมาย กระชับ กะทัดรัด เข้าใจง่าย สละสลวย เลือกใช้คำได้หลากหลาย การใช้สำนวนโวหารถูกต้องสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เกิดจินตภาพ สร้างอารมณ์และความรู้สึกน่าสนใจ การเรียงลำดับคำในประโยคถูกต้องตามหลักภาษา ไม่ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความสมบูรณ์สื่อความหมายชัดเจน เลือกใช้ระดับภาษาถูกต้องเหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์และใช้ภาษาระดับเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง เขียนสะกดคำ ย่อหน้า เว้นวรรคตอนและใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง

3. **ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียน (5 คะแนน)** คือ การนำเสนอรูปแบบของงานเขียน ถูกต้องครบถ้วนตามลักษณะ แบบแผน และองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทนั้นๆ

4. **ด้านคุณค่าของงานเขียน (5 คะแนน)** คือ ความสามารถในการนำเสนองานที่เกิดประโยชน์มีสาระให้คุณค่าทางด้านอารมณ์ ความเพลิดเพลิน คุณค่าด้านสติปัญญาให้ข้อคิด และคุณค่าด้านการจรรโลงใจ

5. **ด้านกลไกประกอบการเขียน (5 คะแนน)** คือ การแสดงออกถึงนิสัยที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย สะอาด งานเขียนเป็นระเบียบเรียบร้อย การสะกดการันต์ถูกต้อง

เกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์มีรายละเอียดดังนี้

เกณฑ์ประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว

เกณฑ์	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15 คะแนน)	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนถูกต้องตลอดทั้งเรื่อง	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนเป็นส่วนใหญ่	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา มีความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนเป็นบางประเด็น	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการไม่มีความแปลกใหม่ และไม่น่าสนใจ ขาดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียน	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา ไม่ปรากฏจินตนาการ ไม่มีความแปลกใหม่ ไม่น่าสนใจ ขาดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนตลอดทั้งเรื่อง
	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิดได้อย่างชัดเจน เป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่มีจินตนาการสร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง ไม่คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิดไม่เป็นระบบ 1 ส่วน ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่มีจินตนาการและไม่คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิดไม่เป็นระบบ 2 ส่วน ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ขาดจินตนาการ คัดลอกงานเขียนของผู้อื่นบางส่วน	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิดไม่เป็นระบบ 3 ส่วน ขาดการขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ขาดจินตนาการ คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิดไม่เป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง เนื้อหาสับสน ขาดการขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ขาดจินตนาการและคัดลอกงานเขียนของผู้อื่น
	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่ มีจินตนาการสร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มีจินตนาการแต่ยังไม่ชัดเจน การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 1 ส่วน	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มีจินตนาการแต่ยังไม่ชัดเจน การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 2 ส่วน	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดไม่แปลกใหม่ ขาดจินตนาการ การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 3 ส่วน	ไม่สามารถดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 3 ส่วนขึ้นไป
ด้านการใช้ภาษา (20 คะแนน)	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนได้ถูกต้องตรงความหมายทั้งหมด ใช้ภาษาที่สละสลวย เลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพ สร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจและประทับใจตลอดทั้งเรื่อง	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 1-2 แห่ง เลือกใช้ภาษาสละสลวย ใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจประทับใจ 5-6 แห่ง	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 3-4 แห่ง เลือกใช้ภาษาสละสลวย ใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจประทับใจ 3-4 แห่ง	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 5 แห่ง และไม่สามารถเลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกไม่น่าสนใจ	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 5 แห่งขึ้นไป ไม่สามารถเลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกไม่น่าสนใจ

เกณฑ์	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
	ใช้รูปประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา ไม่ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความสมบูรณ์ สื่อความหมายได้ชัดเจนตลอดทั้งเรื่อง	ใช้รูปประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความสมบูรณ์ 5-6 ประโยค แต่ยังสื่อความหมายได้ดี	ใช้รูปประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความสมบูรณ์ 3-4 ประโยค แต่สื่อความหมายได้	ใช้รูปประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความสมบูรณ์ 1 ประโยค และสื่อความหมายไม่เข้าใจ	ใช้รูปประโยคไม่ถูกต้องตามหลักภาษา ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความไม่สมบูรณ์และสื่อความหมายไม่เข้าใจ
	เลือกใช้ระดับภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ตลอดทั้งเรื่อง	เลือกใช้ระดับภาษาไม่เหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 1-2 แห่ง	เลือกใช้ระดับภาษาไม่เหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 3-4แห่ง	เลือกใช้ระดับภาษาไม่เหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 4 แห่งขึ้นไป	เลือกใช้ระดับภาษาไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์
	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้องเหมาะสมตลอดทั้งเรื่อง	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง 1-2 ตำแหน่ง	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง 3-4 ตำแหน่ง	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง 5-6 ตำแหน่ง	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง 7 ตำแหน่งขึ้นไป
ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบงานเขียน (5 คะแนน)	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียนถูกต้องครบถ้วนตามลักษณะ แบบแผน และ องค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียนไม่ครบองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 1 องค์ประกอบ แต่ไม่กระทบต่อเนื้อหา	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียนไม่ครบองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2 องค์ประกอบส่งผลให้เนื้อหาไม่สมบูรณ์	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียนไม่ครบองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 3 องค์ประกอบส่งผลให้เนื้อหาไม่สมบูรณ์	ไม่ปรากฏโครงสร้างรูปแบบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทใด
ด้านคุณค่าของงานเขียน (5 คะแนน)	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจ ให้ข้อคิดสอนใจ คุณค่าด้านความเพลิดเพลินฝอนคลายจรรโลงใจ และคุณค่าทางสติปัญญามีสาระตลอดทั้งเรื่อง	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจให้ข้อคิดสอนใจ คุณค่าด้านความเพลิดเพลินฝอนคลายจรรโลงใจ	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจให้ข้อคิดสอนใจ แต่ไม่ให้คุณค่าด้านความเพลิดเพลินฝอนคลายจรรโลงใจ	นำเสนองานเขียนที่ให้แต่ความเพลิดเพลิน ฝอนคลาย แต่ไม่มีสาระไม่มีข้อคิด	งานเขียนที่นำเสนอไม่ปรากฏคุณค่าใดทั้งคุณค่าด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา ด้านความเพลิดเพลิน

เกณฑ์	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านกลไกประกอบการเขียน (5 คะแนน)	แสดงออกถึงนิสัยและมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย สะอาด งานเขียนเป็นระเบียบเรียบร้อยตลอดทั้งเรื่อง	แสดงออกถึงนิสัยและมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย งานเขียน เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 1-2 ตำแหน่ง	แสดงออกถึงนิสัยและมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย งานเขียน เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 3-4 ตำแหน่ง	ลายมือไม่ชัดเจน อ่านยาก แต่งานเขียนยังเป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 5 ตำแหน่ง	ลายมือไม่ชัดเจน อ่านไม่ออก งานเขียนไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 5 ตำแหน่งขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง ดังนี้

เกณฑ์ประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง

เกณฑ์	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15 คะแนน)	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ความแปลกใหม่น่าสนใจ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนถูกต้องตลอดทั้งเรื่อง	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ความแปลกใหม่น่าสนใจ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนเป็นส่วนใหญ่	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา มีความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนเป็นบางประเด็น	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการ ไม่มีความแปลกใหม่และไม่น่าสนใจ ขาดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียน	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา ไม่มีจินตนาการ ไม่มีความแปลกใหม่ ไม่น่าสนใจ ขาดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนตลอดทั้งเรื่อง
	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิดได้อย่างชัดเจนเป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่มีจินตนาการสร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง ไม่คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิดไม่เป็นระบบ 1 ส่วน ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่มีจินตนาการ และไม่คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิดไม่เป็นระบบ 2 ส่วน ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ คัดลอกงานเขียนของผู้อื่นบางส่วน	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิดไม่เป็นระบบ 3 ส่วน ขาดการขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ขาดจินตนาการ คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิดไม่เป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง เนื้อหาสับสน ขาดการขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ขาดจินตนาการ และคัดลอกงานเขียนของผู้อื่น

เกณฑ์ประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง (ต่อ)

เกณฑ์	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่ มีจินตนาการสร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มีจินตนาการแต่ยังไม่ชัดเจน การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 1 ส่วน	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มีจินตนาการแต่ยังไม่ชัดเจน การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 2 ส่วน	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดไม่แปลกใหม่ ขาดจินตนาการ การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 3 ส่วน	ไม่สามารถดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ การสร้างเรื่องราว ยังลอกเลียนผู้อื่น 3 ส่วนขึ้นไป
ด้านการใช้ภาษา (20 คะแนน)	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนได้ถูกต้องตรงความหมายทั้งหมด ใช้ภาษาที่สละสลวย เลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพ สร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจ และประทับใจตลอดทั้งเรื่อง	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 1-2 แห่ง เลือกใช้ภาษาสละสลวย ใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจ ประทับใจ 5-6 แห่ง	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 3-4 แห่ง เลือกใช้ภาษาสละสลวย ใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจ ประทับใจ 3-4 แห่ง	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 5 แห่ง และไม่สามารถเลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกไม่น่าสนใจ	เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 5 แห่งขึ้นไป ไม่สามารถเลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกไม่น่าสนใจ
	เรียบเรียงถ้อยคำสำนวนโวหารสละสลวย กระชับและเข้าใจง่าย มีใจความสมบูรณ์และสื่อความหมายได้ชัดเจนตลอดทั้งเรื่อง	เรียบเรียงถ้อยคำสำนวนโวหารสละสลวย กระชับและเข้าใจง่าย มีใจความสมบูรณ์ 5-6 ประโยค แต่ยังสื่อความหมายได้ดี	เรียบเรียงถ้อยคำสำนวนโวหารสละสลวย กระชับและเข้าใจง่าย มีใจความสมบูรณ์ 3-4 ประโยค แต่สื่อความหมายได้	เรียบเรียงถ้อยคำสำนวนโวหารไม่สละสลวย วกวน มีใจความสมบูรณ์ 1 ประโยค และสื่อความหมายไม่เข้าใจ	เรียบเรียงถ้อยคำสำนวนโวหารไม่สละสลวย ไม่กระชับ สับสนวกวน มีใจความไม่สมบูรณ์ และสื่อความหมายไม่เข้าใจ
	แต่ละวรรคมีจังหวะสัมผัสและถูกต้องตามแบบแผนข้อบังคับของฉันทลักษณ์	แต่ละวรรคมีจังหวะสัมผัส ไม่ถูกต้องตามข้อบังคับของฉันทลักษณ์ 1 แห่ง	แต่ละวรรคมีจังหวะสัมผัส ไม่ถูกต้องตามข้อบังคับของฉันทลักษณ์ 2 แห่ง	แต่ละวรรคมีจังหวะสัมผัส ไม่ถูกต้องตามข้อบังคับของฉันทลักษณ์ 3 แห่ง	แต่ละวรรคมีจังหวะไม่สัมผัส และไม่ถูกต้องตามข้อบังคับฉันทลักษณ์ 3 แห่งขึ้นไป
	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนได้ถูกต้องเหมาะสม ตลอดทั้งเรื่อง	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง 1-2 ตำแหน่ง	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง 3-4 ตำแหน่ง	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอน ไม่ถูกต้อง5-6 ตำแหน่ง	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอน ไม่ถูกต้อง 7 ตำแหน่งขึ้นไป

เกณฑ์ประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง

เกณฑ์	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียน (5 คะแนน)	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียน **ถูกต้องครบถ้วน** ตามลักษณะแบบแผนฉันทลักษณ์และองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียน**ไม่ครบ**องค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 1 **องค์ประกอบแต่ไม่กระทบต่อเนื้อหา**	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียน**ไม่ครบ**องค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2 **องค์ประกอบส่งผลให้เนื้อหาไม่สมบูรณ์**	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียน**ไม่ครบ**องค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 3 **องค์ประกอบส่งผลให้เนื้อหาไม่สมบูรณ์**	**ไม่ปรากฏ**โครงสร้างรูปแบบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ **ไม่สามารถระบุได้ว่า**เป็นงานเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์ประเภทใด
ด้านคุณค่าของงานเขียน (5 คะแนน)	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจ ให้ข้อคิดสอนใจ คุณค่าด้านความเพลิดเพลินผ่อนคลายจรรโลงใจ และคุณค่าทางสติปัญญามีสาระ**ตลอดทั้งเรื่อง**	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจให้ข้อคิดสอนใจ คุณค่าด้านความเพลิดเพลินผ่อนคลายจรรโลงใจ	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจให้ข้อคิดสอนใจ **แต่ไม่ให้คุณค่าด้านความเพลิดเพลิน**ผ่อนคลายจรรโลงใจ	นำเสนองานเขียนที่**ให้แต่ความเพลิดเพลิน** ผ่อนคลาย **แต่ไม่มีสาระไม่มีข้อคิด**	งานเขียนที่นำเสนอ**ไม่ปรากฏคุณค่าใด**ทั้งคุณค่าด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา ด้านความเพลิดเพลิน
ด้านกลไกประกอบการเขียน (5 คะแนน)	แสดงออกถึงนิสัยและมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย สะอาด งานเขียนเป็นระเบียบเรียบร้อย**ตลอดทั้งเรื่อง**	แสดงออกถึงนิสัยและมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย งานเขียน เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า **1-2 ตำแหน่ง**	แสดงออกถึงนิสัยและมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย งานเขียน เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า **3-4 ตำแหน่ง**	ลายมือ**ไม่ชัดเจน** อ่านยาก แต่งานเขียนยังเป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า **5 ตำแหน่ง**	ลายมือ**ไม่ชัดเจน** อ่านไม่ออก งานเขียนไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า **5 ตำแหน่งขึ้นไป**

ตอนที่ 3
ผลที่เกิดกับนักเรียน

ผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

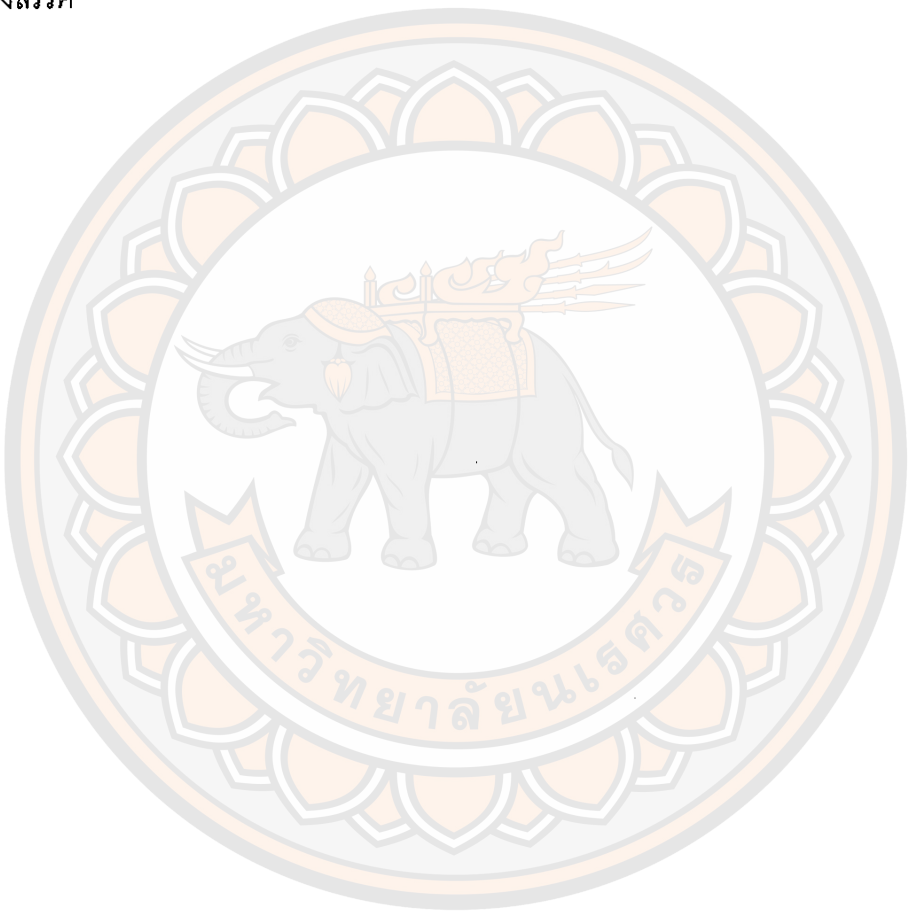

2. คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพ
เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำนำ

เอกสารฉบับนี้เป็นคู่มือการใช้ "รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" จัดทำขึ้นเพื่อให้แนวทางแก่ครูผู้ที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ได้ศึกษาและทำความเข้าใจก่อนที่จะนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายในเอกสารจะกล่าวถึงสิ่งที่ครูผู้สอนต้องศึกษา วิธีการปฏิบัติและจัดเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ซึ่งไม่ได้กล่าวไว้ในตัวรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในรายละเอียดต่างๆ และช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้ที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ดังนั้น เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ครูผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจในรายละเอียดต่าง ๆ ของแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน และปฏิบัติตามคำแนะนำที่ได้เสนอไว้ในคู่มือในทุกขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เต็มตามประสิทธิภาพ

หมายเหตุ คำว่า "รูปแบบการจัดการเรียนรู้" ในที่นี้ขอใช้แทนชื่อเต็มของ "รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" เพื่อให้กระชับและสะดวกต่อการอ่าน

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้
2. คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
3. หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้
4. คู่มือการวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติการเขียน

ก่อนนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ โปรดตรวจสอบว่ามีเอกสารครบถ้วนตามที่ระบุหรือไม่

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ สำหรับครูผู้สอนได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยยินดีรับข้อเสนอแนะและปรับปรุงต่อไป

ปุญญาภา ศรีวิชัย

ผู้วิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบของการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และการนำไปใช้ มีองค์ประกอบ ได้แก่

1. ความเป็นมาของรูปแบบฯ 2.หลักการ 3.วัตถุประสงค์ 4.เนื้อหา 5.กระบวนการเรียนรู้ 6.การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูต้องศึกษาทำความเข้าใจรายละเอียดขององค์ประกอบเพื่อสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ให้บรรลุตามเป้าหมาย ดังนี้

ความเป็นมาของรูปแบบ

การเขียนนับเป็นทักษะสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันของมนุษย์ท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ถือว่าเป็นกระจกที่สะท้อนความเจริญทางวัฒนธรรมและอารยธรรมของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัยซึ่งถ่ายทอดมรดกทางด้านสติปัญญาของมนุษย์ผ่านภาษา ทั้งยังเป็นแหล่งส่งต่อความคิดประสบการณ์บรรพบุรุษให้กว้างไกลยังผลให้มนุษย์พัฒนาอย่างไม่มีขีดจำกัด หากบุคคลมีความสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ผ่านภาษาถ้อยคำด้วยการเขียนก็จะช่วยให้มวลความรู้ประสบการณ์ในแต่ละยุคสมัยคงอยู่เป็นฐานรากของการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป ดังที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดสาระการเรียนรู้ที่ 2 สาระการเขียนให้มีมาตรฐานการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนอันประกอบด้วย การเขียนสะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ บทความ ย่อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ, 2551, น. 1) กอปรกับกำหนดคุณภาพผู้เรียนที่ระบุไว้ว่าผู้เรียนที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องสามารถเขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่างๆ เขียนบันทึกรายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ (กรมวิชาการ, 2551, น. 34) จะเห็นว่ากระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับทักษะกระบวนการเขียนของนักเรียนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยากที่สุด ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ศาสตร์หมายถึงหลักการความรู้ที่ฝึกฝนได้ และศิลป์หมายถึงเทคนิควิธีการของผู้เขียนแต่ละคนอันส่งผลให้ผู้รับสารเข้าใจงานเขียน ตลอดจนมีความคิดซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นสำหรับการเขียนยิ่งเพราะความคิดจะช่วยทำให้เกิดสิ่งแปลกใหม่โดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์ การเขียนที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาเรียกว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนสร้างคำและความจากความคิด จินตนาการ และประสบการณ์ของตน ดังที่ อัจฉรา ชีวพันธ์ (2554, น. 3) กล่าวว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีลักษณะประกอบด้วยการคิดริเริ่ม โดยที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้เขียนได้สรรสร้างขึ้นมา ล้วนให้คุณค่าในแง่มุมต่างๆ ทั้งคุณค่าด้านพัฒนาสติปัญญาช่วยยกระดับความสามารถของคน คุณค่าด้านการประเทืองอารมณ์และความภูมิใจในตนเอง คุณค่าด้านการจรรโลงใจและยกระดับจิตสำนึกของมนุษย์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ดีควรมีลักษณะ 4 ประการ ได้แก่ คือ 1) มีความคิดดี คือ เป็นงานเขียนที่สะท้อนจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดเห็น ข้อสังเกต และประสบการณ์ของผู้เขียน 2) มีความแปลกใหม่ คือ เป็นงานเขียนที่มีความแปลกใหม่ตามสำนวนลีลา (style) ของผู้เขียน ทั้งในด้านรูปแบบและเทคนิคการนำเสนอ 3) มีถ้อยคำสำนวนภาษาดี คือ เป็นงานเขียนที่มีสำนวนภาษาดี คมคาย เลือกเฟ้นถ้อยคำหลากหลายไพเราะสละสลวย และใช้สำนวนโวหารไพเราะ 4) ให้คุณค่า คือ เป็นงานเขียนที่นอกจากจะให้ความเพลิดเพลินแล้วยังให้คุณค่าทางด้าน จิตใจและสติปัญญา จรรโลงใจผู้อ่าน ให้ข้อคิดที่เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม (ประภาศรี สีหอำไพ, 2531 ; กระทรวงศึกษาธิการ, 2534 ; กองเทพ เคลือบพณิชกุล, 2542 ; สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์โสภา, 2555) การเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงมีลักษณะที่เป็นทั้ง "ศาสตร์" ซึ่งหมายถึงความรู้เกี่ยวกับหลักและศิลปะของการเขียน และ "ศิลป์" คือความคิดจินตนาการ ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนในการเลือกสรรถ้อยคำที่สละสลวยมาร้อยเรียงเป็นงานเขียนนั่นเอง หากผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างสรรค์งานเขียนก็จะส่งผลให้เป็นบุคคลมีโอกาสได้แสดงศักยภาพด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และด้านการรังสรรค์ภาษาที่งดงาม สามารถถ่ายโยงความคิด มวลประสบการณ์ได้อย่างมีประโยชน์ ทั้งยังมีคุณค่าต่อสังคม สามารถแสดงตัวตนที่มีจุดยืนในโลกยุคแห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างสง่างาม

แม้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการเขียนของผู้เรียน แต่จากผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการเขียน โดยเฉพาะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังที่นักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงปัญหาของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ อาทิ สุจริต เพียรชอบ (2539, น. 69) กล่าวไว้ว่าทักษะการเขียนเป็นทักษะที่สลับซับซ้อนยากกว่าการอ่าน การฟัง การดู และการพูด เพราะผู้เขียนจะต้องมีความรู้ดี รู้จักคำมาก มีความสามารถในการสังเคราะห์เรียบเรียงถ้อยคำ ผูกประโยคให้ชัดเจนตามที่ผู้เขียนต้องการ แต่ในปัจจุบันปรากฏว่าผู้คนไม่ใคร่มีความสามารถในการเขียนไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเยาวชน สอดคล้องกับทรรศนะของ ดวงใจ ไทยอุบุญ

(2554, น. 2-3) กล่าวถึงข้อผิดพลาดและข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของคนสมัยปัจจุบัน โดยเฉพาะในเรื่องของการใช้คำ การใช้สำนวนภาษาที่ไม่เหมาะสม ไม่ถูกกาลเทศะ การใช้ประโยคไม่ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งการลำดับความ ลำดับประโยค ประเด็นสำคัญคือผู้เขียนขาดความคิดริเริ่มใน การถ่ายทอดภาษา เราจึงควรให้ความสนใจและพัฒนาการเขียนให้มากขึ้นโดยเฉพาะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนดังที่ เบลก (Blake,1973) กล่าวไว้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถทางความคิดและจินตนาการได้ดีกว่าการเขียนชนิดอื่นๆ เด็กที่มีโอกาสได้ฝึกฝน การเขียนเชิงสร้างสรรค์บ่อยๆ จะมีวุฒิภาวะทางด้านการเขียนดีกว่าเด็กที่ฝึกฝนแต่เฉพาะการเขียนตามรูปแบบชนิดต่างๆ

จากประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน ตัวชี้วัด ม.4-6/2 การเขียนเรียงความ และ ม.4-6/4 การผลิตงานเขียนของตนเองในรูปแบบต่างๆ ผู้วิจัยสังเกตพบว่ามีประเด็นปัญหาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ในการสื่อความรู้ความคิดและประสบการณ์ของนักเรียน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ปัญหาเกี่ยวกับทัศคติเกี่ยวกับการเขียน พบว่าทุกครั้งที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความ ผู้เรียนส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมหรือแสดงออกให้เห็นว่าไม่ชอบ ไม่อยากเขียน ไม่รู้จะเขียนอะไร เขียนไม่ได้ โดยอ้างว่าเขียนไม่เป็น เขียนได้น้อย ทั้งที่ผู้เรียนต่างมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเขียนเรียงความมาแล้วทุกคน รู้หลักของการเขียนเรียงความว่ามีองค์ประกอบอะไรบ้างแต่ไม่ชอบเขียน 2) ผู้เรียนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่รู้จะเขียนอะไร นับว่ายังขาดประสบการณ์และความรู้ในสิ่งที่จะเขียน ขาดประเด็นหลัก ไม่มีการเชื่อมโยงความคิดจึงทำให้งานเขียนที่ออกมาสับสนวกวน ไม่ชวนอ่าน เป็นเรื่องราวทั่วไปที่ปรากฏตามหนังสือหรือสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งบางคนก็คัดลอกมาโดยไม่ได้สร้างสรรค์ให้เป็นถ้อยคำของตน ถ้อยคำที่นำมาเขียนมีวงจำกัดกล่าวคือยังไม่สามารถเลือกสรรถ้อยคำมาใช้ในงานเขียนได้อย่างหลากหลาย 3) ปัญหาเรื่องการใช้ภาษา ผู้เรียนยังมีปัญหาการเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นประโยคที่สละสลวย เรียงลำดับประโยคสับสน ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศหลายแห่ง เช่น นำส่วนขยายไว้ข้างหน้าประโยค ใช้ประโยคกรรม ตลอดจนใช้คำบุพบทและคำอาการนามในประโยคจำนวนมาก ส่งผลให้เป็นประโยคฟุ่มเฟือย เยิ่นเย้อ นอกจากนี้ยังมีปัญหาการใช้ภาษาพูดและคำแสลงเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นในงานเขียนโดยไม่คำนึงถึงบริบทของภาษา ปัญหาการสะกดคำผิดโดยนำภาษาที่ใช้สำหรับสนทนาตามสื่อสังคมออนไลน์มาเขียนเลียนตามเสียงพูด ปัญหาทั้ง 3 ประเด็นนี้นับเป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องรีบแก้ไขโดยเร่งด่วน นอกจากนี้ผลของการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาที่ 6 โดยสำนักทดสอบการศึกษาแห่งชาติองค์การมหาชน พบว่า คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2558 มีคะแนนเฉลี่ย ระดับประเทศไม่ถึงร้อยละ 50 จำนวน 4 ปีการศึกษา ได้แก่ ปีการศึกษา 2554, 2555, 2556 และ 2558 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระดับประเทศตามลำดับ คือ 41.88, 47.19, 49.26 และ 49.36 โดยมีเพียง 1 ปี การศึกษาเท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศถึงร้อยละ 50 คือ ปีการศึกษา 2557 ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 50.76 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2558, น. 1) เมื่อพิจารณา คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 โดยปีการศึกษา 2554 ถึง 2558 มีคะแนนเฉลี่ยของสาระ การเขียน คือ 41.59, 42.95, 55.71, 55.50, 48.73 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน, 2558, น. 1) จากผลการประเมินดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในสาระการเขียนตามการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับประเทศ ที่เน้นการเขียนเพื่อการสื่อสาร การเขียนในโอกาสต่างๆ และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ยังต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นหน้าที่ สำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่ควรใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดริเริ่มสร้างสรรค์และฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตลอดจนมีความสุขและมีเจตคติที่ดีต่อการเขียน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่กำหนดลักษณะกระบวนเรียนรู้อันพึงประสงค์ไว้ว่าเป็นกระบวนการทางปัญญาที่พัฒนา บุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตเน้นกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริงได้เรียนรู้ตามสภาพจริงโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สอดคล้องกับแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงหรือการเรียนรู้แท้ (Authentic learning) ซึ่งเป็นมุมมองการปฏิรูปในการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่มีความหมายอย่างแท้จริง โดยผู้เรียนจะต้องใช้การสืบสอบในการสร้างและแลกเปลี่ยนความหมายเพื่อสร้างความรู้และงานที่ท้าทาย มีการเชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียนกับโลกแห่งความเป็นจริงเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและเข้าใจในสิ่งที่กำลังเรียนรู้นั้นๆ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2555, น. 8) เป็นการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน ตัดสินใจด้วยตนเอง มีกระบวนการที่ใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนเป็นผู้อธิบาย นำเสนอได้อย่างมีหลักวิชาด้วยการเรียบเรียงด้วยตนเอง ตลอดจนใช้ทักษะกระบวนการสื่อสารที่ดีให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริงได้

นอกจากนี้แนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพเป็นกลวิธีที่ผู้มีความสามารถดีกว่าให้การช่วยเหลือผู้ที่มีความสามารถน้อยกว่าให้สามารถทำงานได้หรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เป็นการช่วยเหลือทั้งในแง่ของการให้แนวทาง การกระตุ้น การเสริมแรง การสร้างความชัดเจน การสนับสนุน การอำนวยความสะดวก เป้าหมายของการช่วยเหลือคือการให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานที่ผู้เรียนไม่สามารถทำให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง ให้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยตนเอง ซึ่งวิธีการช่วยเหลือดังกล่าวจะถูกลดลงหรือยกเลิกเมื่อผู้เรียนที่ได้รับการช่วยเหลือสามารถทำงานหรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองแล้ว การช่วยเสริมศักยภาพที่มีประสิทธิผลมีลักษณะช่วยลดโอกาสของการล้มเหลวในงานที่ผู้เรียนกำลังทำ ช่วยให้ผู้เรียนทำงานที่ตนไม่สามารถทำได้ด้วยตนเองได้สำเร็จ ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในระดับที่สูงขึ้น และนำผู้เรียนสู่ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

จากความสำคัญของแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเสริมศักยภาพจึงได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีลักษณะสำคัญ คือ มีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ อย่างเป็นระบบเป็นกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยและเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพ

หลักการ

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงหรือบริบทแวดล้อมที่มีความหมายต่อผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนผ่านการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเผชิญกับภาระหรือสถานการณ์ปัญหาตามบริบทจริงที่ท้าทายเพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิด ความรู้สึกกระทบใจต่อสถานการณ์เหล่านั้น แล้วให้นักเรียนได้ระเบิดอารมณ์ ความรู้สึกเหล่านั้นและถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของงานเขียน นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ร่วมกันหาทางแก้ปัญหา สนทนาแลกเปลี่ยนความคิด แสวงหาและสืบค้นข้อมูลต่างๆ เพื่อให้เข้าใจหลักการใช้ภาษาสำหรับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ องค์ประกอบของงานเขียน และมโนทัศน์หลักของรูปแบบการเขียน มาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการสร้างชิ้นงานเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณค่า

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถการเขียนของผู้เรียนตามศักยภาพ ด้วยการช่วยเหลือ สนับสนุนในลักษณะต่างๆ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย

ช่วยเสริมต่อความพยายามของผู้เรียนโดยการใช้คำถามช่วยเหลือเจาะประเด็นความสนใจและกระตุ้นให้คิด จินตนาการและสะท้อนความคิดออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีลักษณะสร้างสรรค์และโดดเด่นทั้งในแง่ของการใช้สำนวนภาษาและการนำเสนอเนื้อหา ตลอดจนมีการใช้ตัวอย่างหรือแบบอย่างงานเขียนที่ดีมีคุณค่าและกระทบใจผู้เรียนเพื่อเร้าความสนใจ และเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากเขียน

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยเริ่มจากสิ่งใกล้ตัว ให้ผู้เรียนวางแผนก่อนการปฏิบัติงาน (การเขียน) การตัดสินใจเลือกหัวข้อ การจัดระบบและลำดับความคิดของสิ่งที่จะเขียน ตลอดจนการลงมือเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยอาศัยมวลประสบการณ์ การมองโลกอย่างเป็นองค์รวมและรอบด้าน ร่วมกับการให้ผู้เรียนได้ทำซ้ำและฝึกฝนอย่างจริงจังและจริงใจ เพื่อให้งานเขียนของนักเรียนเป็นงานเขียนที่มีคุณค่า

4. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาผลงานของตน ด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนว่าดีหรือไม่เพื่อทราบระดับความสามารถและพัฒนาการในการเขียนของตนเอง มีการสะท้อนคิด มีโอกาสวิเคราะห์ข้อดีและข้อบกพร่องของงานเขียนของตนและเพื่อน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนางานเขียนของตน ตลอดจนมีการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงและปรับประยุกต์ใช้สู่ชีวิตจริง ใน 2 ลักษณะ คือ การนำความรู้ที่ได้จากการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ไปปรับใช้ในสถานการณ์ต่างๆ และ การนำชิ้นงาน/ผลงานที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์แห่งชีวิตจริงของนักเรียน

วัตถุประสงค์

รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มุ่งเน้นพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

เนื้อหา

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเนื้อหาตามการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสารเขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวชี้วัดที่ 1 2 และ 4 ได้แก่ เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูลและสาระสำคัญชัดเจน เขียนเรียงความ และผลิตงานเขียนของตนในรูปแบบและเนื้อหาหลากหลาย

จากการวิเคราะห์หลักสูตรดังกล่าวกำหนดเป็นเนื้อหาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 สาระ ดังนี้

1. การเขียนร้อยแก้ว ประเภทเรียงความ มีตัวชี้วัด ดังนี้

1.1 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ แนวคิดแปลกใหม่ น่าสนใจ การลำดับความคิดชัดเจนมีเอกภาพและสัมพันธภาพ

1.2 การเลือกใช้สำนวนภาษาในการเขียนเข้าใจง่าย ถูกต้องตามอักขรวิธี ตามความหมาย กระชับ สละสลวย

1.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและหลักการ องค์ประกอบของการเขียนเรียงความ

1.4 เขียนเรียงความที่เกิดประโยชน์ให้คุณค่าและข้อคิดด้านต่างๆ

1.5 มีมารยาทในการเขียน งานเขียนสะอาดมีระเบียบ

2. การเขียนบทร้อยกรอง ประเภทฉันท์ มีตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ แนวคิดแปลกใหม่น่าสนใจ การลำดับความคิดชัดเจนมีเอกภาพและสัมพันธภาพ

2.2 การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร สละสลวย เกิดจินตภาพเข้าใจง่าย กระชับ

2.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบ รูปแบบ และฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทฉันท์

2.4 แต่งฉันท์ที่เกิดประโยชน์ให้คุณค่าและข้อคิดด้านต่างๆ

2.5 การแสดงนิสัยที่ดีในการเขียน งานเขียนสะอาดมีระเบียบ

กระบวนการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน ดังนี้ (SSR-CEE Model)

ขั้นที่ 1 สำรวจความคิด (Survey the conceptual idea: S)

เป็นขั้นของการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสถานการณ์ที่จะเรียนรู้ด้วยกิจกรรมกลุ่มให้ผู้เรียนร่วมมือกันตั้งเป้าหมายและกำหนดทิศทางของการเรียนรู้ที่ชัดเจน และสำรวจระดับความสามารถ ความสนใจของผู้เรียนในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยครูผู้สอนเสริมศักยภาพด้วยการชี้แนะ/การชี้นำ การตั้งคำถามช่วยเจาะความสนใจ ท้าทายและกระตุ้นให้คิด เพื่อให้ผู้เรียนมี แรงจูงใจและเข้าใจสถานการณ์ที่จะเรียนรู้ โดยมีกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ กิจกรรม

กลุ่มร่วมกันสนทนา อภิปรายในประเด็นเกี่ยวกับเป้าหมายและกำหนดทิศทางการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ เพื่อตอบคำถามสำคัญ คือ จะเขียนอะไร เหตุใดจึงต้องเขียน และจะเขียนได้อย่างไร

ขั้นที่ 2 พิชิตสถานการณ์ปัญหา (Solve the real life problem: S)

เป็นขั้นที่ผู้เรียนเผชิญกับภาระงาน สภาพการณ์ปัญหาตามสภาพจริงที่ท้าทาย หรือสถานการณ์จำลองซึ่งสัมพันธ์กับบริบทชีวิตจริงที่มีความหมายต่อผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ความคิดจินตนาการ และความรู้สึกร่วมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่มีความหมาย เสริมศักยภาพโดยเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่าช่วยเพื่อนในกลุ่มแบบร่วมมือของผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันวิเคราะห์วางแผนในการค้นหาคำตอบ เพื่อให้เข้าใจในมโนทัศน์หลักของสิ่งที่เรียนรู้และสร้างประสบการณ์ที่มีความหมายกระทบใจ ครูผู้สอนเสริมศักยภาพด้วยการชี้แนะ การตั้งคำถามท้าทายและกระตุ้นให้คิด กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มร่วมมือกันแก้ปัญหาที่ท้าทายเกี่ยวกับประเด็นที่กระทบใจนำไปสู่การระเบิดเรื่องราวสู่การเขียน เพื่อตอบคำถามที่ว่า สิ่งที่อยากจะเขียนคืออะไร เรื่องราวที่อยากบอกเล่าคืออะไร

ขั้นที่ 3 ค้นคว้าสู่ความกระจ่าง (Research into Clarity: R)

เป็นขั้นที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยการลงมือสืบค้นคำตอบจากสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทายความสามารถ หรือภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากขั้นที่ 2 ด้วยการสืบสอบทางวิชาการ การค้นคว้าแสวงหาข้อมูล โดยใช้ทรัพยากรรอบตัว ผู้สอนเสริมศักยภาพโดยการใช้คำถามกระตุ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สังเกต อภิปรายสนทนาแก่นสาร จัดระบบ ตีความ วิเคราะห์ข้อมูลจากการอ่านและศึกษาตัวแบบหรือแบบอย่าง(งานเขียน)ที่ดีเพื่อให้เข้าใจหลักการใช้ภาษาสำหรับการเขียน องค์ประกอบของงานเขียน และมโนทัศน์หลักของรูปแบบการเขียนที่ชัดเจนอันเป็นข้อมูลพื้นฐานก่อนลงมือเขียนเชิงสร้างสรรค์ กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ นักเรียนลงมือปฏิบัติการสืบค้น/สืบสอบทางวิชาการ การศึกษาวิเคราะห์ตัวอย่างงานเขียน ศึกษาหลักการและระเบียบทางการเขียน เพื่อตอบคำถามว่า จะเขียนอย่างไร

ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์งานเขียน (Create writing: C)

เป็นขั้นที่นักเรียนลงมือปฏิบัติการสร้างสรรค์งานเชิงสร้างสรรค์ โดยการนำข้อมูลและหลักการมโนทัศน์ที่ได้จากการค้นคว้าจัดระบบ และความคิดจินตนาการ มาเชื่อมโยงกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แบ่งเป็น 1. กิจกรรมวางแผนก่อนลงมือเขียน ด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นที่ 2 และ 3 ร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นให้จัดระบบความคิดมาใช้ในการวางโครงเรื่อง 2. การลงมือสร้างสรรค์งานเขียนในลักษณะต่างๆ ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงที่มีความหมายต่อผู้เรียน

อย่างอิสระ โดยเริ่มจากการเขียนสิ่งใกล้ตัวอันเป็นประสบการณ์ ตรงของผู้เรียน ครูเสริมศักยภาพด้วยการกระตุ้น ให้กำลังใจและคำชี้แนะแนวทางจากครูให้สะท้อนจินตนาการ ความรู้สึกออกมาเพื่อให้งานเขียนของนักเรียนแต่ละคนมีลักษณะโดดเด่นทั้งด้านการใช้ภาษาและความคิด

ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนตรวจสอบ (Examine the product: E)

เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับจากการนำเสนอผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยครูผู้สอนเสริมศักยภาพด้วยการชี้แนะและให้กำลังใจ เสริมศักยภาพจากเพื่อนด้วยการแลกเปลี่ยนกันศึกษา วิเคราะห์ข้อดีและข้อบกพร่องของงานเขียนของตนและเพื่อนเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสวิเคราะห์ข้อบกพร่อง ปรับปรุงงานเขียน และตรวจสอบ ความก้าวหน้าของตน ตลอดจนทำซ้ำและฝึกฝนอย่างจริงจัง เพื่อพัฒนาผลงานของตนให้สมบูรณ์ กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ การนำเสนอผลงานเขียนในลักษณะต่างๆ หน้าชั้นเรียน การแลกเปลี่ยนกับเพื่อนอ่าน การวิเคราะห์งานเขียนของตนเองและเพื่อน นักเรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปปรับปรุงงานเขียน กิจกรรมขั้นนี้เพื่อตอบคำถามสำคัญคือ จะทำอย่างไรให้งานเขียนของนักเรียนเป็นงานเขียนที่ดี

ขั้นที่ 6 ประเมินสะท้อนคิดสู่ชีวิตจริง (Evaluation and reflection to apply to the real world: E)

เป็นขั้นการประเมินผลงานของผู้เรียนด้วยการสะท้อนคิด และการประเมินที่หลากหลายจากเพื่อน ครู และหรือบุคคลภายนอก การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง และการเชื่อมโยงงานเขียนประยุกต์สู่ชีวิตจริง กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ นักเรียนสะท้อนคิด กิจกรรมการประเมินผลงานจากเพื่อน ครู บุคคลที่เกี่ยวข้องและตนเอง กิจกรรมการประยุกต์ใช้สู่ชีวิตจริง แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1.การนำความรู้ที่ได้จากการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไปประยุกต์เขียนเรื่องราวอื่นๆ ในชีวิตประจำวัน และ 2. การนำผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไปใช้เพื่อประโยชน์ในชีวิตจริง ตลอดจนเผยแพร่สู่สังคมออนไลน์ กิจกรรมขั้นนี้เพื่อตอบคำถามว่า งานเขียนของนักเรียนมีคุณค่า/มีประโยชน์อย่างไร โดยได้รับการเสริมศักยภาพจากครูผู้สอนด้วยการจัดสถานการณ์ท้าทายเพื่อนำผลงานของนักเรียนที่สมบูรณ์ประยุกต์ใช้สู่ชีวิตจริง นอกจากนี้ยังกระตุ้นและให้คำชมแก่ผู้เรียนที่สามารถพัฒนางานของตนจนสำเร็จลุล่วง

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มุ่งเน้นประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว จำนวน 50 คะแนน และประเภทร้อยกรอง จำนวน 50 คะแนน จากแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนเชิง สร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบอัตนัยจำนวน 2 ข้อ แบ่งเป็น 1. การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว ได้แก่ การเขียน เรียงความ จำนวน 1 ข้อ 2. การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง ได้แก่ การแต่งฉันท์ จำนวน 1 ข้อ

ตัวชี้วัดของแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

แบบประเมิน	ตัวชี้วัด
ข้อ 1 ร้อยแก้ว "เรียงความ"	1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ แนวคิดแปลกใหม่น่าสนใจ การลำดับความคิดชัดเจนมีเอกภาพและสัมพันธภาพ
	2. การเลือกใช้สำนวนภาษาในการเขียนเรียงความ เข้าใจง่าย ถูกต้องตามอักขรวิธี ตามความหมาย กระชับ สละสลวย
	3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ หลักการและองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ
	4. เขียนเรียงความที่เกิดประโยชน์ให้คุณค่าและข้อคิดด้านต่างๆ
	5. มีมารยาทในการเขียน งานเขียนสะอาดมีระเบียบ
ข้อ 2 ร้อยกรอง "ฉันท์"	1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ แนวคิดแปลกใหม่น่าสนใจ การลำดับความคิดชัดเจนมีเอกภาพและสัมพันธภาพ
	2. การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร สละสลวย เกิด จินตภาพเข้าใจง่าย กระชับ
	3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบ รูปแบบ และ ฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทฉันท์
	4. แต่งฉันท์ที่เกิดประโยชน์ให้คุณค่าและข้อคิดด้านต่างๆ
	5. การแสดงนิสัยที่ดีในการเขียน งานเขียนสะอาดมีระเบียบ

โดยแต่ละข้อมีคะแนน 50 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rubrics Score) ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่

1. **ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15 คะแนน)** คือ กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาที่มีแนวคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร สร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตน น่าสนใจชวนติดตาม มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ การจัดลำดับความคิดและการเรียบเรียงเนื้อหาชัดเจนเป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง มีเอกภาพและสัมพันธภาพ

2. **ด้านการใช้ภาษา (20 คะแนน)** คือ ใช้ภาษาเข้าใจง่าย ถูกต้องตามอักขรวิธี มีลีลาการเขียนคมคาย การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนได้ถูกต้องตรงตามความหมาย กระชับ กะทัดรัด เข้าใจง่าย สละสลวย เลือกใช้คำได้หลากหลาย การใช้สำนวนโวหารถูกต้องสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เกิดจินตภาพ สร้างอารมณ์และความรู้สึกน่าสนใจ การเรียงลำดับคำในประโยคถูกต้องตามหลักภาษา ไม่ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความสมบูรณ์สื่อความหมายชัดเจน เลือกใช้ระดับภาษาถูกต้องเหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์และใช้ภาษาระดับเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง เขียนสะกดคำ ย่อหน้า เว้นวรรคตอนและใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง

3. **ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียน (5 คะแนน)** คือ การนำเสนอรูปแบบของงานเขียน ถูกต้องครบถ้วนตามลักษณะ แบบแผน และองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทนั้นๆ

4. **ด้านคุณค่าของงานเขียน (5 คะแนน)** คือ ความสามารถในการนำเสนองานที่เกิดประโยชน์มีสาระให้คุณค่าทางด้านอารมณ์ ความเพลิดเพลิน คุณค่าด้านสติปัญญาให้ข้อคิด และคุณค่าด้านการจรรโลงใจ

5. **ด้านกลไกประกอบการเขียน (5 คะแนน)** คือ การแสดงออกถึงนิสัยที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย สะอาด งานเขียนเป็นระเบียบเรียบร้อย การสะกดการันต์ถูกต้อง

เกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์มีรายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนนอยู่ในคู่มือการวัดผลและประเมินผลของรูปแบบ

ข้อกำหนดเบื้องต้นของผู้เรียนที่จะเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

คุณสมบัติของนักเรียนที่จะเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีข้อกำหนด ดังนี้

1. เป็นนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ร้อยแก้วประเภทเรียงความมาก่อน

2. เป็นนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ในการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 และการแต่งฉันท์ประเภทต่างๆ มาก่อน

ข้อควรปฏิบัติก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรปฏิบัติตามคำแนะนำต่อไปนี้

1. ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้ทราบความเป็นมาและเหตุผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ จะช่วยให้มองเห็นภาพโดยรวมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทราบถึงองค์ประกอบต่างๆ ตลอดจนมองเห็นความสัมพันธ์และความเกี่ยวเนื่องขององค์ประกอบภายในรูปแบบการจัดการเรียนรู้เหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ไปใช้ได้อย่างเหมาะสม ถูกต้องและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

2. ศึกษาคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างละเอียด

3. ศึกษาหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญสำหรับครูผู้สอนที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ให้ทราบถึงแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ ขอบเขต เนื้อหาและแผนการจัดการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

3.1 หน่วยการเรียนรู้ กำหนดตามโครงสร้างของคำอธิบายรายวิชา ท 33101 ภาษาไทยพื้นฐาน จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้กำหนดภาระ/ชิ้นงาน

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีองค์ประกอบหลักเหมือนกัน คือ ชื่อแผน สาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล

3.3 แผนการจัดการเรียนรู้มีลักษณะสำเร็จรูป โดยกำหนดสิ่งที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนไว้อย่างครบถ้วน ชัดเจนทั้งจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ เวลาที่ใช้ และการวัดประเมินผล ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจ จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์และดำเนินการปฏิบัติการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

3.4 แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยเน้นการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่ใช้การเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้น (SSR-CEE Model) ดังนี้ ขั้นที่ 1 สำรวจความคิด (Survey the conceptual idea : S) ขั้นที่ 2 พิชิตสถานการณ์ปัญหา (Solve the real life problem: S) ขั้นที่ 3 ค้นคว้าสู่ความกระจ่าง (Research into Clarity: R) ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์งานเขียน (Create writing: C) ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนตรวจสอบ (Examine the product: E) และขั้นที่ 6 ประเมินสะท้อนคิดสู่ชีวิตจริง (Evaluation and reflection to apply to the real world: E)

4. การเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เช่น การเตรียมตัวของผู้สอน และการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ดังนี้

4.1 ด้านผู้สอน

เนื่องการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์เป็นการสะท้อนความคิด ความรู้สึกและจินตนาการออกมาในรูปของภาษาเขียนที่มีลักษณะเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ดังนั้นการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ครูผู้สอนควรเตรียมความพร้อม โดยศึกษาเรื่องที่จะสอนให้เข้าใจ ทั้งด้านเนื้อหา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมิน และสามารถให้ความช่วยเหลือ แนะนำ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

4.2 ด้านผู้เรียน

ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สอนควรพิจารณาความพร้อมในด้านต่างๆ ของผู้เรียน ซึ่งภายในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละแผนได้เสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมไว้ ซึ่งครูผู้สอนสามารถใช้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ตามความเหมาะสม หรืออาจจัดเนื้อหาและวิธีการใหม่ๆ ที่ตรงกับความสนใจของนักเรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนรู้ เนื่องจากผู้เรียนต้องเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม

4.3 ด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาใช้เป็นเนื้อหาตามการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสารเขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวชี้วัดที่ 1 2 และ 4 ได้แก่ เขียนเรียงความและฉันท์ และเนื้อหาที่กำหนดให้ผู้เรียนเขียนต้องเป็นสถานการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันหรือมีความใกล้เคียงที่ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

4.4 ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้

เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้เน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ ผู้เรียนเผชิญกับสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทายซึ่งสัมพันธ์กับชีวิตจริงของนักเรียน มีการสืบค้นศึกษา ค้นคว้าความรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้นควร จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ ที่เพียงพอและเหมาะสมให้กับผู้เรียน

4.5 การจัดเตรียมเครื่องมือสำหรับการประเมินผล

โดยมีเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้ผู้สอนควรศึกษาให้เข้าใจถึงวิธีการใช้แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ และจัดเตรียมแบบประเมินให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน

5. การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

เมื่อศึกษาและเตรียมสิ่งจำเป็นต่างๆ ไว้พร้อมแล้ว จึงดำเนินการสอนตามขั้นตอนดังนี้

5.1 ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ บันทึกคะแนนไว้

5.2 ดำเนินการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้จนครบ 2 แผน

5.3 ทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์และบันทึกคะแนนไว้ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกันในภายหลัง

6. การวัดและประเมินผลตามรูปแบบการเรียนรู้

เพื่อให้เข้าใจในการวัดและประเมินผลตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังที่ได้กล่าวถึงในเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และในแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน จึงขอนำเสนอภาพรวมของการวัดและประเมินผล ดังนี้

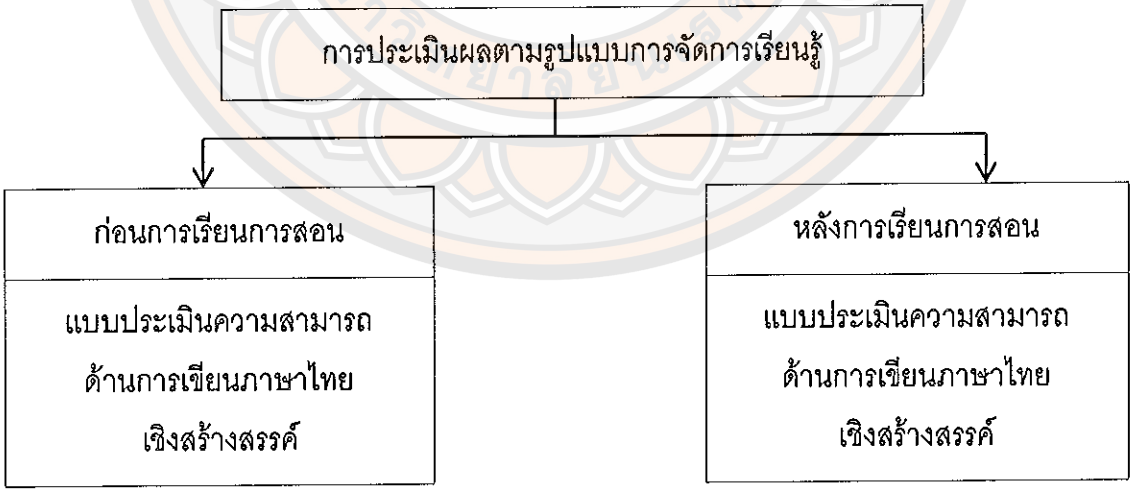

ภาพ 15 การวัดและประเมินผลตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้

จากภาพ 15 การประเมินผลการเรียนการสอนกำหนดไว้ 2 ระยะ คือ ก่อนการเรียนการสอน และหลังการเรียนการสอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 ก่อนการเรียนการสอน ทำการประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ด้วยแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นแบบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ คือ การเขียนเรียงความ และ การแต่งฉันท์

6.2 ภายหลังการเรียนการสอน การประเมินภายหลังการเรียนการสอนนี้จะดำเนินการเหมือนกับการวัดและประเมินผลก่อนการเรียนการสอน ดังที่เสนอไว้เมื่อทำการประเมินครบทุกอย่างตามที่กำหนดไว้แล้ว จึงนำผลที่ได้ทั้งก่อนและหลังเรียนมาคิดคะแนนหาค่าเฉลี่ยแล้วพิจารณาว่าคะแนนหลังเรียนพัฒนาขึ้นหรือไม่

แนวทางปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เมื่อครูผู้สอนได้ศึกษาและจัดเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว การที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ครูผู้สอนควรพิจารณา ดังนี้

1. บทบาทของครูผู้สอน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น เป็นรูปแบบที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และเน้นกิจกรรมที่หลากหลายซึ่งสัมพันธ์กับบริบทชีวิตจริงของนักเรียนเพื่อช่วยให้นักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ครูผู้สอนจึงควรลดบทบาทของตนจากการเป็นผู้ให้ความรู้มาเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสร้างประสบการณ์ที่หลากหลายด้วยการลงมือปฏิบัติ ศึกษาค้นคว้า ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่ควรปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ครูผู้สอนต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้แนะนำ หรือผู้นิเทศที่กระตุ้นให้ผู้เรียนในการสร้างความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ใช้สร้างความคิด สะท้อนความรู้สึก และชี้แนะแนวทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีลักษณะโดดเด่น

1.2 ครูผู้สอนต้องคุ้นเคยกับการยอมรับและการใช้ความรู้เดิมของผู้เรียน ซึ่งการดูดซึมข้อมูลของผู้เรียนขึ้นอยู่กับว่าข้อมูลนั้นช่วยให้อธิบายประสบการณ์เดิมของตนเองอย่างมีความหมายได้มากเพียงใด

1.3 ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน เลือกงานที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน ตลอดจนครูควรศึกษาผู้เรียนและทราบถึงระดับความสามารถในการเรียนรู้และความสามารถด้านการเขียนของนักเรียน

1.4 ครูผู้สอนเป็นผู้ให้แนวทาง หรือทิศทาง จัดการโดยวางแผนจัดกลุ่ม การใช้เวลาในการจัดการกับข้อมูล การสร้างชิ้นงาน สร้างข้อตกลงร่วมกันกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย

1.5 ผู้สอนต้องใช้วิธีการช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม เมื่อผู้เรียนไม่สามารถจะเรียนรู้ หรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

1.6 ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการใช้คำถามที่ดีในการช่วยเหลือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด จินตนาการ แนะนำความสนใจ ความถนัด ทางเลือกและสร้างความท้าทายให้ผู้เรียนไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้

1.7 ครูผู้สอนเป็นกัลยาณมิตรของนักเรียน เสริมแรงให้กำลังใจ สร้างบรรยากาศการเรียนผ่อนคลาย ไม่กดดัน น่าสนใจ สนุกสนาน มีความสุขและมีความหมายต่อนักเรียน

1.8 ครูผู้สอนเป็นผู้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ และสภาพการจัดการเรียนการสอน และเป็นผู้ประเมินนักเรียน และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับตามความเป็นจริงเพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการของนักเรียนเอง

2. บทบาทของนักเรียน

การเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผู้เรียนมีบทบาท ดังนี้

2.1 ผู้เรียนจะต้องมีความพร้อม ความสนใจที่จะพัฒนาตนเอง กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ตั้งใจฝึกปฏิบัติกิจกรรมทั้งเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่มเพื่อเรียนรู้

2.2 ผู้เรียนจะต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินการจัดการเรียนรู้แต่ละขั้นตอน ร่วมมือร่วมรับผิดชอบในการทำงาน และทำงานอย่างมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ยอมรับบทบาทหน้าที่ของกันและกัน ร่วมคิดเพื่อหาคำตอบของปัญหา

2.3 ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ เป็นผู้วางแผนในการศึกษาค้นคว้าและแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง

2.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานทั้งของตนเองและของเพื่อนและสะท้อนผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาแก้ไข ปรับปรุงต่อไป

2.5 ผู้เรียนต้องรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเรียนรู้ของตนเองและของเพื่อนร่วมกลุ่ม พยายามพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

3. การจัดสภาพการเรียนการสอน

การจัดบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งที่ช่วยเอื้อให้การดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพดังนั้นครูผู้สอนควรจัดบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

3.1 ผู้สอนควรจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน และมีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกัน

3.2 สร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการเรียนรู้การปรับเปลี่ยนกระบวนการให้เหมาะสมกับสถานการณ์การเรียนรู้ในแต่ละขั้น มีเกมสอดแทรก ลดความกดดันขณะดำเนินการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความผ่อนคลาย เป็นกันเอง มีความสบายใจ ร่วมมือร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

3.3 การเรียนการสอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เน้นจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ปัญหาที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของนักเรียน เน้นการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การใช้ทักษะการสื่อสาร แสดงความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทั้งกับบุคคล สื่อ และแหล่งเรียนรู้

3.4 การช่วยเหลือ สนับสนุนในลักษณะต่างๆ ถือว่ามีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพการเขียน โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย ช่วยเสริมต่อความพยายามของผู้เรียนโดยการใช้คำถามช่วยเหลือเจาะประเด็นความสนใจและกระตุ้นให้คิด จินตนาการและสะท้อนความคิดออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ การใช้ตัวอย่างหรือแบบอย่างงานเขียนที่ดีมีคุณค่า

จากข้อควรปฏิบัติและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปขั้นตอนการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ดังภาพ 16 ต่อไปนี้

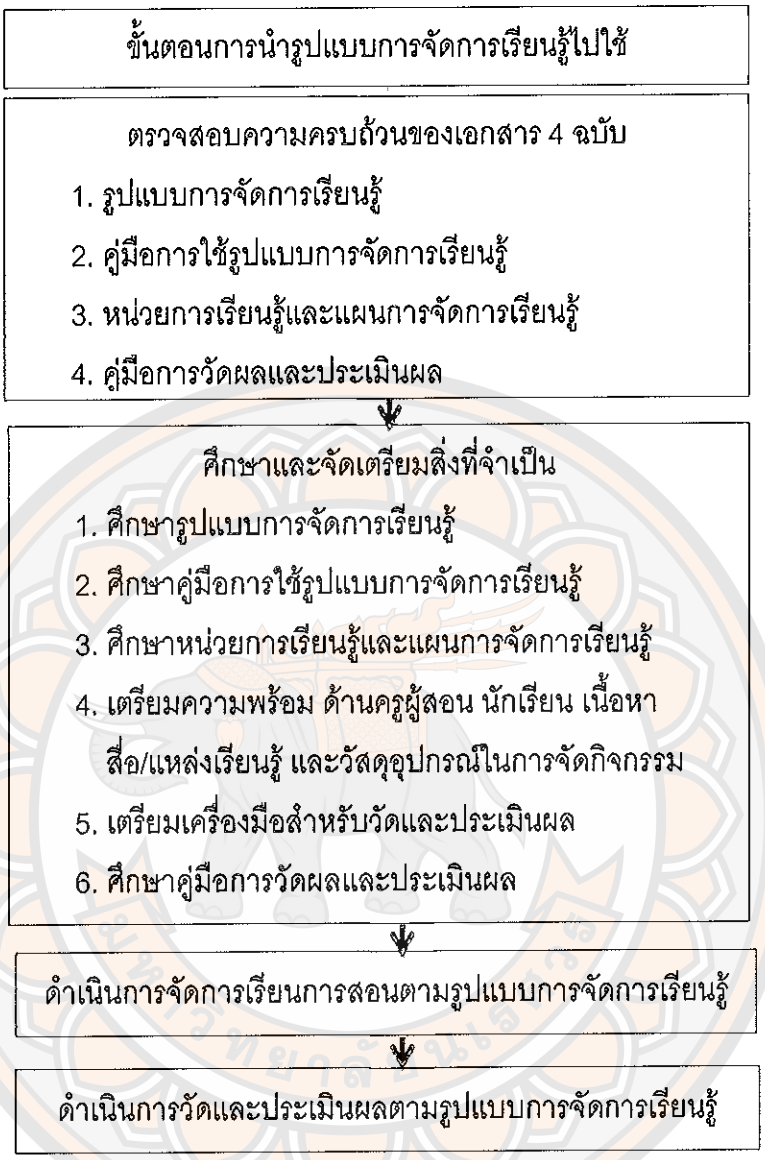

ภาพ 16 แสดงขั้นตอนการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้

หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้
โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

สาระที่ 2: การเขียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 เวลา 16 ชั่วโมง

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
		ทดสอบก่อนเรียน	2	100
1	เรียงถ้อยร้อย "เรียงความ"	การเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ที่มีลักษณะ 1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มี จินตนาการ แนวคิดแปลกใหม่ น่าสนใจ การลำดับความคิดชัดเจนมีเอกภาพและสัมพันธภาพ 2. การเลือกใช้สำนวนภาษาในการเขียนเข้าใจง่าย ถูกต้องตามอักขรวิธีตาม ความหมายกระชับสละสลวย 3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและหลักการองค์ประกอบของเรียงความ 4. การเขียนเรียงความที่เกิดประโยชน์ให้คุณค่าและข้อคิดด้านต่างๆ 5. มารยาทในการเขียน งานเขียน	6	50
2	ลิขิต "ฉันท์" เสกสรรคุณค่า	การแต่งฉันท์จากสถานการณ์ต่างๆ ที่มีลักษณะ 1.มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ แปลกใหม่น่าสนใจ ลำดับความคิดชัดเจนมีเอกภาพและสัมพันธภาพ 2.การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร สละสลวย เกิดจินตภาพเข้าใจง่าย กระชับ 3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบรูปแบบและฉันทลักษณ์ของฉันท์ 4. แต่งฉันท์ที่เกิดประโยชน์ให้คุณค่าและข้อคิด 5. การแสดงนิสัยที่ดีในการเขียน งานเขียนสะอาดมีระเบียบ	6	50
		ทดสอบหลังเรียน	2	100
		รวม	16	

คำอธิบายรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ท33101

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2

เวลา 60 ชั่วโมง จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ฝึกการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ตีความ แปลความ ขยายความ เรื่องที่อ่าน อ่านเรื่องจากบทความ เรื่องสั้น นวนิยาย วรรณกรรมพื้นบ้าน วรรณคดีในบทเรียน สารคดี บันเทิงคดี แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ย่อความ และรายงานจากเรื่องที่อ่าน ตลอดจนสังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตนและการเรียน ฝึกการเขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ทั้งเขียนอธิบาย บรรยาย พรรณนา ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูลและสาระชัดเจน ผลิตงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ของตนเองในรูปแบบของร้อยแก้วและร้อยกรอง และประเมินคุณค่างานเขียนของผู้อื่นด้านแนวคิดของผู้เขียน การใช้ถ้อยคำ การเรียบเรียง สำนวนโวหาร กลวิธีในการเขียน แล้วนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง ประเมินเรื่องที่ฟังและดู แล้วกำหนดแนวทางนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ศึกษาการใช้ภาษาให้เหมาะสมแก่โอกาส กาลเทศะ และบุคคล รวมทั้งคำราชาศัพท์อย่างเหมาะสม แต่งบทร้อยกรองประเภทกาพย์ โคลง และฉันท์ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่นและเรื่องราวที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ตลอดจนท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนดและตามความสนใจ นำไปใช้อ้างอิง

โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ การเรียนรู้ตามสภาพจริง การช่วยเสริมศักยภาพ การสร้างความรู้ความเข้าใจ กระบวนการสะท้อนคิด เพื่อให้มีความสามารถในการสื่อสาร ในการคิด ในการใช้ทักษะชีวิต ในการใช้เทคโนโลยี เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มุ่งมั่นในการทำงาน และรักความเป็นไทย

รหัสตัวชี้วัด

ท 1.1 ม.4 – 6 / 1	ท 1.1 ม.4 – 6 / 2	ท 1.1 ม.4 – 6 / 7	ท 1.1 ม.4 – 6 / 8
ท 1.1 ม.4 – 6 / 9	ท 2.1 ม.4 – 6 / 1	ท 2.1 ม.4 – 6 / 4	ท 2.1 ม.4 – 6 / 5
ท 2.1 ม.4 – 6 / 8	ท 3.1 ม.4 – 6 / 3	ท 3.1 ม.4 – 6 /6	ท 4.1 ม.4 – 6 / 3
ท 4.1 ม.4 – 6 / 4	ท 5.1 ม.4 – 6 / 3	ท 5.1 ม.4 – 6 /4	ท 5.1 ม.4 – 6 / 6

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

รายวิชา ภาษาไทยพื้นฐาน **รหัสวิชา ท33101**
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**
หน่วยที่ 1 เรียงถ้อยร้อยเรียงความ **เวลาจำนวน 6 ชั่วโมง**
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

.....

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ม.4-6/1 เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูล และสาระสำคัญชัดเจน

ม.4-6/2 เขียนเรียงความ

ม.4-6/4 ผลิตงานเขียนของตนเองในรูปแบบต่างๆ

ม.4-6/8 มีมารยาทในการเขียน

สาระสำคัญ

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทเรียงความได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ แล้วนักเรียนสามารถ

ด้านความรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะของการเขียนเรียงความที่มีลักษณะสร้างสรรค์ได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ

1. นักเรียนสามารถเขียนเรียงความจากสถานการณ์ที่กำหนดให้อย่างสร้างสรรค์
2. นักเรียนมีทักษะกระบวนการทำงานเป็นทีมและการสืบเสาะหาความรู้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. นักเรียนมีความภูมิใจในตนเองและผลงานเขียนของตนเอง

สาระการเรียนรู้

ด้านเนื้อหาสาระ องค์ความรู้

1. หลักการใช้ภาษาในการเขียนเรียงความอย่างสร้างสรรค์
2. รูปแบบของการเขียนเรียงความอย่างสร้างสรรค์

ด้านทักษะกระบวนการ

1. ทักษะการเขียนเรียงความอย่างสร้างสรรค์
2. กระบวนการกลุ่มร่วมมือ การสืบค้น และการแก้ปัญหา

ด้านเจตคติ

1. ตระหนักถึงคุณค่าของงานเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์

กระบวนการจัดการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1)

ขั้นที่ 1 สำรวจความคิด (Survey the conceptual idea)

1. นักเรียนรับฟังคำชี้แจงการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความอย่างสร้างสรรค์จากครู ร่วมกันตอบคำถาม ประเด็น ดังนี้ *(ประเด็นคำถามกระตุ้นเพื่อให้แสดงความคิดร่วมกัน)*

- ประสบการณ์ของการเขียนเรียงความของนักเรียนที่ผ่านมาเป็นอย่างไร
- หากเปิดโอกาสให้นักเรียนเขียนเรียงความอย่างสร้างสรรค์นักเรียนอยากจะเขียนเรื่องอะไร เพราะเหตุใด
- นักเรียนจะมีแนวทางการเขียนเรียงความอย่างสร้างสรรค์ที่ดีได้อย่างไร

2. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน แต่ละกลุ่มคละนักเรียนที่มีความสามารถเก่ง ปานกลาง และอ่อน จากนั้นเลือกประธาน รองประธาน และเลขานุการกลุ่ม ร่วมกันตั้งชื่อกลุ่ม จากนั้นร่วมกันสนทนาอภิปรายในประเด็นคำถามที่ครูมอบหมาย ตั้งเป้าหมายและกำหนดทิศทางของการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความ สรุปเป็นประเด็นๆ หรือเป็นแผนผังความคิดรวบยอดลงในใบงานที่ 1 สำรวจความคิดก่อนเขียนเรียงความ

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอการสรุปประเด็นอภิปราย แล้วสรุปร่วมกันกับครูอีกครั้งเกี่ยวกับเป้าหมายและบทบาทของสมาชิกเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการเขียนเรียงความ *(ครูพยายามกระตุ้นและให้แรงจูงใจนักเรียนเพื่อให้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้)*

(ชั่วโมงที่ 2)

ขั้นที่ 2 พิชิตสถานการณ์ปัญหา (Solve the real life problem)

1. นักเรียนดูสถานการณ์ปัญหาละครสั้นจากคลิป เรื่อง การใช้จ่ายของวัยรุ่น มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 โทรศัพท์ ตอนที่ 2 ตลาด และตอนที่ 3 สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นใช้เงินสิ้นเปลือง จากนั้นแต่ละกลุ่มร่วมกันตอบคำถาม *(คำถามชี้นำ)* ดังนี้

- นักเรียนมีพฤติกรรมหรือเคยประสบกับเหตุการณ์ดังสถานการณ์ตัวอย่างหรือไม่
- หากนักเรียนประสบปัญหาเหมือนสถานการณ์ตัวอย่างนักเรียนจะแก้ปัญหาอย่างไร

2. นักเรียนดูคลิปเพลง "น้ำตาแม่" ของ เดียส พันตา จากนั้นเขียนตอบคำถามท้าทายกระตุ้นให้แสดงความคิด ดังนี้

- นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับสถานการณ์จากเพลงที่ได้ดู
- จากเพลงที่ได้ฟังนักเรียนอยากจะบอกเล่าเรื่องราวอะไรหรือไม่ อย่างไร
- หากนักเรียนต้องเขียนเรียงความบอกเล่าความรู้สึกที่มีนักเรียนจะเขียนอะไร

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดคำที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ได้ดูและฟัง เขียนลงในใบงานที่ 2 สถานการณ์ชีวิต ให้มากที่สุดโดยอธิบายว่าแต่ละคำสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสถานการณ์อย่างไร

4. แต่ละกลุ่มนำเสนอประเด็นการตอบคำถาม จากนั้นสรุปร่วมกันกับครู ครูท้าทายว่าหากต้องการเขียนเรียงความให้น่าสนใจเกี่ยวกับประเด็นที่นักเรียนสนใจจากสถานการณ์ข้างต้นจะทำอย่างได้อย่างไร

(ชั่วโมงที่ 3-4)

ขั้นที่ 3 ค้นคว้าสู่ความกระจ่าง (Research into Clarity)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสืบค้นคำตอบจากภาระงานที่ครูมอบหมาย ดังนี้

- ในทัศนะของนักเรียนเรียงความแบบใดที่น่าอ่านและน่าสนใจ
- หากนักเรียนเป็นนักเขียนที่ต้องเขียนเรียงความเพื่อลงในวารสารของโรงเรียน นักเรียนจะเขียนเรียงความอย่างไรให้สร้างสรรค์และน่าอ่าน

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสืบค้นหาเรียงความที่ชนะเลิศการประกวดหรือได้รับรางวัลในโอกาสต่างๆ จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ กลุ่มละ 1-2 เรื่อง จากนั้นร่วมกันระดมสมองวิเคราะห์ลักษณะเด่นของเรียงความที่ค้นคว้ามาว่าเหตุใดจึงได้รับรางวัล ในประเด็นต่างๆ ในใบงานที่ 3 เรื่อง ศึกษาวิเคราะห์ดูตัวอย่าง ดังนี้

- องค์ประกอบแต่ละส่วนของเรียงความ
- การตั้งชื่อเรื่อง
- การใช้สำนวนภาษาถ้อยคำ
- การดำเนินเรื่อง
- เนื้อหา
- การสรุป

แต่ละกลุ่มสรุปเป็นแผนผังความคิดรวบยอด นำเสนอหน้าชั้นเรียนและสรุปร่วมกันทั้งห้อง

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มรับใบความรู้ที่ 1 ตัวอย่างเรียงความเชิงสร้างสรรค์ ร่วมกันวิเคราะห์ลักษณะเด่นในการใช้ภาษาถ้อยคำของเรียงความตัวอย่าง (ศึกษาตัวแบบ)

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มรับใบงานที่ 4 เขียนอย่างไรให้สร้างสรรค์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันเขียนพรรณนาและบรรยายจากสถานการณ์ที่กำหนด ดังนี้

- เขียนบรรยาย/พรรณนาให้ผู้อ่านรู้ว่า "รัก" โดยไม่ใช้คำว่า "รัก" จะเขียนอย่างไร กลุ่มละไม่เกิน 5 บรรทัด

5. แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน อภิปรายร่วมกันถึงภาษาถ้อยคำที่แต่ละกลุ่มใช้ในการเขียน

6. นักเรียนแต่ละคนฝึกเขียนบรรยาย/พรรณนาจากหัวข้อที่กำหนดคือ เขียนอธิบายลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่า "สวยงาม" โดยไม่ใช้คำว่าสวย

7. นักเรียนตอบคำถามครูว่าจะเขียนเรียงความเกี่ยวกับเรื่องราวที่ได้ฟังและดูอย่างไร *(ชั่วโมงที่ 5)*

ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์งานเขียน (Create writing)

1. นักเรียนแต่ละคนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการเขียนเรียงความและการใช้ภาษา ถ้อยคำในการเขียนเรียงความ ตลอดจนเรื่องราวกระทบใจจากการดูการฟังเพลงตัวอย่างมาเตรียม ตัวเขียนเรียงความ

2. นักเรียนวางแผนก่อนเขียนเรียงความด้วยการเขียนโครงเรื่องของเรียงความที่จะเขียนลงในใบงานที่ 5 การเขียนโครงเรื่องเรียงความ พร้อมกับตั้งชื่อเรื่องเรียงความที่สอดคล้องกับประเด็นที่จะเขียน *(ครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่นักเรียน)*

3. นักเรียนหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน

4. นักเรียนลงมือเขียนเรียงความตามโครงเรื่องและข้อมูลที่ค้นคว้ามา ลงในใบงานที่ 6 เขียนเรียงความอย่างสร้างสรรค์ โดยครูผู้สอนช่วยกระตุ้นจินตนาการและให้คำปรึกษาเรื่องการใช้ภาษาถ้อยคำ

ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนตรวจสอบ (Examine the product)

5. นักเรียนจับคู่แล้วแลกเปลี่ยนผลงานเขียนของตนให้เพื่อนอ่าน จากนั้นสนทนาและประเมินข้อดีข้อด้อยของเรียงความของเพื่อน

6. นักเรียนวิเคราะห์ข้อดีข้อบกพร่องของผลงานการเขียนเรียงความของตนเองอีกครั้งเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงงานเขียนให้เป็นงานเขียนที่ดี

7. ครูผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลงานของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ปรับแก้ไขและพัฒนางานเขียนของตนเอง

8. ครูสุ่มผลงานของนักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียน

(ชั่วโมงที่ 6)

ขั้นที่ 6 ประเมินสะท้อนคิดสู่ชีวิตจริง (Evaluation and reflection to apply to the real world)

1. นักเรียนนำเสนอผลงานเขียนเรียงความของตน จากนั้นให้ตนเอง เพื่อนและครูประเมินผลงานการเขียนเรียงความ

2. นักเรียนเขียนสะท้อนความคิดที่ได้จากการเรียนรู้

3. นักเรียนร่วมกันคัดเลือกผลงานที่ดีเด่นไปแสดงผลงานในวารสารของโรงเรียน และประกวดในโอกาสต่างๆ ตลอดจนเผยแพร่ผลงานลงในสื่อสังคมออนไลน์ (ครูอาจเปิดห้องเว็ปเพจเพื่อแสดงผลงานของนักเรียน

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. สื่อ
   - 1.1 ใบงานที่ 1 สำรวจความคิดก่อนเขียนเรียงความ
   - 1.2 ละครสั้นจากคลิป เรื่อง การใช้จ่ายของวัยรุ่น
   - 1.3 คลิปเพลง "น้ำตาแม่" ของ เดียส พันตา
   - 1.4 ใบงานที่ 2 สถานการณ์ชีวิต
   - 1.5 ใบงานที่ 3 ศึกษาวิเคราะห์ดูตัวอย่าง
   - 1.6 ใบงานที่ 4 เขียนอย่างไรให้สร้างสรรค์
   - 1.7 ใบงานที่ 5 การเขียนโครงเรื่องเรียงความ
   - 1.8 ใบงานที่ 6 เขียนเรียงความอย่างสร้างสรรค์
2. แหล่งเรียนรู้
   - 2.1 ห้องสมุดใน
   - 2.2 ห้องเทคโนโลยี

การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้ในการวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1.อธิบายลักษณะของการเขียนเรียงความที่มีลักษณะสร้างสรรค์ได้	การสังเกตพฤติกรรมการมีตอบคำถามและใบงาน	แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และตรวจใบงาน	ตอบถูกต้อง
2. สามารถเขียนเรียงความจากสถานการณ์ที่กำหนดให้อย่างสร้างสรรค์	การทดสอบ	แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทเรียงความ	ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าผ่าน
3. มีทักษะกระบวนการทำงานเป็นทีมและการสืบเสาะหาความรู้	การสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม	แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน	
4. ภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง	การเขียนสะท้อนคิด	คำถาม	ตอบถูกต้อง

การบันทึกการจัดการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

1.1 ด้านแผนการจัดการเรียนรู้

กิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 ชั่วโมง เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ที่ท้าทายที่สัมพันธ์กับบริบทชีวิตจริงของนักเรียน ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ร่วมมือกันวางแผนค้นคว้าความรู้ และแก้ปัญหา จัดกระทำกับข้อมูล โดยได้รับการช่วยเสริมศักยภาพในลักษณะต่างๆ จากครูผู้สอนและจากเพื่อนภายในกิจกรรมกลุ่มร่วมมือด้วยการแบ่งผู้เรียนเป็น เก่ง ปานกลาง และอ่อน จนได้ผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้วคือเรียงความ ซึ่งกิจกรรมตามขั้นตอนในแต่ละชั่วโมงทั้ง 6 ขั้นตอนใช้เวลาได้เหมาะสมพอดี ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมจริงเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนเวลาในการทำแบบประเมินก่อนเรียนสามารถทำได้ทันเวลาพอดี

1.2 ด้านพฤติกรรมครู

ในแผนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ครูผู้สอนดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ โดยเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ได้แก่ ใบงาน สื่อละครสั้น คลิปเพลง ตลอดจนจัดเตรียมห้องเทคโนโลยี สำหรับจัดกิจกรรมไว้ครบพร้อม ตลอดจนทำหน้าที่เป็นผู้เสริมศักยภาพผู้เรียนในลักษณะต่างๆ ที่หลากหลาย โดยเฉพาะการกระตุ้น เสริมแรง ให้กำลังใจแก่ผู้เรียนในทุกขั้นตอนการเรียนรู้ โดยเฉพาะขั้นตอนที่ 4 ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน ในช่วงที่ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติงานเขียนด้วยตนเอง ผู้สอนมีบทบาทเป็นอย่างมากในการชี้แนะ แนะนำในประเด็นของการใช้ภาษาถ้อยคำของผู้เรียน ตลอดจนการใช้ตัวอย่างงานเขียนมาให้ผู้เรียนได้ศึกษาและวิเคราะห์ นอกจากนี้ยังเป็นผู้อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนที่มีปัญหาในการเรียบเรียงงานเขียนจนสามารถทำงานของตนประสบความสำเร็จ

1.3 ด้านพฤติกรรมนักเรียนและผลการเรียนรู้

นักเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะกิจกรรมที่ได้ร่วมมือกันทำเป็นกลุ่ม ขั้นพิชิตสถานการณ์ปัญหาซึ่งผู้สอนกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกร่วมกับสถานการณ์ปัญหา ผู้สอนสังเกตจากการตอบคำถามและการร่วมกิจกรรมพบว่านักเรียนกระตือรือร้นและสนใจสื่อที่ครูผู้สอนจัดเตรียมมาให้ ได้แก่ การดูคลิปละครสั้นซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับนักเรียนโดยตรง ในขั้นค้นคว้าสู่ความกระจ่าง นักเรียนสนุกสนานกับการร่วมมือกันค้นคว้า ศึกษา และวิเคราะห์ตัวอย่างงานเขียนประเภทเรียงความ โดยเฉพาะกิจกรรมการเขียนอย่างไรให้สร้างสรรค์ ซึ่งนักเรียนได้รับภารกิจให้ร่วมกันเขียนพรรณนาอย่างไรให้รู้ว่า “รัก” โดยไม่ใช้คำว่า "รัก" ซึ่งนักเรียนต่างช่วยกันคิด ค้นคว้าหาคำตอบ โดยมีเพื่อนที่เก่งกว่าในกลุ่มช่วยเสริมศักยภาพเพื่อนที่เรียนอ่อนกว่า นักเรียนให้ความร่วมมือและตั้งใจปฏิบัติงานเป็น

อย่างยิ่งในขั้นสร้างสรรค์งานเขียน ผู้สอนพบว่านักเรียนมีบทบาทในการช่วยเหลือเพื่อนเป็นอย่างมากในขั้นแลกเปลี่ยนตรวจสอบ สังเกตเห็นว่าเพื่อนที่สามารถทำงานได้สำเร็จจะรู้สึกภาคภูมิใจเนื่องจากได้รับคำชมจากครูผู้สอนทำให้มีกำลังใจและอาสาเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่ยังไม่สามารถทำงานให้สำเร็จได้ ด้วยการให้คำชี้แนะ ให้เพื่อนดูตัวอย่างงานเขียนของตน พร้อมทั้งวิเคราะห์งานเขียนของเพื่อนด้วย ในขณะเดียวกันเพื่อนที่ได้รับการช่วยเหลือก็ยินดีมากจนผลงานเขียนสำเร็จด้วยดี และในขั้นตอนสุดท้ายขั้นประเมินสะท้อนคิดสู่ชีวิตจริงนักเรียนแสดงออกถึงความสุขและภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่งานเขียนของตนเองได้รับการเผยแพร่และนำไปใช้ในสถานการณ์แห่งชีวิตที่เป็นจริง

2. **ปัญหาและอุปสรรค**

ในช่วงเริ่มต้นของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังมีนักเรียนบางคนที่ยังสับสนว่าจะต้องปฏิบัติตนอย่างไรในการเรียนรู้ แต่เมื่อผู้สอนชี้แจงอีกครั้งจึงเข้าใจและร่วมกิจกรรมในที่สุด ในกิจกรรมกลุ่มร่วมมือในช่วงแรกยังมีนักเรียนบางกลุ่มโต้แย้งกันในเรื่องการทำงานเพื่อแก้ปัญหาและค้นคว้าหาคำตอบ เนื่องจากมีความคิดเห็นที่แตกต่างและมีความเข้าใจไม่ตรงกันจึงส่งผลให้การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มร่วมมือเสียงดังมาก รบกวนเพื่อกลุ่มอื่น

3. **ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข**

ครูผู้สอนควรชี้แจงรายละเอียดกิจกรรมและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนโดยละเอียดเพื่อความเข้าใจตรงกันและไม่เสียเวลาในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนเป็นผู้อำนวยความสะดวกด้านต่างๆ โดยเฉพาะกิจกรรมกลุ่มร่วมมือ ใช้คำถามนำ ชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเพื่อลดความขัดแย้งของนักเรียนภายในกลุ่ม

ลงชื่อ___ปุญญาภา__ศรีวิชัย____ผู้สอน

(นางสาวปุญญาภา ศรีวิชัย)

ใบงานที่ 1 สำรวจความคิดก่อนเขียนเรียงความ

ชื่อกลุ่ม .....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

1. ..... 2. .....

3. ..... 4. .....

5. ..... 6. .....

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันตอบคำถามต่อไปนี้

1. ประสบการณ์ของการเขียนเรียงความของนักเรียนที่ผ่านมาเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. หากเปิดโอกาสให้นักเรียนเขียนเรียงความอย่างสร้างสรรค์นักเรียนอยากจะเขียนเรื่องอะไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนจะมีแนวทางการเขียนเรียงความอย่างสร้างสรรค์ที่ดีได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2

สถานการณ์ชีวิต

ชื่อกลุ่ม .....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

1. ..... 2. .....

3. ..... 4. .....

5. ..... 6. .....

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันตอบคำถามต่อไปนี้

1. สถานการณ์ที่นักเรียนได้ดูและได้ฟังเกี่ยวข้องกับเรื่องใด

.....

.....

.....

2. นักเรียนมีพฤติกรรมหรือเคยประสบกับเหตุการณ์ดังสถานการณ์ตัวอย่างหรือไม่

.....

.....

.....

3. หากนักเรียนประสบปัญหาเหมือนสถานการณ์ตัวอย่างนักเรียนจะแก้ปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

4. นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับสถานการณ์จากเพลงที่ได้ดู

.....

.....

.....

5. จากเพลงที่ได้ฟังนักเรียนอยากจะบอกเล่าเรื่องราวอะไรหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

6.หากนักเรียนต้องเขียนเรียงความบอกเล่าความรู้สึกที่มีนักเรียนจะเขียนอะไร

.....

.....

.....

7. ให้นักเรียนเขียนคำที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ได้ดูและฟังให้มากที่สุด (ภายในเวลา 2 นาที)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้ที่ 1
ตัวอย่างเรียงความเชิงสร้างสรรค์

ทำดีเพื่อพ่อ

นางสาววรรณี สังธรรมรอด

ความดีหน้าตาเป็นอย่างไร รูปร่างลักษณะเป็นแบบไหน มีตัวตนหรือไม่ฉันก็ไม่รู้ แต่ที่ฉันรู้ฉันรู้ว่าความดีไม่เคยทำให้ใครเดือนร้อน ถ้าคุณไม่เชื่อคุณก็ลองสัมผัสดูซิแล้วคุณจะรู้ว่าความสุขทางใจมันยิ่งใหญ่มหาศาลกว่าวัตถุที่มนุษย์ในปัจจุบันแก่งแย่งกันซะอีก

ภาพผู้ชายที่มีอยู่ทุกบ้าน ภาพที่ดูอบอุ่น ภาพที่ดูยิ่งใหญ่ ภาพที่ดูเหมือนว่าผู้ชายคนนี้เป็นห่วงเรา ภาพภาพนี้ตอนฉันเด็กๆ ยังไม่เข้าใจอะไร ฉันจะชอบภาพว่าใครเหรอ ยายก็จะบอกฉันว่านี่คือพ่อของแผ่นดิน พระองค์ทรงเป็นห่วงและดูแลพสกนิกรพระองค์เสมอ ตั้งแต่นั้นมาฉันก็ทำความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสมอมา ฉันดีใจและภาคภูมิใจมากที่สุดที่ได้เกิดมาบนผืนแผ่นดินสยามผืนนี้ แผ่นดินที่มีความอุดมสมบรูณ์ แผ่นดินที่มีพ่อคอยดูแลลูกไม่เคยห่าง ทุกครั้งที่ฉันเห็นพระองค์ทรงงานหนัก พระองค์ไม่เคยย่อท้อ ทรงทำงานด้วยพระราชหฤทัยที่เต็มเปี่ยม ฉันปลาบปลื้มและจะทำดีเหมือนที่พ่อทำแม้จะต่างสถานะ ต่างชนชั้น แต่คนเราทุกคนก็ทำความดีได้ การทำความดีมิใช่ว่าทำเป็นครั้งๆ แต่เราควรทำให้สม่ำเสมอเพราะผลของความดีจะตอบแทนการกระทำของเราเอง คงไม่มีใครปฏิเสธได้ว่าไม่รู้จักพระมหากษัตริย์แห่งสยาม ความดีของพระองค์แผ่ขยายไปทั่วโลก ทุกคนต่างสรรเสริญและยกย่องในความดีของพระองค์ พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ครองราชย์นานที่สุดในโลกและทรงงานหนักที่สุด และไม่ต้องบอกเลยว่าเป็นประชาชนของพระองค์รักและห่วงใยพระองค์ขนานไหน และสิ่งที่เราชาวไทยทุกคนจะทำดีเพื่อถวายในหลวงนั้น เราทุกคนสามารถทำได้ทุกคน แค่สิ่งที่เราทำเป็นประโยชน์และไม่เกิดโทษกับผู้อื่นก็เพียงพอ

ฉันเป็นคนไทยคนหนึ่งและเป็นลูกของพ่อ ฉันจะทำงานในหน้าที่ของฉันด้วยหัวใจ มิใช่ทำตามหน้าที่เท่านั้น แม้ว่าสิ่งที่ฉันทำอาจจะดูเล็กน้อยไม่ได้ยิ่งใหญ่อะไรมากมาย แต่ฉันก็ภูมิใจที่ได้ทำสิ่งที่พ่อทำ "ความดี" ทำให้คนเป็นคนดี ถ้าไม่เชื่อคุณก็ต้องทำแล้วคุณจะรู้จักกับความดีอย่างแน่นอน

ที่มา: http://www.siamza.com/event/activity/id1/1.php

ใบงานที่ 3

ศึกษาวิเคราะห์ดูตัวอย่าง

ชื่อกลุ่ม .....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

1. ..... 2. .....

3. ..... 4. .....

5. ..... 6. .....

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ลักษณะเด่นในการใช้ภาษาถ้อยคำจากเรียงความเรื่อง "ทำดีเพื่อพ่อ"

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ให้นักเรียนค้นหาเรียงความที่ชนะเลิศการประกวดหรือได้รับรางวัลในโอกาสต่างๆ จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ กลุ่มละ 1-2 เรื่อง จากนั้นร่วมกันระดมสมอง วิเคราะห์ลักษณะเด่นของเรียงความที่ค้นคว้ามาว่าเหตุใดจึงได้รับรางวัล ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- องค์ประกอบแต่ละส่วนของเรียงความ
- การตั้งชื่อเรื่อง
- การใช้สำนวนภาษาถ้อยคำ
- การดำเนินเรื่อง
- เนื้อหา
- การสรุป

เรียงความเรื่อง

.....

การวิเคราะห์ลักษณะของเรียงความที่ค้นคว้ามา

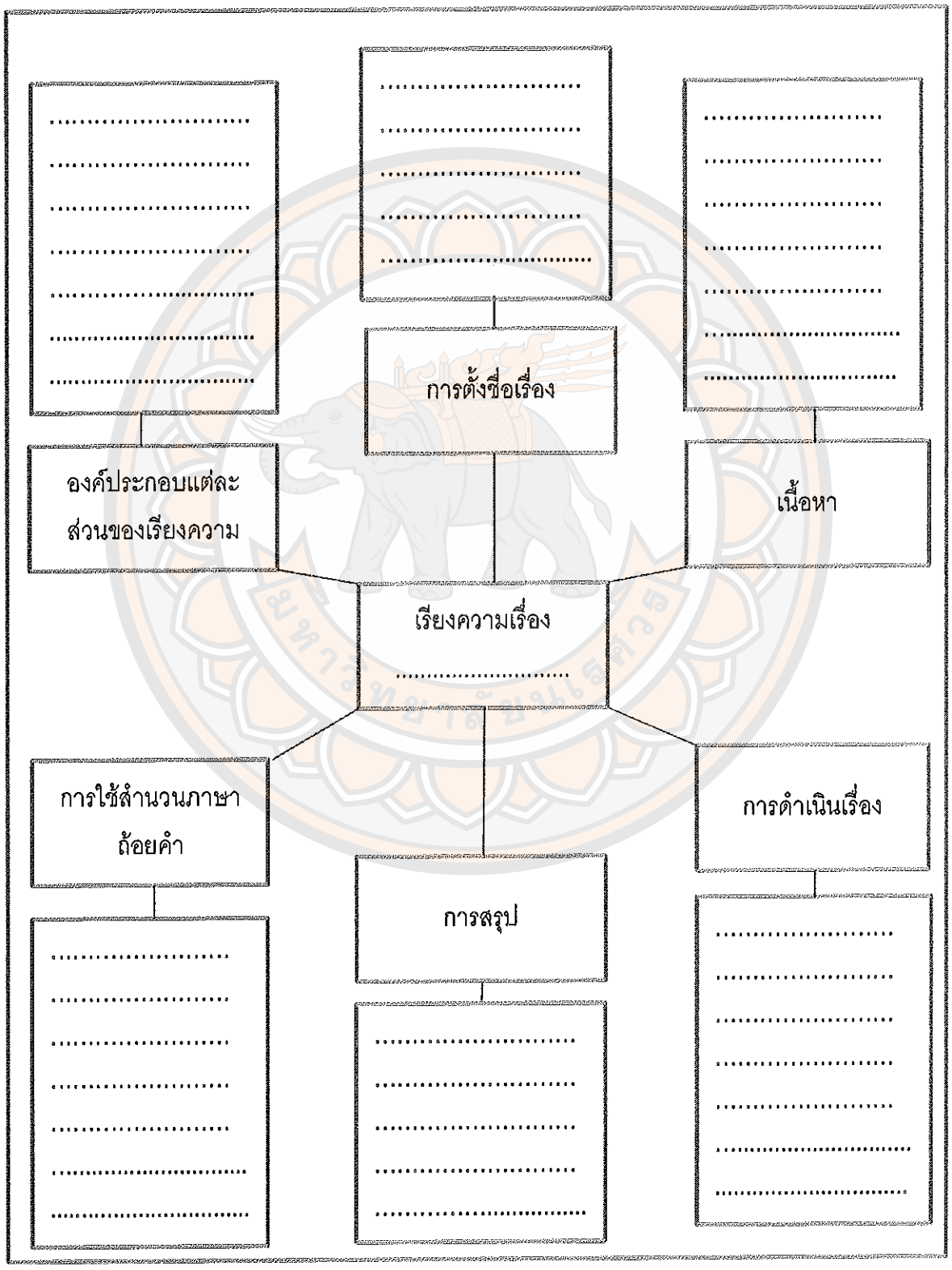
.....
.....
.....

ใบงานที่ 4

เขียนอย่างไรให้สร้างสรรค์

ชื่อกลุ่ม .....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

1. ..... 2. .....

3. ..... 4. .....

5. ..... 6. .....

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันเขียนพรรณนาและบรรยายจากสถานการณ์ที่กำหนด

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเขียนบรรยาย/พรรณนาให้ผู้อ่านรู้ว่า "รัก" โดยไม่ใช้คำว่า "รัก" กลุ่มละไม่เกิน 5 บรรทัด (รายกลุ่ม)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนเขียนบรรยาย/พรรณนาให้ผู้อ่านรู้ว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง "สวยงาม" โดยไม่ใช้คำว่า "สวยและงาม" ไม่เกิน 5 บรรทัด (รายบุคคล)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

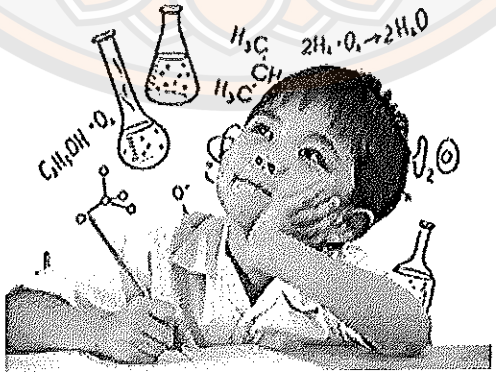

ใบงานที่ 5
การเขียนโครงเรื่องเรียงความ

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนโครงร่างของเรียงความที่สัมพันธ์เกี่ยวกับสถานการณ์จากเรื่องที่ได้ฟัง ดู (วัยรุ่นกับการใช้จ่ายและเพลงน้ำตาแม่) โดยกำหนดชื่อเรื่องให้สอดคล้อง

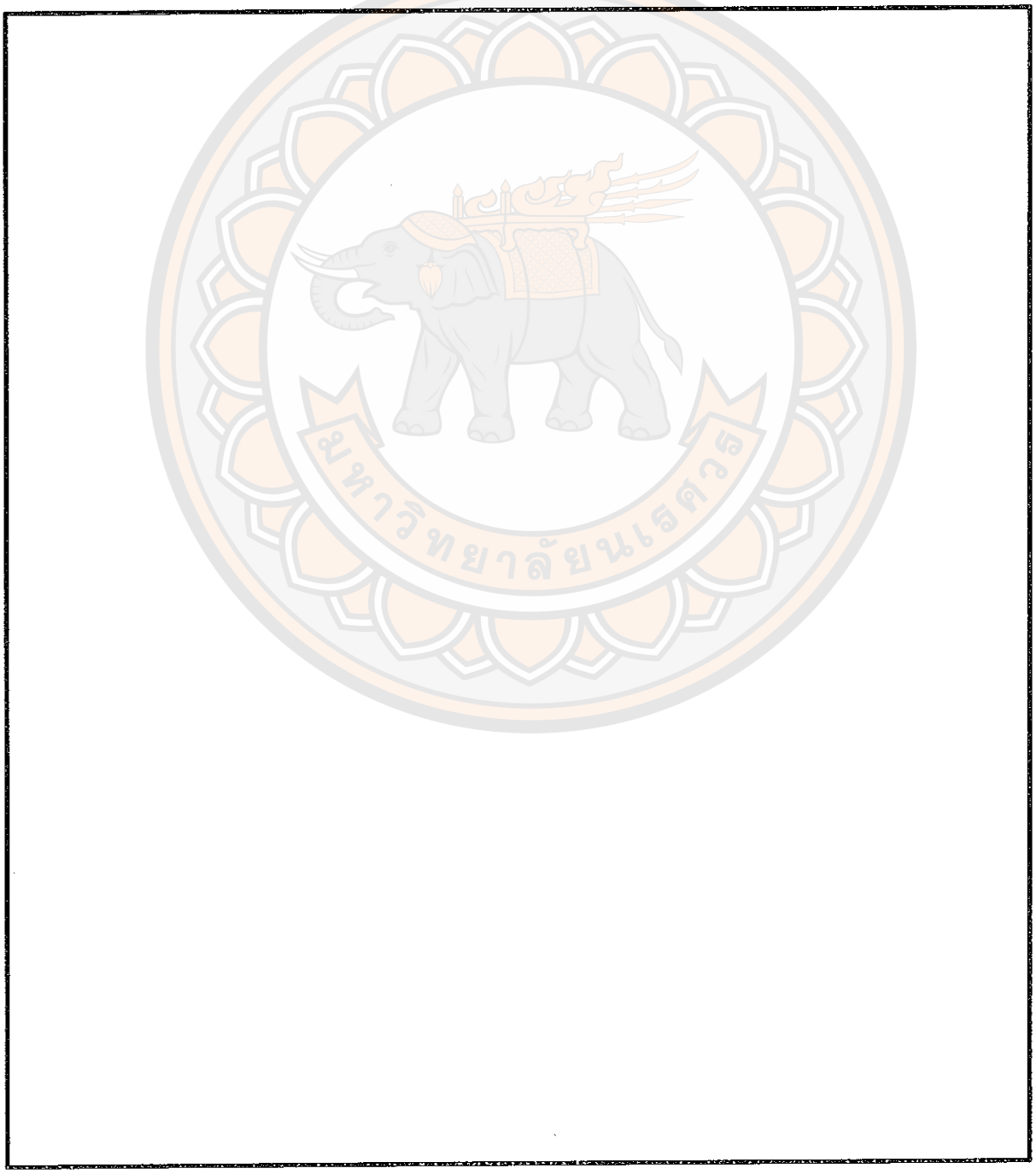

ใบงานที่ 6
เขียนเรียงความอย่างสร้างสรรค์

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนนำข้อมูลจากโครงร่างมาเขียนเรียงความอย่าสร้างสรรค์ความยาว 1 หน้ากระดาษ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

รายวิชา ภาษาไทยพื้นฐาน **รหัสวิชา ท33101**
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**
หน่วยที่ 2 ลิขิตฉันท์เสกสรรคุณค่า **เวลาจำนวน 6 ชั่วโมง**
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

.....

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ม.4-6/1 เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูล และสาระสำคัญชัดเจน

ม.4-6/4 ผลิตงานเขียนของตนเองในรูปแบบต่างๆ

ม.4-6/8 มีมารยาทในการเขียน

สาระสำคัญ

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ร้อยกรองประเภทฉันท์ (อินทรวิเชียรฉันท์) ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ แล้วนักเรียนสามารถ

ด้านความรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะฉันทลักษณ์และการแต่งฉันท์ได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ

1. นักเรียนสามารถแต่งฉันท์ประเภทอินทรวิเชียรฉันท์จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. นักเรียนมีความภูมิใจในตนเองและผลงานเขียนของตนเอง

สาระการเรียนรู้

ด้านเนื้อหาสาระ องค์ความรู้

1. หลักการใช้ภาษาในการแต่งอินทรวิเชียรฉันท์อย่างสร้างสรรค์
2. ฉันทลักษณ์ของอินทรวิเชียรฉันท์

ด้านทักษะกระบวนการ

1. ทักษะการแต่งอินทรวิเชียรฉันท์อย่างสร้างสรรค์
2. กระบวนการกลุ่มร่วมมือ การสืบค้น และการแก้ปัญหา

ด้านเจตคติ

1. ตระหนักถึงคุณค่าของผลงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทฉันท์

กระบวนการจัดการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1)

ขั้นที่ 1 สำรวจความคิด (Survey the conceptual idea)

1. นักเรียนรับฟังคำชี้แจงการเรียนรู้เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์จากครูร่วมกันตอบคำถามประเด็น ดังนี้ *(ประเด็นคำถามกระตุ้นเพื่อให้แสดงความคิดร่วมกัน)*

- นักเรียนเคยแต่งคำประพันธ์ประเภทใดบ้าง
- นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับการอ่านและการแต่งคำประพันธ์
- นักเรียนเคยศึกษาคำประพันธ์ประเภทฉันท์หรือไม่
- หากเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่งฉันท์อย่างสร้างสรรค์นักเรียนอยากจะเขียนเรื่องอะไร เพราะเหตุใด
- นักเรียนจะมีแนวอย่างไรเพื่อให้ตนสามารถแต่งฉันท์ประเภทอินทรวิเชียรฉันท์ได้อย่างสร้างสรรค์และไพเราะ

2. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน แต่ละกลุ่มคละนักเรียนที่มีความสามารถเก่ง ปานกลาง และอ่อน จากนั้นเลือกประธาน รองประธาน และเลขานุการกลุ่ม ร่วมกันตั้งชื่อกลุ่ม จากนั้นร่วมกันสนทนาอภิปรายในประเด็นคำถามที่ครูมอบหมาย ตั้งเป้าหมายและกำหนดทิศทางของการเรียนรู้เรื่องการแต่งอินทรวิเชียรฉันท์ สรุปเป็นประเด็นๆ หรือเป็นแผนผังความคิดรวบยอดลงในใบงานที่ 1 สำรวจความคิดก่อนแต่งอินทรวิเชียรฉันท์

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอการสรุปประเด็นอภิปราย แล้วสรุปร่วมกันกับครูอีกครั้งเกี่ยวกับเป้าหมายและบทบาทของสมาชิกเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการแต่งอินทรวิเชียรฉันท์ *(ครูพยายามกระตุ้นและจูงใจนักเรียนให้กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้)*

(ชั่วโมงที่ 2)

ขั้นที่ 2 พิชิตสถานการณ์ปัญหา (Solve the real life problem)

1. นักเรียนดูหนังสั้นเรื่อง เพื่อนกัน ความยาว 5 นาที จากนั้นแต่ละกลุ่มร่วมกันตอบคำถาม *(คำถามชี้นำ)* ดังนี้

- นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ในเรื่องที่ได้ดู
- นักเรียนเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับเพื่อนอย่างไร

2. นักเรียนแต่ละคนเขียนความรู้สึกที่มีต่อเพื่อนลงในใบงานที่ 2 เรื่องเพื่อนของฉัน จากนั้นเข้ากลุ่ม

3. ครูมอบหมายสถานการณ์ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม สถานการณ์ปัญหา คือ "แต่งฉันท์วันปัจฉิม" มีกติกาคือหากนักเรียนเป็นกรรมการนักเรียนได้รับมอบหมายให้จัดงานวันปัจฉิมของนักเรียนชั้นม.6 ให้นักเรียนแสดงความรู้สึกต่อเพื่อนด้วยการแต่งเป็นฉันท์ (อินทรวิเชียรฉันท์) นักเรียนแต่ละกลุ่มจะทำอย่างไร โดยมีข้อแม้คือในฉันท์ที่แต่งต้องประกอบด้วยฉันท์ของสมาชิกทุกคนในกลุ่มมาร้อยเรียงกันเป็นเรื่องราวที่ประทับใจและกล่าวถึงเพื่อนอย่างน้อยคนละ 1 บท

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผน แบ่งหน้าที่เพื่อปฏิบัติภารกิจตามสถานการณ์ปัญหาที่ได้รับมอบหมาย โดยเขียนสรุปเป็นแผนผังความคิดรวบยอด (ในขั้นตอนนี้ครูช่วยแนะแนวทางให้นักเรียนแต่ละกลุ่มในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับฉันท์และการแต่งฉันท์ประเภทอินทรวิเชียรฉันท์ พร้อมแนะนำแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนค้นคว้า"

5. แต่ละกลุ่มนำเสนอแนวทางการแก้ไขสถานการณ์ที่กำหนด จากนั้นสรุปร่วมกันกับครู ครูท้าทายว่าหากจะปฏิบัติภารกิจจากสถานการณ์ข้างต้นให้สำเร็จนักเรียนจะทำอย่างได้อย่างไร

(ชั่วโมงที่ 3-4)

ขั้นที่ 3 ค้นคว้าสู่ความกระจ่าง (Research into Clarity)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสืบค้นคำตอบจากภาระงานที่ครูมอบหมาย ดังนี้

- ก่อนจะแต่งฉันท์วันปัจฉิม นักเรียนจะทำอย่างไรให้เพื่อนๆ เข้าใจลักษณะของฉันท์

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาค้นคว้าลักษณะของฉันท์ (อินทรวิเชียรฉันท์)และค้นหาตัวอย่างฉันท์ที่น่าสนใจ (ครูแนะแนวทางการสืบค้นแก่นักเรียน) จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสร้างชิ้นงานเพื่ออธิบายลักษณะของอินทรวิเชียรฉันท์ กฎเกณฑ์และฉันทลักษณ์อื่นๆ ของฉันท์ และวิเคราะห์ลักษณะเด่นของอินทรวิเชียรฉันท์ จากนั้นนำเสนอหน้าชั้นเรียนและสรุปร่วมกันทั้งห้อง

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มรับใบงานที่ 3 การใช้ภาษาในอินทรวิเชียรฉันท์ ร่วมกันวิเคราะห์ลักษณะเด่นในการใช้ภาษาถ้อยคำของฉันท์ตัวอย่างที่กำหนดให้ (ศึกษาตัวแบบ)

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มรับใบงานที่ 4 เขียนอย่างไรให้สร้างสรรค์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดคำ ครุ และ ลหุ ให้ได้มากที่สุดภายในเวลา 3 นาที

6. แต่ละกลุ่มร่วมกันเฉลยหน้าชั้นเรียน อภิปรายร่วมกันถึงลักษณะของคำที่ใช้ในฉันท์

7. นักเรียนแต่ละคนรับใบงานที่ 5 เขียนคำครุ และคำลหุที่เกี่ยวกับเพื่อนให้ได้มากที่สุด จากนั้น แลกกันตรวจกับเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

8. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปลักษณะคำประพันธ์ ฉันทลักษณ์ของอินทรวิเชียรฉันท์พร้อมกันอีกครั้ง

(ชั่วโมงที่ 5)

ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์งานเขียน (Create writing)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนก่อนแต่งอินทรวิเชียรฉันท์ด้วยการเขียนโครงเรื่องลงในใบงานที่ 6 การเขียนโครงเรื่องก่อนแต่งฉันท์ โดยในขั้นตอนนี้ให้นักเรียนแต่ละคนภายในกลุ่มช่วยกันเขียนเรื่องที่อยากจะแต่งเรียบเรียงเป็นร้อยแก้วก่อน *(ครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่นักเรียน)*

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งฉันท์ จำนวน 1 บท ก่อน จากนั้นจับคู่กับเพื่อนช่วยกันแต่งอีก 1 บท และลงมือแต่งฉันท์ด้วยตนเองคนละ 1 บท โดยครูผู้สอนช่วยกระตุ้นจินตนาการและให้คำปรึกษาเรื่องการใช้ภาษาถ้อยคำ

3. เมื่อแต่งเรียบร้อยแล้วให้แต่ละกลุ่มนำบทฉันท์ที่แต่งมาร้อยเรียงให้เป็นเรื่องราวตามที่ได้วางแผนไว้ ลงในใบงานที่ 7 แต่งฉันท์วันปัจฉิม

ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนตรวจสอบ (Examine the product)

4. นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มแลกเปลี่ยนผลงานเขียนของตนให้เพื่อนอ่าน จากนั้นสนทนาและประเมินข้อดีข้อด้อยฉันท์ที่เพื่อนแต่ง ช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของฉันทลักษณ์ สัมผัส ครุ ลหุ และถ้อยคำที่ใช้ (ครูช่วยให้คำแนะนำ)

5. นักเรียนวิเคราะห์ข้อดีข้อบกพร่องของผลงานการแต่งฉันท์ของตนเองอีกครั้งเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงงานเขียนให้เป็นงานเขียนที่ดี

6. ครูผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลงานของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ปรับแก้ไขและพัฒนางานเขียนของตนเอง

7. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

(ชั่วโมงที่ 6)

ขั้นที่ 6 ประเมินสะท้อนคิดสู่ชีวิตจริง (Evaluation and reflection to apply to the real world)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันประเมินผลงานของตนเอง ของเพื่อน และของกลุ่มในภาพรวมจากแบบประเมินที่ครูมอบให้ แล้วเขียนสะท้อนคิดในสิ่งที่เรียนรู้

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกแบบชิ้นงานเพื่อนำเสนอ “ฉันท์วันปัจฉิม” แล้วลงมือสร้างสรรค์ผลงานและพร้อมที่จะนำฉันท์ไปอ่าน ขับร้องเป็นทำนองเสนาะในงานวันปัจฉิม บางกลุ่มอาจจัดทำเป็นบัตรอวยพรเป็นของที่ระลึกมอบให้เพื่อนในวันปัจฉิม

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. สื่อ
   1.1 ใบงานที่ 1 สำรวจความคิดก่อนแต่งอินทรวิเชียรฉันท์
   1.2 หนังสั้นจากคลิป เรื่อง เพื่อนกัน
   1.3 ใบงานที่ 2 เพื่อนของฉัน
   1.4 ใบงานที่ 3 การใช้ภาษาในอินทรวิเชียรฉันท์
   1.5 ใบงานที่ 4 เขียนอย่างไรให้สร้างสรรค์
   1.6 ใบงานที่ 5 คำครุและคำลหุ
   1.7 ใบงานที่ 6 การเขียนโครงเรื่องก่อนแต่งฉันท์
   1.8 ใบงานที่ 7 แต่งฉันท์วันปัจฉิม
2. แหล่งเรียนรู้
   2.1 ห้องสมุดใน
   2.2 ห้องเทคโนโลยี

การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้ในการวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1.อธิบายลักษณะฉันทลักษณ์และการแต่งฉันท์ได้	ผลงาน/ชิ้นงาน	แบบประเมินผลงานชิ้นงาน	ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าผ่าน
2. สามารถแต่งฉันท์ประเภทอินทรวิเชียรฉันท์จากสถานการณ์ ที่กำหนดให้ได้	การทดสอบ	แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทฉันท์	ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าผ่าน
4. ภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง	การเขียนสะท้อนคิด	คำถาม	ตอบถูกต้อง

การบันทึกการจัดการเรียนรู้

1. **ผลการเรียนรู้**

1.1 ด้านแผนการจัดการเรียนรู้

กิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 ชั่วโมง เน้นให้นักเรียนเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงที่มีความหมายต่อนักเรียน เปิดโอกาสให้มีปฏิสัมพันธ์กันกับเพื่อนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเผชิญกับสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทายเพื่อกระตุ้นให้เกิดการคิดและกระทบความรู้สึกของนักเรียน ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยเริ่มจากสิ่งใกล้ตัว ซึ่งกิจกรรมต่างๆ จะได้รับการช่วยเสริมศักยภาพอย่างหลากหลายทั้งจากครูผู้สอนและจากเพื่อนตามลำดับแต่ละขั้นตอนของการเรียนรู้ ซึ่งกิจกรรมตามขั้นตอนในแต่ละชั่วโมงทั้ง 6 ชั่วโมงสอดคล้องกับเวลาที่กำหนดไว้ได้เหมาะสมพอดี นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ จริงเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

1.2 ด้านพฤติกรรมครู

ครูผู้สอนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามที่กำหนดในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ใบงาน คลิปหนังสั้น ห้องเทคโนโลยีและอุปกรณ์สำหรับชมคลิปวิดีโอสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนอย่างครบถ้วน นอกจากนี้ครูยังทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ช่วยเสริมศักยภาพแก่นักเรียนด้วยการใช้คำถามกระตุ้น ชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติงานต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย ให้กำลังใจ โดยเฉพาะการชื่นชมผลงานของนักเรียนที่สามารถทำงานจนประสบความสำเร็จซึ่งสังเกตเห็นว่านักเรียนมีความสุขและภูมิใจในตนเองเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ผู้สอนยังให้กำลังใจแก่นักเรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติงานเขียนได้สำเร็จจนสามารถทำงานได้สำเร็จ

1.3 ด้านพฤติกรรมนักเรียนและผลการเรียนรู้

นักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนเป็นอย่างดีเริ่มจากขั้นที่ 1 ขั้นสำรวจความคิดนักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถตั้งเป้าหมายและกำหนดทิศทางของการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน ในขั้นที่ 2 พิชิตสถานการณ์ปัญหาเป็นกิจกรรมที่นักเรียนสนุกสนานเนื่องจากได้ดูหนังสั้นเรื่องเพื่อนกันซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของนักเรียนโดยตรง ประกอบกับการใช้คำถามชี้นำจากครูทำให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันปฏิบัติภารกิจกันอย่างกระตือรือร้น และกิจกรรมกลุ่มร่วมมือในขั้นที่ 3 ค้นคว้าสู่ความสำเร็จนักเรียนตื่นเต้นที่จะได้จัดกิจกรรมแต่งฉันท์ในวันปัจฉิมเพราะสังเกตพบว่าบางกลุ่มวางแผนและปฏิบัติงานได้มากว่าที่กำหนดไว้ เช่น นอกจากจะร่วมมือกันวางแผนค้นคว้าเพื่อให้สามารถแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ในวันปัจฉิมแล้วยังออกแบบการจัดสถานที่เพื่อให้สอดคล้องกับงานวันปัจฉิมด้วย นอกจากนี้นักเรียนยังร่วมมือกันสร้างชิ้นงานเพื่อสรุปหลักของการแต่งฉันท์ในลักษณะต่างๆ ที่น่าสนใจ ในขั้น

สร้างสรรค์งานเขียนนักเรียนช่วยกันแต่งฉันท์ในช่วงแรกเป็นอย่างดีจากนั้นนำความรู้ที่ได้ทดลองแต่งฉันท์ด้วยตนเองโดยมีเพื่อนและครูช่วยให้คำแนะนำจนประสบความสำเร็จ นักเรียนแต่ละคนภูมิใจนำเสนอผลงานของตนเองเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะในขั้นประเมินสะท้อนคิดสู่ชีวิตจริงซึ่งได้นำเอาผลงานของนักเรียนไปใช้จริง

2. **ปัญหาและอุปสรรค**

ในขั้นที่ 4 สร้างสรรค์งานเขียน กิจกรรมที่นักเรียนลงมือสร้างสรรค์งานเขียนเป็นรายบุคคล นักเรียนบางคนใช้เวลาในการแต่งฉันท์นานกว่าปกติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนยังไม่รู้จะเริ่มต้นเขียนอย่างไรให้น่าสนใจดี

3. **ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข**

ครูผู้สอนควรช่วยนักเรียนที่ไม่สามารถเริ่มต้นแต่งคำประพันธ์ด้วยการชี้แนะให้นักเรียนสรรคำที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะแต่งและให้ศึกษาโครงเรื่องที่ได้วางแผนไว้อย่างชัดเจนก่อนจะลงมือเขียนจริง ซึ่งเมื่อครูผู้สอนได้ใช้การช่วยเสริมศักยภาพดังกล่าวนักเรียนก็สามารถเริ่มงานเขียนของตนเองได้อย่างน่าสนใจ

ลงชื่อ_____ปุญญาภา ศรีวิชัย_____ ผู้สอน

(นางสาวปุญญาภา ศรีวิชัย)

ใบงานที่ 1

สำรวจความคิดก่อนแต่งอินทรวิเชียรฉันท์

ชื่อกลุ่ม .....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

1. ..... 2. .....

3. ..... 4. .....

5. ..... 6. .....

คำสั่ง ให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนเคยแต่งคำประพันธ์ประเภทใดบ้าง -

.....

.....

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับการอ่านและการแต่งคำประพันธ์

.....

.....

.....

3. นักเรียนเคยศึกษาคำประพันธ์ประเภทฉันท์หรือไม่

.....

.....

.....

4. หากเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่งฉันท์อย่างสร้างสรรค์นักเรียนอยากจะเขียน เรื่องอะไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

5. นักเรียนจะมีแนวอย่างไรเพื่อให้ตนสามารถแต่งฉันท์ประเภทอินทรวิเชียรฉันท์ได้อย่างสร้างสรรค์และไพเราะ

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2
เพื่อนของฉัน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนความรู้สึกที่มีต่อเพื่อน (เพื่อนสนิทหรือเพื่อนในห้อง) ที่นักเรียนอยากบอกเล่า

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 3
การใช้ภาษาในอินทรวิเชียรฉันท์

ชื่อกลุ่ม .....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

1. ..... 2. .....
3. ..... 4. .....
5. ..... 6. .....

คำสั่ง ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ลักษณะเด่นในการใช้ภาษาถ้อยคำของฉันท์ตัวอย่างที่กำหนดให้

หนึ่งคือบ่คบพาล เพราะจะพาประพฤติผิด
หนึ่งคบกะบัณฑิต เพราะจะพาประสบผล
หนึ่งกราบและบูชา อภิปูชนีย์ชน
ข้อนี้แหละมงคล อดิเรกอุดมดี
(มงคลสูตรคำฉันท์)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ใบงานที่ 4
เขียนอย่างไรให้สร้างสรรค์

ชื่อกลุ่ม .....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

1. ..... 2. .....

3. ..... 4. .....

5. ..... 6. .....

คำสั่ง ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ลักษณะเด่นในการใช้ภาษาถ้อยคำของฉันท์ตัวอย่างที่กำหนดให้

คำครุ .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำลหุ .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 5
คำครุและคำลหุ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนคิดคำครุ และคำลหุที่เกี่ยวกับเพื่อนให้ได้มากที่สุดภายใน 5 นาที

คำครุ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คำลหุ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ใบงานที่ 6
การเขียนโครงเรื่องก่อนแต่งฉันท์

ชื่อกลุ่ม .....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

1. ..... 2. .....

3. ..... 4. .....

5. ..... 6. .....

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนก่อนแต่งอินทรวิเชียรฉันท์ด้วยการเขียนโครงเรื่องและเรียบเรียงเรื่องราวที่จะแต่งฉันท์ให้เป็นร้อยแก้ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 7
แต่งฉันท์วันปัจฉิม

ชื่อกลุ่ม .....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

1. ..... 2. .....

3. ..... 4. .....

5. ..... 6. .....

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแต่งฉันท์วันปัจฉิมเพื่อแสดงความรู้สึกที่มีต่อเพื่อนโดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องแต่งคนละ 1 บทเป็นอย่างต่ำ แล้วเรียบเรียงให้เป็นเรื่องราวที่สมบูรณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. คู่มือการวัดและประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

คู่มือการวัดและประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์
ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพ
ด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คู่มือการวัดและประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1. เป็นเครื่องมือสำหรับครูผู้สอนใช้ในการประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบว่า การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีส่วนในการส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนอย่างไร

3. เป็นเครื่องมือในการศึกษาพัฒนาการ/ความก้าวหน้าในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

คำนิยามเชิงปฏิบัติการ

ความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการประเมินความสามารถด้านการแสดงความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการและประสบการณ์ของผู้เขียนถ่ายทอดผ่านสำนวนภาษาที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองเพื่อสื่อสารออกมาอย่างสร้างสรรค์ จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ การเขียนเรียงความ และการแต่งฉันท์ ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบอัตนัยจำนวน 2 ข้อ โดยมีเกณฑ์การประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rubrics Score) แต่ละข้อคะแนนเต็ม 50 คะแนน ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน 5 ด้าน คือ 1) ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา 2) ด้านการใช้ภาษา 3) ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียน 4) ด้านคุณค่าของงานเขียน และ 5) ด้านกลไกประกอบงานเขียน

วิธีการประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

ก่อนการประเมิน

ครูผู้สอนควรศึกษาตัวชี้วัดลักษณะของการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การเขียนร้อยแก้วประเภทเรียงความ และการเขียนร้อยกรองประเภทฉันท์ ทั้ง 5 ลักษณะ และศึกษาเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์โดยละเอียด ดังนี้

ประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ 100 คะแนน จากแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์แบบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ แบ่งเป็น

1. การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว ได้แก่ การเขียน เรียงความ จำนวน 1 ข้อ 50 คะแนน

2. การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง ได้แก่ การแต่งฉันท์ จำนวน 1 ข้อ 50 คะแนน

มีตัวชี้วัด ดังนี้

แบบประเมิน	ตัวชี้วัด
ข้อ 1 ร้อยแก้ว "เรียงความ"	1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ แนวคิดแปลกใหม่น่าสนใจ การลำดับความคิดชัดเจนมีเอกภาพและสัมพันธภาพ
	2. การเลือกใช้สำนวนภาษาในการเขียนเรียงความ เข้าใจง่าย ถูกต้องตามอักขรวิธี ตามความหมาย กระชับ สละสลวย
	3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ หลักการและองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ
	4. เขียนเรียงความที่เกิดประโยชน์ให้คุณค่าและข้อคิดด้านต่างๆ
	5. มีมารยาทในการเขียน งานเขียนสะอาดมีระเบียบ
ข้อ 2 ร้อยกรอง "ฉันท์"	1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ แนวคิดแปลกใหม่น่าสนใจ การลำดับความคิดชัดเจนมีเอกภาพและสัมพันธภาพ
	2. การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร สละสลวย เกิดจินตภาพเข้าใจง่าย กระชับ
	3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบ รูปแบบ และฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทฉันท์
	4. แต่งฉันท์ที่เกิดประโยชน์ให้คุณค่าและข้อคิดด้านต่างๆ
	5. การแสดงนิสัยที่ดีในการเขียน งานเขียนสะอาดมีระเบียบ

โดยแต่ละข้อมีคะแนน 50 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rubrics Score) ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่

1. **ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15 คะแนน)** คือ กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาที่มีแนวคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร สร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตน น่าสนใจชวนติดตาม มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ การจัดลำดับความคิดและการเรียบเรียงเนื้อหาชัดเจนเป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง มีเอกภาพและสัมพันธภาพ

2. **ด้านการใช้ภาษา (20 คะแนน)** คือ ใช้ภาษาเข้าใจง่าย ถูกต้องตามอักขรวิธี มีลีลาการเขียนคมคาย การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนได้ถูกต้องตรงตามความหมาย กระชับ กะทัดรัด เข้าใจง่าย สละสลวย เลือกใช้คำได้หลากหลาย การใช้สำนวนโวหารถูกต้องสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เกิดจินตภาพ สร้างอารมณ์และความรู้สึกน่าสนใจ การเรียงลำดับคำในประโยคถูกต้องตามหลักภาษา ไม่ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความสมบูรณ์สื่อความหมายชัดเจน เลือกใช้ระดับภาษาถูกต้องเหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์และใช้ภาษาระดับเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง เขียนสะกดคำ ย่อหน้า เว้นวรรคตอนและใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง

3. **ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียน (5 คะแนน)** คือ การนำเสนอรูปแบบของงานเขียน ถูกต้องครบถ้วนตามลักษณะ แบบแผน และองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทนั้นๆ

4. **ด้านคุณค่าของงานเขียน (5 คะแนน)** คือ ความสามารถในการนำเสนองานที่เกิดประโยชน์มีสาระให้คุณค่าทางด้านอารมณ์ ความเพลิดเพลิน คุณค่าด้านสติปัญญาให้ข้อคิด และคุณค่าด้านการจรรโลงใจ

5. **ด้านกลไกประกอบการเขียน (5 คะแนน)** คือ การแสดงออกถึงนิสัยที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย สะอาด งานเขียนเป็นระเบียบเรียบร้อย การสะกดการันต์ถูกต้อง

ขณะทำการประเมิน

1. ดำเนินการประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ จากชิ้นงานการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง

2. บันทึกข้อมูลที่ได้จากการประเมินและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้นักเรียนรับทราบถึงระดับความสามารถของตน ทั้งข้อดีและข้อบกพร่อง เพื่อให้โอกาสในการปรับผลงานและพัฒนาผลงานเขียนให้ดีขึ้น

หลังการประเมิน

1. นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์ โดยเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ด้านต่างๆ ตามเกณฑ์คุณภาพการให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rubric scores) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

1.1 การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว ประกอบด้วย

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15 คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
กลวิธีการนำเสนอ	5	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนถูกต้องตลอดทั้งเรื่อง
	4	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนเป็นส่วนใหญ่
	3	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา มีความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนเป็นบางประเด็น
	2	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการ ไม่มีความแปลกใหม่ และไม่น่าสนใจ ขาดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียน
	1	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา ไม่ปรากฏจินตนาการ ไม่มีความแปลกใหม่ ไม่น่าสนใจ ขาดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ การเขียนตลอดทั้งเรื่อง

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
การเรียบเรียงเนื้อหา	5	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ได้อย่างชัดเจน เป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่มีจินตนาการสร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตนเองไม่คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น
	4	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ไม่เป็นระบบ 1 ส่วน ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มีจินตนาการและไม่คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น
	3	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ไม่เป็นระบบ 2 ส่วน ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ คัดลอกงานเขียนของผู้อื่นบางส่วน
	2	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ไม่เป็นระบบ 3 ส่วน ขาดการขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น
	1	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ไม่เป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง เนื้อหาสับสน ขาดการขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ และคัดลอกงานเขียนของผู้อื่น

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
จินตนาการในการสร้างเรื่อง	5	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่ มีจินตนาการสร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง
	4	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มีจินตนาการแต่ยังไม่ชัดเจน การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 1 ส่วน
	3	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มีจินตนาการแต่ยังไม่ชัดเจน การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 2 ส่วน
	2	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดไม่แปลกใหม่ ขาดจินตนาการการสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 3 ส่วน
	1	ไม่สามารถดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 3 ส่วนขึ้นไป

2. ด้านการใช้ภาษา (20 คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
การเลือกใช้ถ้อยคำ	5	เลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนได้ถูกต้องตรงความหมายทั้งหมด ใช้ภาษาที่สละสลวย เลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพ สร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจและประทับใจตลอดทั้งเรื่อง
	4	เลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 1-2 แห่ง เลือกใช้ภาษาสละสลวย ใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจ ประทับใจ 5-6 แห่ง
	3	เลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 3-4 แห่ง เลือกใช้ภาษาสละสลวย ใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจ ประทับใจ 3-4 แห่ง
	2	เลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 5 แห่ง และไม่สามารถเลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกไม่น่าสนใจ
	1	เลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 5 แห่งขึ้นไป ไม่สามารถเลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกไม่น่าสนใจ

2. ด้านการใช้ภาษา (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
การใช้รูปประโยค	5	ใช้รูปประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษาไม่ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความสมบูรณ์ สื่อความหมายได้ชัดเจนตลอดทั้งเรื่อง
	4	ใช้รูปประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความสมบูรณ์ 5-6 ประโยค แต่ยังสื่อความหมายได้ดี
	3	ใช้รูปประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความสมบูรณ์ 3-4 ประโยค แต่สื่อความหมายได้
	2	ใช้รูปประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความสมบูรณ์ 1 ประโยค และสื่อความหมายไม่เข้าใจ
	1	ใช้รูปประโยคไม่ถูกต้องตามหลักภาษา ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ประโยคมีใจความไม่สมบูรณ์และสื่อความหมายไม่เข้าใจ

2. ด้านการใช้ภาษา (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
การใช้ระดับภาษา	5	เลือกใช้ระดับภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ตลอดทั้งเรื่อง
	4	เลือกใช้ระดับภาษาไม่เหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 1-2 แห่ง
	3	เลือกใช้ระดับภาษาไม่เหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 3-4 แห่ง
	2	เลือกใช้ระดับภาษาไม่เหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 4แห่งขึ้นไป
	1	เลือกใช้ระดับภาษาไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์
อักขรวิธี	5	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้องเหมาะสม ตลอดทั้งเรื่อง
	4	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือ ใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง 1-2 ตำแหน่ง
	3	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง 3-4 ตำแหน่ง
	2	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือ ใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง 5-6 ตำแหน่ง
	1	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือ ใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง 7 ตำแหน่งขึ้นไป

3. ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียน (5 คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
การนำเสนอรูปแบบและงานเขียน	5	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียนถูกต้องครบถ้วนตามลักษณะ แบบแผน และองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์
	4	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียนไม่ครบองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 1 องค์ประกอบ แต่ไม่กระทบต่อเนื้อหา
	3	นำเสนอโครงสร้าง รูปแบบของงานเขียนไม่ครบองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2 องค์ประกอบ ส่งผลให้เนื้อหาไม่สมบูรณ์
	2	นำเสนอโครงสร้าง รูปแบบของงานเขียนไม่ครบองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 3 องค์ประกอบ ส่งผลให้เนื้อหาไม่สมบูรณ์
	1	ไม่ปรากฏโครงสร้างรูปแบบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทใด

4. ด้านคุณค่าของงานเขียน (5 คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
คุณค่าของงานเขียน	5	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจให้ข้อคิดสอนใจ คุณค่าด้านความเพลิดเพลินผ่อนคลายจรรโลงใจ และคุณค่าทางสติปัญญามีสาระตลอดทั้งเรื่อง
	4	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจให้ข้อคิดสอนใจ คุณค่าด้านความเพลิดเพลินผ่อนคลาย จรรโลงใจ
	3	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจให้ข้อคิดสอนใจ แต่ไม่ให้คุณค่าด้านความเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย จรรโลงใจ
	2	นำเสนองานเขียนที่ให้แต่ความเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย แต่ไม่มีสาระ ไม่มีข้อคิด
	1	งานเขียนที่นำเสนอไม่ปรากฏคุณค่าใด ทั้งคุณค่าด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา ด้านความเพลิดเพลิน

5. ด้านกลไกประกอบการเขียน (5 คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
กลไกประกอบการเขียน	5	แสดงออกถึงนิสัย และมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย สะอาด งานเขียนเป็นระเบียบเรียบร้อย ตลอดทั้งเรื่อง
	4	แสดงออกถึงนิสัย และมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย งานเขียนเป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 1-2 ตำแหน่ง
	3	แสดงออกถึงนิสัย และมารยาทที่ดีในการเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย งานเขียนเป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 3-4 ตำแหน่ง
	2	ลายมือไม่ชัดเจน อ่านยาก แต่งานเขียนยังเป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 5 ตำแหน่ง
	1	ลายมือไม่ชัดเจน อ่านไม่ออก งานเขียนไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 5 ตำแหน่งขึ้นไป

1.2 การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง ประกอบด้วย

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15 คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
กลวิธีการนำเสนอ	5	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนถูกต้องตลอดทั้งเรื่อง
	4	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนเป็นส่วนใหญ่
	3	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา มีความแปลกใหม่น่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนเป็นบางประเด็น
	2	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหามีจินตนาการ ไม่มีความแปลกใหม่ และไม่น่าสนใจ ขาดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียน
	1	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา ไม่ปรากฏจินตนาการ ไม่มีความแปลกใหม่ ไม่น่าสนใจ ขาดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ การเขียนตลอดทั้งเรื่อง

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
การเรียบเรียงเนื้อหา	5	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ได้อย่างชัดเจน เป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่มีจินตนาการสร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตนเองไม่คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น
	4	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ไม่เป็นระบบ 1 ส่วน ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มีจินตนาการและไม่คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น
	3	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ไม่เป็นระบบ 2 ส่วน ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ คัดลอกงานเขียนของผู้อื่นบางส่วน
	2	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ไม่เป็นระบบ 3 ส่วน ขาดการขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น
	1	เรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับความคิด ไม่เป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง เนื้อหาสับสน ขาดการขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ และคัดลอกงานเขียนของผู้อื่น

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
จินตนาการในการสร้างเรื่อง	5	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่ มีจินตนาการสร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง
	4	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มีจินตนาการแต่ยังไม่ชัดเจน การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 1 ส่วน
	3	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มีจินตนาการแต่ยังไม่ชัดเจน การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 2 ส่วน
	2	ดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดไม่แปลกใหม่ ขาดจินตนาการการสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 3 ส่วน
	1	ไม่สามารถดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ ขาดจินตนาการ การสร้างเรื่องราวยังลอกเลียนผู้อื่น 3 ส่วนขึ้นไป

2. ด้านการใช้ภาษา (20 คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
การเลือกใช้ถ้อยคำ	5	เลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนได้ถูกต้องตรงความหมายทั้งหมด ใช้ภาษาที่สละสลวย เลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพ สร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจและประทับใจตลอดทั้งเรื่อง
	4	เลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 1-2 แห่ง เลือกใช้ภาษาสละสลวย ใช้โวหารเกิดจินตภาพ สร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจ ประทับใจ 5-6 แห่ง
	3	เลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 3-4 แห่ง เลือกใช้ภาษาสละสลวย ใช้โวหารเกิดจินตภาพ สร้างอารมณ์ความรู้สึกน่าสนใจ ประทับใจ 3-4 แห่ง
	2	เลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 5 แห่ง และไม่สามารถเลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกไม่น่าสนใจ
	1	เลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนไม่ถูกต้องตรงความหมาย 5 แห่งขึ้นไป ไม่สามารถเลือกใช้โวหารเกิดจินตภาพสร้างอารมณ์ความรู้สึกไม่น่าสนใจ

2. ด้านการใช้ภาษา (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
การเรียบเรียงถ้อยคำ	5	เรียบเรียงถ้อยคำ สำนวนโวหารสละสลวย กระชับและเข้าใจง่าย มีใจความสมบูรณ์และสื่อความหมายได้ชัดเจนตลอดทั้งเรื่อง
	4	เรียบเรียงถ้อยคำ สำนวนโวหารสละสลวย กระชับและเข้าใจง่าย มีใจความสมบูรณ์ 5-6 ประโยค แต่ ยังสื่อความหมาย ได้ดี
	3	เรียบเรียงถ้อยคำ สำนวนโวหารสละสลวย กระชับและเข้าใจง่าย มีใจความสมบูรณ์ 3-4 ประโยค แต่สื่อความหมายได้
	2	เรียบเรียงถ้อยคำ สำนวนโวหารไม่สละสลวย วกวน มีใจความสมบูรณ์ 1 ประโยค และ สื่อความหมายไม่เข้าใจ
	1	เรียบเรียงถ้อยคำ สำนวนโวหารไม่สละสลวย ไม่กระชับ สับสนวกวน มีใจความไม่สมบูรณ์ และสื่อความหมายไม่เข้าใจ
ฉันทลักษณ์	5	แต่ละวรรคมีจังหวะสัมผัสและถูกต้องตามแบบแผนข้อบังคับของฉันทลักษณ์
	4	แต่ละวรรคมีจังหวะสัมผัส ไม่ถูกต้องตามข้อบังคับของฉันทลักษณ์ 1 แห่ง
	3	แต่ละวรรคมีจังหวะสัมผัส ไม่ถูกต้องตามข้อบังคับของฉันทลักษณ์ 2 แห่ง
	2	แต่ละวรรคมีจังหวะสัมผัส ไม่ถูกต้องตามข้อบังคับของฉันทลักษณ์ 3 แห่ง
	1	แต่ละวรรคมีจังหวะไม่สัมผัส และไม่ถูกต้องตามข้อบังคับฉันทลักษณ์ 3 แห่งขึ้นไป

2. ด้านการใช้ภาษา (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
อักขรวิธี	5	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้องเหมาะสม ตลอดทั้งเรื่อง
	4	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือ ใช้เครื่องหมายวรรคตอน ไม่ถูกต้อง 1-2 ตำแหน่ง
	3	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง 3-4 ตำแหน่ง
	2	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือ ใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง 5-6 ตำแหน่ง
	1	เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอนหรือ ใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง 7 ตำแหน่งขึ้นไป

3. ด้านการนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของงานเขียน (5 คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
การนำเสนอรูปแบบและงานเขียน	5	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียนถูกต้องครบถ้วนตามลักษณะแบบแผน ฉันทลักษณ์และองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์
	4	นำเสนอโครงสร้างรูปแบบของงานเขียนไม่ครบองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 1 องค์ประกอบ แต่ไม่กระทบต่อเนื้อหา
	3	นำเสนอโครงสร้าง รูปแบบของงานเขียนไม่ครบองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2 องค์ประกอบ ส่งผลให้เนื้อหา ไม่สมบูรณ์
	2	นำเสนอโครงสร้าง รูปแบบของงานเขียนไม่ครบองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 3 องค์ประกอบ ส่งผลให้เนื้อหา ไม่สมบูรณ์
	1	ไม่ปรากฏโครงสร้างรูปแบบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นงานเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์ประเภทใด

4. ด้านคุณค่าของงานเขียน (5 คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
คุณค่าของงานเขียน	5	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจให้ข้อคิดสอนใจ คุณค่าด้านความเพลิดเพลินผ่อนคลายจรรโลงใจ และคุณค่าทางสติปัญญามีสาระตลอดทั้งเรื่อง
	4	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจให้ข้อคิดสอนใจ คุณค่าด้านความเพลิดเพลินผ่อนคลาย จรรโลงใจ
	3	นำเสนองานเขียนที่ให้คุณค่าทางด้านจิตใจให้ข้อคิดสอนใจ แต่ไม่ให้คุณค่าด้านความเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย จรรโลงใจ
	2	นำเสนองานเขียนที่ให้แต่ความเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย แต่ไม่มีสาระ ไม่มีข้อคิด
	1	งานเขียนที่นำเสนอไม่ปรากฏคุณค่าใด ทั้งคุณค่าด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา ด้านความเพลิดเพลิน

5. ด้านกลไกประกอบการเขียน (5 คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายเกณฑ์
กลไกประกอบการเขียน	5	แสดงออกถึงนิสัย และมารยาทที่ดีใน การเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย สะอาด งานเขียนเป็นระเบียบเรียบร้อยตลอดทั้งเรื่อง
	4	แสดงออกถึงนิสัย และมารยาทที่ดีใน การเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย งานเขียน เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 1-2 ตำแหน่ง
	3	แสดงออกถึงนิสัย และมารยาทที่ดีใน การเขียน ลายมือชัดเจน อ่านง่าย งานเขียน เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 3-4 ตำแหน่ง
	2	ลายมือไม่ชัดเจน อ่านยาก แต่งานเขียนยังเป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 5 ตำแหน่ง
	1	ลายมือไม่ชัดเจน อ่านไม่ออก งานเขียนไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีรอยลบขีดฆ่า 5 ตำแหน่งขึ้นไป

แบบบันทึกผลการประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ประเภทร้อยแก้วของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ที่	ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15)			การใช้ภาษา (20)				การนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบงานเขียน (5)	คุณค่าของงานเขียน (5)	กลไกประกอบการเขียน (5)	รวม
	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา	การเรียบเรียงเนื้อหา	จินตนาการในการสร้างเรื่อง	การเลือกใช้ถ้อยคำ	การใช้ประโยค	การใช้ระดับภาษา	อักขรวิธี				
	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50

ลงชื่อ_____

ครูผู้ประเมิน

แบบบันทึกผลการประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ประเภทร้อยกรอง ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ที่	ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา (15)			การใช้ภาษา (20)				การนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบงานเขียน (5)	คุณค่าของงานเขียน (5)	กลไกประกอบการเขียน (5)	รวม
	กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา	การเรียบเรียงเนื้อหา	จินตนาการในการสร้างเรื่อง	การเลือกใช้ถ้อยคำ	การใช้ประโยค	ฉันทลักษณ์	อักขรวิธี				
	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50

ลงชื่อ_____

ครูผู้ประเมิน

แบบบันทึกผลการประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์
ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงร่วมกับการช่วยเสริมศักยภาพ
เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ที่	การเขียนร้อยแก้ว (เรียงความ)	การเขียนร้อยกรอง (ฉันท์)	รวม
	50 คะแนน	50 คะแนน	100 คะแนน

ลงชื่อ_____

ครูผู้ประเมิน

เมื่อได้ผลคะแนนการประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้วและร้อยกรองรวม 100 คะแนนเต็ม แล้วนำผลคิดเป็นคะแนนร้อยละเทียบกับเกณฑ์การประเมิน 8 ระดับ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) เพื่อแปรค่า ดังนี้

ร้อยละ	80 - 100	หมายถึง	ดีเยี่ยม
ร้อยละ	75 - 79	หมายถึง	ดีมาก
ร้อยละ	70 – 74	หมายถึง	ดี
ร้อยละ	65 – 69	หมายถึง	ค่อนข้างดี
ร้อยละ	60 – 64	หมายถึง	น่าพอใจ
ร้อยละ	55 – 59	หมายถึง	พอใช้
ร้อยละ	50 – 54	หมายถึง	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
ร้อยละ	0 – 49	หมายถึง	ต่ำกว่าเกณฑ์

สรุปการประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ผู้ประเมินควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

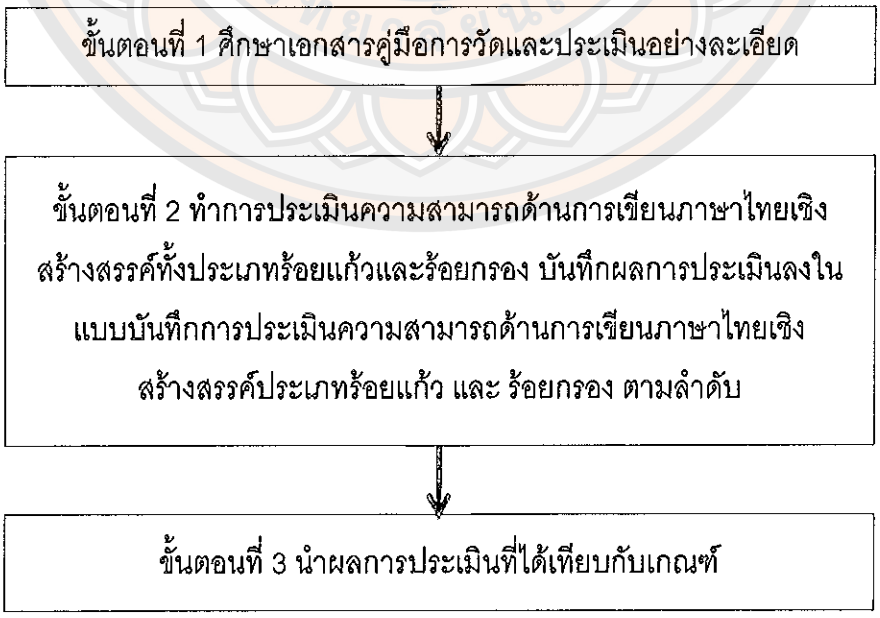

ภาคผนวก ซ ภาพกิจกรรมการเรียนรู้

ภาพกิจกรรมการเรียนรู้

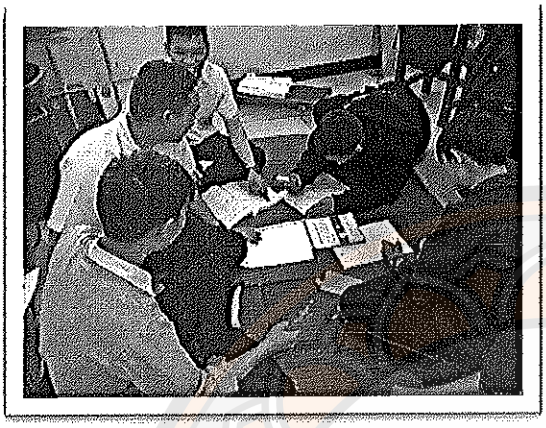

กิจกรรมการสำรวจความคิดก่อนเขียนเชิงสร้างสรรค์

กิจกรรมการสืบค้นเพื่อหาคำตอบ

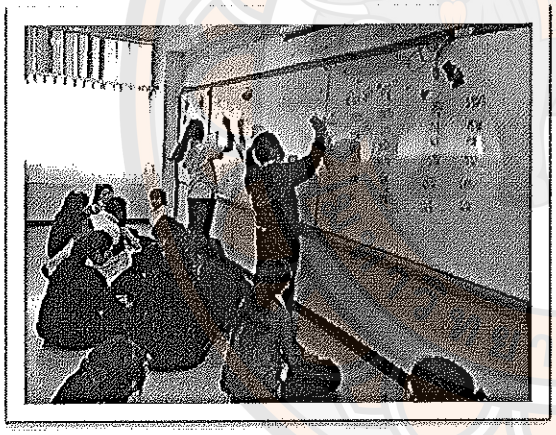

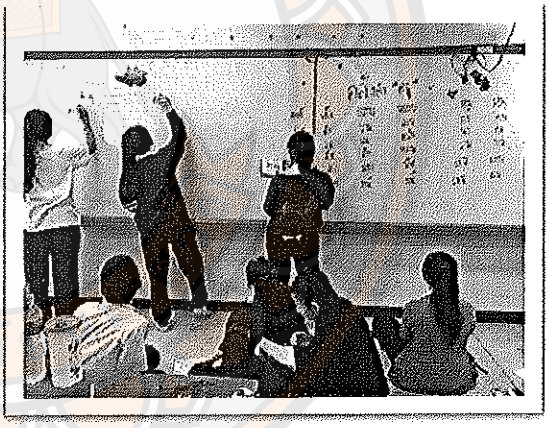

กิจกรรมการค้นคว้าสู่ความกระจ่าง

กิจกรรมพิชิตสถานการณ์ปัญหา

กิจกรรมพิชิตสถานการณ์ปัญหา

การลงมือเขียนเชิงสร้างสรรค์

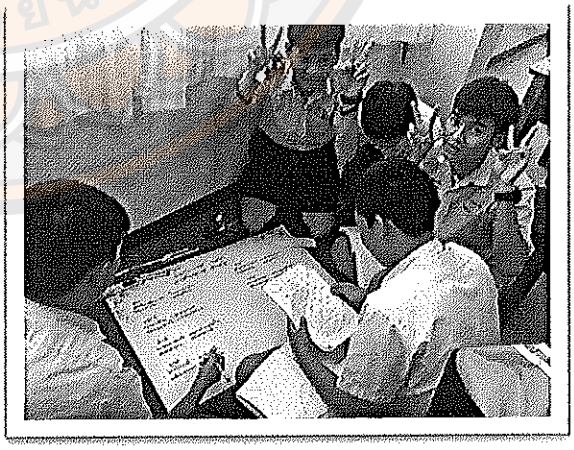

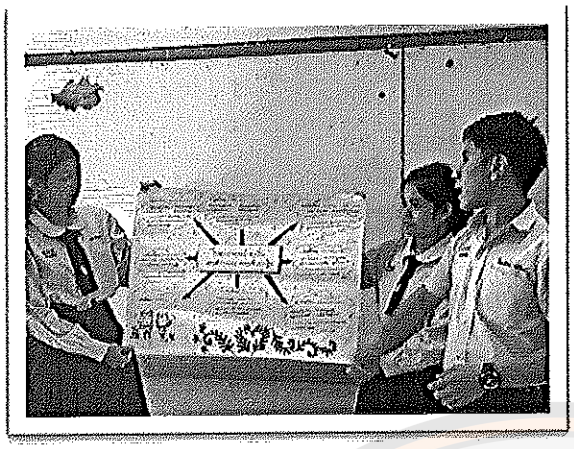

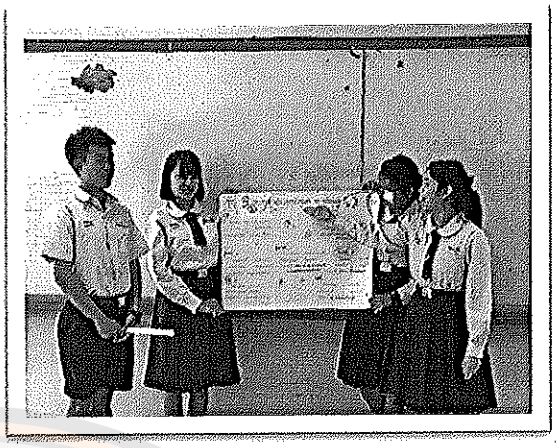

การนำเสนอผลการสืบค้นเพื่อความกระจ่างในเรื่องที่จะเขียน

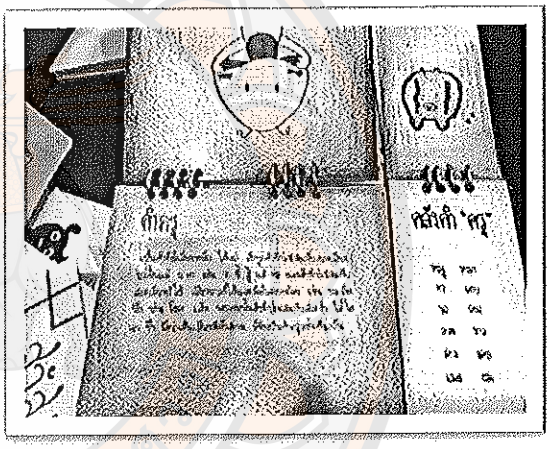

ผลงานของนักเรียน

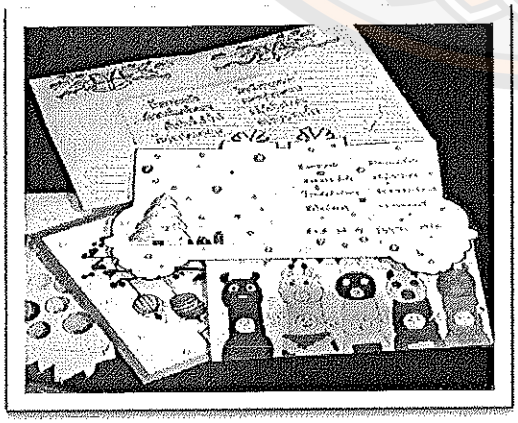

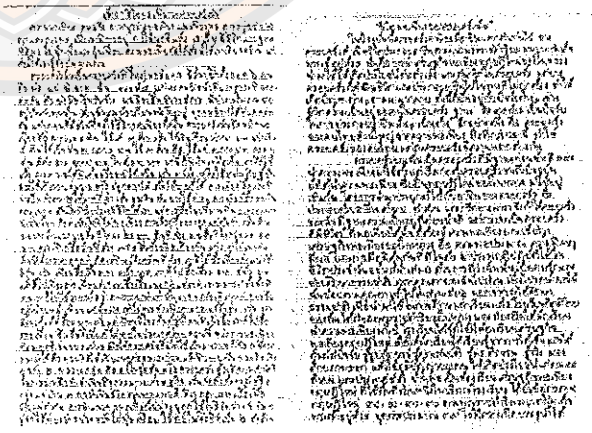

ผลงานของนักเรียน

ตอนที่ 1 การเขียนร้อยแก้วประเภทเรียงความ

ชื่อ-สกุล น.ส.สิริระพันธ์ จันวิเศษ ชั้น ม.6/1 เลขที่ 19

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเรียงความตามจินตนาการจากภาพสถานการณ์ที่กำหนดให้ ด้วยตัวบรรจงครึ่งบรรทัด ความยาวไม่น้อยกว่า 1 หน้ากระดาษ พร้อมตั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องเหมาะสม ใช้เวลา 60 นาที

วันไหว้ครู

"เป็นครูใช่ไหม ขอสักเสี้ยว ด้วยนะช่วยสอนให้เขาเป็นคนดี" พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งทรงดำรัส กับครูคนหนึ่ง เมื่อคราวเสด็จประพาสภาคเหนือเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2501 ที่เมืองศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จะเห็นได้ชัดว่า แม้กระทั่งพระมหากษัตริย์พระองค์ก็ยังให้ความสำคัญกับวิชาชีพครู ซึ่งทรงสั่งสอนเยาวชนของชาติให้เติบโตมาเป็นคนดีของสังคม

ทุกสาขาวิชาชีพที่มีอยู่ในสังคมนั้นล้วนก่อเกิดมาจากครู ที่ประสิทธิ์ประสาท

วิชาความรู้ เป็นประทีปแห่งปัญญาส่องหนทางสว่างในการดำเนินชีวิตให้แก่ศิษย์ ให้ทำในสิ่งที่ตนมุ่งมั่นใฝ่ฝันจนประสบความสำเร็จ คำว่าครู ในความคิดของดิฉัน คือ บุคคลที่มีหลายอาชีพในเวลาเดียวกัน บางครั้งครูก็เปรียบเหมือนแพทย์คอยรักษา หรือปฐมพยาบาลให้กับศิษย์ ครูเปรียบเหมือนตำรวจคอยดูแลรักษาระเบียบวินัย ไม่ให้ศิษย์ออกนอกลู่นอกทาง กระทำในสิ่งที่ไม่ดี ครูเปรียบเหมือนศาลคอยชี้ผิด ชี้ถูกเพื่อหาความยุติธรรม ครูเปรียบเหมือนพระที่คอยอบรมสั่งสอนให้ศิษย์ อยู่ในศีลธรรมอันดีงาม และครูเปรียบเหมือนบุรุษไปรษณีย์ที่คอยส่งข่าวให้กับ ผู้ปกครอง เสมือนพ่อแม่คนที่สองคอยปกป้องคุ้มครองในยามที่ศิษย์ทุกข์ยาก ทุกอาชีพที่ครูเป็นมิใช่เป็นเพราะความจำใจ หรือทำเพราะต้องการสิ่งตอบแทน แต่ทำเพราะจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริง เป็นครูด้วยใจรัก ด้วยจิต และวิญญาณ มีความห่วงใยต่อศิษย์ดุจลูกของตนเอง ครูคือผู้ที่เสียสละ หนักเนื่น อดทน อดกลั้นในหน้าที่ ดังนั้น ดิฉันคิดว่าครูเป็นบุคคลที่คอรค่าแก่การเคารพ บูชา ในสังคมไทยนั้นการไหว้ คือ การแสดงความเคารพต่อผู้ที่เรานับถือหรือ ให้เกียรติ และการไหว้ครูเป็นประเพณีสำคัญของไทยที่มีมาแต่โบราณ ถือเป็น พิธีกรรมที่แสดงความเคารพและชะลึกถึงพระคุณครูบูรพาจารย์ ซึ่งดอกไม้ที่ นักเรียนนิยมนำมาไหว้ครูเป็นสัญลักษณ์และสื่อความหมายแทนใจแทนความรู้สึก ได้แก่ ดอกมะเขือ แสดงถึงความอ่อนน้อมถ่อมตนพร้อมที่จะเรียนวิชาความรู้ต่างๆ ดอกเข็ม แสดงถึงสติปัญญาอันเฉียบแหลม หญ้าแพรก แสดงถึงความเจริญงอกงาม ทางสติปัญญาเหมือนหญ้าแพรกที่แพร่กระจายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว และข้าวตอก เป็นสัญลักษณ์ของความมีระเบียบวินัย หากใครสามารถทำตามกฎระเบียบ เอาชนะ ความซุกซน ความเกียจคร้านของตนเองได้ก็จะเหมือนข้าวตอกสีขาวที่ถูกคั่วออก จากข้าวเปลือกด้วยความร้อนจากไฟ

ครูมิใช่ผู้สอนหนังสือเพียงอย่างเดียว แต่ครูคือ ผู้สอนคนให้เป็นคน ทำหน้าที่ด้วยความมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของความเป็นครู ให้ในสิ่งที่ดี แก่ศิษย์ ในด้านความรู้ การดูแล อบรมสั่งสอนศิษย์แต่ละคนให้เติบโตมาเป็นบุคคล ที่มีค่า เป็นคนดีของครอบครัว สังคม จะมีศิษย์สักกี่คนที่รู้ถึงความหมายของครูอย่างแท้จริง

พระคุณครูใหญ่ยิ่งเป็นมิ่งฟ้า ทั่วสุธาน้อมบูชาท่านเหนือเศียร

เพราะครูเปรียบดังประกายจากแสงเทียน ให้ศิษย์เรียนรู้โลกอันกว้างไกล

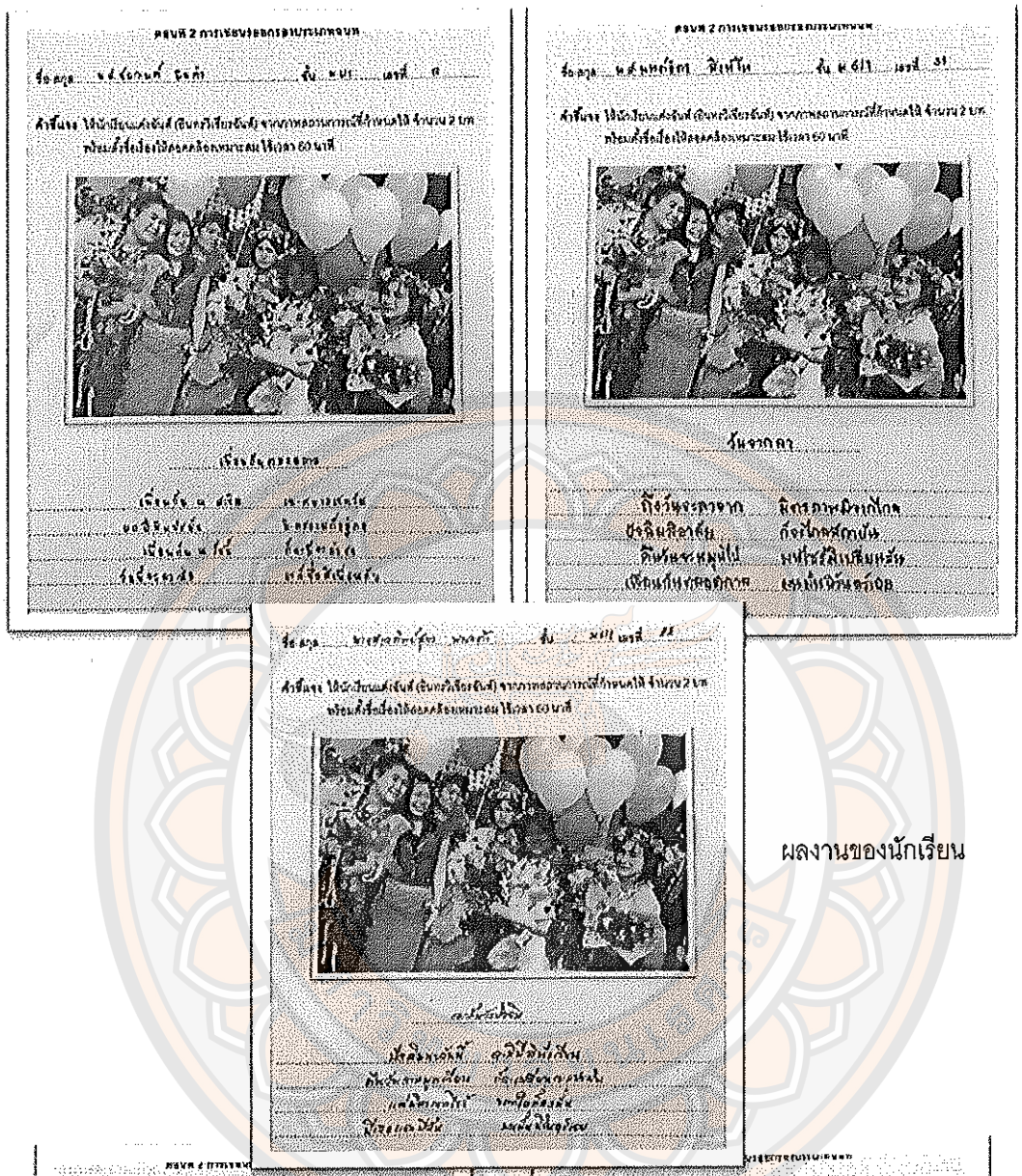

ผลงานของนักเรียน